

Gemeente Assen

Programmabegroting

Hoofdlijnen

1	Inleiding	6
2.	College van burgemeester en wethouders.....	8
3.	Hoofdlijnen beleid	9
4	Financiële vooruitzichten	12

Beleidsbegroting

Programmaplan

Programma 1	Wonen in Assen	16
Programma 2	Werken in Assen	32
Programma 3	Meedoen in Assen	43
Programma 4	Aantrekkelijk Assen.....	58
Programma 5	Samen werken aan Assen	68
Programma 6	Bedrijfsvoering.....	73
Programma 7	Vastgoed en grondbedrijf	80
Programma 8	Algemeen financieel beleid	87

Paragrafen

Paragraaf 1	Lokale heffingen	97
Paragraaf 2	Weerstandvermogen en risicobeheersing	106
Paragraaf 3	Onderhoud kapitaalgoederen	115
Paragraaf 4	Financiering.....	123
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering.....	129
Paragraaf 6	Verbonden partijen	138
Paragraaf 7	Grondbeleid	149

Financiële begroting

Samenvatting resultaten

1.	Programmaplan	160
2.	Lasten en baten per programma	161
3.	Lasten en baten per programma en beleidsthema	162
4.	Lasten en baten per taakveld	166

Toelichting financiële begroting

1.	Hoofdpijnen meerjarig financieel beleid	176
2.	Kaders, richtlijnen en ambities	178
3.	Analyse begrotingsresultaat 2021 en prognoses 2022-2024	186
4.	Incidentele lasten en baten	192
5.	Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	198
6.	Geprognosticeerde balans	199
7.	Overzicht EMU-saldo	200
8.	Gemeentelijke reservepositie	201
9.	Gemeentefonds	205
10.	Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	209

Ondertekening - 211

Bijlagen

1.	Productramingen 2021	214
2.	Analyse beloop begroting	223
3.	Overzicht investeringen	231
4.	Specificatie ambities bestuursakkoord	234
5.	Specificatie bezuinigingen	236
6.	Overzicht subsidies 2021	243
7.	Indicatoren	244

Hoofdpijnen

1. Inleiding
2. College van burgemeester en wethouders
3. Hoofdpijnen beleid
4. Financiële vooruitzichten

1. Inleiding

Voor u ligt de begroting 2021. U kunt erin lezen op welke manier we met inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties bouwen aan onze stad. En op welke manier we samen met hen uitvoering geven aan ons beleid: van omgevingsvisie tot binnenstadvisie, en van woonvisie tot cultuurnota.

Onze financiële positie geeft ons voor komend jaar een beter uitgangspunt dan voorheen. Dat komt door het positieve effect van de bezuinigingen die we afgelopen jaren doorvoerden. Het herstelplan dat hierop aansluit, zorgt ervoor dat het preventief toezicht door de provincie is opgeheven. Voor de toekomst van Assen is dit belangrijk. We krijgen hierdoor weer meer ruimte in het kiezen van de uitgaven. Dat zorgt ervoor dat we komend jaar sneller en gericht ons beleid kunnen uitvoeren en bijsturen.

Komend jaar is het monitoren van het herstelplan een belangrijke begrotings-doelstelling. De besparingen die we in het herstelplan noemen, willen we realiseren. Dit betekent dat we bij belangrijke dossiers, zoals in het sociaal domein, extra goed opletten dat we onze doelstelling halen.

De begroting die voor u ligt, bevat de meest actuele inzichten over onze financiële positie. De uitkomsten van de septembercirculaire zijn erin verwerkt, net als de gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van uitkeringen in het kader van de Participatiewet.

Vooruitzichten

Tegelijk kennen we een aantal financiële onzekerheden voor 2021 en daarna. Zo zijn de gevolgen van de COVID-19-crisis voor komend jaar nog niet duidelijk. Dat geldt zowel voor de effecten van de maatregelen op de economie in Assen en de regio, als voor compensatie die de gemeente Assen ontvangt voor extra kosten die we maken.

Daarnaast zien we dat Assen – net als andere gemeenten in Nederland – te weinig geld van het Rijk ontvangt om alle taken uit te voeren. Voor 2021 en verder moet nog blijken of de rijksoverheid structureel extra middelen voor het sociaal domein beschikbaar stelt. Dat is voor onze gemeente belangrijk om de tekorten in de jeugdhulp en Wmo op te vangen. Ook presenteert het Rijk nog voor 2022 een herziening van het Gemeentefonds. Op dit moment weten we nog niet wat deze nieuwe opzet voor Assen betekent.

Kaders

Wanneer deze onzekerheden volgend jaar om een aanpassing van de begroting vragen, gaan we uit van de kaders die we vorig jaar al vaststelden. Ons uitgangspunt blijft een structureel sluitende begroting. Daarnaast blijven we een sociale stad, waarin de meest kwetsbare inwoners op ons kunnen rekenen voor hulp en ondersteuning. We kijken naar elkaar om en we houden onze basisinfrastructuur in stand.

Dit betekent dat we blijven investeren in de stad: er is een ondergrens aan het voorzieningenniveau van onze gemeente om aantrekkelijk te zijn voor inwoners en bezoekers. Door hier rekening mee te houden, blijft Assen een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven. Tot slot moeten we steeds kijken of de rijksmiddelen voldoende zijn om het rijksbeleid uit te voeren.

Beleidskeuzes

Deze uitgangspunten zien we ook terug in de beleidskeuzes die we in de begroting voor 2021 maken. Na de beleidssamenvatting en financiële vooruitzichten behandelt dit document de acht hoofdlijnen van ons beleid: Wonen in Assen, Werken in Assen, Meedoen in Assen, Aantrekkelijk Assen, Samen werken aan Assen, Bedrijfsvoering, Vastgoed en Grondbedrijf en tot slot het Algemeen financieel beleid.

In de paragrafen daarna gaan we in op de lokale heffingen, ons weerstandsvermogen en risicobeheersing, het onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, de verbonden partijen en het grondbeleid.

In de Financiële begroting vindt u informatie over de financiële stand van zaken en financiële prognoses.

Raadpleeg de bijlagen voor meer gedetailleerde financiële informatie en het overzicht van subsidies tot en met € 50.000. Tot slot geven we aan de hand van beleidsindicatoren een beeld van de effecten van ons beleid.

2. College van burgemeester en wethouders

Burgemeester Marco Out

Bestuurlijke coördinatie; Algemeen bestuurlijke en juridische aangelegenheden; Openbare orde en veiligheid; Brandweer, Veiligheidsregio, Politie; Wettelijke taken, burgerzaken; Ambassadeursfunctie, representatie; Dagelijks bestuur SNN; Communicatie; Internationale contacten; Handhaving.

Wethouder Harmke Vlieg-Kempe

Jeugd en Wmo; Maatschappelijke Opvang; Verslavingszorg en Beschermd Wonen; GGZ, Gezondheid; Verkeer en vervoer; Regio Groningen - Assen; Personeel en Organisatie.

Wethouder Karin Dekker

Energietransitie en duurzaamheid; Wonen, volkshuisvesting; Ruimtelijke ordening; Omgevingsvisie; Milieu en RUD; Gaswinning.

Wethouder Mirjam Pauwels

Economische zaken; TRZ; Binnenstad en evenementen; Promotie; Deelnemingen, aandeelhouders; Financiën; Grondbedrijf en vastgoed; aanbesteding en inkoop; Drenthe 4.0.

Wethouder Jan Broekema

Welzijn; Wijken; Overheidsparticipatie; Participatiebeleid inclusief minimabeleid en WSW; Antidiscriminatie & minderheden, inclusief VN-verdrag en sociale inclusie; Inburgering; Schuldhulpverlening/ GKB/armoede; Preventie.

Wethouder Bob Bergsma

Onderwijs en aansluiting arbeidsmarkt; Sport; Recreatie en toerisme; Cultuur; Groen, grijs en afval (water); Publieke dienstverlening; Bestuurlijke en ambtelijke vernieuwing en deregulering; Informatiemanagement, inclusief ict, digitale overheid en privacy (AVG).

Gemeentesecretaris Theo Dijkstra

Gemeentesecretaris, eerste strategisch adviseur college van burgemeester en wethouders en algemeen directeur gemeentelijke organisatie.

3. Hoofdpijnen beleid

In 2021 blijven we investeren in de stad. Komend jaar krijgen we meer ruimte om samen met inwoners, ondernemers en partners in de gemeente aan de slag te gaan. Zo bereiden we ons voor op een verdere groei van de stad, versterken we de economie en kijken we naar elkaar om.

Financieel ontstaat er iets meer ruimte. De gemeente Assen stond in het begrotingsjaar 2020 nog onder preventief toezicht. Dit betekende dat we alleen uitgaven konden doen met toestemming van de provincie. Inmiddels ligt er een goedgekeurd herstelplan. Dit plan zorgt ervoor dat onze begroting na 2021 weer structureel sluitend is. De inkomsten zijn dan even hoog als onze uitgaven.

Behouden wat we hebben

Tegelijk zorgt de COVID-19-pandemie voor een onzeker beeld. In de begroting voor 2021 zijn de effecten van de maatregelen nog niet duidelijk. De rijksoverheid besluit later over compensatie voor extra kosten die gemeenten maken. Een voorbeeld hiervan zijn de uitkeringen voor mensen die door corona-maatregelen hun baan kwijtraakten. Daarnaast zijn de effecten van de coronacrisis op de economie in onze regio moeilijk te voorspellen. De risico's van deze onzekerheden vindt u in de risicoparagraaf van deze begroting.

Aanvullend moet nog blijken of de rijksoverheid structureel extra middelen voor het sociaal domein beschikbaar stelt. Ook presenteert het Rijk nog voor 2021 de herziening van het Gemeentefonds.

Bij eventuele tegenvallers blijven we investeren in de stad. De ambities uit het college-akkoord zijn de kern van ons beleid. Met nieuwe kansen gaan we zorgvuldig om. We beoordelen deze eerst, voordat we handelen. Waar dit interessant is, zoeken we er (co)financiering voor. Daarnaast willen we behouden wat we hebben. Het is zonde om voorzieningen in de stad af te breken die we later weer moeten opbouwen.

Samen-redzaam

Het behoud van voorzieningen is van groot belang voor veel inwoners. In Assen kan iedereen meedoen en kijken we om naar elkaar. Inwoners werken, volgen onderwijs, doen vrijwilligerswerk of ze zijn actief in de eigen wijk. Voor wie hier meer moeite mee heeft, zetten we sterker in op preventie. Zo ondersteunen we Assenaren met financiële problemen om schulden te voorkomen. Of gaan we laaggeletterdheid tegen om de zelfredzaamheid en gezondheid van inwoners te vergroten. Dit doen we onder meer met de uitvoering van het sportakkoord.

Sociaal domein

Tegelijk draagt de steeds grotere rol van de buurtteams bij aan een goed functionerend sociaal domein. Samen met inwoners zoeken de buurtteams naar passende ondersteuning; altijd binnen de financiële mogelijkheden. Dit geldt ook voor de jeugdzorg. Daar helpen we licht waar het kan, zwaar waar het nodig is.

Voor een krachtig sociaal domein zijn de verbindingen binnen Assen belangrijk. Sport, cultuur, wijken, onderwijs, welzijn en andere beleidsterreinen zoeken elkaar vaker op.

Dienstverlening

We onderzoeken komend jaar hoe we onze dienstverlening aan inwoners en bedrijven nog beter kunnen maken. Zo brengen we in kaart op welke manier Assen omgaat met trends in de informatiesamenleving, zoals datagedreven werken, 3D-toepassingen, big data en nieuwe vormen van digitale dienstverlening.

Participatie

Medewerkers zijn al steeds vaker buiten het stadhuis te vinden. Zij trekken erop uit om in gesprek met inwoners en maatschappelijke organisaties vraagstukken in de stad op te lossen. We gaan onze medewerkers nog beter toerusten om snel in te spelen op vragen vanuit onze omgeving. We stellen daarvoor een visie op participatie op en koppelen dit ook aan de invoering van de omgevingswet.

Wonen en werken in aantrekkelijk Assen

In het proces om te komen tot een omgevingsvisie dachten we samen met inwoners na over de toekomst van de stad. De ideeën die we hiervoor verzamelden, vertalen we in keuzes voor de inrichting van de stad. We leggen zo samen vast welke stad we willen zijn in 2040. De omgevingsvisie is de basis voor veel ander beleid, bijvoorbeeld voor wonen, de toekomst van onze binnenstad en de wijken.

Groei en groen karakter

De omgevingsvisie heeft onder meer invloed op hoe en waar we genoeg woningen bouwen voor de verwachte groei naar 75.000 inwoners. Het realiseren van een prettige woon- en leefomgeving gaat hand-in-hand met veel van onze beleidsdoelen. Zo dragen we met een groen karakter en extra ruimte voor bewegen en ontmoeten direct bij aan klimaatadaptatie en een gezonde, inclusieve stad. Door te kiezen voor duurzame bouwmaterialen en oplossingen, spelen we in op grotere vraagstukken, zoals de CO₂-reductie en stikstofproblematiek. Tegelijkertijd zetten we ons werk aan de energietransitie voort. We ondersteunen inwoners en bedrijven bij het verduurzamen van gebouwen en bij het benutten van nieuwe vormen van energie.

Wijkaanpak

Met het bestuursakkoord 'Sterke wijken in een sterke stad' krijgen de wijken een belangrijke plek in de uitwerking en realisatie van de ambities van het college. Voor verschillende grote ambities en visies (energietransitie, participatie, preventiefonds, sociaal domein, omgevingsvisie, etc.) is integraliteit een vereiste waarbij de wijk gezien wordt als het schaalniveau van de menselijke maat waar deze ambities hun weerslag hebben. Het college wil hierin zelf een actieve deelname hebben en zelf zichtbaar de wijken in.

Om de juiste dingen op de juiste plek in de juiste volgorde te kunnen doen is betrokkenheid van inwoners, afstemming en visie op de wijken nodig. De ontwikkeling van de wijkvisie van de Lariks is daar een voorbeeld van maar niet de standaard. Niet in elke wijk is een groot en langdurig visietraject noodzakelijk. Afhankelijk van de opgaven worden de komende twee jaar de eerste wijkaanpakken opgezet. Er zal een gepaste oplossing per wijk gezocht worden waarbij de analyse én de toekomst van de wijk integraal en in samenspraak met de wijk worden bekeken.

Economische impuls

Gevolgen van de COVID-19-pandemie zijn nu al groot. Het aantal inwoners met een WW- of bijstandsuitkering zal verder oplopen. Zzp'ers en het mkb in de sectoren cultuur, sport en recreatie, horeca, onderwijs, dienstverlening en detailhandel worden extra geraakt door de crisis. Lokaal willen we dit opvangen met passende economische impulsen. Op basis van vragen van bedrijven verkennen we hoe we hen via projecten kunnen helpen. We zetten ons extra in om ondernemers in Assen te ondersteunen bij de anderhalvemeterconomie.

Vanuit de economische stimuleringsagenda blijven we proberen bedrijven zich hier te laten vestigen zodat de werkgelegenheid op peil blijft.

Specifiek voor de binnenstad schetsen we een nieuw perspectief tot 2030. Komend jaar stellen we hiervoor een visie en een uitvoeringsagenda op. Ook maken we nieuwe afspraken met de binnenstadorganisatie Vaart in Assen.

Aantrekkelijk cultuuraanbod

De cultuurnota die we met partners uit het veld opstelden, voeren we uit. Cultuur staat niet op zichzelf, maar verbinden we met andere beleidsterreinen, zoals economie en de openbare ruimte. Met jongeren zoeken we naar mogelijkheden om het cultuuraanbod aantrekkelijker te maken. Daarnaast maken we de financiële kant van het cultuurbeleid toekomstbesteding. Met ingang van 2022 start een nieuwe systematiek voor cultuursubsidies. Ook zoeken we naar een sluitende exploitatie van De Nieuwe Kolk.

4. Financiële vooruitzichten

Derde Programmabegroting in bestuursperiode 2018 - 2022

De Programmabegroting 2021 is de derde begroting die wij onze bestuursperiode aan uw raad aanbieden. Hierin presenteren we financiële beleidslijnen, kaders en beleidsmaatregelen op basis van het Herstelplan 2020 - 2024 het tempo waarin we in deze bestuursperiode aan onze financiële opgave invulling willen geven. De Programmabegroting 2021 geeft een financiële tussenstand van deze bestuursperiode. De financiële vooruitzichten zijn aangepast aan de actuele ontwikkelingen. De gevolgen van COVID -19 hebben mondiaal invloed op de economische vooruitzichten. Deze vertalen zich via Europa en Nederland naar maatschappelijke effecten voor onze inwoners en bedrijven. Ook de gemeentelijke begroting en meerjarenraming worden hierin geraakt. De financiële doorkijk naar de volgende bestuursperiode wordt steeds meer duidelijk. Via de reguliere P&C-producten rapporteren we over de ontwikkelingen en leggen verantwoording af over de resultaten en uitgaven.

Algemene beleidslijn

We hebben in april 2020 het Herstelplan 2020 – 2024 ter besluitvorming aan u voorgelegd waarin maatregelen zijn opgenomen voor het herstel van het structureel en reëel evenwicht in de begroting en meerjarenraming. Hierin is herstel van het evenwicht voorzien met ingang van 2022. In ons Bestuursakkoord Sterke wijken in een sterke stad en bij de Kaderbrief 2021 hebben we deze lijn opgenomen. Onze lijn blijft scherpe keuzes maken en daar waar mogelijk kansen benutten. Dit met als doel het huidige voorzieningenniveau in stand houden en kwetsbare inwoners ondersteunen.

Financiële beleidslijn Sociaal Domein

De tijdelijke aanvullende middelen die het Rijk tot en met 2022 beschikbaar stelt zijn volstrekt onvoldoende om de tekorten tegen te gaan. Wij blijven ons daarom samen met onze samenwerkingspartners, inzetten om het kabinet te bewegen om voor met name Jeugdzorg en Wmo structureel meer middelen beschikbaar te stellen. De onderzoeken die op dit moment worden uitgevoerd komen eind 2020 beschikbaar en dienen als extra onderbouwing voor de gesprekken met het Rijk. Voor 2023 en 2024 hebben we daarom een stelpost van € 1,6 miljoen opgenomen.

Kaderbrief 2021

De financiële kaders, de begrotingspositie en de meerjarenprognose zijn als onderdeel van Kaderbrief 2021 niet geactualiseerd. Wij hebben u in juli 2020 een andere kaderbrief 2021 dan u van ons gewend bent aangeboden. De bijzondere periode waarin we op dat moment verkeerden met daarbij de vele macro-economische onzekerheden heeft ons toen doen besluiten tot een beleidsarme kaderbrief 2021. Wij hebben in deze kaderbrief aangegeven dat het Herstelplan 2020 – 2024 vastgesteld door uw raad op 23 april 2020 de belangrijkste inhoudelijke uitgangspunten voor de begroting 2021 en verder bevat. Het beeld wat aan u is gepresenteerd is in onderstaande tabel weergegeven en vormt het vertrekpunt voor de samenstelling van de Begroting 2021.

Dekkingsplan Herstelplan 2020 2024		(bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	
Eindstand begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2024	-5.310	-2.540	753	403	
Inzet algemene reserve					
ter dekking incidentele begrotingstekorten 2020-2022	3.070				
ter dekking incidentele/tijdgebonden ambities 2020-2022	2.240	2.490			
Totaal geactualiseerde begroting 2020 en mjr 2021 2024	0	50	753	403	

Ontwikkelingen sinds de Kaderbrief 2021

Na de behandeling van de Kaderbrief 2021 zijn we als voorbereiding op de begroting en de beleidsinvulling voor 2021 nogmaals nagegaan of en waar in het aanvaarde beleid en de bedrijfsvoering op basis van het Herstelplan 2020 -2024 nog sprake is van autonome ontwikkelingen en knelpunten. Deze financiële ontwikkelingen zijn in de begroting en meerjarenprognoses verwerkt.

Financiële opgave 2021-2024 en dekkingsplan

De uitkomsten van deze inventarisatie vindt u samengevat in het schema aan het einde van dit hoofdstuk. We hebben ze afgezet tegen de prognoses die we voor de periode 2021-2024 in de Kaderbrief 2021 aan uw raad hebben voorgelegd.

Structureel sluitende Programmabegroting

Met het vaststellen van het Herstelplan 2020 – 2024 werken we toe aan naar een structureel sluitende begroting met ingang van 2022. We blijven, ondanks de coronacrisis, dit beleidsuitgangspunt onderschrijven en streven er naar om een goed fundament neer te leggen voor volgende colleges. Ondanks dat we in 2021 en 2022 nog een beroep doen op onze algemene reserve is de begroting 2021 en de meerjarenprognose 2022 – 2024 structureel sluitend.

In de ramingen hebben wij vooralsnog geen budgettaire bijstellingen verwerkt in het kader van de corona-crisis. De duur van de crisis, de stijgende dan wel dalende intensiteit met de daarbij behorende maatregelen maken het op het moment dat deze begroting wordt samengesteld nog onmogelijk om in te schatten welke financiële effecten naar voren gaan komen.

Naar verwachting worden aan het eind van 2020 de uitkomsten van de onderzoeken naar de volumeontwikkelingen in de Jeugdzorg en Wmo gepubliceerd. Mocht het Rijk naar aanleiding hiervan aanvullende middelen beschikbaar stellen, dan gaan wij er vanuit dat deze zullen worden opgenomen in de Meicirculaire 2021.

Reservepositie

Voor het realiseren van de ambities uit het bestuursakkoord 2018-2022 heeft u bij de vaststelling van de Begroting 2019 ingestemd met de inzet van onze gemeentelijke reserves van in totaal € 10 miljoen in deze bestuursperiode.

Met de inzet van de gemeentelijke reserves in de begrotingen 2020, 2021 en 2022 voor het incidenteel sluitend maken van de begroting zien wij dat onze reserves zich blijvend in lijn van het Herstelplan ontwikkelen waarbij de vrije ruimte in de algemene reserve ligt verbeterd. De ratio's voor solvabiliteit en weerstandscapaciteit zijn voor ons een belangrijk uitgangspunt. Deze ratio's geven aan in welke mate we in staat zijn om tegenvallers op te vangen en ook dat we kunnen blijven investeren in de stad. Voor 2021 is de weerstandsratio 1,9 waarbij geldt dat een ratio tussen de 1,0 en 1,4 als voldoende geldt en boven de 1,4 als goed wordt gekwalificeerd. De solvabiliteitsratio voor 2021 bedraagt 24 %. Met beide ratio's voldoen we aan de uitgangspunten in de kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement.

Algemene reserve Begroting 2021 en mjp 2022 2024		(bedragen x € 1.000)			
	2020	2021	2022	2023	2024
Stand herstelplan/geactualiseerd meerjarenbeeld	16.510	20.844	13.178	9.923	9.923
Mutaties na herstelplan:					
- correctie eindejaarsprognose 2019 (VGR-2019)	2.600				
- resultaat jaarrekening 2019	84				
- inzet REP-gelden van 2020 naar 2021	1.750	-1.750			
- inzet voor economische agenda (corona-amendement)	-100				
Dekking incidentele begrotingstekorten:					
- (bijstelling) incidentele begrotingstekorten 2021-2022	0	-547	-644	0	0
Geactualiseerde stand begroting 2021 2024	20.844	13.178	9.923	9.923	9.923
Veiligheidsmarge (€ 100 per inwoner)	6.855	6.890	6.925	6.960	6.995
Vrij besteedbare ruimte algemene reserve	13.989	6.288	2.998	2.963	2.928

Financiële eindresultaten 2021-2024

Samenvattend is in onderstaand overzicht het totaal met beleids- en dekkingsmaatregelen voor de Programma-begroting 2021 en de meerjarenprognose 2022-2024 weergegeven.

Beleids en dekkingsmaatregelen 2021 2024		(bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	
Actualisatie beleidsmaatregelen					
Stand herstelplan 2020 -2024	0	-50	753	403	
Autonome ontwikkelingen na herstelplan 2020 -2024	-124	-271	-401	-415	
Economische agenda	-173	-173	-87		
Wijkaanpak	-200	-150			
Tiny houses	-50				
Totaal geactualiseerde begroting 2021 en mjr 2022 2024	547	644	265	12	

Dekkingsplan 2021 - 2024					
Algemene reserve	547	644	0	0	

Eindresultaten 2021 2024	0	0	265	12
---------------------------------	----------	----------	------------	-----------

Beleidsbegroting

Programmaplan

Programma 1 Wonen in Assen

Programma 2 Werken in Assen

Programma 3 Meedoen in Assen

Programma 4 Aantrekkelijk Assen

Programma 5 Samen werken aan Assen

Programma 6 Bedrijfsvoering

Programma 7 Vastgoed en grondbedrijf

Programma 8 Algemeen financieel beleid

Programma 1. Wonen in Assen

Samenvatting

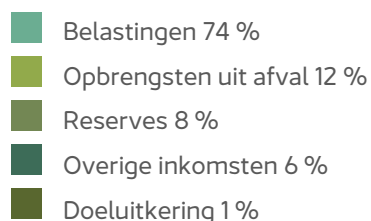
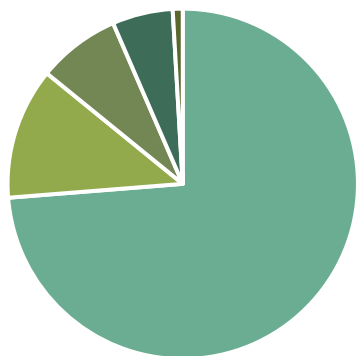
Assen wil een sterke stad zijn, met sterke wijken. Grote maatschappelijke veranderingen, zoals vergrijzing, verandering in de zorg, verduurzaming, energietransitie en klimaatadaptatie stellen de stad voor grote fysieke en sociale opgaven. Begin 2021 leggen we twee belangrijke documenten ter besluitvorming aan u voor: de omgevingsvisie en de woonvisie. Zij geven richting aan hoe wij aan die opgaven kunnen werken.

De omgevingsvisie is de structuurvisie van morgen en geeft richting voor de lange termijn: Wat voor een stad wil Assen zijn in 2040? Het is een strategische visie, waarin maatschappelijke kansen en ambities voor de fysieke leefomgeving centraal staan en ruimtelijk worden vertaald. Strategische keuzes uit de omgevingsvisie worden uitgewerkt in gemeentelijk beleid als de woonvisie, de binnenstadvisie, wijk- en warmtevisies en het omgevingsplan. Tevens geeft de omgevingsvisie richting aan de Assense koers binnen vraagstukken in de provincie Drenthe, zoals de Regionale Energiestrategie (RES), de regio Groningen-Assen en landelijke opgaven als de verstedelijkingsstrategie.

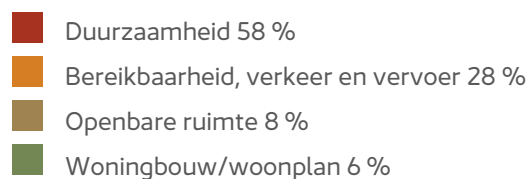
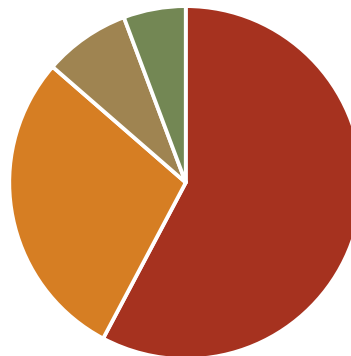
Het beheer van de openbare ruimte vormt de basis van de noodzakelijke voorzieningen. Daarin blijven we streven naar instandhouding en verbetering van onze kapitaalgoederen. Dat doen we door het groene karakter van de stad te behouden en te versterken, door bewegen en ontmoeten te faciliteren, door het verbeteren van bereikbaarheid en mobiliteit en door het toepassen van duurzame bouwmaterialen en -methodes. We kijken daarbij naar de toekomst en proberen zoveel mogelijk te anticiperen op de veranderingen in het klimaat (bijvoorbeeld toenemende hitte, droogte en wateroverlast), de veranderingen als gevolg van de energietransitie (bijvoorbeeld toename gebruik van elektriciteit) en de veranderende wet- en regelgeving rondom het stikstofbeleid, PFAS en de effecten van de coronacrisis.

Inkomsten € 20,1 miljoen

Uitgaven € 20,9 miljoen

Omgevingswet

Wat willen we bereiken?

De gemeente Assen werkt aan de implementatie van de nieuwe Omgevingswet die op 1 januari 2022 van kracht wordt. De wet speelt in op de maatschappelijke behoefte om als initiatiefnemer makkelijker aan de slag te gaan met (bouw)initiatieven in de openbare ruimte en deze ook te realiseren.

In het Programmaplan Omgevingswet (vastgesteld in de raadsvergadering van 11 april 2019) heeft de gemeente Assen de vier hoofddoelen van de Omgevingswet omarmd:

1. Een inzichtelijker, eenvoudiger, transparanter en meer voorspelbaar omgevingsrecht.
2. Van een sectorale naar een samenhangende benadering (vanuit de leefomgeving).
3. Meer ruimte voor maatwerk.
4. Snellere en betere besluitvorming.

De invulling en aanscherping van de bedoelingen van de wet naar Assense keuzes en invulling doen we via participatietrajecten en afspraken met samenwerkingspartners.

Wat doen we daarvoor in 2021

Omgevingswet algemeen

De invoering van de Omgevingswet is met één jaar uitgesteld tot 1 januari 2022. De minister voor Milieu en Wonen besloot hiertoe omdat het wetgevings-traject en het digitale stelsel niet op tijd gereed zijn.

Omgevingsvisie

We ronden de omgevingsvisie begin 2021 af.

De omgevingsvisie wordt in participatie met de Assense samenleving opgesteld. In het laatste kwartaal van 2020 vinden zogenaamde ronde tafelsessies plaats op verschillende ruimtelijke, sociale en economische thema's als wonen, groen, binnenstad, energietransitie, langer thuis wonen, inclusieve wijken of de economische ontwikkeling van de stad. Voor deze sessies worden specialisten en professionals uitgenodigd van de partijen met wie de gemeente Assen samenwerkt. Vervolgens zal er een gemeentebrede bijeenkomst worden georganiseerd waar de conceptvisie zal worden gepresenteerd en getoetst. Naast dit traject zal ook de ambtelijke organisatie, het CMT, het college en de gemeenteraad op verschillende momenten worden betrokken bij het vormgeven van de omgevingsvisie.

Omgevingsplan

In het Omgevingsplan komt alle gemeentelijke regelgeving te staan (o.a. alle bestemmingplannen en verordeningen). Per 1 januari 2022 krijgen alle gemeenten van rechtswege een Omgevingsplan. Einde 2028 moeten alle gemeenten dit plan van rechtswege hebben omgezet in één gemeentebreed Omgevingsplan.

In 2021 staat nog veel in het teken van voorbereidende werkzaamheden (plan van aanpak, opzet/structuur van een Omgevingsplan).

In 2021 stellen we vast:

- Keuzes over de van het Rijk naar gemeenten overkomende taken/bevoegdheden.
- Keuzes binnen enkele bestaande besluiten en verordeningen (rolverdeling Raad-College bij Omgevingsplan en vergunnen, planschade).
- Omgevingsagenda Noord

Met het Rijk en met andere Noord-Nederlandse overheden werken we aan de totstandkoming van een gezamenlijke agenda voor de fysieke leefomgeving in Noord-Nederland.

Vergunningverlening Toezicht & Handhaving (VTH) & Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

Door het uitstel van de Omgevingswet zijn de trajecten VTH en DSO ook met een jaar uitgesteld. Eind 2021 hanteert de gemeente Assen tenminste hetzelfde dienstverleningsniveau als onder het huidige regime.

De invoering van de Omgevingswet heeft ook invloed op het legesregime. In combinatie met de effecten van de Wet Kwaliteitsborging Bouw passen we de leges daarop aan. Zo wordt het mogelijk om voor milieuvergunningen leges te vragen; Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging Bouw betekenen een verschuiving in taken tussen rijk, provincie, gemeenten, wellicht gemeenschappelijke regelingen en marktpartijen.

Einde 2021 stellen we vast: een hierop aangepaste legesverordening en leges-tarieven.

We willen een efficiënter en effectiever proces voor het aanvragen en verlenen van bouwvergunningen. Met minder bureaucratie en meer duidelijkheid voor onze inwoners. Daarbij willen we de rol van het welstandstoezicht heroverwegen.

Participatie, sturingsfilosofie & anders denken en doen

Door de motie Nooren (Tweede Kamer, februari 2020) is iedere gemeente verplicht, in het kader van de Omgevingswet, een participatiebeleid op te stellen, het wordt aanbevolen dit voor de invoeringsdatum van de Omgevingswet te realiseren.

Samen met de werkgroep Algemeen Participatiebeleid stellen we dit in 2021 op.

De coronacrisis was in 2020 een versneller om te gaan werken met nieuwe, creatieve oplossingen voor zowel fysieke als digitale participatie.

Met de ambtelijke organisatie, college en raad maken we in 2021 ook een start met 'anders denken en doen', passend bij de besluiten die we nemen over de Omgevingswet. Hier gaat het niet alleen over verandering binnen de verschillende gremia maar ook tussen de verschillende gremia.

Middelen

Uitstel van de wet met één jaar betekent dat we voor het onderdeel DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) ook voor 2021 budget nodig hebben. Hier is niet mee gerekend. De vertraging van het Rijk heeft aan één kant voor uitstel van de wet geleid, maar aan de andere kant ook voor vertraging binnen Assen, waardoor onze inzet en bijbehorende budget 2020 ook niet volledig benut zijn. Dit betekent dat de inzet voor 2021 zonder extra middelen is op te vangen; voorwaarde is dan dat voor een succesvolle DSO-implementatie het restant budget 2020 wordt overgeheveld naar 2021.

Woningbouw en woonplan

Wat willen we bereiken?

Assen moet een plek zijn waar het fijn is om te wonen. Met voldoende betaalbare woningen voor alle leeftijden en beurzen. In aantrekkelijke, goed onderhouden wijken en in een levendige, groene binnenstad.

Het behoud van de kwaliteit van de bestaande stad is de basisopgave vanuit de Woonvisie 2016. Borgen - en waar mogelijk verbeteren - van die kwaliteit

Wat doen we daarvoor in 2021

Nieuwe Woonvisie

De gemeentelijke Woonvisie wordt in 2020 op basis van nieuw woningmarktonderzoek en met participatie van onze stakeholders geactualiseerd. Daarmee zetten we de koers voor het wonen in Assen in de komende jaren uit. We bieden de visie in januari 2021 ter vaststelling aan uw raad aan.

voor de toekomst is onze ambitie.

We stemmen de woonvraag en het woningaanbod op elkaar af, onderzoeken de wensen naar nieuwe woonvormen en bevorderen dat Assenaren een passende woning kunnen vinden.

We willen meer verschillende soorten woningen toestaan en hier flexibel mee omgaan.

Wijken vormen de pijlers van de stad.

Wij zijn trots op onze stad. Assen is als Drentse hoofdstad een belangrijk regionaal centrum. We vervullen een belangrijke functie in de regio. Daarin hebben we, met name op het gebied van wonen en economie, aanvullende kwaliteiten op de stad Groningen.

Gevarieerde wijken en een compleet woningaanbod maken Assen tot een aantrekkelijke woonstad voor uiteenlopende groepen.

Het groeiend aantal inwoners vindt een prettig woonklimaat in bestaande én in nieuwe buurten. Die laatste worden met name in Kloosterveen en het Centrum ontwikkeld.

Wijken in Assen zijn veilig, compact en overzichtelijk.

Voor nieuwe woongebieden streven we naar 30% sociale woningbouw.

In de nieuwbouw is duurzaamheid een belangrijk uitgangspunt. De nieuwe buurt Het Havenkwartier biedt ruimte aan experimenten met onder andere circulair bouwen.

We stemmen het aanbod aan woningen af op de in de nieuwe Woonvisie gesignaleerde woonvraag, zowel kwantitatief als kwalitatief. Dat doen we met een doorlopend actuele woningbouwplanning en – programmering. Daarmee zorgen we ervoor dat er voldoende plancapaciteit beschikbaar komt voor de vastgestelde woningbouwopgave. In dit kader vindt regelmatig overleg plaats met het Rijk, de provincie en de regio en werken we samen aan de regionale verstedelijkingsstrategie.

Met de halfjaarlijkse woningmarktmonitor houden we de ontwikkelingen rond woningbouw en woningmarkt in beeld.

Prestatieafspraken sociale huursector

Op basis van de nieuwe woonvisie maken we jaarlijks prestatieafspraken met de vijf woningcorporaties die in Assen actief zijn en met de huurdersorganisaties. Hierin spreken we af wat de betrokken partijen bijdragen aan de uitvoering van de woonvisie. Daarbij staat de uitbreidingsopgave van de voorraad sociale huurwoningen centraal. Maar ook de betaalbaarheid en de verduurzaming van de voorraad sociale huurwoningen zijn belangrijke onderwerpen.

Nieuwe woonvormen

We hebben nadrukkelijk aandacht voor nieuwe vormen van wonen en willen deze zo goed mogelijk faciliteren.

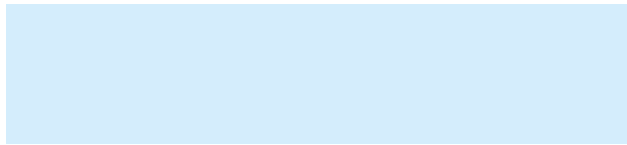
We willen de reeds gestarte pilots tiny houses en micro-wonen realiseren door middel van een interactief proces met belangstellenden en overige stakeholders.

Verder willen we de realisatie van nieuwe woonvormen, zoals een Krasse Knarrenhof of meergeneratiewoningen die ouderen in staat stellen langer zelfstandig te blijven wonen, mogelijk maken.

Tot slot willen we de realisatie van een project flexwonen bevorderen.

Circulair bouwen

Actium kent een pilotproject voor circulair bouwen in het kader van het Programma Drenthe woont circulair. Het gaat om twintig grondgebonden woningen voor kleine gezinnen en eenpersoons- en tweepersoonshuishoudens in het uitbreidingsgebied.

Het Havenkwartier is één van de entreepoorten van onze mooie stad, met horeca en kleinschalige, in het gebied passende, recreatieve en toeristische bedrijvigheid.

We continueren de samenwerking met Mijn Buurt Assen. Actium investeert fors in renovatie en duurzaamheid van haar woningbezit. Als gemeente dragen we bij aan een fysieke verbetering van de openbare ruimte in Assen Oost, Lariks en Oude Molenbuurt. Er ligt een stevige investeringsopgave voor de huidige en toekomstige plannen. Bij het uitwerken van deze plannen betrekken we actief onze inwoners, waarbij we vanuit de gemeente sturen op een gezonde balans tussen ambitie, wensen en kaders.

2021 staat nog grotendeels in het teken van de voorbereiding van het project, hetgeen betekent dat in 2022 de woningen gerealiseerd kunnen worden.

Havenkwartier

Zie programma 7 Vastgoed en grondbedrijf

Mijn Buurt Assen

Mijn Buurt Assen zet zich in om de fysieke opgave zoveel mogelijk te koppelen aan de sociale opgave.

Noorderpark

Er wordt de komende jaren nog druk gebouwd in het Noorderpark en met name in de Oude Molenbuurt. In 2021 is de oplevering van appartementen en rijwoningen. Woningcorporatie Actium gaat verder met de sloop en nieuwbouw in de Thorbeckelaan. Parallel aan de bouw van de woningen richten we in 2021 de openbare ruimte rond de Molenstraat op nieuw in.

Lariks

De ontwikkelingen in de wijk Lariks zijn in volle gang. Er wordt hard gewerkt aan de openbare ruimte en het groen in de wijk. Woningcorporatie Actium pakt een groot deel van haar bezit aan en de gemeente voert onderhoud uit aan de (ondergrondse) infrastructuur. Ook loopt de pilot aardgasvrij maken van de Beek en Omgeving in Lariks-West.

Openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

We streven naar een doelmatig ingerichte en verzorgde openbare ruimte. Dat levert een grote bijdrage aan de aantrekkelijkheid van de stad.

We werken aan het behoud en het versterken van ecologische waarden en het groene karakter. Ook dat vergroot de aantrekkelijkheid van de stad. Een groene omgeving nodigt bovendien uit tot ontmoeting en een gezonde leefstijl.

Wat doen we daarvoor in 2021

Beheer Openbare Ruimte

Het is belangrijk om tijdig te investeren in het onderhoud van de openbare ruimte. Uw raad heeft er terecht op gewezen dat uitstel van onderhoud per saldo kan leiden tot hogere kosten. Bij de keuze voor het huidige pakket aan maatregelen om kosten te besparen, hebben we rekening gehouden met dergelijke, ongewenste maatschappelijke kosten. Vastgestelde kaders en kwaliteitseisen werken we uit in

Bij het groenonderhoud willen we meer biodiversiteit bereiken.

een MJUP waarmee we inzicht geven in onderhoudsprogramma's en de benodigde financiering voor onderhoud van het areaal. Dit met inachtneming van de gestelde eisen. In een nader uit te werken plan voor (infrastructurele) Kapitaalgoederen beschrijven we hoe we dit op een duurzame en innovatieve manier willen bereiken met het gewenste kwaliteitsniveau als resultaat.

Assetmanagement

Naast de ambities op het gebied van beeldkwaliteit en prestaties brengen we binnen het assetmanagement ook de ongewenste gebeurtenissen (risico's) in beeld. Vervolgens toetsen we welke maatregelen het meest effectief zijn. Sommige maatregelen dragen wel bij aan de ambitie, maar verhelpen niet of nauwelijks het risico.

Op basis van deze informatie kunnen we keuzes maken over welke maatregelen wanneer uitgevoerd moeten worden. Daarbij is altijd maatwerk mogelijk. Het verbeteren van een voetpad met scheefliggende tegels bij een verzorgingshuis geven we bijvoorbeeld prioriteit. Door deze werkwijze leveren we niet overal in op de kwaliteit van de openbare ruimte, maar doseren we onze inzet.

We betrekken de suggesties van de Kinderraad bij het beheer van de openbare ruimte, zoals het plaatsen van meer insectenhôtels.

Omvormingen

In het kader van de bezuinigingsopgave vormen we heesters en hagen om tot bloemrijke plekken. We brachten het aantal vierkante meters heesters en hagen per wijk en de kosten van het onderhoud daarvan in beeld. Die onderhoudskosten kunnen we verminderen door op geschikte plekken deze beplanting te vervangen door bijvoorbeeld bloemrijke mengsels. De mogelijkheden daartoe bekijken we samen met de bewoners van de verschillende wijken.

Klimaatadaptatie en groen in de stad

Hoewel beleid en een visie voor klimaatadaptatie – en dan met name de aspecten hitte- en droogtestress – nog ontbreken, staan we als gemeente voor de uitdaging onze projecten integraal te ontwerpen. Bij de vaststelling van de budgetten is hier nog niet altijd rekening mee gehouden. We onderzoeken daarom of de budgetten toereikend zijn om de klimaatuitdaging aan te gaan of dat we onze projecten

De komende vier jaar willen we onze inwoners nog beter betrekken bij veranderingen in onze stad. Daarom gaan we aan de slag met de inwoners van Assen en de maatschappelijke partijen, die willen samenwerken met Mijn Buurt Assen.

We koesteren de ambitie om de deskundigheid rond en de kwaliteit (stadsecologie) van het beheer van de gemeentelijke bossen en natuurterreinen te verbeteren en brengen daarvoor alle mogelijkheden in kaart. Voor het beheer van groen en landschap zoeken we de samenwerking met bedrijven en particulieren die actief zijn op het gebied van bos- en natuurbeheer, waaronder het Drents Landschap.

en budgetten moeten herorganiseren en herprioriteren.

Droogte

Voor het derde achtereenvolgende jaar hebben we te maken gehad met grote droogte. Tot drie jaar na aanplanten is water geven van beplanting nodig. We zijn hiermee in april 2020 gestart. Hiervoor hebben we in de begroting structureel budget opgenomen.

Samenwerken in de waterketen

We blijven een bijdrage leveren aan het samenwerkingsverband in de regio Groningen-Noord Drenthe. Het onderliggend bestuursakkoord is per 1 januari 2020 verlengd tot 2025. De samenwerking tussen de organisaties gemeenten, waterschappen en waterbedrijven, heeft tot doel de duurzaamheid van het systeem van inzameling, transport en zuivering van huishoudelijk afvalwater te vergroten. Ook kostenbesparing, kwaliteitsverbetering en vermindering van de kwetsbaarheid van de organisaties zijn belangrijke doelstellingen van de samenwerking.

Grote projecten

We gaan door met de voorbereiding van de herinrichting, rioolvervanging en het klimaatadaptief maken van de Beilerstraat, Nobellaan en een deel van de Pelikaanstraat. Door de gevolgen van het coronavirus heeft dit project een langere doorlooptijd gekregen.

We maken gebruik van de kennis en ervaring van de werkgroep Algemeen Participatiebeleid om de belanghebbenden en omwonenden ook onder deze bijzondere omstandigheden bij de plannen te betrekken. We zoeken daarbij de samenwerking met Mijn Buurt Assen.

Borging kwaliteit natuur

We blijven de kwaliteit van onze stad en de ontwikkelingen daarin een stevig fundament geven. Het gaat hier niet alleen om onze bebouwde omgeving, maar ook om onze bossen en natuurterreinen. Om dit doel te bereiken, investeren we deze bestuursperiode hierin € 135.000 per jaar. Naast de borging van kennis en kwaliteit blijft het beheer van onze bossen en natuurterreinen structureel ingebed in onze beheeropgave.

In alle wijken geven we extra aandacht aan speelvoorzieningen, beweeg- en ontmoetingsplekken. De inrichting van de openbare ruimte moet uitnodigen tot bewegen.

We zorgen voor een aantrekkelijke woonomgeving met minder zwerfvuil. We doen dit onder andere door bewustwording bij inwoners.

We vinden bewustwording over natuur, voedsel en groen vanaf jonge leeftijd van belang. Dit bereiken we door educatie en informatie en het laten meedenken over bijvoorbeeld stadslandbouwprojecten.

Beweging en ontmoeting stimuleren

Spelen en ontmoeten zetten we in als basis om sociale inclusie te versterken en eenzaamheid te bestrijden. Met als motto: Iedereen doet mee (inclusieve samenleving). We kiezen eind 2020 een wijk waar de problematiek rond inclusie en/of eenzaamheid het grootst is. Met alle betrokkenen werken we in 2021, in een aantal sessies, drie oplossingen en interventies uit. Bij de oplossingen ligt de focus op het realiseren van vernieuwing/ontwikkeling van speel- en ontmoetingsplekken in de wijk. Daarbij onderzoeken we de rol van technologie, apps en games ter ondersteuning van het bevorderen van sociale inclusie. Deze drie interventies werken we uit tot pilots die eind 2021 en 2022 worden uitgevoerd in de gekozen wijk.

Dit projectidee is ingediend bij en gehonoreerd door het Interreg North Sea Region European Regional Development Fund. Dit is een samenwerking met zeven partners uit acht verschillende landen in de Noordzeeregio.

Zwerfafval

Mijn Buurt Assen organiseert met bewoners zwerfafvalopruimdagen in de wijken.

Het Duurzaamheidscentrum Assen geeft uitleg over het ontstaan van zwerfafval en praat met scholieren over zogenoemde snoeproutes en het effect daarvan op zwerfafval.

Het Duurzaamheidscentrum Assen heeft en houdt hierin een belangrijke rol door te laten zien welke maatregelen de gemeente treft. Maar ook door inzichtelijk te maken wat inwoners zelf kunnen doen om bij te dragen aan het duurzamer maken van hun eigen woon- en leefomgeving. Het vergroten van de bewustwording over duurzaamheid begint bij kinderen. Zij hebben dan ook een belangrijke plek in het Duurzaamheidscentrum. Naast voorlichting zijn er meerdere keren per week activiteiten voor jong en oud.

Wat willen we bereiken?

We willen een bereikbare stad zijn voor alle modaliteiten.

We leggen de nadruk op een goede bereikbaarheid met de fiets. Met comfortabele routes van en naar de binnenstad en tussen de wijken onderling, met meer stallingsmogelijkheden en met de aanleg van de doorfietsroute Assen - Groningen.

We willen dat verkeersregels in de (binnen)stad worden nageleefd.

Wat doen we daarvoor in 2021

Uitvoeringsprogramma Mobiliteit

In december 2018 is het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UPM) vastgesteld. Het UPM bevat opgaven op het gebied van verkeer en vervoer die aan het eind van de collegeperiode gerealiseerd moeten zijn. Het UPM wordt aangestuurd door een intern programmabureau. Diverse projecten zijn reeds in voorbereiding en/of uitvoering:

- Fietsstroken Witterstraat en Diepstroeten.
- Fietspaden Nobellaan.
- Stimuleren fietsgebruik twee van de vijf doorde-weekse dagen.
- Snelheid remmende maatregelen.
- Verdere uitrol laadpalen.

Aanleg doorfietsroute Assen-Groningen

In augustus 2020 is de uitvoering van de doorfietsroute Assen - Groningen gestart met de realisatie van de nieuwe vissteigers en boothelling. De werkzaamheden voor het deel Vriezerweg - Europaweg worden in 2021 afgerond. De werkzaamheden voor het deel Europaweg - Havenkade starten eind 2021 en worden in 2022 afgerond. De PAS-problematiek (Programma Aanpak Stikstof) werkt vertragend en waarschijnlijk kostenverhogend.

Projecten die betrekking hebben op deze speerpunten worden binnen de jaarschijf van het UPM uitgevoerd.

Camerahandhaving venstertijden voetgangersgebied binnenstad

Vanwege de goede ervaringen met kentekenherkenning op de Brink heeft ons college besloten dit systeem voor het hele voetgangersgebied te implementeren om zo de overlast buiten de venstertijden te voorkomen. Dit is vastgelegd in het oorspronkelijke bestuursakkoord 2018-2022 en sluit aan bij de scope bevoorrading van de binnenstad in het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2018-2022.

De kosten voor het opzetten van het systeem van camerabewaking voor de eerste vier jaar en de eerste twee jaar toezicht en handhaving zijn gedekt vanuit het UPM.

We willen een voor iedereen toegankelijke (binnen)stad.

We willen een verkeersveilige stad.

We willen met het thema mobiliteit ook de ambities op het gebied van gezondheid ondersteunen.

We streven ernaar onze positie als aandeelhouder van Groningen Airport Eelde af te bouwen.

In het kader van het SNN-programma Slimme Duurzame Mobiliteiten wordt intensief gewerkt aan slimme en schone vervoers- en transportsystemen.

De aanbesteding voor het systeem is gestart in het tweede halfjaar 2020. Implementatie vindt plaats in 2021.

Verbetering marktpositie Cityline

De Cityline wordt in 2021 gecontinueerd. Door corona is het gebruik verminderd. Hierdoor staat de exploitatie onder druk.

Verkeersmanagement Systeem Assen (VMSA)

In juni 2021 loopt het huidige contract met onze leverancier voor het beheer en onderhoud van het VMSA af. Op dit moment onderzoeken we of, en zo ja, op welke wijze, we het contract willen verlengen.

Het VMSA is in juni 2016 aanbesteed voor een periode van tien jaar. De eerste vijf jaar zijn de kosten vanuit het projectbudget betaald. Er is een optie tot verlengen na vijf jaar. Het VMSA bestaat uit een centraal bedieningssysteem voor aansturing van onder andere de verkeerslichten, een Parkeerverwijs Route Informatie Systeem (PRIS-borden) en Dynamisch Route-informatiepanelen (DRIP-panelen) voor onze parkeergarages.

Gezond mobiel

Meer lopen en fietsen maakt mensen gezonder. Het maken van aantrekkelijke voorzieningen, zoals fietsstroken, aparte fietspaden en fietsvriendelijke verkeerslichtinstallaties, draagt hieraan bij. Daarnaast stimuleren we het gebruik van de fiets door voorlichting en educatie.

Groningen Airport Eelde

Het proces om de aandelen Groningen Airport Eelde te vervreemden, zit in een afrondende fase. De financiële verplichtingen die in 2017 voor de periode 2017-2026 zijn aangegaan voor het Investeringsscenario, worden nagekomen. (Zie ook Programma 5. Samen werken aan Assen)

Slim en schoon vervoer en transport

In het kader van duurzaam goederenvervoer zijn we aan de slag met de volgende drie punten:

- De voorbereiding van de komst van een Zero-emissie zone (ZE-zone) per 1 januari 2025. Een Zero-emissie zone houdt in dat enkel bestel- en

vrachtvervoer dat schoon wordt aangedreven toegang krijgt tot het venstertijdengebied.

- We organiseren in het najaar diverse gesprekken met ondernemers en vervoerders over de wijze waarop deze ambitie ingevuld wordt. De handhaving hiervan vindt plaats via elektronische kentekenregistratie.
- In samenwerking met de regio brengen we lopende marktinitiatieven in beeld die een bijdrage leveren aan schoon en slim goederenvervoer in het Noorden. Als regio kijken we hoe we deze initiatieven kunnen faciliteren en ondersteunen.

Communicatie over alle lopende initiatieven bundelen we via de nieuwe website www.logistieknoord.nl

Zowel de komst van de ZE-zones Assen, Groningen en Leeuwarden als de initiatieven uit de marktinventarisatie vertalen we naar een regionale uitvoeringsagenda voor duurzame goederenstromen.

Daarnaast wordt vanuit verschillende invalshoeken gewerkt aan projecten voor het slimmer en duurzamer maken van vervoer en transportsystemen:

- Gefaseerde uitrol nieuwe generatie verkeerslichten (de zogenoemde iVRI).
- Realisatie van laadpalen voor elektrische auto's en mogelijk vulpunt(en) voor waterstof.
- De basis voor verkeersdata op orde brengen.
- Het realiseren en optimaliseren van hubs (ketenmobiliteit).
- Bedrijven en bewoners verleiden tot duurzame mobiliteit (stakeholdersaanpak).
- Realisatie snelfietspaden (in Assen de doorfietsroute Assen - Groningen) en voldoende/meer fietsparkeerplaatsen.
- Vergroening van het eigen wagenpark.
- Verkenning van het gebruik van deelauto's.

Wat willen we bereiken?

We willen een ambitieuze, groene gemeente zijn die duurzaam ontwikkelt en bouwt en actief de toepassing van onder andere zonne-energie stimuleert.

De komende jaren zetten we verdere stappen naar het toekomstbestendig maken van Assen. Duurzaamheid is daarom een belangrijk onderdeel in al onze activiteiten.

De omschakeling van fossiele energie naar duurzame vormen van energie betekent een grote verandering. Samen met onze inwoners en alle partijen die economisch en maatschappelijk actief zijn, geven we deze opgave gestalte.

Belangrijk aandachtspunt is de betaalbaarheid van de transitie. Ook hiervoor geldt: Iedereen doet mee.

We zetten vooral in op het besparen en opwekken van energie. Dit moet in 2040 leiden tot een energieneutraal gebouwde omgeving Assen en in 2030 tot een energieneutrale gemeentelijke organisatie.

Bij afval gaan we niet langer uit van afval, maar van grondstoffen die steeds beter hergebruikt kunnen worden.

Wij willen een bereikbare, duurzame stad. De CO₂-uitstoot van het gemotoriseerde verkeer moet worden teruggedrongen.

Wat doen we daarvoor in 2021

We nemen een stimulerende, adviserende en registrerende rol op het terrein van duurzaamheid.

Vanuit het programma werken we verder aan de Regionale Energiestrategie (RES Drenthe 1.0), de Transitievisie Warmte en de eerste - en mogelijk tweede - proeftuin aardgasvrije wijk De Lariks. We geven uitvoering aan ons beleidskader zonneparken en stimuleren de opwekking van zonne-energie op de grotere daken. Belangrijk onderdeel is de visie energietransitie, die we in 2021 gaan actualiseren. Daarnaast investeren we in het eigen vastgoed om deze doelstelling te bereiken (zie Programma 7. Vastgoed en grondbedrijf).

De omschakeling van fossiele energie naar duurzame vormen van energie betekent een grote verandering. Dit doel realiseren we alleen als dat we dat samen doen met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Het infomeren, stimuleren en bieden van handelingsperspectief is daarbij van groot belang. Hier steken we veel energie in met een participatie- en communicatiecampagne Samen met energie aan de slag. Insteek is mensen bewust te maken dat iedereen kan starten met besparen, isoleren en zelf opwekken van energie. De volgende stap is het aardgasvrij maken van de woning. Daarvoor maakt de gemeente de transitievisie warmte, waarin we per wijk aangeven wat het alternatief voor aardgas kan zijn. Ook geven we aan wanneer we zouden kunnen beginnen met de transitie.

In 2020 lieten we een onderzoek uitvoeren naar de lokale opwekking van energie uit bioafval. Eventuele vervolgacties zijn afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek.

Elektrisch rijden

De gemeente Assen werkt zoveel mogelijk mee aan het vinden van geschikte locaties voor laadpalen in de openbare ruimte. Inwoners die geen eigen parkeerterrein hebben, kunnen een aanvraag voor een laadpaal in de openbare ruimte indienen. De geplaatste laadpaal is dan voor algemeen gebruik. Wij verkennen daarnaast de mogelijkheden voor laadvoorzieningen in de gemeentelijke parkeergarages.

Als pilotgemeente voor een aardgasvrije wijk leggen we de basis voor een wijkgerichte aanpak van het energievraagstuk. Een stevige betrokkenheid in de wijk draagt bij aan een succesvolle stedelijke energietransitie. Die willen we bereiken door sociale, fysieke en energieopgaven met elkaar te verbinden. Inwoners beslissen mee over de wijze waarop dit plaatsvindt.

Pilot aardgasvrije wijk

Voor de proeftuin werken we toe naar de keuze voor een warmte-alternatief dat vervolgens wordt uitgewerkt in een businesscase. Inwoners nemen we mee in de mogelijkheden van besparen, isoleren en opwekken en we activeren inwoners om zelf aan de slag te gaan.

Schone lucht akkoord

Wij hebben ons aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord en pakken in 2021 verschillende acties, gericht op het verbeteren van de luchtkwaliteit, op.

Global Goals

Wij blijven invulling geven aan de Global Goals in het beleid. We informeren de organisatie regelmatig over de ontwikkelingen rond de Global Goals en hoe die in beleid kunnen worden toegepast.

In programma 5. Samen werken aan Assen leest u in onderdeel 2. Regionale samenwerking over duurzaamheids-activiteiten met een regionale aanpak.

Financieel

Programma Wonen in Assen							(bedragen x € 1.000)
Beleids thema	Realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Lasten							
Woningbouw/woonplan	1.743	1.893	1.652	1.617	1.534	1.549	
Openbare ruimte	13.452	15.651	12.066	12.379	12.561	12.899	
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	853	1.149	1.192	1.504	1.131	1.135	
Duurzaamheid	6.484	5.921	5.981	5.940	5.549	5.558	
Totaal lasten	22.532	24.614	20.891	21.440	20.775	21.141	
Baten							
Woningbouw/woonplan	1.728	1.566	1.807	1.928	1.928	1.928	
Openbare ruimte	8.895	7.962	7.723	7.852	7.852	7.852	
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	196	185	185	97	97	97	
Duurzaamheid	9.092	9.220	9.359	9.308	9.344	9.351	
Totaal baten	19.912	18.933	19.074	19.185	19.221	19.228	
Saldo van lasten en baten	2.621	5.681	1.817	2.255	1.554	1.913	
Mutaties in reserves							
Storting reserves	1.278	0	0	0	0	0	
Beschikking reserves	2.178	4.521	1.049	1.375	1.080	1.080	
Totaal mutaties in reserves	899	4.521	1.049	1.375	1.080	1.080	
Resultaat	1.721	1.160	768	880	474	833	

Investeringsprogramma 2020 2024 Programma Wonen in Assen				(bedragen € x 1.000)	
Programma/Beleidsproduct	t/m 2020	2021	2022	2023	2024
Bedrijfsafval	42	35	35	35	35
Gladheid bestrijding	0	0	0	14	50
Groen	100	1.010	0	0	0
Huishoudelijke afvalinzameling	50	2.483	50	50	50
Kunstwerken	1.185	119	365	63	0
Markten	15	0	0	0	0
Openbare verlichting	120	0	0	0	0
Overig	342	36	0	0	0
Riolering	364	1.635	3.835	2.782	5.363
Spelen	50	60	390	0	754
Verkeer	500	3.300	1.560	0	0
VRI	500	96	143	0	48
Watergangen	132	0	0	327	116
Waterwegen	0	428	0	60	0
Wegbeheer	3.750	2.033	5.122	1.250	1.440
Ruimtelijke ordening	0	1.000	0	0	0
Totaal Wonen in Assen	7.150	12.235	11.500	4.580	7.857

Investerings in Vastgoed zijn onderdeel van het Programma Vastgoed en grondbedrijf

Programma 2. Werken in Assen

Samenvatting

Betaald werk voor iedereen is voor ons een belangrijk uitgangspunt. Een sterke economische infrastructuur met kansen voor nieuwe en bestaande bedrijven en een breed aanbod aan werkgelegenheid blijven voor ons van wezenlijk belang. Betaald werk is echter niet voor al onze inwoners een optie. Deze inwoners bieden we ondersteuning bij het vinden van werk of bij het ontwikkelen van vaardigheden om werk te vinden. Onze financiële situatie en de COVID-19-crisis zijn echter van grote invloed op onze economie, onze ondersteuningsmogelijkheden, onze eigen (ontwikkel)capaciteit en die van de stad.

De intelligente lockdown als gevolg van de COVID-19-crisis heeft een wezenlijke impact op de gehele economie, met mogelijk verstrekende gevolgen voor de werkgelegenheid. Het is de verwachting dat meer inwoners te maken krijgen met een WW- of bijstandsuitkering. Zzp'ers en mkb in de sectoren cultuur, sport en recreatie, horeca, onderwijs, dienstverlening en detailhandel worden extra geraakt door de crisis.

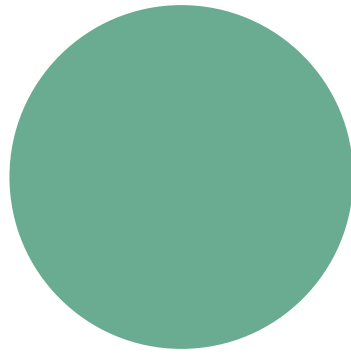
Het huidige pakket aan noodmaatregelen vanuit de rijksoverheid is vooral gericht op het lenigen van de eerste nood bij direct getroffen zzp'ers en ondernemingen. Toekomstige maatregelen en structurele ontwikkelopgaven zijn nu nog onbekend en vragen een samenspel tussen Rijk, regio, gemeenten en de sectoren. Samen met onder andere regio Groningen-Assen, provincies, RUG, VNO-NCW/MKB en SER ontwikkelen we hiervoor scenario's.

Vanuit het huidige economisch beleid en de daarbij behorende middelen pakken we in de tweede helft van 2020 al enkele zaken op om de economie te ondersteunen en straks herstel te stimuleren. We leggen de nadruk op herstel en stimulering van de vrijetijdsector en mkb-ondernemerschap. Samen met het bedrijfsleven verkennen we vraaggerichte projecten en extra inzet om Asser ondernemers te ondersteunen bij de anderhalvemeter economie.

Sommige inwoners hebben moeite om op eigen kracht aan het werk te komen. Vanuit de Participatiewet ondersteunen we hen actief daarbij. Ook trekken we actief op met alle onze partners in de arbeidsmarktregio zoals onderwijsinstellingen, andere gemeenten en werkgevers.

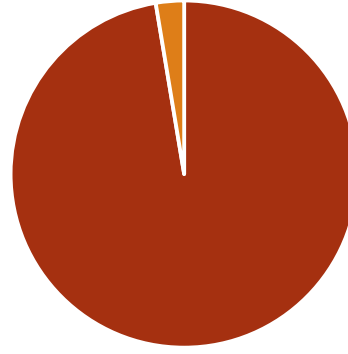

Inkomsten € 29 miljoen

■ Doeluitkering 100 %

Uitgaven € 56,6 miljoen

■ Participatie en inkomen 97 %
■ FlorijnAs 3 %

Participatie en inkomen

Wat willen we bereiken?

Een sterke economische infrastructuur met kansen voor nieuwe en bestaande bedrijven en een breed aanbod aan werkgelegenheid.

Betaald werk voor iedereen die dat wil.

Inwoners zijn zoveel mogelijk zelfredzaam op het gebied van werk, inkomen en meedoen.

Iedereen met arbeidsperspectief voorziet zoveel

Wat doen we daarvoor in 2021

We werken, samen met partners in de stad en in de regio, aan het versterken van de economie. Het economisch beleid moet leiden tot voldoende werk in de stad en in de regio. De meeste inwoners vinden zelf hun weg op de arbeidsmarkt. De groep die daar moeite mee heeft, kan rekenen op ondersteuning. We stimuleren inwoners financieel zelfredzaam te zijn door het inzetten van instrumenten gericht op werk en maatschappelijke participatie. Als dat niet lukt, kan de gemeente als vangnet fungeren. Dit is bij voorkeur tijdelijk.

We willen het beschikbare aantal vacatures beter benutten voor mensen die nu nog aan de zijlijn staan. Samen met bedrijven in de regio willen we vraag en aanbod dicht bij elkaar brengen. We doen dit door middel van scholing en begeleiding van werkzoekenden en door het aanpassen van werk en vaardigheidseisen door werkgevers.

We ondersteunen inwoners waar nodig bij het vinden van een baan en bij het ontwikkelen van hun vaardigheden. Voor mensen met een arbeidsbeperking maken we gebruik van loonkostensubsidies en beschut werk. Bedrijven stimuleren we om de mogelijkheden van deze mensen te benutten en hen in dienst te nemen. Bedrijven die dat doen, ondersteunen we daarbij.

Eind 2019 stelden de gemeenteraden van Aa en Hunze, Assen en Tynaarlo de kadernota Werk, Inkomen, Meedoen vast. De gemeenschappelijke regeling

mogelijk in zijn of haar eigen levensonderhoud. Sommige inwoners hebben echter moeite om geheel op eigen kracht mee te doen in de samenleving. Indien nodig ondersteunen we deze mensen, vanuit de Participatiewet, bij het vinden van regulier werk. Uiteindelijk willen we dat daardoor meer mensen, met een afstand tot de arbeidsmarkt, kansen krijgen op regulier werk.

Lukt het niet om regulier werk te vinden of te verrichten, dan vinden wij het van grote waarde dat onze inwoners op een andere manier meedoen in de samenleving.

Om extra kansen te kunnen bieden, starten we een pilot met basisbanen.

Werkplein Drentse Aa (WPDA) geeft hier voor het grootste deel uitvoering aan. Het beleid rond werk, inkomen en meedoen is integraal onderdeel van het sociaal domein. De opdracht aan het WPDA is vastgelegd in een prestatieovereenkomst tussen de drie bovengenoemde gemeenten en WPDA.

Werken aan een inclusieve arbeidsmarkt heeft onze aandacht. We benutten de mogelijkheden van een geïntegreerd werkontwikkelbedrijf met zowel inkomensondersteuning als begeleiding richting betaald werk.

Komend jaar zijn de speerpunten:

- Verhogen van arbeidsparticipatie van inwoners die vallen onder het doelgroepregister (vaak werkzaam in zogeheten afspraakbanen).
- Intensivering van de ondersteuning van statushouders bij het vinden van werk of toeleiding naar onderwijs.

Jongeren geven we prioriteit bij het vinden van werk of begeleiding richting vervolgonderwijs. Samen met de scholen, WPDA en andere partijen zorgen we voor een sluitende aanpak voor jongeren in een kwetsbare positie.

Vanwege de economische gevolgen van COVID-19 verwachten we een grote toestroom van mensen die werkloos raken en daardoor uiteindelijk een beroep doen op een bijstandsuitkering. Het is belangrijk dat wij deze inwoners, als altijd, begeleiden om zo snel mogelijk weer een baan te vinden of hen (terug) leiden naar het onderwijs.

De dienstverlening vanuit WPDA aan startende en bestaande ondernemers wordt conform het Herstelplan versoberd. Schuldhulpverlening voor ondernemers wordt vanaf 2021 onderdeel van het totale aanbod aan gemeentelijke schuldhulpverlening en wordt georganiseerd door de gemeente. Binnen het budget voor schuldhulpverlening is ruimte voor het huidige niveau van uitgaven op dit gebied, exclusief de nog niet in te schatten effecten van de coronacrisis.

Ook de overige maatregelen uit het Herstelplan worden in 2021 uitgevoerd.

Begin 2021 starten we met het creëren van een aantal basisbanen voor inwoners die al geruime tijd een bijstandsuitkering ontvangen en voor wie doorstroming naar regulier werk niet mogelijk is.

Zoveel mogelijk jongeren halen een startkwalificatie om duurzaam in eigen onderhoud te kunnen voorzien en te kunnen participeren in de maatschappij.

Mogelijkheden om aan werk te komen of om mee te doen, verbeteren.

Iedereen met een SW- of beschut werk indicatie aan werk helpen.

We continueren de sluitende aanpak rond kwetsbare jongeren om zoveel mogelijk jongeren in het Praktijkonderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs goede kansen en perspectief op de arbeidsmarkt te bieden. Kansen op het behalen van een startkwalificatie en kansen op betaald werk na afloop van hun opleiding. Hiervoor werken we samen met WPDA, de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC), onderwijs, leerplicht en andere (zorg-)partners.

We vinden dat onze inwoners zoveel mogelijk moeten kunnen meedoen aan de samenleving. Werk staat daarbij voorop. We spelen in op de veranderende doelgroep die ondersteuning nodig heeft vanuit de Participatiewet. We benutten daarvoor de huidige mogelijkheden zoals afspraakbanen en job coaching. Door de inzet van ontwikkelgerichte dagbesteding versterken we de uitstroom naar werk. We verkennen nieuwe mogelijkheden, zoals het instrument basisbanen.

Ook blijven we inzetten op een goede samenwerking binnen de Arbeidsmarktregio. We blijven vasthouden aan initiatieven vanuit die Arbeidsmarktregio, zoals 'Kansrijke beroepen', 'Van werk naar werk' en 'Sluiten aanpak kwetsbare jongeren'.

Daarnaast werken we samen met onze ketenpartners om zoveel mogelijk belemmeringen om mee te doen aan de samenleving, zoals schulden en laaggeletterdheid, weg te nemen. In Programma 3 Meedoen in Assen is dit verder uitgewerkt.

We zetten de transformatie van iWerk - ons werkontwikkelbedrijf en onderdeel van WPDA - door. Daarmee creëren we praktijkgerichte opleidingen, zorgen we voor goede toeleiding naar werk en bieden we een vangnet voor mensen die niet op de reguliere arbeidsmarkt opgenomen kunnen worden. Voor deze groep creëren wij veilige en beschutte werkplekken binnen iWerk.

Als gemeente blijven we verantwoordelijk voor het aanbieden van werk aan inwoners die nu nog vallen onder de (afgesloten) Wet Sociale Werkvoorziening. We bieden deze 600 inwoners met SW-indicatie een baan; zoveel mogelijk in een reguliere omgeving of bij iWerk. Daarnaast bieden we inwoners met een indicatie voor beschut werk een dienstverband. Hier sluiten we aan bij de taakstelling die het Rijk ons voor het jaar 2021 oplegt.

Een passende rijksbijdrage via de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Verbeteren aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt.

We ontvangen een rijksbijdrage (de zogeheten BUIG-uitkering) ter dekking van bijstandsuitkeringen en structurele loonkostensubsidies. Bij de begroting 2020 hebben we nog rekening gehouden met een daling van het aantal cliënten. Echter, op basis van de laatste prognoses over het aantal bijstandsgerechtigden zien we een stijging van 150 cliënten. Ondanks het onlangs bekend gemaakte rijksbudget BUIG 2021, blijven we een behoorlijk tekort zien. Wel heeft het Rijk extra middelen gereserveerd voor de extra instroom in het kader van de coronacrisis. Op welke wijze deze zullen worden uitgekeerd is nog niet bekend. Ook voor de komende jaren is de voorspelling dat Assen te weinig BUIG-gelden ontvangt. Bovendien verwachten we het komende jaar aanzienlijk meer instroom in de bijstand en tegelijk minder uitstroom. Dit doordat de werkgelegenheid, als gevolg van de coronacrisis, afneemt. Onze meer kwetsbare groep inwoners (zzp'ers, mensen met werk aan de onderkant van de arbeidsmarkt, inwoners met een lage opleiding, statushouders) heeft hier het meest last van en doet, indien noodzakelijk, een beroep op de bijstand.

We onderzoeken de mogelijkheden voor het maken van bezwaar tegen de hoogte van de BUIG-uitkering en waar mogelijk maken we gebruik van de opties die er zijn. Daarnaast voeren we een actieve lobby via de G40 en de VNG-commissie Participatie, Integratie en Schulden, waar onze gemeentesecretaris zitting in heeft.

Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

Assen participeert, via de arbeidsmarktregio Groningen, in verschillende initiatieven en projecten in Noord-Nederland op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt. Die zijn onder meer gericht op het goed aan laten sluiten van de competenties van scholieren en volwassenen op de veranderende vraag van de arbeidsmarkt. In samenwerking met Noord-Drentse gemeenten participeren we eveneens in het NPG (Nationaal Programma Groningen – aardbevingsgelden). Eén van de doelen daarbinnen is het versterken van de sociaal-economische positie en het opleidingsniveau van mensen in Noord-Nederland. Maar ook het behouden van talent in de regio en het omvormen naar een lerende regio voor zowel werkenden, werkzoekenden als ondernemers, heeft aandacht. Ook werken we in dit verband, met onze partners, aan oplossingen om de effecten als gevolg van de coronacrisis zoveel mogelijk tegen te gaan.

Wat willen we bereiken?

We willen met onze Economische agenda 2020-2025 samenhang en focus aanbrengen in het realiseren van onze ambities.

Assen als een levendige, ondernemende stad met voldoende banen.

Wat doen we daarvoor in 2021

Economische agenda

Met partners in de stad en regio ontwikkelden we een nieuwe economische agenda voor Assen. Deze dient als perspectief voor de komende jaren. We stellen ambities om over tien jaar steviger te benutten waar Assen al goed in is én te ontwikkelen waar Assen onderscheidend in kan worden. Het is een uitnodiging om samen te werken aan en te investeren in de economische ontwikkeling van Assen - in de stad die we over tien jaar willen zijn.

De COVID-19-pandemie heeft een negatief effect op de economie van Assen.

Vooraf de horeca en de toeristische en recreatieve sector zijn hard geraakt. Met inzet van de beschikbare middelen voor uitvoering en capaciteit maakten we in 2020 een begin met het ondersteunen van de krachtsectoren die in de economische agenda zijn benoemd.

Onze financiële situatie en de COVID-19-crisis zijn van invloed op onze economie, onze eigen (ontwikkel)capaciteit en die van de stad. Met de beperkte middelen die we hebben, voeren we de agenda in de basis uit en bouwen we vervolgens aan opgaven/uitdagingen voor de stad en de regio, veelal in samenwerking met derden. Dit resulteert in concrete, separate projectvoorstellen die we voor financiering voorleggen aan uw raad.

Met een programmatische aanpak brengt de agenda focus aan in onze inzet. Die aanpak vraagt om een (pro)actieve inzet en samenwerking met andere partners in Assen en de regio.

Stadsmarketing

De economische opgave voor Assen is breed. Het versterken van de toeristisch-recreatieve sector, in combinatie met cultuur, evenementen en een aantrekkelijk binnenstad, is van belang. We willen Assen verder ontwikkelen tot een aantrekkelijke woon-, (be)leef- en werkstad en dat steviger uitstralen. We ontwikkelen hiervoor een strategie voor stadsmarketing en centrummanagement.

In aansluiting op het Programma Binnenstad zetten we, met gerichte acties, stevig in op het stimuleren

Er is ruimte voor ondernemers die investeren in nieuwe ideeën en innovatieve technieken. We dragen bij aan de economische groei van de stad en aan extra banen.

We stimuleren nieuwe ideeën en innovaties in de zorgsector.

We hebben oog voor de belangen van onze huidige ondernemers en bieden hen, waar nodig, goede ondersteuning en begeleiding. Vragen van ondernemers pakken we snel op en handelen we adequaat af.

en faciliteren van onderlinge samenwerking, ondernemerschap en innovatie in onze binnenstad.

Innovatie- en kennisontwikkeling

Met kennis- en onderwijsinstellingen, bedrijven en instellingen en andere partners, ontwikkelen we projecten ter versterking van bedrijvigheid, innovatief vermogen en werkgelegenheid. De focus ligt hierbij op de krachtsectoren gezondheidszorg, vrijetijdseconomie, energie en (overheids)diensten. Concrete projectaanvragen leggen we voor (co)financiering aan u voor.

Kopgroep Zorg en Innovatie

De zorgsector zorgt voor een substantieel deel van de werkgelegenheid in Assen. De hoogwaardige zorgvoorzieningen bieden kansen voor scholen en innovatieve bedrijven. Dankzij nieuwe technologieën is het mogelijk om kwalitatief goede zorg thuis en in de wijk te bieden. We blijven onze zorginstellingen faciliteren om kennis te delen, ervaringen uit te wisselen en te zoeken naar kansen om samen te werken.

We maken een samenwerkingsagenda waarmee we lokale initiatieven en kansen voor innovaties in techniek, onderwijs en arbeidsmarkt kunnen koppelen aan regionale innovatieprogramma's in de zorg.

Practoraat Zorg en (sensor)Technologie

Het Practoraat is de innovatiewerkplaats waarin het Drenthe College en de Hanzehogeschool, zorginstellingen en bedrijven innovaties in de zorg ontwikkelen en in de praktijk testen. Het Practoraat heeft een belangrijke functie in het ontwikkelen van kennis, onderwijsvernieuwing en projecten.

Voor een duurzame voortzetting van het Practoraat vragen de partners ons om ondersteuning. Zij dragen zelf substantieel bij. De gemeente wordt gevraagd dit initiatief te ondersteunen met een cofinancieringsbijdrage voor een periode van vier jaar.

Samenwerking met bedrijfsleven, zorg, onderwijs en overheid

Met actief accountmanagement en een organisatiebrede aanpak zorgen we ervoor dat het voor ondernemers en instellingen goed ondernemen is in Assen. We bezoeken bedrijven en instellingen zowel proactief als op verzoek. We weten wat er speelt en kunnen vragen beantwoorden of doorgeleiden. Daarnaast

We zetten meer en gericht in op een actieve acquisitie naar nieuwe ondernemers en bedrijven.

Het opvangen van het verlies van hoogwaardige werkgelegenheid bij de NAM. We streven in de gezamenlijke lobby Noord-Nederland naar een 'Langman-akkoord'.

koppelen we vraagstukken en of signalen van bedrijven en instellingen aan elkaar. De onderlinge relaties van ondernemers worden daarmee versterkt. Verder participeren we actief in zakelijke netwerken en organiseren samen met ondernemers evenementen voor bedrijven.

We zetten sterker in op het aanjagen van groei en innovatie. We brengen ondernemers in verbinding met het bestaand instrumentarium aan netwerken, regelingen en fondsen in stad en regio op het gebied van starten, groeien en duurzaam innoveren. Voorbeelden zijn ICT en zorg en techniek (energie, sociaal ondernemen).

Groei en vestiging (nieuwe) bedrijven

We hebben voldoende ruimte op onze bedrijventerreinen beschikbaar voor ondernemers met nieuwe initiatieven. We bevorderen de werkgelegenheid en de verscheidenheid in het werkaanbod en werk. We zorgen voor een aantrekkelijk starters- en scale-up klimaat. We willen de Asser bedrijven en instellingen behouden en laten groeien en zetten in op acquisitie van nieuwe bedrijven. Dit doen we, waar het passend is, met de regio. Met gerichte en actieve acquisitie halen we nieuwe ondernemers en bedrijven naar Assen. Op basis van strategisch advies bepalen we op welke typen bedrijven we inzetten.

In lijn met onder meer de programma's Energietransitie, Binnenstad en (regionale) acquisitiestrategie, zetten we sterk in op het faciliteren van passend en duurzaam locatie-aanbod voor nieuwe en bestaande functies en vestigingen (schuifruimte). Deze is complementair aan de vraag- en aanbodsituatie in de regio, zoals op Assen-Zuid, Stadsbedrijvenpark/Havenkwartier en de Toeristisch Recreatieve Zone.

Drenthe 4.0

Drenthe 4.0 is het plan dat aan het Rijk is aangeboden teneinde de hoogwaardige werkgelegenheid - met (kennis)infrastructuur - van de NAM en toeleverende bedrijven te behouden.

Drenthe wil, als regio waar innovaties worden ontwikkeld en toegepast, een belangrijke bijdrage leveren aan de energievoorziening van de toekomst. EU en Rijk ondersteunen regionale initiatieven waarin de noordelijke energiesector, samen met provincies en gemeenten, diverse kansrijke initiatieven en pilotprojecten ontwikkelt. Bijvoorbeeld door hergebruik van

De vrijetijdsector, waaronder toerisme en recreatie, stimuleren we en geven we meer ruimte.

We ontwikkelen actief de Toeristisch Recreatieve Zone van Assen.

We willen met een klimaatalliantie, met de ondernemers in Assen, een beweging op gang helpen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.

infrastructuur, systeemintegratie van verschillende energiebronnen en nieuwe onderwijsrichtingen en opleidingen. Hiermee bouwen bedrijven, samen met kennis- en onderwijsclusters in Groningen en Drenthe, een kennisvoorsprong op in toekomstbestendige technologie én werkgelegenheid.

Samen met provincie en energiesector verkennen we hoe we de aanwezige kennis, kunde en infrastructuur in en rond Assen hiervoor kunnen benutten. Dit moet er ook toe leiden dat de energietransitie voor Assen op termijn optimaal rendement gaat opleveren. Waar we kansen zien, zoeken we aansluiting bij allianties en bestaande initiatieven die de Asser inzet op Drenthe 4.0 kunnen ondersteunen. Concrete projectaanvragen hieruit leggen we voor (co)financiering aan u voor.

Vrijetijdseconomie

Met de toeristisch-recreatieve sector ontwikkelen we een actieplan vrijetijdseconomie. Daarnaast is een actuele horeca- en detailhandelsvisie belangrijk als ontwikkelkader voor de sector. Niet alleen in onze binnenstad maar juist ook daarbuiten. Ook werken we aan de ontwikkeling van een strategie voor en uitvoering van stadsmarketing en acquisitie.

Samen met de provincie, Marketing Drenthe en omliggende gemeenten zetten we het toeristisch product (regio) Assen, in en buiten de regio, sterker op de kaart. We versterken daarmee de relatie tussen stad en de regio en (inkomend) toerisme.

Toeristisch Recreatieve Zone (TRZ)

Samen met alle eigenaren en ontwikkelaars in het gebied, zoeken we naar een doorbraak om de vele initiatieven daadwerkelijk een impuls te geven. Daar waar mogelijk faciliteren we hen - al dan niet samen met de provincie - bijvoorbeeld op het gebied van acquisitie en positionering van Assen.

Gezamenlijke agenda

Met Ondernemend Assen, de Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) alliantie en Assen voor Assen stellen we een gezamenlijke agenda op. Vanuit de samenwerking creëren we ontmoetingen en faciliteren we samenwerkingsprojecten. Deze zijn gericht op thema's die ondernemers bewegen tot een lokale duurzame economie, energiebesparing en duurzame opwekking bij bedrijven.

Samenwerking en afstemming in de Regio Groningen-Assen omdat deze cruciaal is voor een evenwichtige economische ontwikkeling.

Economic Board Noord-Nederland (Samenwerkingsverband Noord-Nederland - SNN).

Wij continueren de economische samenwerking in noordelijk verband. Hierbinnen zoeken we de samenwerking in NG4 verband.

Gezamenlijk verkennen we hoe we de inzichten en resultaten van de koplopers tot nu toe kunnen benutten om de transitie verder op te schalen en te versnellen. Bijvoorbeeld via een jaarlijkse prijsvraag op een concrete lokale of regionale (inkoop)opgave. Hierbij wordt de markt uitgedaagd om vernieuwende oplossingen of diensten te leveren.

Regio Groningen-Assen

Mede met het oog op structurele opgaven in de economische ontwikkeling na de COVID-19-pandemie, trekken we actief op met alle onze partners in de arbeidsmarktregio zoals onderwijsinstellingen, andere gemeenten in de regio en werkgevers.

Het huidige pakket aan noodmaatregelen vanuit de rijksoverheid is vooral gericht op het lenigen van de eerste nood bij direct getroffen zzp'ers en ondernemingen. Toekomstige maatregelen en structurele ontwikkelopgaven zijn nu nog onbekend en vragen een samenspel tussen rijk, regio, gemeenten en de sectoren. Samen met onder andere regio Groningen-Assen, provincies, RUG, VNO-NCW/MKB en SER ontwikkelen we hiervoor scenario's.

Samenwerking

In de Economic Board Noord-Nederland wordt een gezamenlijke strategische agenda opgesteld. Hierbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij onze nieuwe economische agenda. Met de regio verkennen we een nieuwe verdeling van de bijdrage aan SNN, waarbij we blijven inzetten op de lobby in Europa via de NG4.

Financieel

Programma Werken in Assen							(bedragen x € 1.000)
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Lasten							
Participatie en inkomen	59.561	55.039	55.090	55.583	56.140	56.722	
Econo. ontwikkelingen en innovatie	1.223	1.504	1.486	1.462	1.064	1.073	
FlorijnAs	8.996	3.900	0	0	0	0	
Totaal lasten	69.780	60.443	56.576	57.045	57.204	57.795	
Baten							
Participatie en inkomen	33.479	29.509	28.906	29.583	30.301	31.047	
Econo. ontwikkelingen en innovatie	131	120	120	120	120	120	
FlorijnAs	0	2.680	0	0	0	0	
Totaal baten	33.610	32.309	29.026	29.703	30.421	31.167	
Saldo van lasten en baten	36.170	28.134	27.550	27.342	26.783	26.628	
Mutaties in reserves							
Storting reserves	1.546	2.680	0	0	0	0	
Beschikking reserves	10.481	3.900	0	0	0	0	
Totaal mutaties in reserves	8.935	1.220	0	0	0	0	
Resultaat	27.235	26.914	27.550	27.342	26.783	26.628	

Subsidies 2021 Programma Werken in Assen		(bedragen in €)
Partij	Subsidiebedrag	
Stichting Ondernemersfonds	450.000	
VVV/TIP	59.000	

Programma 3. Meedoen in Assen

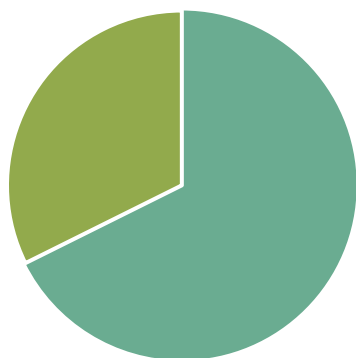
Samenvatting

In Assen kan iedereen meedoen aan de samenleving, door werk, onderwijs, vrijwilligerswerk of door actief te zijn in de wijk. Jong en oud ontmoeten elkaar. We streven naar een inclusieve samenleving, gericht op meer samenredzaam met een toekomstbestendig en een goed functionerend sociaal domein. We bieden passende ondersteuning binnen financieel duurzame kaders. Hiervoor treffen we in 2021 verschillende maatregelen. Door preventie en transformatie kunnen we onnodig gebruik van intensieve ondersteuning verminderen. De inrichting van de nieuwe Toegang, met een grotere rol voor de buurtteams, draagt daaraan bij. We sturen op zo licht en zo kort mogelijke ondersteuning waar dat kan en op zwaarder waar nodig. We benutten de nieuwe sturingsmogelijkheden die de inkoop Jeugdhulp, Wmo en Beschermd Wonen (BW) ons daarvoor geeft.

Werk en inkomen vormt een onlosmakelijk onderdeel van het sociaal domein. We zien het sociaal domein dan ook in samenhang en verbinden de verschillende beleidsdomeinen aan elkaar: wijken, sport, cultuur en meedoen, onderwijs en welzijn. Mijn Buurt Assen en wijkcentra zijn belangrijke schakels voor sterke wijken.

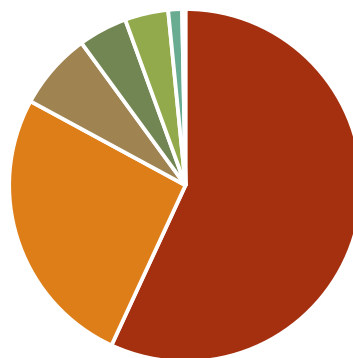
Samen met onze partners staan we garant voor een goede ondersteuning van onze kwetsbare inwoners. We verbeteren de aansluiting tussen onderwijs en Jeugdzorg en verfijnen de aanpak voor het terugdringen van voortijdig schoolverlaten door kwetsbare jongeren.

Inkomsten € 7,9 miljoen

- Doeluitkering 68 %
- Eigen bijdragen burgers 32 %

Uitgaven € 111 miljoen

- Jeugdzorg 57 %
- Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk 26 %
- Sport 7 %
- Onderwijs 5 %
- Mijn Buurt Assen 4 %
- Schuldhulpverlening 1 %
- Meedoenbeleid < 1 %

Tekorten sociaal domein

Wat willen we bereiken?

We sturen op het betaalbaar houden van ondersteuning en welzijn, ook voor de toekomst.

We willen meer preventie en minder instroom in de Wmo en Jeugdhulp. Daarvoor versterken we de inzet van collectieve voorzieningen in de wijken. En als individuele ondersteuning nodig is, is de stelregel: Licht waar het kan, zwaarder waar nodig.

We verstevigen onze regierol om beter te kunnen sturen op de juiste ondersteuning op de juiste plek.

Wat doen we daarvoor in 2021

We komen tot een toekomstbestendig sociaal domein door te investeren in preventie en de eigen kracht van inwoners en hun sociale netwerk. En waar nodig bieden we ondersteuning. De ingezette transformatie en het sturen op geïndiceerde ondersteuning zijn hiervoor belangrijk.

Via het Programma Sociaal Domein versterken we preventie en de inzet van collectieve voorzieningen in de wijken, zodat er minder beroep op de Wmo en Jeugdhulp wordt gedaan. Vanuit de Toegang sturen we nadrukkelijker op de inzet van deze collectieve voorzieningen. Als er toch geïndiceerde ondersteuning nodig is, sturen we op zo licht en zo kort mogelijke ondersteuning waar dat kan en op zwaardere waar nodig. We zorgen in ieder geval voor passende ondersteuning van kwetsbare inwoners. We benutten de nieuwe sturingsmogelijkheden die de inkoop Jeugdhulp, Wmo en Beschermd Wonen (juni 2020) ons geeft.

Eind 2018 stelde de raad kaders vast om te komen tot kostenbeheersing in het sociaal domein. Deze kaders zijn uitgewerkt in een maatregelenpakket. Dit pakket moet ertoe leiden dat de in de meerjarenraming opgenomen besparing gerealiseerd wordt. Het maatre-

gelenpakket is ondergebracht in het Programma Sociaal Domein en kent zes onderdelen:

1. Versterken van het gewone leven.
2. Aansluiting tussen passend onderwijs en jeugdhulp.
3. Participatie door brede aanpak van armoede en schulden en participeren in het maatschappelijk leven.
4. Thuis in de wijk (zelfstandig wonen met ondersteuning voor mensen die eerder in een instelling woonden).
5. Herinrichting Toegang.
6. Vernieuwende ondersteuning, waarbij de sturingsmogelijkheden vanuit de inkoop worden geïmplementeerd.

We geven binnen deze onderdelen veertien maatregelen prioriteit die de gewenste transformatie tot stand brengen. En die leiden tot de besparing van de uitgaven zoals deze in de meerjarenbegroting is opgenomen. Alle maatregelen zijn uitgewerkt in businesscases. Voor scherpste in de uitvoering van deze businesscases is een Taskforce van opdrachtgevers ingericht.

Daarnaast geven we uitvoering aan besparende maatregelen uit het herstelplan. Voorbeelden zijn verlaging van de persoonsgebonden budget-tarieven (PGB), beperking van het maximum aantal kilometers collectief vervoer en invoering van een eigen bijdrage voor arbeidsmatige dagbesteding. Deze maatregelen moeten ook leiden tot een structurele kostenbesparing binnen het sociaal domein.

Transformatie

Wat willen we bereiken?

We streven naar een inclusieve samenleving, gericht op meer samen-redzaam. Het doel is een toekomstbestendig en goed functionerend sociaal domein. We werken aan passende ondersteuning binnen financieel duurzame kaders.

We willen de samenwerking met onze partners in

Wat doen we daarvoor in 2021

Samenwerking partners sociaal domein

We verbeteren de samenwerking met zorgaanbieders. Dit doen we onder andere door (bestuurlijk) contact met de grootste zorgaanbieders. Samen willen we zo een forse impuls aan de transformatie van het sociaal domein geven.

Die transformatie doen we samen met aanbieders,

het sociale domein versterken en hun organisatiekracht benutten voor de gewenste transformatie.

We willen nog meer inzetten op preventie, het voorkomen van problemen van inwoners en op de inzet van het eigen of sociale netwerk. De buurtteams van Vaart Welzijn hebben hierin een belangrijke taak. Lukt het niet op eigen kracht dan kan de inwoner een maatwerkvoorziening aanvragen. We zorgen dan voor passende ondersteuning voor onze kwetsbare inwoners.

We werken aan de transformatieopgave van beschermd wonen naar beschermd thuis en de decentralisatie van beschermd wonen naar alle regio gemeenten per 2022.

We splitsen de regio Assen voor beschermd wonen

Vaart Welzijn, scholen, huisartsen, sportverenigingen, buurtteams en vrijwilligersorganisaties.

Welzijn

In 2021 werkt Vaart Welzijn verder aan een sociale stad en een veerkrachtige samenleving, waarin de inwoners veilig en gezond op kunnen groeien, mee kunnen doen en zo zelfredzaam mogelijk zijn. De kern van de opdracht aan Vaart Welzijn is te werken aan leefbare wijken, het versterken van het voorliggend veld, het bieden van ondersteuning aan inwoners die dat nodig hebben en het goed regelen van een laagdrempelige toegang tot ondersteuning in de buurt. Vaart Welzijn geeft hier vorm aan met onder andere de buurtteams in de wijken.

Impuls aan preventie

Met het Preventiefonds stimuleren we die activiteiten die laagdrempelige oplossingen in de wijken bieden en die leiden tot minder behoefte aan geïndiceerde ondersteuning uit de Jeugdwet of de Wmo. We continueren de uitvoering van het Preventiefonds in 2021 met een meer outreachende werkwijze.

Om het effect te optimaliseren en de meerwaarde van het Preventiefonds nog beter tot zijn recht te laten komen gaan we de middelen waar dat past bij de bedoeling breder inzetten.

Herinrichting Toegang en nieuwe opdracht aan buurtteams

We vernieuwen de toegang tot hulp en ondersteuning. Met de versterking van de gemeentelijke aanmeldteams en de zes buurtteams tot laagdrempelige, vrij toegankelijke voorzieningen in de wijken, verminderen we de druk op de geïndiceerde hulp en ondersteuning. De bedoeling is dat inwoners de juiste ondersteuning op het juiste moment en op de juiste plek krijgen. We vereenvoudigen de bereikbaarheid van de toegang. Voor inwoners met een hulpvraag komt er één centrale telefoon- en digitale toegang en zijn de buurtteams altijd nabij.

Transformatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang (BW / MO)

We geven uitvoering aan de werkagenda die in het regioplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang is vastgesteld. Het regioplan handelt over de voorbereiding van gemeenten op de decentralisatie

en maatschappelijke opvang in 2022 in twee nieuwe regio's: Noord-Midden Drenthe en Zuid West Drenthe. We herijken de positie van Assen als centrumgemeente.

van beschermd wonen naar alle regiogemeenten per 1 januari 2022. Ook bereiden we ons voor op de splitting in twee regio's: Noord-Midden Drenthe en Zuid West Drenthe. Centrale thema's zijn continuïteit van zorg, toegang en het verdeelmodel.

Onze ambitie is de beweging van elders beschermd wonen naar beschermd thuis wonen. We willen het mogelijk maken dat deze inwoners op een prettige manier in de wijken in onze gemeente kunnen wonen.

Voor de maatschappelijke opvang staat 2021 in het teken van de landelijke aanpak van dak- en thuisloosheid. We willen voorkomen dat inwoners een beroep moeten doen op de noodopvang en realiseren woonplekken voor deze doelgroep. Het ministerie heeft hier voor 2021 geld voor beschikbaar gesteld.

Jeugdhulp

Wat willen we bereiken?

We willen voor jeugdigen een veilige en gezonde stad zijn om in op te groeien.

We willen de aanpak van (emotioneel) geweld in gezinnen verbeteren.

Wat doen we daarvoor in 2021

Veilig opgroeien in Assen

We bevorderen een veilig opvoed- en opgroei-klimaat in Assen. We bieden ouders opvoedingsondersteuning wanneer dat nodig is.

Het programma Envedder is de uitwerking van het transformatieakkoord Jeugd. Dit voeren we in 2021 uit. Envedder vertegenwoordigt alle initiatieven en activiteiten in Drenthe die bijdragen aan de transformatiebeweging jeugd.

Deze initiatieven en activiteiten hebben dezelfde missie: 'Elk kind een 'gewoon' leven bieden, waarin het gezond en kansrijk kan opgroeien. Envedder zet zich in voor een positief opgroei- en opvoedklimaat voor onze Drentse kinderen, waarbij kinderen zoveel mogelijk thuis kunnen opgroeien. We dragen bij aan deze groeibeweging.

Op basis van de regiovisie Geweld hoort nergens thuis en de zelfscan Kwaliteitskader werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten maken we een uitvoeringsplan. Dit doen we samen met de ketenpartners en Veilig Thuis. Het doel is om geweld in afhankelijkheidsrelaties eerder en beter in beeld te krijgen, te stoppen en duurzaam op te lossen. Hiertoe versterken we het lokale veld.

We willen meer sturen op de inzet van jeugdhulp in het kader van de gewenste transformatie, ook door te investeren in preventie bij jongeren.

Sturen op inzet jeugdhulp

We sturen op afschalen van de geïndiceerde ondersteuning door de inzet van het regisseursmodel en contractmanagement. In de nieuwe inkoopmethode hebben we afspraken gemaakt met aanbieders over het tijdig afschalen van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.

Preventieprogramma's

We blijven inzetten op het terugdringen van midde-
lengebruik onder jongeren. En we continueren de preventie op scholen met de programma's Samen Vroeg Erbij en YOOP (Yorneo Ondersteund Onderwijzend Personeel). Preventieve inzet bij conflictscheidingen is nu een integraal onderdeel van de opdracht aan Vaart Welzijn.

Versterking praktijkondersteuning jeugd

Op basis van een evaluatie willen we in 2021 komen tot een effectievere inzet van praktijkondersteuning bij huisartsen voor jeugd (POH). Hierdoor kunnen we nog meer hulpvragen 'afvangen' in de huisartsenpraktijk en/of het voorliggend veld.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Wat willen we bereiken?

We voeren de Wmo uit conform de rijksregeling.
We willen, in het kader van de gewenste transformatie, meer sturen op de inzet van Wmo.
Ondersteuning van Wmo-cliënten willen we meer via het voorliggend veld organiseren.

Wat doen we daarvoor in 2021

Sturen op afschalen geïndiceerde ondersteuning

Met de nieuwe inkoop en het Programma Sociaal Domein zetten we in op een meer efficiënte en effectieve manier van ondersteunen.

Invoering abonnementstarief

We monitoren de effecten van de invoering van het abonnementstarief. In Assen zien we een stijging van het aantal aanvragen voor huishoudelijke ondersteuning, hulpmiddelen en woningaanpassingen. In het najaar van 2020 en in 2021 worden de effecten op rijksniveau gerapporteerd.

In 2021 is de Algemene Voorziening Schoonmaak overgeheveld naar de maatwerkvoorziening Schoon

We streven ernaar dat ouderen zo lang mogelijk zelfredzaam thuis wonen.

We bieden zorg op maat voor mensen met een fysieke en/of psychische kwetsbaarheid.

en Leefbaar huis. Hierdoor sturen we beter op de uitgaven voor huishoudelijke ondersteuning.

Welzijn op Recept

Met Vaart Welzijn, huisartsen en wijkverpleging maakten we afspraken over Welzijn op Recept. Met dit instrument stimuleren we het meedoen, en daarmee het welzijn, van inwoners. Voor 2021 is de afspraak om Welzijn op Recept te verbreden naar alle huisartsenpraktijken in Assen.

Samenwerking zorgverzekeraar

In 2021 continueren we de samenwerking met zorgverzekeraar en zorgkantoor Zilveren Kruis. Dit in samenwerking met de overige elf Drentse gemeenten.

We hebben afspraken gemaakt met Zilveren Kruis over het delen van data in de gemeentezorgspiegel. Zo krijgen we het zorggebruik en de zorgkosten in beeld. Deze data leveren een bijdrage aan de uitvoering van het Programma Sociaal Domein om het zorggebruik en kosten terug te dringen.

Expertiseteam Vergrijzing

Op landelijk niveau neemt Assen deel aan het bestuurlijk expertiseteam Vergrijzing. Het doel is om te verkennen hoe de Wmo organisatorisch en financieel beheersbaar te maken is.

Wonen met zorg en ondersteuning

De woonvisie Assen is in 2021 gereed. We besteden integraal aandacht aan wonen met zorg en ondersteuning in de wijken van Assen. Dit vanwege het toenemend aantal ouderen en een veranderende vraag naar wonen met ondersteuning. Ook hebben we aandacht voor inwoners met een psychische beperking die (weer) thuis kunnen wonen en dichtbij ondersteuning nodig hebben.

Op Drents niveau is Assen trekker van de Alliantie Ouderenzorg. De Drentse ambitie is goede, bereikbare zorg en ondersteuning te organiseren, waardoor ouderen zo lang mogelijk zelfredzaam thuis kunnen wonen.

Programma Weer thuis

Woningcorporaties, zorgaanbieders en gemeenten werken in de regio Assen samen om de uitstroom vanuit instellingen naar de wijk te faciliteren. In 2021 geven we invulling aan de afspraken die in 2020 zijn gemaakt over het aanbod van woningen, regionale

spreiding, een zachte landing in de wijk en het versterken van de draagkracht in wijken.

Ambulantisering

We ontvingen van het Rijk extra middelen om de ambulantisering van de GGZ-doelgroep te stimuleren. In 2021 geven we uitvoering aan het beleid dat we in 2020 opstelden. De pilot Optimaal Leven draagt bij aan de zelfredzaamheid van de meer kwetsbare inwoners in de wijken. Het vervolg van deze pilot in 2021 is afhankelijk van de evaluatie die in het najaar van 2020 plaatsvindt.

Ondersteuning op maat

Op 1 januari 2020 is de Wet verplichte GGZ (Wvvggz) ingegaan. Deze wet vervangt de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz) en regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. Vanaf 2020 kan verplichte zorg ook buiten een GGZ-instelling plaatsvinden. In 2021 evalueren we hoe de invoering van de Wvvggz binnen de gemeente Assen is verlopen.

Leefbaarheid en welzijn in wijk en stad

Wat willen we bereiken?

Assenaren kijken naar elkaar om en zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor welzijn, leefbaarheid en levendigheid in hun buurt.

De voorzieningen in de wijk bieden inwoners ruime mogelijkheden tot zelfstandigheid en tot persoonlijke ontwikkeling. Dat geldt voor alle generaties waarbij we speciaal oog hebben voor de behoeften van ouderen en kinderen. De wijken zijn de pijlers van de stad: zij geven haar kracht en vitaliteit. De wijk is daarmee de schaal van de toekomst.

De leefbaarheid in de Asser wijken wordt verder verbeterd.

Wat doen we daarvoor in 2021

Mijn Buurt Assen

De gemeente zet zich samen met Woningcorporatie Actium en Vaart Welzijn in voor de buurten in Assen. Dit doen we door projecten te organiseren en initiatieven van inwoners te stimuleren.

In de Robuuste Gebieden Noorderpark en Lariks startten we in 2019 met grootschalige wijkvernieuwing. Deze loopt ook in 2021 nog volop door.

Noorderpark

Vanuit Mijn Buurt Assen wordt de aanpak van de sociale opgave zoveel mogelijk gekoppeld aan de fysieke opgave. In 2021 werken we gericht aan de opgaven voor wonen, de openbare ruimte, zorg & welzijn en voorzieningen in Noorderpark.

Lariks

In 2021 ronden we de geactualiseerde wijkvisie Lariks af. De wijkvisie sluit aan bij de omgevingsvisie en de

We willen een inclusieve stad zijn. Een stad waar de openbare ruimte, maatschappelijke instellingen en winkels toegankelijk zijn voor iedereen.

Iedereen wordt gezien en gewaardeerd. Er is oog en ruimte voor verschillen tussen mensen.

Alle inwoners doen gelijkwaardig mee.

woonvisie van Assen en is bedoeld om per deelgebied een concreet wijkprogramma op te stellen. Medio 2021 ligt bij de raad een kredietaanvraag voor de uitvoering.

U leest meer over de fysieke opgave in programma 1. Wonen in Assen.

Wijkcentra

We zetten in op onze wijkcentra als laagdrempelige ontmoetingsplekken in de buurt. Combinaties tussen functies van zorg, welzijn, cultuur en meedoen staan centraal. De huisvesting van het Odensehuis in het bestaande wijkcentrum in Peelo is een mooi voorbeeld daarvan. In 2021 verstevigen we deze ingezette verandering in 't Markehuus. Ook in de Componist werken we met de buurt en andere partners aan een vernieuwend concept.

VN-verdrag

In lijn met het VN-verdrag voor inclusie geven we in 2021 uitvoering aan de lokale inclusie agenda die in 2020 is opgesteld. In de agenda staan concrete doelen voor toegankelijkheid en participatie voor mensen met beperkingen.

Meldpunt Discriminatie Drenthe

Ook in 2021 zet het Meldpunt Discriminatie Drenthe (MDD) in op het voorkomen, signaleren en bestrijden van discriminatie. Het MDD geeft voorlichting op basisscholen. Daarnaast is het MDD beschikbaar voor het melden van individuele klachten en voor informatie en advies.

Regenboogstad Assen

Assen is sinds eind 2014 Regenboogstad. Als Regenboogstad ontwikkelen we beleid voor de sociale veiligheid en acceptatie van de LHBTI gemeenschap. In 2021 bouwen we verder aan het LHBTI Platform en zetten we de samenwerking met de lokale organisaties en de inwoners van onze stad voort.

Aanpak laaggeletterdheid

We geven uitvoering aan de vervolgaanpak laaggeletterdheid. Hierbij zetten we in op een wijkgerichte aanpak en richten we ons extra op de groep laaggeletterden met Nederlands als moedertaal. In 2021 willen we 100 Assenaren - waarvan 45 met Nederlands als moedertaal - laten starten met een traject. We richten ons op drie subgroepen: laaggeletterden

We streven naar een samenleving waarin alle nieuwkomers geïntegreerd zijn en naar vermogen participeren.

Assen is een stad van de menselijke maat. Iedereen doet mee. Door te werken en/of actief te zijn als vrijwilliger. We streven naar meer inzet van en waardering voor vrijwilligers. Dit draagt bij aan de transformatie van het sociale domein.

in armoede en schulden, laag taalvaardige ouders en jongeren met lage basisvaardigheden.

Invoering nieuwe Inburgeringswet

We bereiden ons voor op de nieuwe Wet Inburgering die op 1 juli 2021 ingaat. Met de nieuwe wet gaat de regie over inburgering weer terug naar de gemeente. Het doel is dat nieuwkomers beter integreren en participeren in de samenleving.

We werken, waar mogelijk, nauw samen met de gemeenten Aa en Hunze en Tynaarlo. We zetten een subsidie van de provincie Drenthe in om nieuwkomers te begeleiden naar werk of opleiding.

Menselijke maat

Samen met inwoners, vrijwilligers en professionals focussen we op activiteiten die een positieve gezondheid stimuleren en de eigen kracht en het sociaal netwerk van inwoners versterken. We gaan werken aan meer samenwerking en samenhang tussen de verschillende (vrijwilligers)organisaties en initiatieven. Dit doen we door in 2021 netwerkbijeenkomsten te faciliteren en ondersteuningsmogelijkheden beter te benutten of te verbeteren.

Schuldhelpverlening en armoedebestrijding

Wat willen we bereiken?

We bieden een stevig vangnet voor inwoners om problematische schulden te voorkomen en om de schulden sneller op te lossen. Met deze aanpak willen we onze kwetsbare inwoners stimuleren mee te doen aan de samenleving.

We zorgen ervoor dat alle kinderen mee kunnen doen.

Wat doen we daarvoor in 2021

Aanpak armoede en schulden

In 2021 gaan we concreet aan de slag met de Brede Aanpak Armoede en Schuldhelpverlening. Daarbij ligt de nadruk op het eerder en beter in beeld krijgen van risico's op schulden of armoede bij onze inwoners.

Ook sluiten we aan bij de landelijke aanpak om financiële problemen te signaleren en op te lossen.

De positie van kinderen blijft belangrijk. We zorgen ervoor dat ze mee kunnen doen, zowel op school als in hun vrije tijd. En we geven hun de vaardigheden mee om zich financieel te kunnen redden. Daarvoor maken we met scholen en andere organisaties afspraken over financiële educatie, meedoen en preventie van armoede en schulden. En voeren we de Meedoenregeling en het Kindpakket uit.

Schuldhelpverlening voor ondernemers

Ondernemers vormen een specifieke doelgroep bij het bieden van schuldhelpverlening. Tot 2021 wordt schuldhelpverlening aan hen geboden vanuit de Drentse Zaak (via Werkplein Drentse Aa - WPDA). In 2021 wordt schuldhelpverlening voor ondernemers onderdeel van het aanbod schuldhelpverlening van de gemeente. Binnen het budget voor schuldhelpverlening is hier ruimte voor.

Ontwikkelingen Gemeentelijke Kredietbank

De ingezette beweging naar het eerder en beter in beeld krijgen van risico's op schulden bij onze inwoners heeft effect op de GKB. De GKB heeft zich ontwikkeld tot een professionele tweedelijns organisatie met veel kennis en kunde. Kwaliteit staat voorop. Sinds 1 januari 2020 loopt de toegang (bij wijze van test) grotendeels via de financieel regisseurs. In de begroting 2021 geeft de GKB aan dat de instroom daalt. Dit heeft tot gevolg dat er minder personeel nodig is. Bij de uitstroom van personeel kunnen frictiekosten optreden. Daarvoor is een maatregelenplan opgesteld.

Leefstijl: gezondheid en sport

Wat willen we bereiken?

We willen dat inwoners tevreden zijn over hun gezondheid.

We stimuleren gezond gedrag van inwoners.

Wat doen we daarvoor in 2021

Uitvoering Sportakkoord

Sport is ontmoeten met plezier voor jong en oud (meedoen) en draagt bij aan de individuele gezondheid van inwoners. In 2021 voeren we de doelen van het Sportakkoord uit, samen met sportverenigingen, welzijnsorganisaties en het onderwijs.

Lokale invulling nationaal preventieakkoord

Het nationaal preventieakkoord kent als onderwerpen stoppen met roken, gezond gewicht en terugdringen problematisch alcoholgebruik. In 2021 geven we uitvoering aan deze thema's. De Drentse aanpak 2020 is hiervoor de basis.

Gezond In de Stad (GIDS)

Met het programma GIDS stimuleren we gezond gedrag. In 2021 focussen we op drie hoofdthema's:

1. Gezonde leefstijl onder jeugdigen.
2. Kansrijke start.

Het gaat hierbij om de eerste duizend dagen van een kind met activiteiten tijdens de zwangerschap en na de geboorte.

3. Armoede, laaggeletterdheid en gezondheid.

De activiteiten zijn onder andere Voel je Goed en een workshop Gezond Budgetkoken.

Onderwijs

Wat willen we bereiken?

We willen samen met ouders, onderwijs en Jeugdzorg het gebruik van zware jeugdzorg terugdringen. Het adagium 'Licht waar het kan, zwaar waar nodig' is ook hier leidend. Dit realiseren we door inzet op preventie, uitgaan van eigen kracht en een scheiding tussen diagnosticeren en behandelen. We streven naar een goede aansluiting tussen passend onderwijs en zorg voor jeugd.

Wat doen we daarvoor in 2021

Intensievere samenwerking tussen (passend) onderwijs en jeugdhulp

Samen met het onderwijs creëren we een doorlopende leer- en ontwikkelingslijn vanuit de gedeelde visie dat elk kind optimale ontwikkelkansen verdient.

In 2021 stimuleren we de samenwerking tussen school, zorgaanbieders en gemeente. Voorbeelden zijn

- Het maken van afspraken om de inzet van dagbesteding voor jeugdigen, die tijdelijk geen onderwijs kunnen volgen, beter te richten op een snelle en duurzame terugkeer naar school.
- Experimenten met geclusterde inzet van jeugdhulp op twee scholen voor speciaal onderwijs.

Voor preventie ligt de focus in 2021 op de verdere samenwerking van het jeugdmaatschappelijk werk, het hierboven al genoemde YOOP (Yorneo Ondersteund Onderwijzend Personeel), interne begeleiders van het onderwijs en de jeugdverpleegkundigen van de GGD. Deze werkwijze breiden we uit naar de basisscholen.

In september 2019 startten we met School Als Wijk waarbij we laagdrempelige, toegankelijke ondersteuning in de school (mbo) organiseren. In 2021 presenteren we de resultaten. Op basis daarvan maken we afspraken voor het vervolg.

Voortijdig schoolverlaten voorkomen

We gaan door met de regionale sluitende aanpak voorkomen voortijdig schoolverlaten (VSV) en jongeren in een kwetsbare positie. Noord Midden-Drenthe ontving hiervoor opnieuw voor vier jaar budget van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Ons doel is zoveel mogelijk jongeren een goede start op de arbeidsmarkt te geven. Dit doen we met integrale ondersteuning, het in beeld houden

We willen ontwikkelings- en onderwijsachterstanden bij jonge kinderen zo vroeg mogelijk opsporen en wegwerken.

van jongeren in de leeftijd van 16 tot 23 jaar en intensivering van de route naar duurzaam werk voor kwetsbare jongeren. Hiervoor is een regionaal plan met streefcijfers opgesteld dat wordt uitgevoerd door onderwijs, WPDA, werkgevers en gemeente (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten en Wmo / Jeugdzorg) .

Samenwerking schoolbesturen voortgezet onderwijs

Naar verwachting daalt het aantal leerlingen op scholen voor voortgezet onderwijs (vo) in Assen tot 2030 met 24%. Om ervoor te zorgen dat er een breed en duurzaam onderwijsaanbod voor leerlingen uit Assen en omgeving beschikbaar blijft, is samenwerking noodzakelijk. In 2020 stelden de vijf schoolbesturen voor voortgezet onderwijs daarvoor een visie en werkagenda op. Deze werkagenda werken de scholen in het schooljaar 2020/2021 verder uit. Schoolbesturen hebben hierin zelf het initiatief en de regie. Als Bevoegd Gezag van PrO Assen en vanuit onze verantwoordelijkheid voor de onderwijshuisvesting in Assen zijn we betrokken en ondersteunen we waar nodig en mogelijk.

Onderwijsachterstandenbeleid

We geven uitvoering aan de ambitie en de doelen uit het onderwijsachterstandenbeleid. We zetten in op het verhogen van ouderbetrokkenheid door onder andere ouderactiviteiten te faciliteren voor met name ouders van kinderen met een taalachterstand. Ook leggen we meer focus op het toeleiden van peuters met een taalachterstand naar locaties die voorschoolse educatie bieden. Tot slot helpen we aanbieders van voorschoolse educatie om hun pedagogische en educatieve competenties te verbeteren.

Financieel

Programma Meedoen in Assen							(bedragen x € 1.000)
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Lasten							
Jeugdzorg	27.999	29.253	28.860	28.804	28.750	29.182	
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	69.687	72.831	63.121	63.236	62.037	62.467	
Mijn Buurt Assen	4.860	4.979	4.981	5.117	4.578	4.642	
Meedoenbeleid	4.179	4.578	4.412	4.487	4.113	4.113	
Sport	335	371	346	351	355	359	
Schuldhelpverlening	1.316	1.414	1.401	1.316	1.356	1.383	
Onderwijs	6.730	7.724	7.822	7.820	7.869	7.915	
Totaal lasten	115.105	121.149	110.943	111.131	109.058	110.061	
Baten							
Jeugdzorg							
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	2.934	2.540	2.540	2.558	2.558	2.558	
Mijn Buurt Assen							
Sport	3	0	0	0	0	0	
Schuldhelpverlening							
Onderwijs	5.220	5.403	5.322	5.325	5.330	5.330	
Totaal baten	8.157	7.943	7.862	7.883	7.888	7.888	
Saldo van lasten en baten	106.948	113.206	103.081	103.248	101.170	102.173	
Mutaties in reserves							
Storting reserves	57	0	0	0	0	0	
Beschikking reserves	1.023	0	0	0	0	0	
Totaal mutaties in reserves	966	0	0	0	0	0	
Resultaat	105.983	113.206	103.081	103.248	101.170	102.173	

Subsidies 2021 Programma Meedoen in Assen		(bedragen in €)
Partij	Subsidiebedrag	
St. Verslavingszorg Noord-Nederland	1.099.578	
Cosis	900.495	
Werkpro	465.445	
GGZ Drenthe	238.530	
GGD	163.702	
VWNN	105.000	
Jeugdportfonds Drenthe	79.300	
GGD (Oggz Voorzitterschap)	75.435	
St. Leergeld Noord-Drenthe	62.500	
Humanitas	37.380	
St. Voedselbank	25.072	
St. Assen voor Assen	25.000	
Slachtofferhulp Noord-Nederland	17.599	
Stichting AssenRuns	12.500	
COC Drenthe-Groningen	10.000	
St. Present	9.000	
Hospice Alteveer	7.500	
St. Contactpunt Mantelzorg	7.000	
Speel-o-theek Speul'nderwies	3.325	
St. Budgetsupport	2.900	

Programma 4. Aantrekkelijk Assen

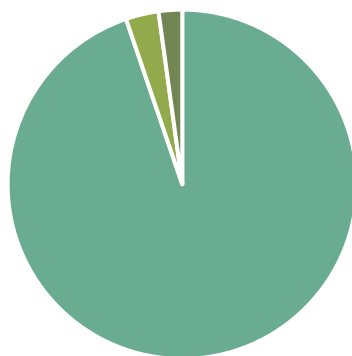
Samenvatting

In 2021 leveren we de nieuwe inrichting van het Koopmansplein op. Daarmee maken we de transformatie van de binnenstad zichtbaar. Met de nieuwe binnenstadsvisie schetsen we het perspectief op de binnenstad tot 2030. Om deze visie te realiseren, stellen we een uitvoeringsagenda op en maken we goede afspraken over de inzet van de binnenstadsorganisatie Vaart in Assen. In afwachting daarvan willen we de overeenkomst met Vaart in Assen met één jaar verlengen.

We geven uitvoering aan de cultuurnota aan de hand van het uitvoeringsprogramma dat we samen met het culturele veld opstelden. We gaan aan de slag met beeldende kunst en vormgeving en verbinden cultuur met andere beleidsterreinen zoals sociaal beleid, economie en openbare ruimte. Samen met jongeren maken we het aanbod aan cultuur voor hen aantrekkelijker. Om beter te kunnen sturen op de realisering van de ambities op het gebied van kunst en cultuur werken we met ingang van 2022 met een nieuwe systematiek voor cultuursubsidies. In 2021 willen we met een structurele oplossing komen voor een sluitende exploitatie van De Nieuwe Kolk (DNK). Net als in 2020 blijven we de cultuursector steunen omdat we het belangrijk vinden dat de culturele basisstructuur overeind blijft.

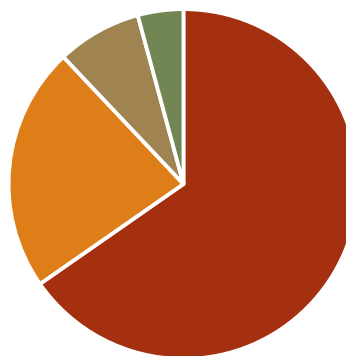
In 2021 maken we, samen met diverse partijen, een risicoanalyse van ondermijnende activiteiten in onze gemeente. Verder actualiseren we onze aanpak van radicalisering, op basis van trends en ontwikkelingen. We werken aan een strategie die ons gaat helpen in te spelen op de polarisatie van het maatschappelijk debat. Hierdoor kunnen we beter anticiperen op mogelijke openbare ordeverstoringen voortkomend uit bijvoorbeeld berichten op sociale media en meningsverschillen in de samenleving.

Inkomsten € 1,4 miljoen

- Reserves 95 %
- Belastingen 3 %
- Overige inkomsten 2 %

Uitgaven € 16,1 miljoen

- Veiligheid 65 %
- Aantrekkelijke binnenstad 23 %
- Evenementen 8 %
- Kunst en cultuur 4 %

Aantrekkelijke binnenstad

Wat willen we bereiken?

Binnenstadsvisie

We ontwikkelen de bestaande binnenstadsvisie door naar een integrale visie op ondernemen, wonen, stedenbouw en mobiliteit in de binnenstad. In de visie maken we keuzes voor de lange termijn. We stemmen de visie af met Vaart in Assen en andere partners uit de binnenstad.

Uitvoeringsagenda binnenstad

Op basis van de binnenstadsvisie stellen we een uitvoeringsagenda voor de komende vijf jaar op. In deze uitvoeringsagenda definiëren we de beleids- en ruimtelijke projecten waar we de komende jaren mee aan de slag gaan.

Dekking uitvoeringsagenda binnenstad

We zetten samen met ondernemers, culturele instellingen en vastgoedeigenaren de schouders onder de ontwikkeling van de binnenstad. Dit betekent ook dat

Wat doen we daarvoor in 2021

De nieuwe binnenstadsvisie kent een perspectief tot 2030. In de visie leggen we de uitgangspunten voor de toekomstige ontwikkeling vast. We bieden deze ter vaststelling aan uw raad aan.

De kosten van de visie dekken we, als aanjaagproject, vanuit de subsidie Ruimtelijk Economisch Programma (REP) voor het project Verblijfskwaliteit Winkelstraten. Vanwege de complexiteit en de andere aanpak die we volgen door de coronacrisis wordt het opstellen van de binnenstadsvisie duurder dan verwacht. De extra kosten vangen we op binnen de REP-subsidie.

Om de binnenstadsvisie te realiseren, stellen we een uitvoeringsagenda op. De uitvoeringsagenda heeft een tijdshorizon van vijf jaar en bieden we ter vaststelling aan uw raad aan.

De binnenstadsvisie actualiseren we elke vijf jaar met een nieuw uitvoeringsprogramma voor de jaren daarna. Op die manier werken we structureel en over een langere periode aan de ontwikkeling van onze binnenstad.

Gelet op de verwachte omvang van de noodzakelijke publieke investeringen in de binnenstad en de financiële situatie van de gemeente, regelen we de dek-

we samen investeren in de projecten uit de uitvoeringsagenda. Voor het gemeentelijke aandeel in deze investeringen zoeken we dekking binnen de eigen begroting en werven we subsidies.

Samenwerking Vaart in Assen

Vaart in Assen heeft zich ontwikkeld tot een goede vertegenwoordiger van ondernemers, culturele instellingen en vastgoedeigenaren. Deze rol is van grote waarde bij de ontwikkeling van de binnenstad. We geven de samenwerking tussen de gemeente en Vaart in Assen daarom een duurzaam karakter.

Organisatie Programma Binnenstad

We ontwikkelen de organisatie van het Programma Binnenstad door en maken de investeringen die we in de binnenstad doen transparant.

Evenementen binnenstad

Evenementen worden als gevolg van veranderende voorkeuren van bezoekers steeds belangrijker voor de (binnen)stad. We ontwikkelen de organisatie

van de uitvoeringsagenda stapsgewijs. We investeren naar onze mogelijkheden.

Naar verwachting kunnen we een subsidieaanvraag indienen bij de Provinciale Investeringsagenda van de provincie Drenthe. Deze aanvraag bieden we, inclusief de benodigde publieke en private cofinanciering, ter vaststelling aan uw raad aan.

Als we hierover met de eigenaren overeenstemming kunnen bereiken, zetten we in eerste instantie in op transformatie van het Forum en de voormalige V&D-locatie en het herstel van het stedelijk weefsel in dit deel van de binnenstad.

Met Vaart in Assen sloten we een service level agreement voor 2019 en 2020. Voor 2021 en de jaren daarna werken we de samenwerking, en de financiële bijdrage van de gemeente daaraan, verder uit.

De achterbannen van Vaart in Assen hebben de intentie om een substantieel deel van de kosten van de binnenstadsorganisatie voor hun rekening te nemen. Om dit goed en structureel te regelen, onderzoekt Vaart in Assen de haalbaarheid van een bedrijveninvesteringzone en/of een verhoging van de bijdrage uit het Ondernemersfonds Assen. In de loop van 2021 worden de uitkomsten van dit onderzoek verwacht.

We stellen daarom voor om de opstartfase van Vaart in Assen met één jaar te verlengen en om een basisfinanciering voor de jaren daarna vast te leggen.

De programmaorganisatie houdt zich bezig met de visie op de binnenstad, het definiëren van beleidsprojecten en ruimtelijke projecten, het zoeken van dekking voor die projecten en de aansturing van het programma en de projecten.

Tot nu toe worden de kosten van de programmaorganisatie gedekt ten laste van het programma bedrijfsvoering. Voor 2021 creëren we een eigen budget voor het Programma Binnenstad van € 350.000. De inzet van medewerkers en de kosten van externe adviezen brengen we ten laste van dit budget. We maken de investeringen in het Programma Binnenstad daarmee transparant.

Toen in 2018 de samenwerking met Vaart in Assen werd vormgegeven, besloten we om de coördinatie van evenementen en een aantal subsidies aan deze organisatie te delegeren. De kosten hiervan, in totaal

rond evenementen daarom door.

Lopende projecten

We zetten vol in op de voorbereiding, uitvoering en oplevering van lopende projecten.

€ 95.000, zijn begroot tot en met 2020. Om de continuïteit hiervan te borgen, nemen we deze kosten nu op in de meerjarenbegroting.

We werken aan nieuw evenementenbeleid en stemmen de organisatie daar vervolgens op af. De rol van Vaart in Assen daarin bepalen we, in goed onderling overleg, opnieuw.

In 2021 leveren we de nieuwe inrichting van het Koopmansplein op. Daarmee maken we de transformatie van de binnenstad voor het eerst echt zichtbaar voor bezoekers van de stad.

We gaan door met de Stimuleringsregeling Binnenstad, waarmee we ondernemers en vastgoedeigenaren stimuleren om te investeren in hun onderneming en/of pand. Indien nodig passen we de regeling aan, zodat die beter aansluit bij het doel en de behoeften van ondernemers en vastgoedeigenaren.

We starten met de voorbereiding en uitvoering van de herinrichting van de winkelstraten, met als doel het verbeteren van de verblijfskwaliteit voor de bezoeker.

Kunst en cultuur

Wat willen we bereiken?

Samen duurzaam verder

In de heroriëntatie op het beleidsveld kunst en cultuur zoeken we naar een goede balans tussen vastgoed, voorzieningen en subsidies. We zoeken daarbij naar manieren om het aanbod aan activiteiten zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de vraag.

We stimuleren het onderwijs om jongeren enthousiast te maken voor kunst en cultuur door het bevorderen van actieve kunstbeoefening en door een goede afstemming met kunst- en cultuureducatie.

Cultuur heeft een dubbele waarde. Het gaat allereerst om de waarde van kunst en cultuur op zich: kwaliteit en zingeving, mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling en het versterken van talenten. Maar ook om de waarde van kunst en cultuur op andere terreinen: het zijn krachtige middelen om

Wat doen we daarvoor in 2021

Uitvoeringsagenda cultuur

We geven uitvoering aan de cultuurnota. Dit doen we aan de hand van een uitvoeringsprogramma dat we samen met het culturele veld opstelden. De vier pijlers en de bijbehorende ambities zijn daarvoor vertaald in concrete acties en activiteiten. Centraal in het uitvoeringsprogramma staat het versterken van de samenwerking en afstemming om daardoor de diverse acties en activiteiten in samenhang te kunnen oppakken. Ook vernieuwing van het cultuuraanbod is een aandachtspunt. De uitvoering doen we zo veel mogelijk in samenspraak met onze culturele organisaties en inwoners.

In 2021 gaan we onder andere aan de slag met de inzet van de decentralisatie-uitkering voor beeldende kunst en vormgeving. Hiermee willen we meer ruimte creëren voor hedendaagse beeldende kunst. We werken aan het verbinden van cultuur met andere beleidsterreinen zoals sociaal beleid, economie en openbare ruimte.

maatschappelijke en economische doelen te bereiken.

We staan in Assen dan ook voor een bloeiend cultureel klimaat waarin cultuur bereikbaar is voor iedereen, in alle wijken en voor jong en oud. We vinden het belangrijk dat kinderen al jong toegang hebben tot cultuur. We zijn trots op ons lokale, culturele erfgoed en zorgen daar in samenwerking goed voor. Een effectieve besteding van middelen is het uitgangspunt, waarbij we liever geld in activiteiten stoppen dan in stenen.

We gaan samen met bewoners kijken naar meer duurzame kunst in de wijken. Dit kan ook in de vorm van straatmeubilair.

Samen met jongeren maken we het aanbod aan cultuur voor hen aantrekkelijker en zorgen we voor meer bekendheid van dit aanbod.

Om beter te kunnen sturen op de realisering van de ambities op het gebied van kunst en cultuur laten we in 2022 een nieuwe systematiek voor cultuursubsidies ingaan. Deze nieuwe systematiek werken we begin 2021 uit zodat betrokken organisaties hiermee tijdig bekend zijn voor hun aanvraag voor 2022.

In 2021 gaat een nieuwe periode van Cultuureducatie met Kwaliteit in. Daarmee werken we op Drentse schaal aan een verdere kwaliteitsverbetering en verankering van cultuureducatie in het onderwijs. Dat gebeurt door deskundigheidsbevordering in het onderwijs en door te werken aan doorlopende leerlijnen.

DNK

Met DNK beschikt Assen over een gewaardeerd en waardevol complex voor tal van culturele functies.

Cultuur is een van de sectoren die veel te lijden heeft van de coronacrisis. De verdien capaciteit van instellingen en professionals staat onder druk door de beperkende coronamaatregelen. We verwachten dat ook in 2021 in meer of mindere mate sprake zal zijn van dergelijke beperkingen. Net als in 2020 blijven we de cultuursector steunen omdat we het belangrijk vinden dat de culturele basisstructuur overeind blijft. We willen nadrukkelijk ook aandacht hebben voor het ondersteunen en versterken van de amateursector. Voor ondersteuning van de cultuursector rekenen we opnieuw op financiële compensatie vanuit het Rijk. We blijven daarbij samenwerken op stedelijk en regionaal niveau.

Evenementen

Wat willen we bereiken?

Aansprekende sport- en cultuurevenementen zetten Assen op de kaart en leveren een bijdrage aan de lokale economie. Ze vergroten ook de levendigheid in het centrum en in de wijken. Met slimme combinaties van cultuur, kunst en sport stimuleren we hier vernieuwing van het aanbod aan voorzieningen en activiteiten. Jong en oud hebben daardoor

Wat doen we daarvoor in 2021

Gelijkblijvend evenementenbudget voortzetten na 1 juli 2021

Het versterken van de binnenstad, met daarbij een kwalitatief en divers aanbod aan evenementen, blijft speerpunt van beleid. Daarnaast zetten we, voor zowel onze eigen inwoners als bezoekers, in op slimme combinaties van cultuur, onderwijs en sport die even-

volop mogelijkheden voor ontmoeting en ontdekking.

Ook op sociaal-, cultureel- en sportgebied gaat er een positieve werking uit van evenementen. Zo dragen culturele evenementen bij aan het cultureel klimaat van de stad. Het gezamenlijk organiseren van evenementen versterkt sociale verbanden en verhoogt het individueel welbevinden van Assenaren.

Bij grote, professioneel georganiseerde evenementen kijken we kritisch naar de investering door de gemeente. Bij subsidieverlening aan kleinere partijen kijken we of een tegenprestatie kan worden gevraagd.

eens bijdragen aan een levendig en aantrekkelijk Assen. We willen een aantrekkelijke stad zijn en blijven daarom grote en kleine evenementen stimuleren en ondersteunen. We handhaven het evenementenbudget voor 2021 en 2022.

TT Festival

We investeren in de concessierelatie met de Stichting TT Week Assen. In 2020 zou de eerste editie plaatsvinden onder regie van de Stichting. Vanwege het landelijke verbod op grote evenementen vond de editie 2020 geen doorgang. Op dit moment is het nog onduidelijk of en op welke wijze de editie in 2021 kan plaatsvinden. Een afgeschaalde versie behoort tot de mogelijkheden. We blijven hierover in nauw contact met de Stichting TT Week.

Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Met een slimme, innovatieve inzet van mensen en materieel houden we toezicht in de wijken en de binnenstad. Samen met de politie en andere partners bevorderen we de veiligheid en pakken we overlast en criminaliteit stevig aan.

We continueren het bestaande beleid van één coffeeshop in de gemeente.

We willen dat Assen een veilige stad is en blijft. Veiligheid is een kerntaak van de lokale overheid. Het algemene beeld is dat de criminaliteit in de stad daalt, maar dat de overlast stijgt, waaronder de overlast van bijzondere doelgroepen zoals mensen in psychische nood. We willen dat de stijgende trend van overlast daalt.

Daarnaast werken we structureel aan de verbetering van de veiligheid in Assen. We willen dat inwoners, instellingen en bedrijven hun verantwoordelijkheid

Wat doen we daarvoor in 2021

Overlast en criminaliteit

Overlastcijfers laten een dalende trend zien in onze gemeente. In 2021 gaan we actief (veiligheids)partners bevragen om mee te denken over ruimtelijke vraagstukken in de binnenstad. We betrekken hierbij onder andere Vaart in Assen en de politie.

Cameratoezicht

We beschikken over flexibel cameratoezicht. De camera's die we op dit moment inzetten in de Rolderstraat kunnen we inzetten op die locaties waar dat in het belang van de handhaving van de openbare orde noodzakelijk is. Cameratoezicht is nooit de enige veiligheidsmaatregel, maar is onderdeel van een pakket aan maatregelen om de veiligheid en leefbaarheid op die plek te verbeteren.

Verbinding zorg en veiligheid

We kennen een groot aanbod aan zorginstellingen, waaronder instellingen voor de geestelijke gezondheidszorg. In 2021 investeren we verder in de verbinding tussen zorg en veiligheid. Het Zorg- en Veiligheidshuis speelt hierin een belangrijke rol, omdat zij casusregie kan houden en partijen met elkaar kan verbinden. We willen daarnaast dat preventie een grotere rol gaat spelen. Vanuit onze expertise gaan wij andere partijen ondersteunen bij complexe problematiek.

blijven nemen en we zijn hierbij voor hen een samenwerkingspartner.

Aanpak ondermijnende criminaliteit

In 2021 geven we verder uitvoering aan onze aanpak ondermijning. Met het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) werken we aan het versterken van de gemeentelijke intelligence door de ontwikkeling van een softwareprogramma. Dit programma helpt ons informatie aan elkaar te koppelen en verbanden te zien die mogelijk duiden op ondermijnende criminaliteit. Daarnaast werken we in 2021 - onder coördinatie van het RIEC - aan een nieuw ondermijningsbeeld; een risicoanalyse van ondermijnende activiteiten in onze gemeente.

Prostitutiebeleid

Wij voeren het prostitutiebeleid uit samen met gespecialiseerde hulpverlening. In 2021 gaan we deze samenwerking uitrollen naar de elf Drentse gemeenten. Assen als centrumgemeente krijgt hiervoor met ingang van 2021 middelen uitgekeerd. Daarnaast zien we dat een belangrijk deel van de prostitutie-casus-tiek gaat over illegale prostitutie. In de aanpak van illegale prostitutie werken we vaak samen met politie. In 2021 zetten we verder in op deze samenwerking omdat illegale prostitutie gepaard gaat met aantasting van de openbare orde en de veiligheid van sekswerkers.

Aanpak mensenhandel

In 2020 hebben we in Drents verband onze aanpak mensenhandel geborgd binnen het Zorg- en Veiligheidshuis. In 2021 investeren we in bewustwording bij onze veiligheidspartners en binnen onze netwerken. Ook werken we samen met de Taskforce Aanpak Mensenhandel vanuit de VNG, om de aanpak mensenhandel in regionaal verband vorm te geven.

Drugscriminaliteit

Er is een verruiming van de sluitingsbevoegdheid toegevoegd aan de Opiumwet. Daarbij wordt het ook mogelijk om over te gaan tot sluiting van een woning of bedrijfspand als er voorbereidingshandelingen voor handel in en productie van drugs worden aangetroffen. In 2021 gaan we ons drugsbeleid in Drents verband aanpassen.

Aanpak lachgas

In 2020 hebben we onze APV aangepast om de verkoop en het gebruik van lachgas te stoppen. In 2021 volgen we nauwlettend de landelijke ontwikkelingen om ons beleid aan te passen of aan te scherpen.

Aanpak radicalisering

In 2021 actualiseren we ons beleid op basis van trends en ontwikkelingen. Hiervoor nemen we onder andere deel aan het peer to peer network project vanuit Radar Advies, gesubsidieerd door de Europese Commissie en gericht op het verbeteren van de integrale samenwerking. Dit doen we samen met vijf andere Nederlandse gemeenten. Ook blijven we verder investeren in onze regionale en landelijke netwerken, zoals met de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid.

Sociale stabiliteit

In 2021 werken we aan een strategie die ons gaat helpen in te spelen op de polarisatie van het maatschappelijk debat. In de strategie is aandacht voor de positie van de gemeente Assen en haar bestuurders. Deze moet opties geven hoe om te gaan met berichten die leiden tot openbare ordeverstoringen, zowel online als in de Asser samenleving.

Kadernota Toezicht en Handhaving

De Kadernota Toezicht en Handhaving bevat het beleidsmatig kader voor de invulling van de gemeentelijke handhavingstaak. De kadernota beschrijft onder welke voorwaarden de gemeente gaat handhaven, hoe wordt getoetst óf de gemeente gaat handhaven en hoe het toezicht wordt georganiseerd. De geactualiseerde kadernota bieden we begin 2021 aan uw raad aan.

Financieel

Programma Aantrekkelijk Assen (bedragen x € 1.000)						
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten						
Aantrekkelijke binnenstad	943	799	676	174	175	175
Kunst en cultuur	10.352	10.524	10.484	10.409	10.588	10.765
Evenementen	1.830	1.243	1.258	1.272	1.035	1.048
Veiligheid	3.568	3.445	3.632	3.784	3.845	3.903
Totaal lasten	16.693	16.011	16.050	15.639	15.643	15.891
Baten						
Aantrekkelijke binnenstad	346	375	25	25	25	25
Kunst en cultuur	160	125	0	0	0	0
Evenementen	657	4	4	4	4	4
Veiligheid	71	43	43	43	43	43
Totaal baten	1.234	547	72	72	72	72
Saldo van lasten en baten	15.459	15.464	15.978	15.567	15.571	15.819
Mutaties in reserves						
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Beschikking reserves	1.758	1.485	1.307	1.260	1.160	1.060
Totaal mutaties in reserves	1.758	1.485	1.307	1.260	1.160	1.060
Resultaat	13.701	13.979	14.671	14.307	14.411	14.759

Investeringsprogramma 2020 2024 Programma Aantrekkelijk Assen					(bedragen € x 1.000)
Programma/Beleidsproduct	t/m 2020	2021	2022	2023	2024
Stedelijke vernieuwing	0	1.490	0	0	0
Evenementen	18	0	0	0	0
Totaal Aantrekkelijk Assen	18	1.490	0	0	0

Subsidies 2021 Programma Aantrekkelijk Assen		(bedragen in €)
Partij	Subsidiebedrag	
De Nieuwe Kolk	7.582.000	
Stichting Podium Zuidhaege	1.116.400	
ICO Stichting Centr v Kunst & Cultuur	760.685	
Garage TDI	60.000	
St. Bevrijdingsfestival Drenthe	30.000	
DeFKa	17.500	
Festival Vrouwenfilms St	10.000	
Muziekvereniging Oranje	7.500	
Want2Swing	7.500	
TT-Run	7.500	
Bigband Moonlight	7.374	
Jeugdcircus Bombari	6.700	
Bluesstichting Assen	6.000	
Christelijke Oratorium Vereniging A	5.000	
SOW St Ondersteuning Wielersport	4.500	
Drents Schildersgenootschap	4.000	
A Bunch of Twolips St	3.820	
Harmonieorkest Eendracht	3.350	
Gospelkoor El Elohim	3.029	
Vocale Vrouwengroep Au Bain-Marie	2.952	
Muziekkamer Assen St	2.850	
Stienstraband St	2.694	
Vereniging Scheepskoor Bij de Nacht	2.500	
Mercurius Marching-/Showband Assen	2.000	
Stichting APK	1.700	
Vocaal Ensemble Arioso	1.000	
Asser Film Club	814	
Kamerkoor Arpeggio	800	

Programma 5. Samen werken aan Assen

Samenvatting

Het coronavirus heeft tot gevolg dat er voor de organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 extra maatregelen getroffen moeten worden. Hoewel er extra kosten gemaakt gaan worden, worden deze (deels) gecompenseerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

Voor het schooljaar 2020-2021 hebben we opnieuw een kinderburgemeester en loco-kinderburgemeester en een kinderraad geïnstalleerd.

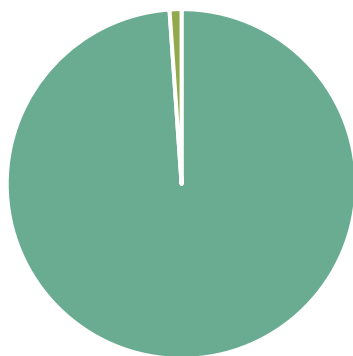
We investeren deze bestuursperiode in de verdere ontplooiing van de lobbyactiviteiten. Speerpunten in de lobby zijn onder andere energietransitie, economisch beleid, opgaven in het sociaal domein en werkgelegenheid.

De gemeente Assen heeft besloten haar aandelen in Groningen Airport Eelde aan te bieden aan de zittende aandeelhouders onder vergelijkbare voorwaarden als de gemeente Groningen dit heeft gedaan. De aanbieding wordt gedaan aansluitend op de Algemene Vereniging van Aandeelhouders in december.

Het experiment Digitaal Aanvragen Rijbewijzen verloopt goed en verlengen we.

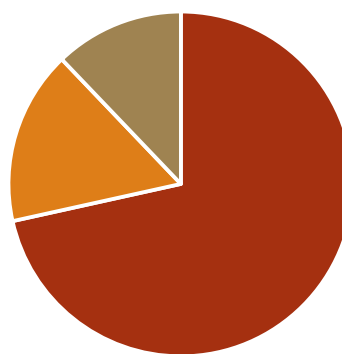
We vervangen - omdat de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) ons beperkingen oplegt - de persoonsgebonden Asserpas door een adresgebonden afvalpas. Die dient alleen nog voor het storten van huishoudelijk afval.

Inkomsten € 0,73 miljoen

- Belastingen 99 %
- Overige inkomsten 1 %

Uitgaven € 4,1 miljoen

- Bestuur 72 %
- Regionale samenwerking 16 %
- Dienstverlening 12 %

Bestuur

Wat willen we bereiken?

We versterken onze communicatieve en open bestuurscultuur. We willen een team zijn van bestuurders dat er op uittrekt, dat Assenaren ontmoet, naar hen luistert en met hen praat. Dat deelneemt aan de dialoog in de stad en met de 33 raadsleden. Tegelijk is luisteren en deelnemen aan een dialoog niet eindeloos. Het team bestuurders durft, binnen de kaders, keuzes te maken, voert regie op het proces, hakt moeilijke knopen door, legt deze keuzes uit en staat ervoor.

Wat doen we daarvoor in 2021

Tweede Kamerverkiezingen 2021

Op 17 maart 2021 staan de verkiezingen voor de leden van de Tweede Kamer gepland. Het coronavirus heeft tot gevolg dat er voor de organisatie van deze verkiezingen extra maatregelen getroffen moeten worden. Middels de kamerbrief van 1 september 2020 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bekend gemaakt dat er € 30 miljoen ter beschikking komt voor de verkiezingen. De verdeling van de compensatie over de gemeenten wordt in de septembercirculaire verstrekt en is derhalve op het moment dat de begrotingstekst is opgesteld nog niet bekend. Daarnaast zal het ministerie de gemeente ondersteunen met een wervingscampagne voor stembureauleden en informatieverstrekking omtrent COVID-19. Hoewel er extra kosten gemaakt gaan worden, worden deze (deels) gecompenseerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

We gaan door met de kinderraad en kinderburgemeester. We hebben voor het schooljaar 2020-2021 weer een vertegenwoordiging van de leerlingen van de groepen acht van de Asser basisscholen en een kinderburgemeester en loco-kinderburgemeester geïnstalleerd. Tot en met schooljaar 2022-2023 zijn er middelen vrijgemaakt om ieder schooljaar een kinderraad en een kinderburgemeester en loco-kinderburgemeester te installeren.

Wijkaanpak

Met het bestuursakkoord 'Sterke wijken in een sterke stad' krijgen de wijken een belangrijke plek in de uitwerking en realisatie van onze ambities. Voor verschillende grote ambities en visies zoals energietransitie, participatie, preventiefonds, sociaal domein en omgevingsvisie, is integraliteit een vereiste waarbij de wijk gezien wordt als het schaalniveau van de menselijke maat waar deze ambities hun weerslag hebben. Als collegeleden nemen we hieraan actief deel en gaan zichtbaar de wijken in.

Om de juiste dingen op de juiste plek in de juiste volgorde te kunnen doen zijn betrokkenheid van inwoners, afstemming en visie op de wijken nodig. De ontwikkeling van de wijkvisie van de Lariks is daar een voorbeeld van, maar niet de standaard. Niet in elke wijk is een groot en langdurig visietraject noodzakelijk. Afhankelijk van de opgaven zetten we de komende twee jaar de eerste wijkaanpakken op. We gaan een passende oplossing per wijk zoeken, waarbij we de analyse én de toekomst van de wijk integraal en in samenspraak met de wijk bekijken.

Regionale samenwerking

Wat willen we bereiken?

Lobby

Gesprekken voeren we niet alleen in de stad maar ook elders in het land. Daar waar belangrijke besluitvorming en ontwikkeling van ideeën plaatsvindt, komen we op voor de belangen van Assen.

Het is belangrijk dat ons Asser geluid luid en duidelijk doorklinkt in Den Haag en Brussel. Waar nodig trekken we daarbij samen op met de regio of met andere Nederlandse gemeenten.

Vanuit de bestuurscultuur die we willen uitdragen, zoeken we niet alleen de verbinding met andere gemeenten binnen onze provincie, maar ook met de regio Groningen-Assen, met de provincie Drenthe en met het Rijk. We investeren in de relaties met deze overheden en we benutten daarbij kansen om de Asser samenleving te verstevigen en te ondersteunen.

Belangrijke partners / overleggen zijn voor ons:

Wat doen we daarvoor in 2021

Opzetten en onderhouden van strategische netwerken.

Het accent in dit programma ligt op lobby. We investeren in de relaties met andere overheden en benutten kansen om de Asser samenleving te verstevigen en te ondersteunen. We maken daarom in deze bestuursperiode € 160.000 vrij om lobbyactiviteiten te ontplooiën. Deze lobby richt zich op de energietransitie, het economisch beleid, de opgaven in het sociaal domein en het aantrekken en behouden van werkgelegenheid. De gemeente Assen is met vier collegeleden en één raadslid goed vertegenwoordigd in VNG-commissies. Daarnaast levert Assen de voorzitter van de G40 werkgroep Duurzaamheid.

Regio Groningen-Assen

De gemeenteraad besloot eerder de jaarlijkse bijdrage van € 931.190 aan de Regio Groningen-Assen te verlengen met twee jaarschijven (2024 en 2025) en

G40	Een netwerk van 40 middelgrote steden in ons land
NG4	Assen, Groningen, Leeuwarden en Emmen De agenda binnen de NG4 is gericht op het verstevigen van de samenwerking, innovatie en strategische positionering richting Europa
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VDG	Vereniging van Drentse Gemeenten
MIRT	Meerjarenprogramma infrastructuur, ruimtelijke ontwikkeling en transport
EBNN	Economic Board Noord-Nederland
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland
EDR	Eems Dollard Regio

dit te verwerken in het meerjarenperspectief. Voorgesteld wordt om de dekking ten laste van het beleidsproduct ad € 762.350 per jaar en het Grondbedrijf ad € 168.840 per jaar in de begroting 2024 en 2025 te continueren.

We hebben een mobiliteitsstrategie in ontwikkeling. Die vertalen we, in nauwe samenhang met de verstedelijkingsopgave RGA/Groningen, in een uitvoeringsprogramma.

Groningen Airport Eelde

Wij hebben besloten de aandelen na afronding van de discussie over de toekomstscenario's in december ook aan de andere, zittende aandeelhouders aan te bieden. Wij hebben de andere aandeelhouders en de directie van GAE hierover al schriftelijk geïnformeerd. De gemeente Groningen leverde op 1 april 2020 haar aandelen voor € 1 aan Oranjewoud Participaties. De resterende middelen die de raad voor het Investeringsscenario beschikbaar stelde, blijven ook na vervreemding van de aandelen beschikbaar voor de luchthaven.

Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

We hebben alle aandacht voor het verminderen van bureaucratie. Onze rapportages aan de raad zijn op hoofdlijnen en binnen de reguliere p&c cyclus. Voor inwoners betekent vermindering van bureaucratie onder andere een vermindering van het aantal in te vullen formulieren.

Ook het verder ontwikkelen van de gemeentelijke dienstverlening heeft onze aandacht. We hebben hierbij zowel oog voor onze digitale dienstverlening als voor het persoonlijk contact met inwoners en ondernemers.

Wat doen we daarvoor in 2021

Visie op dienstverlening

De visie op de gemeentelijke dienstverlening actualiseerden we in 2020 en werken we in 2021 nader uit.

Experiment digitaal aanvragen rijbewijs

We blijven doorgaan met het experiment digitaal aanvragen rijbewijs. Het verloopt goed en het biedt inwoners de mogelijkheid de aanvraag voor een verlenging van het rijbewijs zelf, digitaal, te doen.

We nemen afscheid van de Asserpas omdat met de invoering van de AVG de oorspronkelijk bedachte extra functionaliteiten niet meer kunnen worden uitgevoerd. De persoonsgebonden Asserpas vervangen we door een adresgebonden afvalpas. Deze dient alleen voor het storten van huishoudelijk afval in ondergrondse containers en op het milieupark.

Financieel

Programma Samen werken aan Assen (bedragen x € 1.000)						
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten						
Bestuur	3.963	2.943	2.923	2.923	2.874	2.882
Regionale samenwerking	376	495	496	511	366	371
Dienstverlening	985	834	667	653	657	653
Totaal lasten	5.324	4.272	4.086	4.087	3.897	3.906
Baten						
Bestuur	28	0	0	0	0	0
Regionale samenwerking	15	0	0	0	0	0
Dienstverlening	897	771	725	738	738	738
Totaal baten	940	771	725	738	738	738
Saldo van lasten en baten	4.384	3.501	3.361	3.349	3.159	3.168
Mutaties in reserves						
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	4.384	3.501	3.361	3.349	3.159	3.168

Investeringsprogramma 2020 2024 Programma Samen werken aan Assen (bedragen € x 1.000)					
Programma/Beleidsproduct	t/m 2020	2021	2022	2023	2024
Basisregistraties	85	0	0	0	0
Bestuur	25	0	0	58	0
Publiek	152	0	0	0	0
Totaal Samen werken aan Assen	262	0	0	58	0

Programma 6. Bedrijfsvoering

Samenvatting

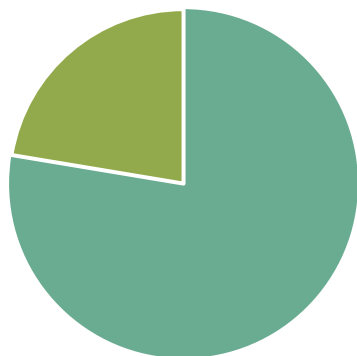
Medewerkers van de gemeente zijn steeds vaker buiten het stadhuis te vinden. Zij trekken erop uit om in gesprek met inwoners en maatschappelijke partners gezamenlijk te werken aan oplossingen voor diverse vraagstukken. We investeren in de ambtelijke organisatie om de medewerkers goed toe te rusten voor deze nieuwe manieren van werken. Het programma organisatieontwikkeling is hier met name op gericht. Dit wordt in 2021 onderdeel van het reguliere werk, zodat continuïteit van dit programma gewaarborgd blijft. We willen snel kunnen inspelen op de vragen vanuit de samenleving en een inspirerende werkomgeving voor medewerkers zijn. We zetten hierin onder andere stappen door kennisuitwisseling en pilots opgedragen werken. Ook houden we rekening met nieuwe technologie en trends op het gebied van HRM en communicatie.

We onderzoeken wat de organisatie nodig heeft om klaar te zijn voor de toekomst. Daarbij willen we nog meer gebruik maken van ontwikkelingen op het gebied van ict en informatievoorziening zoals big data, business intelligence, datagedreven werken, 3D-toepassingen, robotisering en nieuwe vormen van digitale dienstverlening. We werken samen met de VNG aan de realisatie van het landelijke VNG-programma Samen Organiseren. Ook de ontwikkeling van Common Ground, een nieuwe toekomstbestendige gemeentelijke ict-infrastructuur, komt hierbij aan de orde.

Voor het verbeteren van de digitale communicatie en dienstverlening investeren we in een nieuwe website. Voor een verbetering van de samenwerking en interne kennisuitwisseling richten we daarnaast nieuwe middelen in.

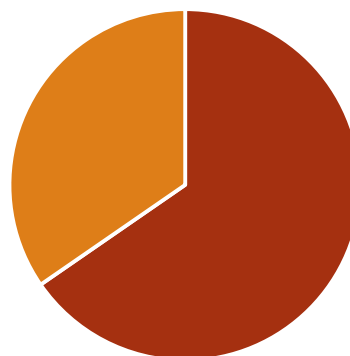
Binnen het programma bedrijfsvoering realiseren we door middel van scherper budgetteren een structurele besparing van € 500.000 voor de jaren 2021 en verder.

Inkomsten € 8,9 miljoen

Grondexploitatie en projecten 78 %
Overige inkomsten 22 %

Uitgaven € 59,7 miljoen

Directe taken 65 %
Ondersteunende taken (overhead) 35 %

Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?

We versterken de communicatieve en open bestuurscultuur gericht op de ander. De ambtenaren ondersteunen deze ontwikkeling van de bestuurscultuur in Assen. Ook zij trekken erop uit, zijn in gesprek en kijken vooral naar manieren waarop de samenleving kan worden ondersteund.

De Wet arbeidsmarkt in balans is op 1 januari 2020 in werking getreden. Dit leidt tot hogere tarieven voor het inhuren van tijdelijke medewerkers.

Effectieve inzet lobby

Samen met lokale, provinciale en Noord-Nederlandse partners zetten we in op het bereiken van resultaten op het terrein van lobby. Met extra strategische menskracht versterken we onze positie, verstevigen we onze relaties met andere overheden en verbreden we ons palet aan mogelijk aan te boren nationale en Europese subsidies voor innovatie. In eerste instantie richten we de focus op de energietransitie, het economisch beleid, de opgaven in het sociaal domein en het aantrekken en behouden van werkgelegenheid.

Wat doen we daarvoor in 2021

We investeren in de ambtelijke organisatie om de medewerkers goed uit te rusten voor deze nieuwe manieren van werken. Goede personeelsleden en voldoende capaciteit zijn nodig om de wensen van raad en college uit te voeren.

In de begroting 2021 worden de structurele financiële effecten van € 170.000 per jaar opgenomen.

Om meer gebruik te kunnen maken van externe middelen willen we actiever inzetten op landelijke en internationale subsidiemogelijkheden. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door een subsidie-coördinator, zo mogelijk in samenwerking met de regio Groningen - Assen. We willen gedurende deze bestuursperiode daarvoor € 80.000 per jaar beschikbaar stellen. We verwachten dat een dergelijke inzet zich terugverdient.

We werken aan een eerste verkenning als aanzet voor een strategische agenda voor de gemeente Assen. Daaruit kan vervolgens een lobbyagenda voortvloeien. Als bronnen voor een strategische agenda dienen onder meer het (nieuwe) bestuursakkoord en diverse trends, ontwikkelingen en beleidsvoorstellen op Europees, nationaal en regionaal niveau. De meest relevante thema's voor Assen krijgen een plek op de strategische agenda.

We zijn gestart met een meerdaags trainingsprogramma lobbyvaardigheden voor organisatie, CMT en B&W.

Inmiddels wordt gewerkt aan een aantal specifieke lobbydossiers. Zo is samen met de VDG een lobbytraject ontwikkeld rond de tekorten binnen het sociaal domein waarin onze portefeuillehouder een voortrekkersrol is toebedeeld. De lobby richt zich met name op politiek-bestuurlijk Den Haag en zet in op meer financiële middelen en een ruimere beleidsvrijheid.

Evenals andere noordelijke gemeenten heeft Assen zich aangesloten bij door de VNG gecoördineerde acties die verandering moeten brengen in de penibele financiële situatie waarin de lokale overheden in ons land verkeren.

In het kader van Drenthe 4.0 werkt Assen nauw samen met de provincie, de gemeente Emmen, de NAM en het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De gevolgen van het dichtdraaien van de Groninger gaskraan voor Assen zijn bij het ministerie inmiddels nadrukkelijk in beeld. Evenals de kansen die de energietransitie voor Assen en directe omgeving biedt.

De ontwikkelingen rond een snelle spoorverbinding tussen Assen/Noord-Nederland en de Randstad volgen we nauwlettend. Enerzijds gaat het dan om de mogelijke aanleg van de zogenoemde Lelylijn, anderzijds om een snelle verbinding, via bestaand spoor, over Zwolle.

De komende voorjaarsnota van het Rijk en de partijprogramma's voor de Tweede Kamerverkiezingen op 17 maart 2021 werpen hun schaduw reeds vooruit. Het zijn belangrijke momenten om voor Assen relevante thema's en dossiers in Den Haag geagendeerd te krijgen.

In Europa bieden thema's als digitalisering (mkb), energietransitie (waterstof, energyhubs) en zorginnovatie mogelijkheden bij de lobby.

Samen met het EU-office NG4 verkennen we welke Europese programma's voor Assen kansrijk zijn en welke mogelijkheden voor Europese samenwerking zich aandienen.

2020 is in Brussel een overgangsjaar. De nieuwe programmaperiode gaat in 2021 van start.

We zetten in op verduurzaming van het gemeentelijk wagenpark.

Regionale Energie Strategie

We zijn een dienstverlenende organisatie die, samen met inwoners en bedrijven, werkt aan de ontwikkeling van de stad. Met hen willen we de komende jaren een stevige impuls geven aan de energietransitie.

Overheveling (taken) bouwarchief naar Drents Archief.

(Digitale) Participatie

We investeren in ontmoeting met onze inwoners en geven hen een nadrukkelijke stem in verschillende ontwikkelingen en projecten.

We maken een plan om het gemeentelijk wagenpark in 2030 CO₂-neutraal te hebben. We volgen daarvoor nieuwe ontwikkelingen en kopen bij elke aanbesteding de duurzaamste variant als deze voldoet aan onze functionele eisen.

Om de klimaatdoelen te behalen, stellen we in regionaal verband een energiestrategie op. Daarnaast stellen wij een transitievisie warmte op en vertalen deze in wijkenergieplannen. Dit vraagt veel inzet en specifieke kennis en kunde. Binnen de huidige omvang van de bedrijfsvoering is deze inzet niet op te vangen. Om deze doelen toch te bereiken, nemen wij vanaf 2021 in de begroting, aanvullend, structureel € 328.000 op.

In 2019 verkenden we of ons bouwarchief volledig gedigitaliseerd kon worden. De kosten daarvan zijn dermate hoog, dat we hebben besloten dit niet te doen. In het kader van de Archiefwet zijn medio 2018 de bouwvergunningen overgebracht van de gemeente Assen naar het Drents Archief. Dat betekent dat ook verzoeken tot inzage of het ter beschikking stellen van kopieën van bouwdoSSIers, door het Drents Archief worden afgehandeld. Voor deze overheveling van taken is destijds geen budget of formatie meegegaan vanuit de gemeente naar het Drents Archief. De kosten die hiermee gemoeid zijn, ad € 25.000 per jaar, nemen we daarom nu op in de begroting.

Door corona kwam het fysieke contact met de inwoners stil te liggen. Om participatie, inspraak en contact ook in en na coronatijd vorm te geven en te garanderen, zijn we langs 3 sporen met een participatie aanpak bezig;

1. Een snel advies om digitale participatietrajecten in te kunnen richten (al uitgevoerd)
2. Een advies over creatieve manieren om toch fysieke ontmoetingen met inwoners te kunnen laten plaatsvinden (al uitgevoerd).
3. Een visie op participatie voor de langere termijn (voor het einde van het jaar). Met daarin heldere afwegingen om bij de start van een traject/opgave de goede rol te kiezen en het bijbehorende proces in te richten.

Toekomst ICT/IV en datagericht werken

Informatie is één van de sleutels tot tevreden bestuur, inwoners, bedrijven en instellingen

Juiste, tijdige en volledige informatie is essentieel voor het komen tot goede beleidsmatige en financiële besluiten en de evaluatie daarvan. Dat betekent dat informatie zowel analyserend (terugkijkend) als voorspellend moet kunnen zijn. Bijvoorbeeld om een goede inschatting te kunnen maken of de voorgenomen maatregelen in het sociaal domein tot de gewenste inhoudelijke en financiële effecten leiden.

Minstens zo belangrijk is dat bij de toename van data-uitwisselingen onze inwoners er op kunnen vertrouwen dat informatie over hen bij de gemeente Assen in veilige en betrouwbare handen is.

In 2019 lieten we een externe analyse uitvoeren naar de organisatie en de kwaliteit van onze informatievoorziening en ict. Mede op basis daarvan zijn we momenteel druk bezig om daar verbeteringen in aan te brengen en hiervoor een toekomstbestendige visie en organisatie te ontwikkelen. Daarbij gaat het om thema's als big data, datagedreven werken, data-analyse, machine learning, business intelligence, 3D-toepassingen, robotisering en nieuwe vormen van digitale dienstverlening. Maar ook om het automatiseren en digitaliseren van standaardprocessen om efficiënter en goedkoper te kunnen werken. We werken met de VNG aan het landelijke VNG-programma Samen Organiseren en de praktische invulling ervan voor de gemeente Assen. Ook de ontwikkeling van Common Ground - de ontwikkeling van een nieuwe, toekomstbestendige gemeentelijke ict-infrastructuur - komt hierbij aan de orde. Als gemeente willen we aansluiten bij deze ontwikkelingen. Om dit alles te kunnen realiseren is stevig informatiemanagement nodig. Dit vraagt de komende jaren de nodige (financiële) investeringen. Hierbij geldt dat de kost (investeringen) voor de baat (besparingen en inhoudelijk) uitgaat.

Er is de komende jaren sprake van heel veel nieuwe landelijke wetgevingen op het gebied van open data en het centraal kunnen ontsluiten van informatie en documenten voor burgers en bedrijven. Enkele voorbeelden: Wet Open Overheid (WOO), Omgevingswet DSO, Wet Digitale Overheid, Wet Hergebruik Overheidsinformatie, Wet Elektronische Publicaties, PGB 2.0, Toekomst gegevensuitwisseling Werk en Inkomens, Modernisering archiefwet, Single Digital Gateway etc.. We proberen betreffende wetgevingen zoveel mogelijk in samenhang te organiseren. Dit gaat echter wel extra tijdelijke en structurele personele capaciteit en kosten met zich meebrengen. In de voorjaarsnota 2021 zullen we dat nader in beeld brengen.

Om een zorgvuldige omgang met informatie te garanderen is een cyclische borging van privacy en informatieveiligheid nodig. Deze onderwerpen blijven om structurele aandacht, inzet en middelen vragen.

Vorbereiding op nieuwe manier van werken

De coronacrisis en de bijbehorende RIVM-richtlijnen dwingen ons om op een andere manier naar onze werkomgeving en manier van werken te kijken. Niet alleen voor de korte termijn maar ook voor de toekomst.

Vervolg van het programma Het Verhaal van Assen na 2020

Aan het einde van 2020 stopt de programmatische aanpak van Het Verhaal van Assen, een organisatieontwikkelingsprogramma dat ervoor moet zorgen dat we een gemeentelijke organisatie worden die aansluit bij de ontwikkelingen om haar heen. Maar vooral ook een gemeente die pro-actief is, weet wat er speelt en vanuit nieuwe samenwerkingsvormen optrekt met haar partners. De beweging die met het programma is ingezet, is nooit af. Daarom bedden we, na de programmaperiode, rollen en taken in de lijnorganisatie in die de ontwikkelingen blijvend ondersteunen.

Projectmatige onderdekking

De problematiek van de projectmatige onderdekking hebben we de afgelopen jaren steeds in de jaarrekening benoemd als onderdeel van het resultaat.

Bezuinigingen

We werken aan een aanpak om voor de toekomst een nieuwe manier van werken en ontmoeten te ontwikkelen.

Inbedden van rollen en taken in de lijnorganisatie om ontwikkelingen in Het Verhaal van Assen na 2020 blijvend te ondersteunen.

We gaan scherp sturen op de projecten en de daarbij behorende projectdekking. We reserveren een budget van € 375.000 voor het opstarten van opgaven en dossiers. Deze middelen kunnen alleen als dekking worden ingezet wanneer er een adequate motivatie aan ten grondslag ligt.

Binnen het Programma Bedrijfsvoering realiseren we, door middel van scherper budgetteren, een structurele besparing van € 500.000 voor de jaren 2021 en verder.

Naast de invulling van deze structurele besparing hebben we ook kritisch gekeken naar het investeringsprogramma voor 2022. Hieruit komt naar voren dat enkele geplande investeringen later tot uitvoering komen. De hieruit voorvloeiende kapitaallasten schuiven daarmee op in de tijd. Het gaat hier om een bedrag van € 108.000.

Financieel

Programma Bedrijfsvoering							(bedragen x € 1.000)
Beleids thema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Lasten							
Kosten directe taken	35.605	35.961	39.035	39.705	40.501	41.338	
Kosten overhead (ondersteunende taken)	20.888	20.975	20.664	21.051	21.138	21.138	
Totaal lasten	56.492	56.936	59.699	60.756	61.639	62.476	
Baten							
Inkomsten directe taken	3.740	4.856	5.342	5.422	5.532	5.532	
Inkomsten overhead (ondersteunende taken)	3.783	3.543	3.573	3.603	3.603	3.603	
Totaal baten	7.523	8.399	8.915	9.025	9.135	9.135	
Saldo van lasten en baten	48.970	48.537	50.784	51.731	52.504	53.341	
Mutaties in reserves							
Beschikking reserves	86	0	0	0	0	0	
Totaal mutaties in reserves	86	0	0	0	0	0	
Resultaat	48.884	48.537	50.784	51.731	52.504	53.341	

Investeringsprogramma 2020 2024 Programma Bedrijfsvoering							(bedragen € x 1.000)
Programma/Beleidsproduct	t/m 2020	2021	2022	2023	2024		
ICT	2.701	386	550	280	150		
Kantoorinventaris	479	0	0	0	0		
Materieel	789	1.486	1.678	100	1.266		
Overig	548	0	0	450	0		
Totaal Bedrijfsvoering	4.516	1.872	2.228	830	1.416		

Programma 7. Vastgoed en grondbedrijf

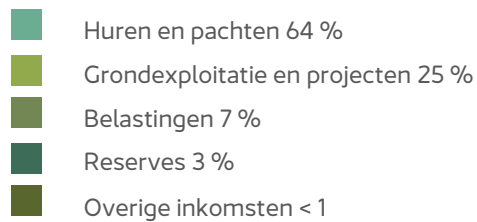
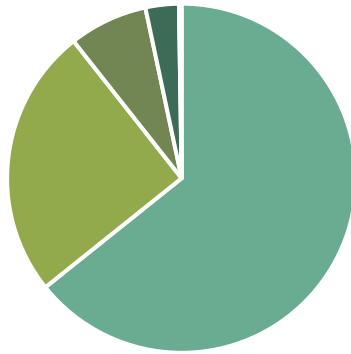
Samenvatting

Middels de beleidsnota maatschappelijk vastgoed werken we aan het creëren van meer samenhang tussen de diverse beleidsdoelen en aan een afwegingskader om te komen tot strategische en onderbouwde keuzes. Op basis van ervaringen vanuit de pilot verduurzamen sporthal Marsdijk zetten we een volgende stap in verduurzaming. Het dagtarief voor parkeren verhogen we naar € 7,50 zoals in het Herstelplan 2020 - 2024 is besloten.

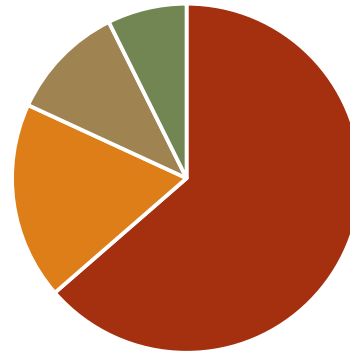
De begroting voor het gemeentelijk grondbedrijf pasten we aan, met specifieke aandacht voor woningbouw in Kloosterveen, Havenkwartier en het Veemarktterrein en onze bedrijventerreinen zoals Messchenveld, Assen-Zuid en de Toeristisch Recreatieve Zone.

Inkomsten € 21,7 miljoen

Uitgaven € 32,2 miljoen

Vastgoed

Wat willen we bereiken?

Samen duurzaam verder

Inwoners of organisaties die onderdak nodig hebben en daarvoor met ideeën komen, benaderen we vanuit een vraaggerichte houding. Als dit bijstelling van kaders vraagt, leggen we dit voor aan de raad.

Samen duurzaam verder

We zorgen voor goede en betaalbare sportvelden en sporthallen.

Wat doen we daarvoor in 2021

Beleidsnota maatschappelijk vastgoed

In de vastgoednota komen alle onderwerpen rond vastgoed samen. Het doel is om meer grip te krijgen op vastgoed en om meer samenhang te creëren tussen vastgoed en inhoudelijke beleidsdoelen. We stellen duidelijke afwegingskaders en spelregels op en zorgen voor goed onderbouwde en strategische afwegingen.

Voorziening dubieuze debiteuren

We zijn als gemeente verhuurder van een aantal panden. In een aantal gevallen loopt de betaling van de huur achter op de geprognosticeerde inkomsten. Hierdoor ontstaan huurachterstanden. Jaarlijks beoordelen we welke openstaande vorderingen te innen zijn. Op basis daarvan storten we een bedrag in de voorziening dubieuze debiteuren. De jaarlijkse storting bedraagt, voor 2021, € 25.000.

Kleedkamers ACV

In overleg met voetbalvereniging ACV maakten we een voorstel voor de realisatie van vier kleedkamers en voor de overdracht van de tribune aan ACV. ACV start de werkzaamheden voor de kleedkamers in 2021, na het afsluiten van een vaststellingsovereenkomst. Het gaat hier om een structurele last van € 23.000 per jaar met ingang van 2022.

Samen duurzaam verder

Op basis van vierjaarlijkse uitvoeringsprogramma's maken we gemeentelijke gebouwen energieneutraal. Via pilotprojecten doen we hiermee ervaring op. De uitvoeringsprogramma's evalueren we tweejaarlijks en waar nodig stellen we deze bij en actualiseren we ze.

We hebben een transparante vastgoedorganisatie. Gebouwen voldoen aan de wetgeving en aan brand- en toegankelijkheidseisen. De vastgoedportefeuille beheren we op professionele wijze.

Wielierbaan

In samenwerking met de Stichting Wielercentrum Assen onderzoeken we hoe het huidige complex kan worden verbeterd. Hierbij kijken we nadrukkelijk of het complex, binnen de beschikbare middelen, kan worden voorzien van een overkapping.

Masterplan verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Het Masterplan verduurzaming gemeentelijk vastgoed presenteren we eind 2020. Hierin nemen we meerdere scenario's op. De structurele jaarlast is afhankelijk van het nog te kiezen scenario. We stellen voor om de structurele lasten, die uit investeringen voor verduurzaming voortvloeien, met ingang van 2022 in de begroting op te nemen. Het gaat hier om € 67.000 in 2022 en met ingang van 2023 om € 192.000. Indien het nog te kiezen scenario leidt tot andere lasten dan leggen we dit volgens de gebruikelijke procedures aan u voor en passen dit in de begroting aan.

Toegankelijkheid

We verkennen de vraagstukken en mogelijke oplossingen rond toegankelijkheid.

Herontwikkeling Emma- en Theo Thijsenschool

We ontwikkelen een integraal plan voor de herontwikkeling van deze schoolgebouwen in lijn met ons onderwijshuisvestingsprogramma en de wijkvisie Lariks.

Onderhoudsvoorzieningen

In 2020 zijn de nieuwe inspecties voor de meerjarenonderhoudsplanning en daarmee de onderhoudsvoorziening opgeleverd. De uitkomsten van de inspecties zetten we om in onderhoudsprogramma's voor de komende jaren. Deze programma's verwerkten we in de begroting. Waar de gebouwen(delen) nog een lange afschrijvingstermijn kennen, namen we de verwachte kosten voor het in stand houden op in de onderhoudsvoorziening. Daar waar de gebouwen(delen) zijn afgeschreven of waar we levensduur verlengende maatregelen namen, stelden we - voor de periode 2021 tot en met 2024 - een investeringsprogramma op. Hierin nemen we de te activeren investeringen op. De lasten die uit dit investeringsprogramma naar voren komen hebben wij opgenomen in de begroting 2021 en meerjarenraming.

Brunelstraat

We verwachten dat er de komende vier jaar € 650.000 geïnvesteerd moet worden in onderhoud van het verzamelgebouw aan de Brunelstraat, waarvan circa € 100.000 in 2021.

De voedselbank is verhuisd naar een andere locatie. We gaan onderzoeken of het pand aan de Brunelstraat in eigendom moet blijven van de gemeente Assen.

Duurzaamheidscentrum

Het Duurzaamheidscentrum Assen heeft last van lekkages. Hierdoor is een laag water in de - in de vloer gestorte - luchtbehandelingskanalen gelopen. Vooral nog houden we rekening met een risicobedrag van € 100.000

Stadhuis

We vervangen het gebouwbeheerssysteem. De totale kosten bedragen € 292.000. Dit is hoger dan het vervangingsbudget ad € 104.250 waar we rekening mee hadden gehouden, omdat we het systeem niet kunnen vervangen door exact hetzelfde systeem. We schrijven het nieuwe systeem, vanaf 2022, in tien jaar af.

Grondbedrijf

Wat willen we bereiken?

Met het grondbedrijf financieren we gebiedsontwikkelingen voor woningbouw en bedrijventerreinen en maken deze daarmee mogelijk. In het grondbedrijf brengen we ook de strategische aankopen onder voor (aanstaande) gebiedsontwikkelingen. Het gemeentelijk grondbeleid is daarbij niet leidend, maar een middel om ruimtelijke opgaven te realiseren.

Waar mogelijk nemen inwoners en ondernemers het initiatief tot gebiedsontwikkeling. We zoeken naar de juiste balans tussen kansen en onzekerheden, met een adequate risicoafdekking binnen onze grondexploitaties.

Wat doen we daarvoor in 2021

Nadat er een aangepaste natuurvergunning is verleend, waarin de stikstofcompensatie conform de aangepaste beleidsregels van de Wet Natuurbescherming is geregeld, leggen we het bestemmingsplan Kloosterakker voor aan uw raad. Uitvoerbaarheid en een sluitend kostenverhaal zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. Na vaststelling starten we met het grondwerk, om de bouw van de gewenste woningen mogelijk te maken.

Samen met de Provincie Drenthe maken we plannen voor de N371. Behoud van de bestaande mogelijkheid om de derde hoofdontsluiting voor Kloosterveen hierop aan te kunnen sluiten, is daarbij onze insteek.

Op het Veemarkterrein gaat de realisatie van de tweede fase van het plan Asselyn van start.

Inspelen op wijzigende wetgeving en marktomstandigheden is een belangrijk speerpunt bij de huidige economische omstandigheden. Bij economische tegenwind spelen we flexibel in op nieuwe kansen.

In het Havenkwartier faciliteren we initiatieven van marktpartijen, eigenaren en gebruikers. Het te actualiseren masterplan is daarbij ons vertrekpunt. Ook bezien we de kansen voor placemaking.

In de Toeristisch Recreatieve Zone (TRZ) streven we, samen met de diverse grondeigenaren en initiatiefnemers, naar de eerste ontwikkelingen binnen onze gezamenlijke visie. Bij de uitvoering van plannen hanteleren we faciliterend grondbeleid.

Voor bedrijven die zich willen vestigen in Assen, gaan we op zoek naar de beste vestigingslocatie. Naast bestaande bedrijfspanden komen ook bedrijfskavels op Peelerpark, Groene Dijk, Werklandschap Assen-Zuid en Messchenveld in beeld. Nu een partij afziet van haar reservering op Messchenveld, gaan we de ontsluiting voor kleinere kavels op dit bedrijventerrein nader bezien. Na vaststelling van het bestemmingsplan Groene Zoom (Assen-Zuid) maken we direct de eerste bedrijfskavel bouwrijp, waarna het eerste bedrijf zich hier kan vestigen.

We kijken nader naar de gevolgen van de Omgevingswet voor het grondbeleid, het grondbedrijf en het bijbehorend instrumentarium, zodat de gemeente haar instrumentarium in kan blijven zetten om haar ruimtelijke en politieke doelstellingen te behalen. Inspelen op wijzigende (overige) wetgeving en marktomstandigheden, onder andere als gevolg van corona, is een belangrijk speerpunt.

We herzien al onze grondexploitaties bij de begroting en de jaarrekening. De uitgifteprijzen publiceren we in de openbare grondprijzenbrief. De keuzes die we daarbij maken, lichten we toe in de paragraaf Grondbeleid. Daarin geven we ook een meerjarenperspectief voor het grondbedrijf.

Parkeren

Wat willen we bereiken?

We herijken het parkeerbeleid voor de binnenstad binnen de context van de visie binnenstad. Uitgangspunt hierbij blijft een budgettair neutraal parkeerbiedrijf.

We willen onze parkeervoorzieningen op orde houden. Hiermee faciliteren we de bezoekers van de binnenstad op een goede manier.

Wat doen we daarvoor in 2021

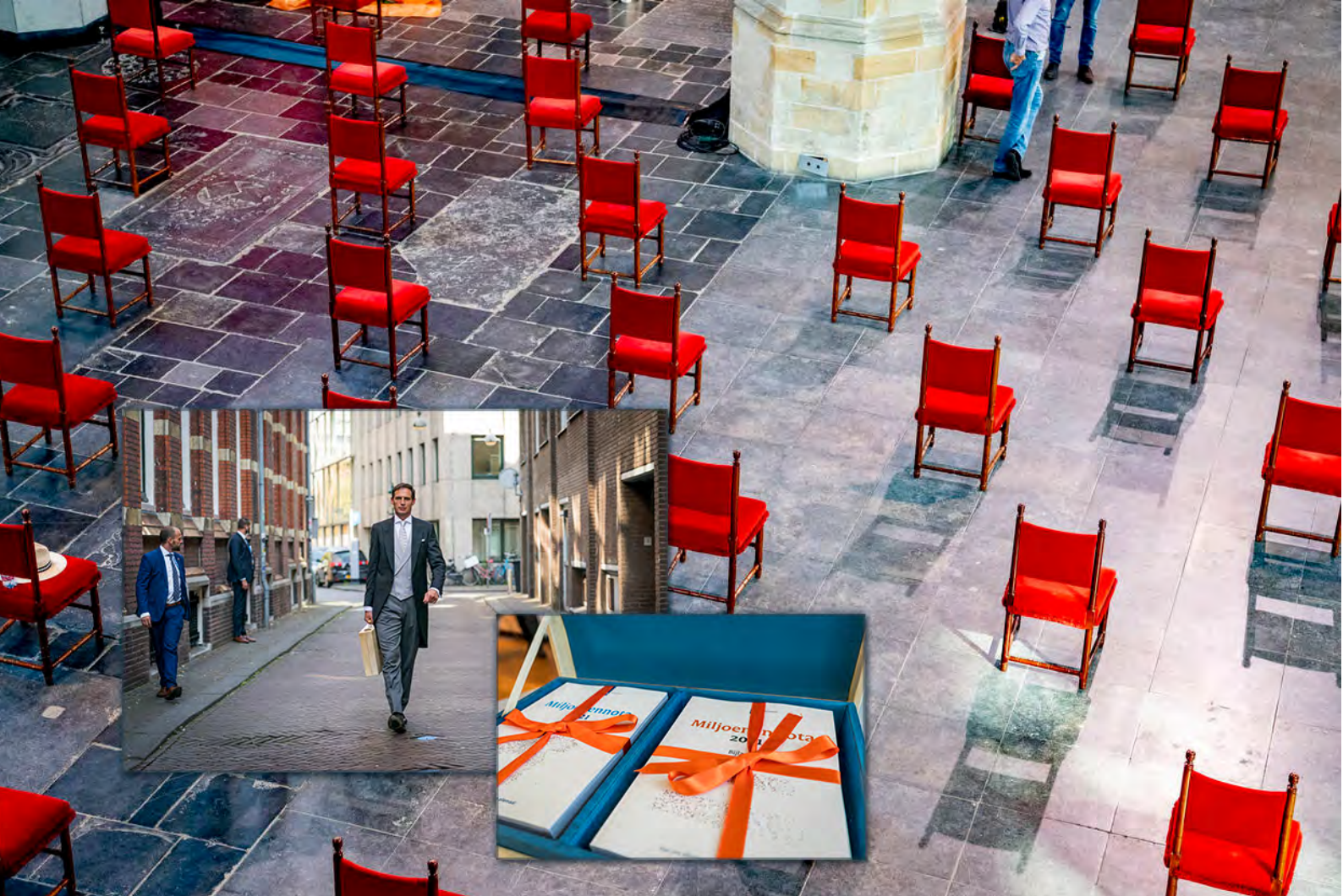
Parkeertarieven

We voeren op het beleidsthema parkeren een aantal maatregelen door. We blijven daarbij de koers volgen die uw raad koos bij het herijken van het parkeerbeleid medio 2019. Voor een aantal producten was er echter al geruime tijd geen trendmatige verhoging van de tarieven toegepast. Een dergelijke trendmatige verhoging vinden we daarom nu te verantwoorden. Datzelfde geldt voor het verhogen van het dagtarief naar € 7,50.

Financieel

Programma Vastgoed en grondbedrijf							(bedragen x € 1.000)
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Lasten							
Parkeren	3.632	3.900	3.466	3.471	3.471	3.470	
Vastgoed	21.048	20.621	20.284	20.916	21.393	21.861	
Vastgoed, overhead	2.409	2.472	2.367	2.404	2.404	2.411	
Grondbedrijf	4.535	6.279	5.880	5.995	4.722	4.357	
Totaal lasten	31.624	33.272	31.997	32.786	31.990	32.099	
Baten							
Parkeren	4.700	4.843	4.927	4.955	4.984	4.984	
Vastgoed	12.030	10.889	10.323	10.329	10.329	10.329	
Vastgoed, inkomsten overhead	296	294	299	299	299	299	
Grondbedrijf	5.764	5.333	5.439	5.879	4.813	4.269	
Totaal baten	22.791	21.359	20.988	21.462	20.425	19.881	
Saldo van lasten en baten	8.832	11.913	11.009	11.324	11.565	12.218	
Mutaties in reserves							
Storting reserves	1.396	180	194	207	221	235	
Beschikking reserves	477	1.182	669	344	137	316	
Totaal mutaties in reserves	-920	1.002	475	137	-84	81	
Resultaat	9.752	10.911	10.534	11.187	11.649	12.137	

Investeringsprogramma 2020 2024 Programma Vastgoed en grondbedrijf (bedragen € x 1.000)					
Programma/Beleidsproduct	t/m 2020	2021	2022	2023	2024
Wonen in Assen					
Afvalinzameling	415	-4	0	0	14
Openbare ruimte	11	30	0	0	0
Meedoen in Assen					
Onderwijs	627	0	5.574	4.346	0
Buitensport	759	1.992	1.300	445	480
Bedrijfsvoering	405	1.441	0	502	364
Binnensport	1.718	1.168	368	0	326
Strategische eigendommen	35	150	0	0	550
MFA's	803	20	1.523	217	0
Aantrekkelijk Assen					
Parkeren	1.780	548	52	0	0
Cultuur	427	197	0	215	79
Algemeen/overig					
Algemeen/overig	1.418	1.500	1.500	750	550
Totaal Vastgoed	8.397	7.043	10.317	6.474	2.363

Programma 8. Algemeen financieel beleid

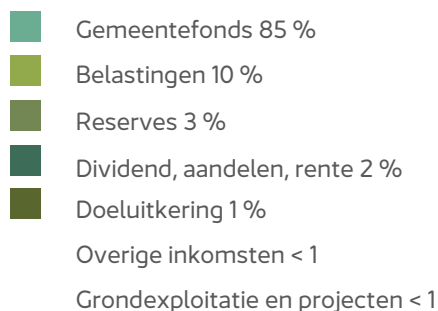
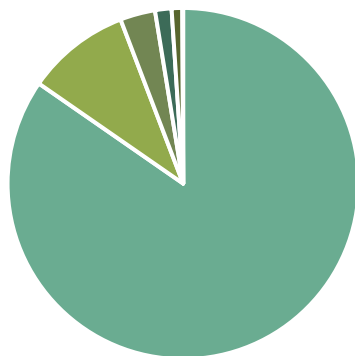

Samenvatting

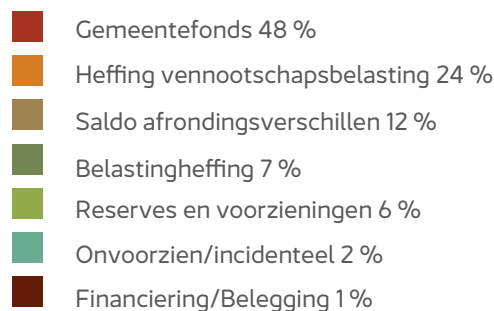
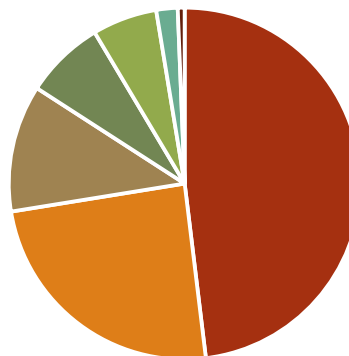
In het herstelplan hebben we grote stappen gemaakt. Met dit plan is de meerjarenprognose 2022 -2024 structureel sluitend. Voor de begroting 2021 was de inzet van de reserves nog noodzakelijk. In de nu voorliggende begroting zijn we er in geslaagd de jaarschijf 2021 en de meerjarenprognose 2022 – 2024 structureel sluitend aan u voor te leggen.

De komende periode moet blijken of het huidige kabinet en het na de verkiezingen van 2021 aantredende nieuwe kabinet structureel extra middelen voor het sociaal domein beschikbaar stellen. Daarnaast hebben factoren als de economische ontwikkeling, het niveau van de rijksuitgaven en de herziening van het Gemeentefonds de komende jaren invloed op de omvang van onze algemene uitkering. De druk op de gemeentelijke financiën blijft hiermee onverminderd groot en dat vraagt om behoedzaam handelen en het maken van scherpe keuzes. Binnen dit kader willen we kansen voor ontwikkeling van de stad blijven benutten.

Inkomsten € 217,6 miljoen

Uitgaven € 7,4 miljoen

Algemeen financieel beleid

Wat willen we bereiken?

Het op orde brengen en houden van de gemeentelijke financiën. Inkomsten en uitgaven moeten structureel in balans zijn om waar mogelijk in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen.

We streven ernaar de lasten zo evenwichtig mogelijk te verdelen en de maatschappelijke impact te beperken. Want de huidige financiële krapte is ons inziens tijdelijk.

Een compactere en begrijpelijker presentatie van de Programmabegroting en het Jaarverslag en de invoering van de Kaderbrief en de nieuwe Voortgangsrapportage vergroten de sturingsmogelijkheden van de raad. Het gaat daarbij om het beleid, de beste-

Wat doen we daarvoor in 2021

Economische ontwikkeling

In de Kaderbrief 2020 hebben we u erover geïnformeerd dat de groei van de economie, op Europees en mondiaal niveau, afvlakt. Daarnaast hebben we u bij de Kaderbrief 2021 geïnformeerd over de ontwikkelingen rond de coronacrisis en de onzekerheden die we als gevolg daarvan voorzien. Al deze ontwikkelingen helpen ons niet en dat betekent dat we, in navolging van 2020, ook in 2021 scherp aan de wind moeten zeilen om de gemeentelijke financiën op orde te houden. Daarbij houden we oog voor de kansen die zich voordoen.

Kostenreductie sociaal domein

We sturen op kostenbeheersing en -reductie in het sociaal domein en zetten de lobby voor het verkrijgen van extra rijksmiddelen onverminderd voort.

De ontwikkelingen in en van de p&c-cyclus staan niet stil. Veranderingen en aanpassingen zijn nodig omdat wet- en regelgeving wijzigt en de informatiebehoefte van de organisatie verandert. Maar ook omdat aan sommige beleidsonderwerpen specifieke, en soms

ding van middelen en de daarmee te bereiken en gerealiseerde maatschappelijke effecten.

extra, aandacht moet worden geschonken. Voorbeelden hiervan zijn de monitoring van de kostenontwikkeling in het sociaal domein, de herziening van het verdeelstelsel Gemeentefonds en de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Al deze ontwikkelingen pakken we, zoals we met u afspraken, in samenspraak en samenwerking met de accountantscommissie op.

Optimalisering en verbetering van onze systemen en processen ten behoeve van de p&c-cyclus hebben prioriteit.

In Berichten van de Brink in de Asser Courant presenteren we een samenvatting van de begroting met infographics.

Onvoorzien en incidenteel

Wat willen we bereiken?

Om ervoor te zorgen dat er financiële ruimte beschikbaar is voor dekking van lasten van niet in de begroting voorziene ontwikkelingen, bevat de Programmabegroting een budget voor onvoorziene uitgaven.

Wat doen we daarvoor in 2021

Incidentele ruimte neemt af

De inzet van reserves leiden tot een lagere reservepositie en daarmee ook tot een lagere omvang van de incidentele ruimte. Het gevolg hiervan is dat het doen van incidentele en onvoorziene uitgaven zorgvuldige onderbouwing behoeft.

Belastingheffing

Wat willen we bereiken?

Het heffen en innen van gemeentelijke belastingen vormt een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten.

Bij de lokale belastingheffing houden we rekening met de eis van maximale kostendekking die voor bepaalde heffingen en rechten geldt. De opbrengsten mogen niet hoger zijn dan de kosten.

Wat doen we daarvoor in 2021

De tarieven stellen we zoveel mogelijk kostendekkend vast.

De overige tarieven worden trendmatig verhoogd.

In 2021 worden tarieven die nog niet kostendekkend zijn trapsgewijs verhoogd. Hierbij nemen we de maximale rijkstarieven in acht.

De rioolheffing was in 2019 meer dan kostendekkend. Dit overschot wordt verrekend in de tarieven voor rioolheffing in 2021. Daarnaast wordt een extra terug-gave opgenomen van € 340.000.

Omzetbelasting

Wat willen we bereiken?

Gemeenten zijn belastingplichtig voor de omzetbelasting als zij ondernemingsactiviteiten verrichten.

Voor de uitoefening van overheidstaken kunnen we de btw terugvorderen via het btw-compensatiefonds. Het btw-compensatiefonds kent wel een belangrijk nadeel ten opzichte van de omzetbelasting. Op landelijk niveau is er namelijk sinds 1 januari 2015 sprake van een uitgavenplafond. Dit betekent dat de jaarlijkse over- en onderschrijdingen van dit plafond worden verrekend met het gemeentefonds.

Wat doen we daarvoor in 2021

In 2021 voldoen we aan de wettelijke verplichtingen voor de omzetbelasting. We stellen vast voor welke activiteiten we omzetbelasting moeten betalen.

Hierbij gaan we na welke gevolgen recente gerechtelijke uitspraken hebben op de omzetbelastingplicht van de gemeente.

We hebben zicht op inkopen:

- Waarvan aftrek van omzetbelasting mogelijk is;
- Waarvoor compensatie via het btw-compensatiefonds mogelijk is;
- Die voor de omzetbelasting kostenverhogend zijn.

Vennootschapsbelasting

Wat willen we bereiken?

Vanaf 2016 is de gemeente in principe vennootschapsbelastingplichtig voor de activiteiten die zij als ondernemer verricht.

Als de gemeente met de uitvoering van de activiteiten als ondernemer winst behaalt, is daarover vennootschapsbelasting verschuldigd.

Het maken van winst is voor de gemeente geen beleidsdoel. Het is, als daar wel sprake van zou zijn, een bijkomend effect van het beleid. Dat maakt dat er slechts in beperkte mate sprake zal zijn van de verschuldigdheid van vennootschapsbelasting.

Wat doen we daarvoor in 2021

In 2021 voldoen we aan de vereisten die de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht aan overheidsondernemingen stelt.

We beoordelen of de gemeente nieuwe ondernemingsactiviteiten uitoefent en of de indeling van de grondslag moet worden gewijzigd.

We gaan ervan uit dat de gemeente Assen in 2021 in beperkte mate vennootschapsbelasting aan het Rijk moet afdragen.

Financiering, belegging en renteresultaat

Wat willen we bereiken?

We financieren de gemeentelijke uitgaven efficiënt en risicomijdend. Wij doen dat binnen de wettelijke kaders en met inachtneming van het eigen treasurystatuut.

Wat doen we daarvoor in 2021

We zetten het bestaande treasurybeleid voort.

We trekken alleen externe financieringsmiddelen aan als dat noodzakelijk is.

We zorgen voor continu inzicht in de uitgaande en inkomende geldstromen.

De algemene beleidslijn van ons rentebeleid is en blijft

gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en op het voorkomen van budgettaire schommelingen.

Het rentebeleid en het daaraan gekoppelde renteomslagstelsel voldoen aan de voorschriften en bepalingen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De bestaande schuldpositie en de verwachtingen over de ontwikkeling van de hoogte van de rente op de geld- en kapitaalmarkt, als gevolg van het monetair beleid van de Europese Centrale Bank (ECB), geven geen aanleiding het vastgestelde beleid te herijken.

We zorgen voor voldoende liquiditeit en solvabiliteit om op korte en lange termijn aan onze verplichtingen te voldoen.

Lening Enexis en de investeringen voor het Klimaatakkoord

Assen is samen met een grote groep gemeenten en provincies aandeelhouder van netwerkbeheerder Enexis. De activiteiten van de netwerkbeheerder bestonden vooral uit beheer en onderhoud van bestaande netten. Enexis staat nu voor de uitdaging om de energietransitie te faciliteren door versterking en uitbreiding van haar elektriciteitsnetwerk. De komende jaren moeten grote investeringen worden gedaan. Daarvoor moet kapitaal worden aangetrokken.

Voor deze investering vraagt Enexis haar aandeelhouders een lening (een zogenoemde converteerbare hybride aandeelhouderslening) van in totaal € 500 miljoen. Assen heeft 0,38 % van de aandelen van Enexis. Het concrete verzoek betreft daarmee een bedrag van € 1,9 miljoen. Door deel te nemen aan deze lening, kan Assen bijdragen aan de uitvoering van het Klimaatakkoord. Uiterlijk 16 november 2020 kunnen wij ons hiervoor aanmelden. Wij nemen dit verzoek in overweging. Indien wij voorstellen om deel te nemen aan deze lening, dan zullen wij u conform het Treasurystatuut een raadsvoorstel ter besluitvorming voorleggen.

Wat willen we bereiken?

De uitkering uit het Gemeentefonds is algemeen dekkingsmiddel en bestemd voor gemeentebrede kostendekking.

Wat doen we daarvoor in 2021

Herziening verdeelmodel Gemeentefonds

De oorspronkelijke planning voor de invoering van het aangepaste verdeelmodel Gemeentefonds was voorzien in 2021. Door omissies in het nieuwe verdeelmodel besloot de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de invoering uit te stellen tot 2022. Dit geldt ook voor het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet. Over de ontwikkelingen rond het Gemeentefonds publiceert het Rijk driemaal per jaar een circulaire. Normaliter worden belangrijke mutaties in het Gemeentefonds en aanpassingen in het verdeelmodel in een Meicirculaire gepubliceerd. Dit omdat de Meicirculaire de opmaat is voor de samenstelling van de gemeentelijke begrotingen en meerjarenramingen. De nu geplande invoering wordt niet, zoals gebruikelijk, doorgevoerd bij de Meicirculaire 2021 maar, bij wijze van uitzondering, bij de Decembecirculaire 2020.

De mate van herziening en de effecten daarvan op onze algemene uitkering zijn nog niet bekend. We informeren uw raad hierover in januari 2021.

Accessen

De accessen voor 2020 tot en met 2024 zijn ten opzichte van de Septembercirculaire 2019 macro afgenomen met € 66 miljoen. Een hoger geraamde loonen prijsontwikkeling, de meerjarige besluitvorming over de rijksuitgaven en Middellange Termijnverkenning Zorg veroorzaken deze neerwaartse bijstelling. Het Asser aandeel in de verlaging bedraagt € 0,3 miljoen. Voor 2021 besloot het kabinet, in het kader van de coronacrisis, om het accres te bevriezen op het nu gepresenteerde niveau. Op basis van de septembercirculaire zijn de accessen voor de jaren 2022 – 2024 niet gewijzigd.

Btw-compensatiefonds

In 2019 is € 112,4 miljoen minder uitgekeerd uit het btw-compensatiefonds. Het plafond is daarom naar boven bijgesteld. Deze bijstelling in het plafond verhoogt ook het Asser aandeel daarin. Het voordeel bedraagt € 0,3 miljoen.

Tijdelijk extra geld Jeugd

De tijdelijke extra middelen Jeugd ad € 1,6 miljoen vervallen eind 2021. Uit de septembercirculaire blijkt

dat deze niet in 2021 maar in 2022 zal eindigen. We blijven, samen met onze partners, proberen om het Rijk te overtuigen van de noodzaak van aanvullende structurele middelen voor dit domein.

Opschalingskorting

Het Rijk zet de schaalkorting door: deze komt uiteindelijk uit op € 1,0 miljard. Deze korting komt voor Assen uit op een structurele verlaging van € 4,0 miljoen in 2025. Voor 2020 en 2021 is de opschalingskorting tijdelijk opgeschort. Voor de jaren na 2021 is de jaarlijks oplopende korting integraal verwerkt in de meerjarenprognose.

Algemene uitkering

De algemene uitkering voor 2021 zetten we in als dekking voor de kosten van de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Conform de afspraken hanteren we hiervoor de Meicirculaire als vertrekpunt. We hebben de algemene uitkering voorlopig bepaald op € 181,1 miljoen.

Ontwikkeling Algemene uitkering (bedragen x € 1 miljoen)

Jaar	2021	2022	2023	2024
Uitkering	181,1	183,1	185,5	187,5

De Septembercirculaire 2020 laat zien dat de algemene uitkering gemeente Assen volgend jaar € 3,1 miljoen hoger uitvalt. Dit daalt naar € 2,9 miljoen in 2024.

Overige algemene middelen

Wat willen we bereiken?

Wat doen we daarvoor in 2021

We besteden de beschikbare overige algemene middelen zorgvuldig, efficiënt, transparant en resultaatgericht. De middelen zijn beschikbaar voor het dekken van kosten van de gemeente voor brede beleidsuitvoering.

Reserves en voorzieningen

Wat willen we bereiken?

De reservepositie moet in staat zijn om toekomstige tegenvallers op te vangen en voldoende flexibiliteit bieden om te kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen.

Wat doen we daarvoor in 2021

Met het herstelplan hebt u besloten tot het versterken van de algemene reserve. Daarbij is het uitgangspunt dat er een risicobuffer van € 6,8 miljoen beschikbaar is om incidentele tegenvallers op te vangen. Daarnaast is de reserve weerstandsvermogen afgestemd op de geïnventariseerde risico's. Hierbij houden we ook rekening met de risico's die voortvloeien uit de coronacrisis.

Financieel

Programma Algemeen financieel beleid							(bedragen x € 1.000)
Beleids-thema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Lasten							
Belastingheffing	697	682	593	602	612	612	
Financiering/Belegging	133	173	159	178	190	190	
Gemeentefonds	4.177	3.813	3.891	3.767	3.681	3.541	
Overige algemene midde-len	36	-1.143	1.973	1.944	2.754	2.904	
Voorzieningen	186	0	0	0	0	0	
Saldi kostenplaatsen	12	-920	-665	-665	-665	-665	
Saldo afrondingen	0	-13	6	0	-5	4	
Totaal lasten	5.241	2.592	5.957	5.826	6.567	6.586	
Baten							
Belastingheffing	18.164	20.443	20.863	21.373	21.914	22.474	
Financiering/Belegging	5.328	4.375	3.303	3.092	3.017	2.976	
Gemeentefonds	185.523	185.554	184.227	187.461	188.258	190.423	
Overige algemene midde-len	133	62	2.215	2.366	3.984	3.984	
Voorzieningen	409	0	0	0	0	0	
Saldi kostenplaatsen	717	0	0	0	0	0	
Totaal baten	210.273	210.434	210.608	214.292	217.173	219.857	
Saldo	205.032	207.842	204.651	208.466	210.606	213.271	

Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mutaties in reserves						
Storting reserves	27.485	1.154	945	825	779	736
Beschikking reserves	36.705	11.917	7.029	4.136	1.446	1.366
Totaal mutaties reserves	9.220	10.763	6.084	3.311	667	630
Resultaat						
	214.251	218.605	210.735	211.777	211.273	213.901
Heffing vennootschapsbe-						
lasting	138	50	51	51	52	52
Onvoorzien/incidenteel	0	348	482	326	806	822
Resultaat						
	214.114	218.207	210.202	211.400	210.415	213.027

Investeringsprogramma 2020 2024 Programma Algemeen financieel beleid (bedragen € x 1.000)					
Programma/Beleidsproduct	t/m 2020	2021	2022	2023	2024
Starters- en verzilverleningen	1.000	750	750	0	0
Totaal Algemeen Financieel beleid	1.000	750	750	0	0

Beleidsbegroting

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Paragraaf 2 Weerstandvermogen en risicobeheersing

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Paragraaf 4 Financiering

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Paragraaf 7 Grondbeleid

Paragraaf 1. Lokale heffingen

Algemene beleidslijn

In de paragraaf Lokale heffingen staat aangegeven wat het beleid is, welke beleidsplannen en overige ontwikkelingen er zijn evenals de consequenties die dit heeft op de uitvoering van het beleid.

Het fiscale beleid wordt uitgevoerd volgens de fiscale wetgeving, actuele jurisprudentie en de in acht te nemen algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Verder dient er sprake te zijn van een doelmatige belastingheffing en van rechtvaardig en redelijk en billijk handelen.

Ten aanzien van de gemeentelijke belastingen wordt onderscheid gemaakt tussen de algemene belastingen, de bestemmingsbelastingen en het verhalen van kosten. De middelen verkregen vanuit de algemene belastingen, zoals onroerendezaakbelastingen en toeristenbelasting, zijn vrij besteedbaar. De hoogte van de belasting kan de gemeente bepalen, maar de hoogte van de belasting mag niet onredelijk en willekeurig zijn.

Bij bestemmingsbelastingen en verhaal van kosten wordt de opbrengst van de belasting gebruikt voor een specifiek doel. Bij bestemmingsbelastingen, zoals de afvalstoffenheffing en rioolheffing, wordt de opbrengst gebruikt voor het uitvoeren van een gemeentelijke taak. Bij het verhalen van kosten, zoals leges voor een omgevingsvergunning of een legitimatiebewijs, is de tegenprestatie rechtstreeks toerekenbaar aan een individu. De opbrengst mag per saldo niet meer zijn dan de kosten.

Beleidsuitvoering lokale heffingen 2021

Algemeen

In de afgelopen jaren is er belang gehecht aan het creëren van evenwicht tussen de inkomsten uit de gemeentelijke dienstverlening en de daarmee gemoeid zijnde kosten. In 2021 wordt verdergegaan met het creëren van dit evenwicht. Hierna staat voor de verschillende belastingen, heffingen en leges beschreven wat de voorgestelde tarieven zijn.

Onroerendezaakbelastingen

De tarieven voor de onroerendezaakbelastingen worden in 2021 verhoogd met de inflatie. Het Centraal Planbureau heeft deze verhoging geraamd op 1,9% (prijs Nationale Bestedingen volgens de Meicirculaire). Een generieke waardedaling wordt gecompenseerd door een tariefsverhoging en een generieke waardestijging door een tariefsverlaging.

Afvalstoffen- en rioolheffing

In 2021 worden kostendeckende tarieven gehanteerd voor de afvalstoffen- en rioolheffing, zodat de baten gelijk zijn aan de lasten. In 2019 waren de opbrengsten uit de rioolheffing hoger dan de kosten. Het verschil wordt in 2021 verrekend in de tarieven voor de rioolheffing. Dit heeft een neerwaarts effect op de tarieven.

Toeristenbelasting

In lijn met voorgaande jaren wordt het tarief voor de toeristenbelasting verhoogd met € 0,05 tot € 1,40. Het tarief dat van toepassing is gedurende een aantal dagen voorafgaand en tijdens de TT bedraagt in 2021 € 3.

Parkeerbelastingen

In het herstelplan 2020-2024 is een aantal maatregelen aangekondigd ten aanzien van de parkeerbelastingen. De abonnementstarieven in de binnenstad voor zowel de bewoners als de zakelijke abonnementen gaan in 2021 met drie procent omhoog. De tarieven voor parkeervergunningen gaan in 2021 met € 5 omhoog. Tenslotte zal het maximale dagtarief in 2021 worden verhoogd van € 6 tot € 7,50. Het tarief voor de naheffingsaanslag parkeerbelastingen zal gelijk zijn aan het daarvoor geldende maximale rijksstarief.

Lijkbezorgingsrechten

De tarieven voor lijkbezorgingsrechten worden in 2021 verhoogd met de inflatie.

Precariobelasting

In 2021 worden de tarieven voor de precariobelasting verhoogd met de inflatie.

Marktgelden

De tarieven voor de marktgelden worden in 2021 verhoogd met de inflatie.

Overige heffingen: leges algemene dienstverlening, fysieke leefomgeving, dienstverlening vallend onder de Europese richtlijn en liggelden

In 2018 is besloten om de tarieven voor dienstverlening kostendekkend te maken in de komende jaren. In de jaren 2019 en 2020 is hiermee aangevangen. In 2021 zal dit worden voortgezet, waardoor de tarieven, voor zover mogelijk, in 2021 stijgen met 11,75% ten opzichte van 2020. Dit zorgt voor een verwachte meeropbrengst van € 0,15 miljoen ten opzichte van 2020. Een uitzondering op de verhoging van het tarief zijn de leges waarvoor rijksstarieven worden vastgesteld. Die tarieven worden vastgesteld op het maximale tarief.

Belastingvoorstel

Het voorstel tarieven belastingen, heffingen en algemene rechten 2021 bevat de uitwerking van de algemene uitgangspunten van het beleid voor lokale belastingen.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

We passen de beleids-, reken- en spelregels toe conform het vernieuwde BBV.

Hierna is een omschrijving opgenomen van de verschillende belastingsoorten.

Belastingsoorten	
Belasting	Omschrijving
Afvalstoffenheffing	Heffing over het mogen aanbieden van (huishoudelijk) afval ter inzameling aan de afvalinzamelingsdienst.
Leges	Heffing ter compensatie van de kosten over individueel afgenomen diensten van de gemeente. Het gaat hierbij om onder andere omgevingsvergunningen en burgerdiensten.
Liggelden	Heffing over het innemen van een gemeentelijke ligplaats.
Lijkbezorgingsrechten	Heffing over het gebruik van een gemeentelijke begraafplaats en voor door de gemeente geleverde diensten verband houdende met de begraafplaats.
Marktgelden	Heffing ter zake van het in gebruik mogen nemen van een staanplaats op een gemeentelijke markt.
Onroerendezaakbelastingen	Belastingen op het eigendom en het gebruik van onroerende zaken.
Parkeerbelasting	Belasting over het parkeren (op straat) van een voertuig op aangewezen plaatsen en tijdstippen.

Belastingsoorten	
Belasting	Omschrijving
Precariobelasting	Belasting voor het plaatsen van voorwerpen op, onder of boven openbare gemeentegrond.
Rioolheffing	Heffing over de mogelijkheid om afvalwater en/of hemelwater af te voeren via de gemeentelijke riolering en het beheer van het grondwaterpeil.
Toeristenbelasting	Belasting op het overnachten in de gemeente door personen die daar niet wonen.

Belastinginkomsten-opbrengst lokale heffingen

De opbrengstraming 2021 bedraagt €37 miljoen. In 2020 was dit € 35,7 miljoen. De raming is bepaald rekening houdend met de hiervoor genoemde uitgangspunten en de algemene prijs- en volumeontwikkelingen.

Geraamde opbrengst gemeentelijke heffingen			(bedragen x € 1.000)
Omschrijving	Raming 2020	Raming 2021	mutatie
Onroerendezaakbelastingen	19.813	20.076	263
Rioolheffing	4.993	5.392	399
Afvalstoffenheffing	6.374	6.896	522
Parkeerbelasting (straatparkeren)	1.541	1.578	37
Overige legesopbrengsten	925	866	-59
Bouwleges	1.492	1.654	162
Lijkbezorgingsrechten	579	579	0
Toeristenbelasting	700	710	10
Precariobelasting	79	83	4
Bruto totaal	36.496	37.834	1.338
Af: kwijtschelding	790	810	20
Opbrengst gemeentelijke heffingen	35.706	37.024	1.318

Hieronder is een verdere onderbouwing opgenomen van de opbrengst en tariefstelling ten aanzien van de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Geraamde opbrengsten onroerendezaakbelastingen 2021				(bedragen x € 1.000)		
Heffing	Grondslag	% Tarief 2020	% Tarief 2021	Raming 2020	Raming 2021	mutatie
Ozb eigenaren woningen	woning	0,1774	0,1693	10.754	11.150	396
Ozb gebruikers niet-woningen	niet-woning	0,3395	0,3526	3.695	3.798	103
Ozb eigenaren niet-woningen	niet-woning	0,4199	0,4362	5.294	5.128	-166

Geraamde opbrengsten afvalstoffenheffing en rioolheffing						(bedragen x € 1.000)
Heffing	Grondslag	% Tarief 2020	% Tarief 2021	Raming 2020	Raming 2021	mutatie
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	huishouden	152,89	169,15	1.697	1.877	180
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	huishouden	222,73	238,99	4.677	5.019	342
Rioolheffing	aansluiting	146,93	156,10	4.993	5.392	399

Verordeningen gemeentelijke heffingen		
Omschrijving	Verordening	Tarientabel
Afvalstoffenheffing	Verordening op de heffing en invordering van reinigingsheffingen 2019	E
Liggelden	Liggeldverordening 2020	C
Lijkbezorgingsrechten	Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten 2018	D
Marktgeden	Verordening op de heffing en invordering van marktgeden 2013	B
Onroerendezaakbelasting	Verordening op de heffing en invordering van onroerendezaakbelastingen 2019	G
Overige leges	Algemene rechtenverordening 2019	A
Parkeerbelasting	Verordening op de heffing en invordering van parkeerbelastingen 2015	J
Precariobelasting	Verordening op de heffing en invordering van precariobelasting 2018	I
Rioolheffing	Verordening op de heffing en invordering van rioolheffing 2019	F
Toeristenbelasting	Verordening op de heffing en de invordering van toeristenbelasting 2020	H

Benchmark woonlasten

Sinds 2020 bestaat de benchmark woonlasten. Daaruit kan worden afgeleid wat de ontwikkelingen zijn van de lokale lasten betrekking hebbende op de onroerendezaakbelastingen, riool- en afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden. De benchmark bestaat uit een vergelijking van de woonlasten en tariefontwikkeling per provincie en in vergelijking tot het landelijk gemiddelde. Voor de provincie Drenthe ziet deze benchmark er als volgt uit:

Benchmark woonlasten Drenthe				(bedragen in € 1)
Gemeenten	Onroerendezaak belasting	Afvalstoffen heffing	Rioolheffing	Totaal
Tynaarlo	304	177	166	647
Meppel	273	202	174	649
Westerveld	284	190	209	683
Aa en Hunze	311	216	168	695
Assen	346	223	147	716
Midden-Drenthe	248	237	239	724
Noordenveld	277	202	256	735
Hoogeveen	308	287	147	742
De Wolden	305	233	230	768
Emmen	322	302	172	796
Coevorden	377	288	197	862

Gemeenten	Onroerendezaak belasting	Afvalstoffen heffing	Rioolheffing	Totaal
Borger-Odoorn	437	215	229	881
Gemiddeld in Drenthe	316	246	184	746
Gemiddeld in Ne- derland	294	286	196	776

Inzicht wettelijke kostendekkendheid

Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV)

In het Besluit Begroting en Verantwoording is opgenomen dat uit de begroting moet blijken dat de heffingen en leges maximaal kostendekkend zijn. Hierna is inzichtelijk gemaakt hoe verwacht wordt te kunnen voldoen aan de eis van maximaal kostendekkendheid.

Heffing en kosten 2021									(bedragen x € 1.000)
Omschrijving	alg. Rechten titel I	fysiek Rechten titel II	EUR Rechten titel III	Markt- gelden	Lig- gelden	Lijk- bezorgings rechten	Afval- stoffen heffing	Riool- heffing	
Kosten Taakveld	335	93	-	47	-	84	3.567	3.267	
Overig	1.357	964	32	59	247	467	2.117	961	
Inkomensverdeling	-	-	-	-	-	-	403	407	
Inkomsten Taakveld	-	-	-	-	-	-	-841	-545	
Netto kosten taakveld	1.692	1.057	32	106	247	551	5.246	4.090	
<i>Toe te rekenen kosten</i>									
Overhead	841	597	23	25	173	289	1.025	775	
Btw	53	38	1	2	11	18	625	527	
Totale kosten	2.586	1.692	56	133	431	858	6.896	5.392	
Opbrengst heffingen	717	1.654	30	89	30	579	6.896	5.392	
Dekkingspercentage	28%	98%	53%	67%	7%	67%	100%	100%	

Lokale belastingdruk

Belastingdruk

De belastingdruk voor huishoudens geeft aan hoe hoog de belastingen zijn die betrekking hebben op het wonen. Het gaat daarbij om de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen eigenaren en gebruikers van woningen en of het een één- of meerpersoonshuishouden betreft.

Onderzoeksinstituut COELO heeft onderzoek gedaan naar de belastingdruk. De meest actuele vergelijking die kan worden gemaakt is die met het jaar 2020. Er is een vergelijking van de belastingdruk in de gemeente Assen gemaakt met de gemiddelde belastingdruk in Drenthe en in Nederland.

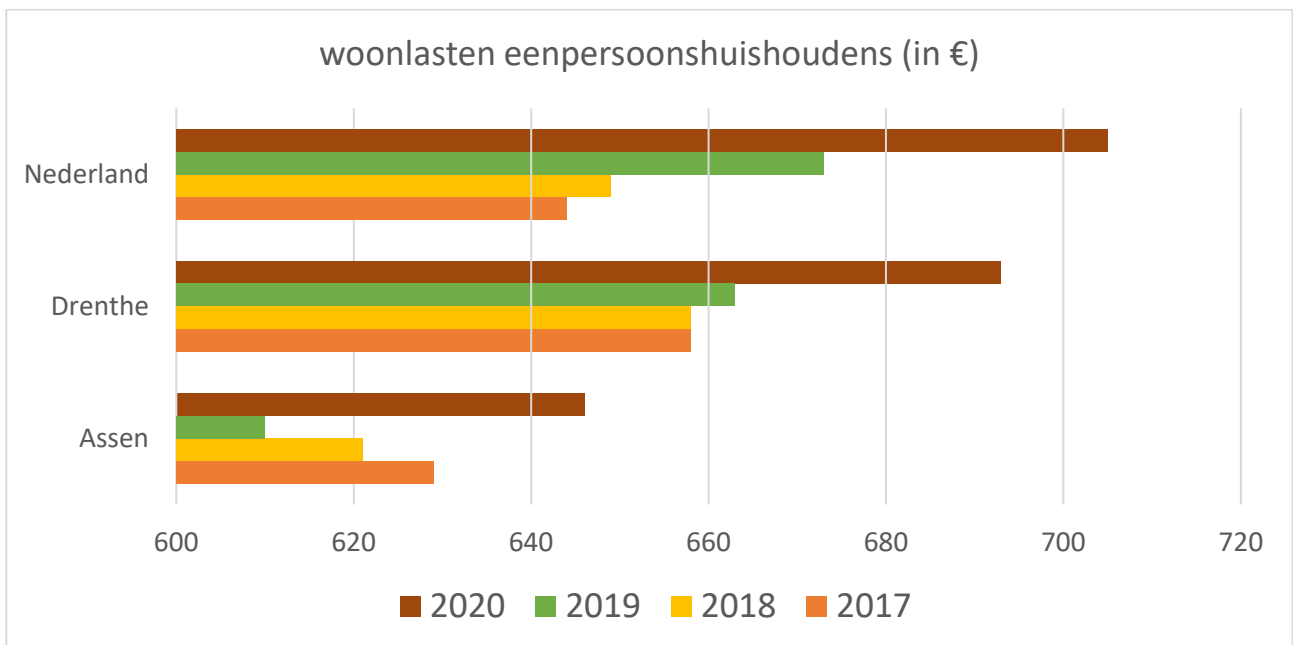
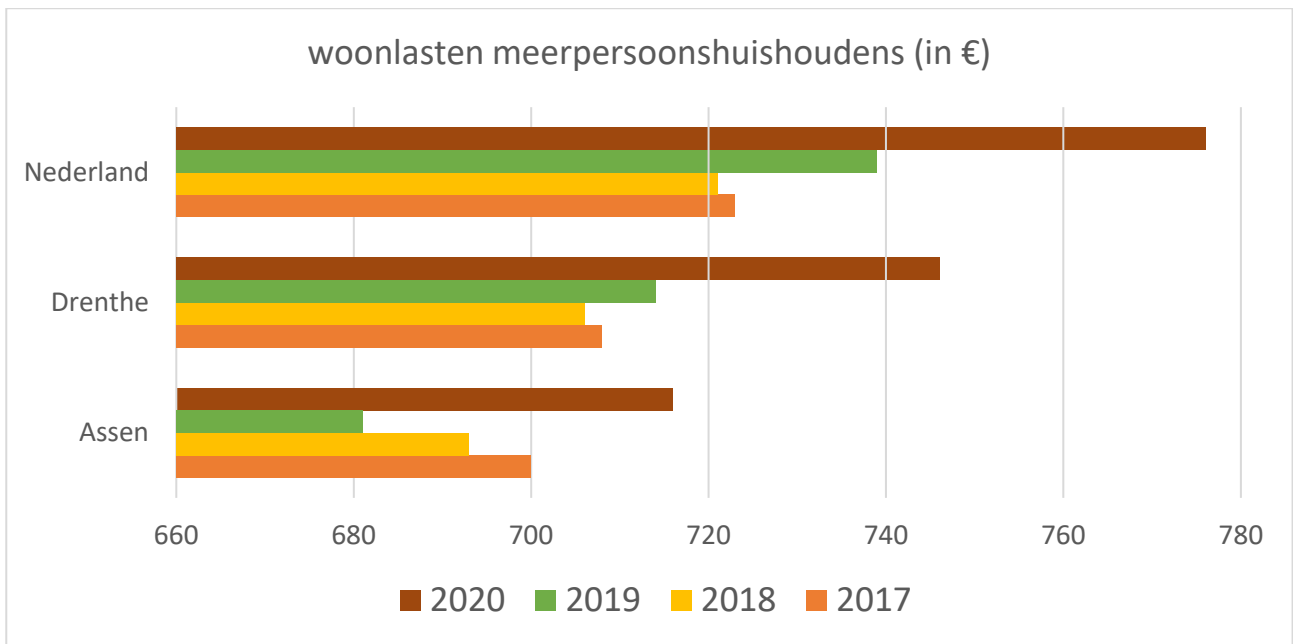
In onderstaande tabellen staat de belastingdruk van gebruikers en eigenaren van woningen aangegeven. Het gaat hierbij om de belastingdruk van een meerpersoonshuishouden.

Belastingdruk gebruikers van woningen gemeente Assen					(bedragen in € 1)	
Heffing/jaar	2017	2018	2019	2020	2021	
Afvalstoffenheffing	213,74	210,31	200,74	222,73	238,99	
Rioolheffing	180,59	181,04	173,58	146,93	156,10	
Totaal gebruikers	394,33	391,35	374,32	369,66	395,09	

Belastingdruk eigenaren van woningen gemeente Assen					(bedragen in € 1)	
Waarde woning	2017	2018	2019	2020	2021	
100.000	582,33	565,15	541,02	547,06	564,39	
200.000	761,33	738,95	707,72	724,46	733,69	
250.000	850,83	825,85	791,07	813,16	818,34	
500.000	1.298,33	1.260,35	1.207,82	1.256,66	1.241,59	
1.000.000	2.193,33	2.129,35	2.041,32	2.143,66	2.088,09	

Gemeente Assen in vergelijking tot andere gemeenten

Indicatoren gemiddelde woonlasten een /meerpersoonshuishoudens					(bedragen x € 1)	
Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021	
Eenpersoonshuishoudens Assen	629	621	610	646		
Eenpersoonshuishoudens Drenthe	658	658	663	693		
Eenpersoonshuishoudens Nederland	644	649	673	705		
Meerpersoonshuishoudens Assen	700	693	681	716		
Meerpersoonshuishoudens Drenthe	708	706	714	746		
Meerpersoonshuishoudens Nederland	723	721	739	776		

Uit bovenstaande grafieken en tabel blijkt dat de gemeente Assen zowel ten opzichte van het gemiddelde onder de Drentse gemeenten als het Nederlands gemiddelde een lager dan gemiddelde belastingdruk per huishouding heeft. Dit geldt zowel voor de één- als de meerpersoonshuishoudens.

In onderstaand overzicht is een vergelijking gemaakt van de woonlasten in 2020 van de gemeente Assen met andere gemeenten in Drenthe en met referentiegemeenten.

Vergelijking tarieven woonlasten 2020 eigenaar bewoner			(bedragen in € 1)
Gemeenten	Eenpersoonshuish.	Meerpersoonshuish.	Rangorde
Drentse gemeenten	693	746	
Aa en Hunze	642	695	44
Assen	646	716	70
Borger-Odoorn	831	881	307
Coevorden	813	862	290

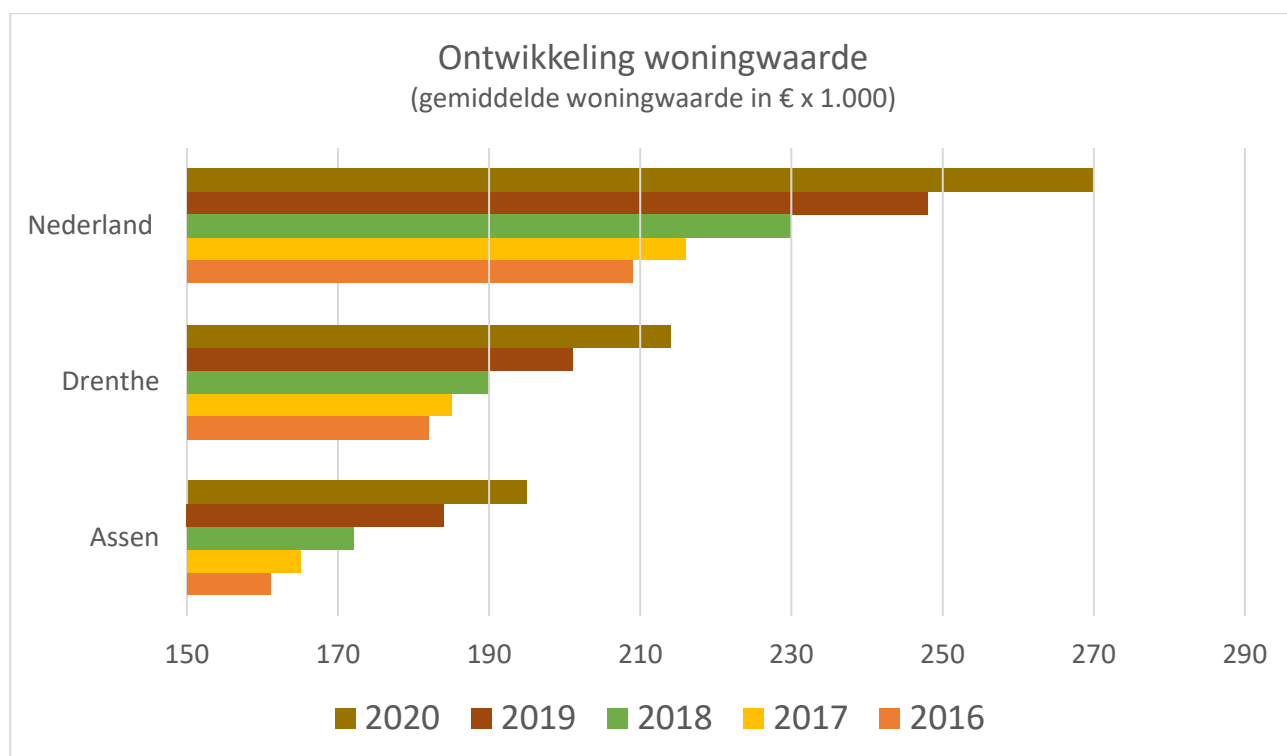
Gemeenten	Eenpersoonshuish.	Meerpersoonshuish.	Rangorde
De Wolden	695	768	141
Emmen	762	796	192
Hoogeveen	659	742	102
Meppel	649	649	23
Midden-Drenthe	679	724	77
Noordenveld	693	735	92
Tynaarlo	601	647	21
Westerveld	601	683	36
Referentiegemeenten	687	766	
Enschede	797	832	251
Groningen	766	863	291
Leeuwarden	600	739	97
Zwolle	626	682	35

Zowel ten opzichte van de andere Drentse gemeenten als de referentiegemeenten zijn de woonlasten voor zowel de eenpersoonshuishoudens als de meerpersoonshuishoudens in de gemeente Assen lager dan gemiddeld.

Wet waardering onroerende zaken (WOZ)

In het hierna opgenomen overzicht is de ontwikkeling van de woningwaarde in de periode 2016 tot en met 2020 opgenomen.

De algemene trend in de woningwaarde wordt jaarlijks in de onroerendezaakbelastingen gecompenseerd via het tarief om tot een voldoende belastingopbrengst te komen. Stel dat de waarde gemiddeld met vijf procent stijgt, dan daalt het tarief met vijf procent om tot dezelfde opbrengst te komen. Alleen de prijsindex leidt tot een hogere opbrengst.

Indicatoren gemiddelde WOZ waarde			(bedragen x €1.000)
Jaar	Assen	Drenthe	Nederland
2016	161	182	209
2017	165	185	216
2018	172	190	230
2019	184	201	248
2020*	195	214	270

Ad* Dit zijn voorlopige cijfers.

Uit dit overzicht blijkt dat de woningwaarde van woningen in de gemeente Assen in de afgelopen jaren zijn gestegen. Wat opvalt is dat de stijging van 2020 ten opzichte van 2019 in de gemeente Assen minder hoog is geweest dan de gemiddelde stijging van de woningwaarde in Drenthe en Nederland. De waarde van woningen in de gemeente Assen is lager dan de gemiddelde waarde van woningen in de provincie Drenthe. Dit heeft te maken met de relatief grote hoeveelheid goedkopere huurwoningen.

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding

De gemeente Assen verleent kwijtschelding voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerendezaakbelastingen. Er is gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een bijstandsnorm van honderd procent te hanteren in plaats van een percentage tussen de negentig en honderd procent. Aanvragers op bijstandsniveau kunnen in principe kwijtschelding verkrijgen, tenzij het vermogen te hoog is om daarvoor in aanmerking te komen. Verder heeft de gemeente Assen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om kwijtschelding te verlenen voor belastingschulden van ondernemers die op bijstandsniveau leven. Het begrote bedrag aan te verlenen kwijtscheldingen in 2021 is in totaal € 0,81 miljoen.

Paragraaf 2 Weerstandvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre gemeentelijke risico's kunnen worden afgedekt door de beschikbare weerstandscapaciteit. Voldoende weerstandsvermogen voorkomt dat een financiële tegenvaller ons direct dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden. Daarvoor zetten we weerstandscapaciteit en risico's tegen elkaar af.

Risicobeheersing

Onze organisatie werkt volgens het principe van integraal management. Hierbij zijn de manager, budgethouder of projectleider verantwoordelijk voor de risicobeheersing op respectievelijk hun beleidsterrein, afdeling, of project.

Zij maken risicoanalyses en organiseren risicosessies indien zij dat nodig achten voor de beheersing van risico's. Bij nieuwe of gewijzigde risico's met forse impact informeren zij het college en de raad.

In het kader van de P en C-cyclus vindt twee maal per jaar een gemeentebrede inventarisatie plaats, waarbij risico's worden geïnventariseerd en gekwantificeerd. Vervolgens wordt de benodigde weerstandscapaciteit voor het afdekken van de risico's gerelateerd aan de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst wordt opgenomen in de jaarlijkse begroting en jaarrekening.

De gehanteerde uitgangspunten, methodiek en werkwijze staan nader beschreven in de kadernota weerstandsvermogen en risicomangement.

Risico-inventarisatie

Algemeen

Risico financiële impact coronacrisis

Door middel van de 1e en 2e Impactanalyse corona hebben wij u geïnformeerd over de (financiële) gevolgen van de coronacrisis voor de gemeente Assen. Aanvullend hebben wij u ook geïnformeerd over de 1e en 2e tranche compensatiemiddelen voor gemeenten van het Rijk.

De landelijke maatregelen en compensatiemiddelen zijn per beleidsveld inzichtelijk gemaakt. Per begrotingsprogramma is in beeld gebracht wat onze koers tot nu toe is. Deze bestaat veelal uit het aansluiten bij landelijke en regionale afspraken en maatregelen en het treffen van een aantal aanvullende lokale maatregelen.

De uitbraak van het coronavirus heeft een grote impact op de gehele samenleving. Naarmate deze crisis voortduurt zullen de gevolgen duidelijker en wellicht ook groter worden. Veel beleidsterreinen worden nu al geraakt en we verwachten ook voor 2021 en verder financiële effecten ten aanzien van:

- Ondersteuning inwoners op gebied van zorg, werk en inkomen: onder andere de TOZO-regeling, bijstandsuitkeringen, meerkosten sociaal domein, bijzondere bijstand en schuldhulpverlening.
- Lokale infrastructuur: onder andere cultuurorganisaties, maatschappelijke organisaties, sportverenigingen en flankerend beleid lokale economie.
- Uitvoeringslasten: onder andere toename kosten handhaving, bevolkingszorg, milieupark en digitale werkomgeving.
- Uitvoeringslasten verbonden partijen: onder andere GGD, VRD en WPDA waaronder ook een lagere omzet

sociale werkvoorziening. Voor de GGD en VRD is in 2020 een specifieke compensatie beschikbaar gesteld. Of dat in 2021 ook zal zijn is nog niet duidelijk.

- Inkomstenderving: onder andere leges en heffingen, toeristenbelasting, parkeergelden, huren, dividenden, eigen bijdrage Wmo en de grondexploitatie.

Het is daarmee reëel te veronderstellen dat de huidige situatie van invloed is op een aantal van de onderstaande geïnventariseerde risico's in deze paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, met name ten aanzien van de BUIG en het sociaal domein.

De totale financiële impact is zoals eerder aangegeven sterk afhankelijk van de duur waarin de maatregelen ter voorkoming van verdere verspreiding van het virus in stand moeten worden gehouden en de mate waarin het Rijk gemeenten in 2021 en verder mogelijk zal compenseren. Het Rijk heeft aangegeven dat het niet meer dan redelijk is dat medeoverheden een reële compensatie ontvangen voor hun inspanningen en de gedeelde inkomsten.

Hoe lang deze crisis nog gaat duren is moeilijk te voorspellen. De economische gevolgen van de crisis hebben effect op de samenleving en het gemeentelijk huishoudboekje voor de jaren 2021 en volgende jaren. Over de omvang van dit effect kan nu geen goede indicatie gegeven worden vanwege de vele onzekerheden. Ondanks al deze onzekerheden en of en in welke mate er sprake zal zijn compensatie zijn wij van mening dat we rekening moeten houden met een risico-inschatting van 1% van ons begrotingstotaal. Het gaat hier dan om een bedrag van € 3,2 miljoen.

Gelet op de hoogte van het beschikbare weerstandsvermogen, gaan wij er vooralsnog vanuit dat nadelige effecten die niet door het Rijk worden gecompenseerd opgevangen kunnen worden binnen het beschikbare weerstandsvermogen.

Programma 1. Wonen in Assen

PAS en PFAS

Eind 2019 was er veel onzekerheid en onduidelijkheid over de voortgang van projecten en werken. Dat komt door de uitspraak van de Raad van State (RvS) over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en het tijdelijk handelingskader dat het Rijk invoerde om onderzoek te doen naar vervuiling door poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS).

In 2020 zijn er voor wat betreft stikstof diverse landelijke maatregelen van kracht geworden waarmee de vergunningverlening weer op gang is gekomen. Zo heeft de verlaging van de snelheid op snelwegen ruimte gegeven om een natuurvergunning te kunnen krijgen voor de bouw van 500 woningen in Kloosterakker. Ook voor bedrijventerrein Werklandschap Assen Zuid zijn kaders van kracht geworden waardoor het verkrijgen van een natuurvergunning een reëel optie. De procedure hiervoor loopt momenteel.

Voor projecten die in 2019 al liepen, heeft de uitspraak voor vertraging gezorgd omdat de uitspraak voor onvoorzienbare werkzaamheden heeft gezorgd. Voor nieuwe projecten wordt het aspect stikstof, een eventuele natuurvergunning en ecologisch onderzoek vanaf de start meegenomen in de planning om vertraging zoveel mogelijk te voorkomen. Voor zover bij een project aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn, dan zullen de consequenties daarvan voor dat project specifiek in beeld worden gebracht.

Ten aanzien van PFAS zijn de normen voor hergebruik van grond en/of baggerspecie verruimd en is op 2 juli 2020 een geactualiseerde versie van het Tijdelijk handelingskader van kracht geworden. Met de verruiming van de PFAS-normen zijn grondwerken weer mogelijk zonder dat de gehalten aan PFAS zorgen voor belemmeringen. Het risico voor extra kosten is hiermee weggenomen.

De ontwikkeling PAS heeft vertragingen tot gevolg en brengen extra kosten met zich mee. Soms moeten plannen worden aangepast of zelfs gestopt. De financiële risico's zijn daarom erg groot en we kunnen niet inschatten om welke bedragen het gaat. Gezien de omvang van de problematiek is de verwachting dat er oplossingen komen.

Bijvoorbeeld in de vorm van aanpassingen van de regels of maatregelen om de uitstoot van stikstof tegen te gaan. Tot die tijd hebben we te maken met kosten voor extra onderzoek en vertragingen.

Warme overdracht bodemtaken per 2021

Voor de Omgevingswet worden de bevoegd gezag-taken Wet bodembescherming, die nu nog deels bij de provincies liggen, overgeheveld naar gemeenten. Dus ook van de provincie Drenthe naar de gemeente Assen. In 2019 heeft de provincie hier weinig actie in ondernomen en is er nauwelijks voortgang geboekt. Eind 2019 was nog niet duidelijk wat deze taken exact inhouden, wat hiervan de omvang is en welk deel we dan als organisatie zelf willen gaan uitvoeren en welk deel we willen delegeren aan onze milieu-uitvoeringsorganisatie, de RUD. Ook is tot op heden niet bekend of en zo ja hoeveel budget samen met deze taken wordt overgeheveld.

Assen neemt deel aan de provinciale/RUD-werkgroep waarin dit dossier wordt besproken. De besprekingen verkeren nog in de beginfase en worden in 2021 voortgezet.

In het Omgevingsplatform Drenthe (OPD) wordt gewerkt aan bouwstenen voor de Omgevingswet. Eind 2019 is er een bijeenkomst geweest waarin een prioritering is opgesteld voor de te ontwikkelen bouwstenen. Bodem is aangemerkt als één van de prioriteiten. Binnen het OPD is daarom een werkgroep Bodem opgericht. Binnen de werkgroep bodem wordt het plan van aanpak 'Warme overdracht' in uitvoering gebracht. Hierbij wordt niet alleen ingegaan op de overdracht van taken van de provincie naar gemeenten, maar komen ook andere projecten aan de orde die nodig zijn voor een goede uitvoering van bodemtaken onder de Omgevingswet.

Programma 2. Werken in Assen

Toereikendheid Budget bijstandsuitkeringen (BUIG)

Voor het financieren van de te verstrekken bijstandsuitkeringen krijgen we rijksmiddelen: de Buig-uitkering. Het aandeel van een gemeente in het landelijke macrobudget Buig wordt ieder jaar opnieuw bepaald volgens een verdeelsysteem. Sinds de invoering in 2015 is het systeem jaarlijks verbeterd wat in 2019 heeft geleid tot de toevoeging van een prijscomponent en is daarmee uitontwikkeld.

Statistische kenmerken van onze inwoners worden vertaald naar het aantal inwoners dat naar verwachting een beroep op de bijstand zal doen (volumecomponent). Dit aantal wordt vervolgens vermenigvuldigd met een prijs per uitkering (prijscomponent), waarna voor iedere gemeente uiterlijk eind september de totale voorlopige Buig-uitkering voor het jaar daarop bekend wordt gemaakt. Gedurende het boekjaar wordt in april de Buig-uitkering bijgesteld en in september daarop vindt de definitieve vaststelling plaats. Op dat moment hebben we een redelijke indicatie of de Buig-uitkering toereikend is voor het lopende boekjaar. Ondanks zorgvuldige inschattingen vooraf hebben we de afgelopen jaren gezien dat deze bijstellingen voor ons leidt tot financiële nadelen..

Beschut werk – ontwikkelingen omzet

Een deel van de bedrijfskosten binnen beschut werk (route werkplekken) wordt gedekt uit opdrachten binnen gemeenten (vooral groenvoorziening) en bij externe partijen. Wijzigende conjuncturele omstandigheden en de coronacrisis kunnen van invloed zijn op deze omzet. Daarnaast kunnen wijzigingen in het cliëntenbestand ervoor zorgen dat het moeilijker wordt geschikte betaalde klussen binnen te halen.

Beschut werk - afbouw arbeidsplaatsen sociale werkvoorzieningen en Wsw-bijdrage

Het Rijk geeft jaarlijks minder subsidie voor de sociale werkvoorziening omdat sinds 2015 geen nieuwe instroom meer mogelijk is. De terugloop van het aantal medewerkers en de afbouw van de bijbehorende bedrijfskosten verloopt langzamer dan de afbouw van de Wsw-bijdrage. Landelijk leidt dit tot structurele tekorten op de sociale werkvoorziening. Dit gegeven leidt naar verwachting ook tot een tekort binnen de exploitatie van WPDA, omdat dit niet opgevangen kan worden door extra externe omzet. Dit tekort is begroot, maar bij de meicirculaire van het

gemeentefonds vindt pas de definitieve vaststelling van de Wsw-bijdrage over het boekjaar plaats. Het risico bestaat dat deze negatief afwijkt.

Programma 3. Meedoen in Assen

Stelpost Jeugd (in verband met incidentele raming 2023 - 2024)

Voor de jaren 2019, 2020, 2021 en 2022 heeft het Rijk incidenteel aanvullende middelen met een structureel karakter ad € 400 miljoen voor 2019 en drie keer € 300 miljoen voor 2020, 2021 en 2022, beschikbaar gesteld voor de tekorten in de Jeugdhulp. Met ingang van 2023 zijn nog geen extra middelen voorzien aangezien dit aan een volgend kabinet wordt overgelaten. Landelijk (via de provinciale toezichthouders) is afgesproken dat voor de jaren daarna een stelpost jeugd mag worden geraamd, gelijk aan het bedrag dat als extra is opgenomen in jaarschijf 2022. Voor Assen is dit een bedrag van € 1,6 miljoen. Deze aanvullende middelen zijn niet voldoende om het geheel aan financiële nadelen in de Jeugdhulp op te vangen. Omdat er geen zekerheid is of deze middelen beschikbaar komen in 2023 en 2024 worden ze hier voor eenzelfde bedrag opgenomen als risico.

Uitvoering Jeugdwet en Wmo (volume en kostenontwikkeling)

De inkoop Jeugdhulp, Wmo en Beschermd Wonen en de ingezette businesscases in het programma Sociaal Domein zijn er op gericht een kostenbesparing van 2 miljoen euro met ingang van 2021 te brengen. Echter we zien daarnaast nog het risico van groeiende autonome vraag naar Jeugdwet, Wmo en Beschermd Wonen. Voor Wmo geldt dat het aandeel ouderen toeneemt en dat iedereen, volgens staand beleid, zo lang mogelijk zelfstandig thuis woont. Daarmee wordt een toenemend beroep op de Wmo gedaan. Denk aan dagbesteding, hulp bij het huishouden, woningaanpassingen en hulpmiddelen.

Daarnaast zien wij het risico van een hogere prijsontwikkeling dan waar in de begroting rekening mee wordt gehouden.

Ook het effect dat van de pandemie vormt een risico. Vanwege de pandemie hebben mensen zich minder snel laten opnemen in het verpleeghuis en blijven dus langer thuis wonen met Wmo-ondersteuning. Het effect van de pandemie op jeugd en daarmee de instroom in Jeugdhulp is een risico voor 2021.

De verscherpte meldcode voor huiselijk geweld heeft in 2019 geleid tot een forse stijging van het aantal meldingen voor Veilig Thuis. 2020 lijkt nu in lijn met 2019; de coronacrisis heeft een licht dempend effect gehad. Voor 2020 zijn daarom extra middelen toegekend aan Veilig Thuis. Als de stijging van het aantal meldingen zich doorzet, dan is het onzeker of deze extra middelen voldoende zijn om de volumestijging op te vangen.

De verwachting is dat inwoners minder snel doorstromen naar de Wet Langdurige Zorg (WLZ) door de hogere eigen bijdrage van de WLZ ten opzichte van de WMO.

Voor de extramuralisering van de GGZ is er een landelijk hoofdlijnenakkoord afgesloten tussen VWS, ZN en VNG. Hoewel de ambitie van het Rijk naar beneden is bijgesteld en de gemeenten ook extra middelen krijgen, is het de vraag of de extra middelen alle kosten compenseren wanneer meer GGZ-cliënten in de wijk gaan wonen.

Aanzuigende werking abonnementstarief Wmo

Het abonnementstarief voor de Wmo geldt voor de maatwerkvoorzieningen Wmo en vanaf 2020 ook voor de algemene voorziening schoonmaak (AVS). In 2021 worden de landelijke cijfers over de extra kosten als gevolg van de aanzuigende werking van het abonnementstarief gerapporteerd. In Assen zien we nu al een stijgende trend in de Wmo-aanvragen voor vooral huishoudelijke hulp. Dit is vooralsnog in het (verhoogde) budget opgevangen.

GKB - financieel en organisatorisch

Het bestuur van de GKB heeft besloten tot het handhaven van het eerdere besluit inzake het afbouwen van dienstverlening aan gemeenten die niet deelnemen in de gemeenschappelijke regeling (zogenoemde DVO-gemeenten). Door hierin te temporiseren blijft de bedrijfsvoering tijdens dit proces op orde en geven we de organisatie de kans gecontroleerd verder af te bouwen.

Daarnaast gaan we onderzoeken of de GKB de eerste aangewezen aanbieder kan worden voor bewindvoering. Dit leidt tot meer grip op de instroom en het borgen van kennis en kunde binnen de GKB.

Ondanks de scherpe sturing op de bedrijfsvoering van de GKB blijft het risico bestaan dat het teruglopen van de omzet en de daarmee samenhangende afbouw van de organisatie de komende jaren niet geheel gelijkmatig zal verlopen. De GKB heeft geen eigen vermogen dus eventuele financiële gevolgen hiervan zullen door de gemeenten in de gemeenschappelijke regeling moeten worden opgevangen.

GKB - btw-risico voor schuldhelpverlening

Bij de GKB loopt een onderzoek of onderdelen van hun dienstverlening, met name bewindvoering, belast moet worden voor de btw. Uitgezocht wordt of de uitvoering van deze activiteit onder de wettelijke taak voor schuldhelpverlening valt en daarmee een onbelaste activiteit is. Dit is een langlopend traject. Mocht uit het onderzoek blijken dat dit toch een btw-belaste activiteit is het onzeker of de gemeente deze extra btw-last kan terugverdienen via het btw-compensatiefonds voor gemeenten.

Financiële risico's BW en MO

Alle negen gemeenten in Drenthe waarvoor de gemeente Assen als centrumgemeente de uitvoering verzorgt voor Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen zijn overeengekomen om de regio Assen vanaf 2022 informeel te splitsen in twee regio's, Noord midden Drenthe en Zuidwest Drenthe. We moeten de centrummiddelen voor BW en MO dan verdelen over deze twee regio's volgens een eigen verdeelsleutel. Daarnaast bestaat er een risico op hogere kosten als gevolg van de splitsing. Voor de Maatschappelijke Opvang zijn er gezamenlijke investeringen gedaan in de opvang in Assen, die ook na 2022 nog doorlopen. De gesprekken hierover om afspraken te maken zijn in 2020 gestart.

Voor Beschermd Wonen komt er landelijk per 2022 een nieuw objectief verdeelmodel voor de decentralisatie van BW naar alle gemeenten. Het nieuwe model is nog niet bekend. De verwachting op grond van een eerste uitwerking van een objectief verdeelmodel BW is dat we van een voordeel- naar een nadeelsituatie zullen gaan.

Programma 6. Bedrijfsvoering

Risicovoorziening pensioenverplichtingen (oud-) wethouders

Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Op basis van artikel 160a van de Appa moet de gemeente op aanvraag van een gewezen politieke ambtsdrager de waarde van de door de aanvrager verkregen pensioenaanspraken overdragen aan het door de aanvrager gewenste pensioenfonds. De overdrachtswaarde van pensioenaanspraken is ten minste gelijk aan de contante waarde van de over te dragen pensioenaanspraken op de overdrachtsdatum. Hiervoor moet de gemeente een voorziening treffen. Uit deze voorziening worden ook de jaarlijkse pensioenuitkeringen van na 1 januari 2014 gepensioneerden dan wel nabestaanden onttrokken. Gepensioneerden van vóór 1 januari 2014 worden binnen de reguliere exploitatie gedekt. Jaarlijks maakt het APG een berekening van de actuariële bedragen voor de pensioenvoorziening, op basis waarvan de voorziening wordt geactualiseerd. Deze actuariële berekening is gebaseerd op de factoren rente, leeftijd en sterftekansen van de verzekerden. Fluctuaties in de rentestand zijn hierbij een risico omdat bij een daling van de rente de contante waarde hoger wordt met als gevolg dat voor het op peil houden van de voorziening een hogere toevoeging noodzakelijk is.

Programma 7. Vastgoed en grondbedrijf

Grondexploitaties

Risico's op grondexploitaties moeten binnen de grondbedrijf reserves worden opgevangen. Jaarlijks wordt bij het opstellen van de begroting per exploitatiegebied een analyse gemaakt van kosten, opbrengsten en risico's. Risico's die cijfermatig niet zijn meegenomen in een calculatie onder onvoorzien, moeten worden afgedekt door de weerstandsreserve binnen het grondbedrijf. De weerstandsreserve is rekenkundig bepaald op basis van de IFLO-norm (Inspectie Financiën Lagere Overheden) en wordt onderbouwd door risicoanalyses.

Exploitatie vastgoed

De exploitatie van het gemeentelijk vastgoed is een dynamisch proces. Er is sprake van marktwerking met betrekking tot de verhuur van objecten. Tijdens de looptijd kan het voorkomen dat onderdelen eerder vervangen worden dan geraamd. Voor een aantal onderdelen ontstaat een zeker risico.

Naast de niet voorziene zaken zijn er ook een aantal specifieke posten te benoemen die in de loop van de komende jaren worden voorzien waar geen of niet voldoende middelen tegenover staan, dit zijn:

- Bij MFA Pittelo is een gebouwbeheerssysteem aanwezig waar geen onderdelen meer voor te verkrijgen zijn. Als deze stuk gaat, moeten ze worden vervangen door een nieuw systeem. Hiermee is in de onderhoudsvoorziening geen rekening gehouden.
- Installaties voormalige trouwzaal. Indien deze ruimte in gebruik blijft als kantoorruimte, moeten de installaties aangepast worden, zodat deze ook voldoen aan de arbo-eisen.
- Risico is dat de kosten voor het herstellen van de vochtproblematiek bij het duurzaamheidscentrum niet verhaald kunnen worden bij de aannemer.

Inbouwpakketten De Nieuwe Kolk (DNK)

Voor de inventaris, theatertechnieken inbouwpakketten van DNK is bij de start voor alle onderdelen een afschrijving van 40 jaar gehanteerd, maar in werkelijkheid is er sprake van afschrijftermijnen variërend van 10, 15, 20 of 30 jaar. Deze kortere afschrijving heeft een weerslag op het meerjarenperspectief van de gemeentelijke begroting. In 2022 zijn de eerste vervangingsinvesteringen te verwachten. Wij bestendigen voorlopig de huidige gedragslijn en voor de jaarschijf 2022 nemen we eenmalig een bedrag op van €296.000. Dit is de versnelde afboeking van de huidige boekwaarde. Voor de jaren daarna onderzoeken wij hoe wij tot een meer egale, structurele oplossing kunnen komen.

Bolplaatvloer DNK

Bij de Nieuwe Kolk is in een klein deel van het gebouw een zogenaamde bolplaatvloer toegepast. Het herstel van de bolplaatvloer in DNK is ondertussen in opdracht van de Vereniging van Eigenaren DNK uitgevoerd. Op dit moment zijn we in gesprek met de aannemer over de aansprakelijk met betrekking tot deze schade. We verwachten de besprekingen hierover eind 2020 af te kunnen ronden.

Oplossen infill kunstgrasvelden

Om zorg te dragen dat de rubberkorrels in de kunstgrasvelden niet in het milieu terecht komen kan het noodzakelijk zijn dat rondom de kunstgrasvelden hiervoor een voorziening te treffen. Wij onderzoeken of wij als gemeente verplicht zijn deze voorziening aan te brengen.

Programma 8. Algemeen financieel beleid

Rentebeleid Europese Centrale Bank (ECB)

Het bestuur van de ECB heeft het opkoopbeleid van staatsleningen met ingang van 2019 afgebouwd. Dat beleid was gericht op verruiming van de geldhoeveelheid, het laag houden van het rentepercentage en het stimuleren van de economische groei in de eurozone. De rente op de geld- en kapitaalmarkt was mede daardoor nog steeds uitzonderlijk laag. Gezien de mondiale ontwikkelingen in de economische groei is de verwachting dat er een beleidsbijstelling van de Europese Centrale Bank tot een hernieuwde verruiming van de geldhoeveelheid en/of rentemaatregelen zal worden aangekondigd. Dit betekent dat de rente naar verwachting laag zal blijven. Of en in welke mate er een beleidswijziging zal plaatsvinden is niet bekend. Hiermee is het nog ongewis wat de effecten zijn voor het renteniveau, en daarmee de gevolgen voor de financiering van gemeentelijke lasten en de omvang van de daaraan verbonden rentelasten. De kans op beleidswijziging en de mogelijke omvang van dit effect laten zich niet vooraf kwantificeren.

Gemeentefonds - Afnemende ruimte onder Btw-compensatiefonds-plafond

De omvang van het Btw-compensatiefonds is sinds een aantal jaren gemaximeerd. Onder- en overschrijding van dat maximum worden verrekend met het Gemeentefonds. Ook in 2019 was er nog sprake van een overschrijding van het plafond en dit had een positief effect op de Asser algemene uitkering. Nu de economie volop draait is het beroep op het Btw-compensatiefonds dusdanig groot dat de ruimte onder het plafond nagenoeg nul is. De kans is aanwezig dat ruimte omslaat in een overschrijding. Als die ontwikkeling zich voordoet resulteert dat in een daling van de uitkering en een verlies aan dekkingsmiddelen. De kans hierop en de mogelijke omvang van dit effect laten zich niet vooraf kwantificeren. Naar analogie van het accres van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is ook het plafond van het BCF voor de jaren 2020 en 2021 bevroren.

Gemeentefonds - Onderuitputting Rijksuitgaven

Indien de rijksuitgaven lager zijn dan geraamde bedragen in de rijksbegroting 2020, dan heeft dat gevolgen voor de hoogte voor de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Deze zogenoemde onderuitputting werkt dan via de koppelingssystematiek negatief door naar het Gemeentefonds en naar de uitkeringen die gemeenten over 2020 uit het fonds ontvangen. Of en in welke mate er sprake zal zijn van onderuitputting in de rijksuitgaven 2020 zal voor het eerst zichtbaar worden bij de septembercirculaire 2020. De mogelijke omvang ervan is bij het opstellen van de Programmabegroting 2021 nog niet bekend en te kwantificeren.

Gemeentefonds - Herziening financiële verhouding

In het kader van de algehele herziening van de financiële verhouding zijn onderzoeken gestart naar de methodieken (maatstaven en clusters) die de hoogte en de verdeling van de algemene uitkering voor gemeenten bepalen. De invoering van deze algehele herziening stond gepland voor 2020 en zou in werking treden met ingang van het begrotingsjaar 2021. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat de invoering wordt uitgesteld naar het begrotingsjaar 2022. De aanleiding is dat de uitkomsten van de nieuwe concept verdeelmodellen aanzienlijke onevenwichtigheden laten zien en dat de consequenties hiervan ongewenst zijn. Of en in welke mate de algehele herziening voor Assen consequenties heeft is niet duidelijk. Bij voorgaande herzieningen was Assen altijd nadeelgemeente.

Kengetallen weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen per 1 januari 2021	
Omschrijving	(bedragen x € 1.000)
Weerstandscapaciteit (A)	43.768
Risico's (B)	22.438
Weerstandsvermogen absoluut (A-B)	21.330
Weerstandsvermogen ratio (A/B)	1,9

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrije deel in de algemene en bestemmingsreserves, onbenutte belastingcapaciteit en vrije ruimte in de begroting.

Weerstandsvermogen is het saldo van de beschikbare weerstandscapaciteit minus de benodigde weerstandscapaciteit voor risico's.

De ratio weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit voor risico's.

De ratio voor het weerstandsvermogen bedraagt 1,9. Een ratio tussen de 1,0 en 1,4 wordt aangemerkt als voldoende en groter dan 1,4 als goed. Hieraan wordt dus voldaan. Voor het bepalen van de weerstandscapaciteit zijn een aantal componenten als pro memorie meegenomen waardoor de feitelijke weerstandscapaciteit nog iets hoger is.

Weerstandscapaciteit per 1 januari 2021	
Omschrijving	(bedragen x € 1.000)
Algemene reserve	21.345
Reserve weerstandsvermogen	11.000
Weerstandsreserve grondbedrijf	11.423
Bestemmingsreserves exclusief verplichtingen	p.m.
Stille reserves	p.m.
Onbenutte belastingcapaciteit	p.m.
Nieuwe beleidsruimte	p.m.
Totaal	43.768

Risico's per 1 januari 2021	
Omschrijving	(bedragen x € 1.000)
Programma Werken in Assen	1.235
Programma Meedoen in Assen	5.200
Programma Bedrijfsvoering	675
Programma Vastgoed en grondbedrijf	11.895
Programma Algemeen financieel beleid	3.433
Totaal	22.438

Kengetallen financiële positie						(in %)
Omschrijving	rekening 2019	prognose 2020	begroting 2021	mjp 2022	mjp 2023	mjp 2024
Netto schuldquote	85%	98%	108%	113%	111%	111%
Netto schuldquote na correctie verstrekke leningen	84%	96%	106%	110%	109%	109%
Solvabiliteitsratio	31%	28 %	24 %	23 %	22 %	22 %
Structurele exploitatieruimte	-6,1%	-5,4 %	-1,6 %	-1,5 %	0,0 %	-0,2 %
Grondexploitatie	7%	7 %	7 %	8 %	8 %	8 %
Belastingcapaciteit	92%	92%	92%	92%	92%	92%

Bovenstaande kengetallen zijn op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven om inzicht te geven in de ontwikkeling van de financiële vermogenspositie.

De netto schuldquote geeft inzicht in de omvang van de netto schuldenlast ten opzichte van jaarlijkse baten. De ratio verslechtert als gevolg van toename van de schulden.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan en wordt bepaald als verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen. De ratio verslechtert als gevolg van lagere reserves en toename van de schulden.

Structurele exploitatieruimte geeft de structurele ruimte aan om de lasten te dragen. Deze wordt berekend als het saldo van structurele baten minus structurele lasten gedeeld door het totaal van de baten. De ratio verbetert aangezien de lasten en baten beter in evenwicht komen.

De ratio grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale jaarlijkse baten van de gemeente. De ratio verslechtert iets als gevolg van een toename van de bouwgrond in exploitatie.

De belastingcapaciteit laat zien hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Inleiding

De belangrijkste kapitaalgoederen van de gemeente bestaan uit wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen vergen onderhoud en worden geëxploiteerd. Deze paragraaf biedt inzicht in de beleidskaders voor de instandhouding van de kapitaalgoederen.

Algemene beleidskaders

Het beheer van de openbare ruimte is gericht op een minimaal acceptabele verzorging van gemeentelijke eigendommen en risicogestuurd beheer.

Groot onderhoud gebeurt conform de Agenda BOR: als er sprake is van een wettelijke verplichting, er bestuurlijke nalatigheid dreigt, de veiligheid naar algemene maatschappelijke maatstaven niet meer gewaarborgd is, als er exploitatietekorten of kapitaalverlies dreigt, of wanneer bij de uitvoering samengewerkt kan worden met andere partijen of projecten.

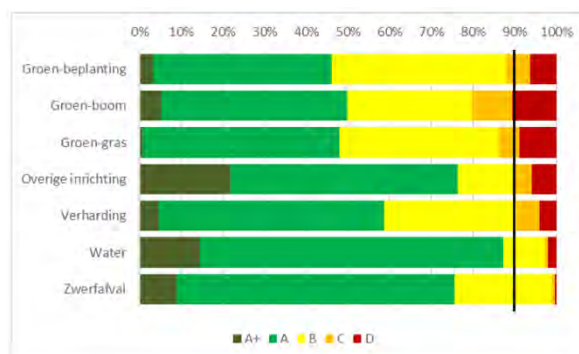
Wij hebben in de Agenda BOR (2017) de beeldkwaliteitsniveaus opnieuw vastgesteld voor de verzorging van de Openbare Ruimte (IBOR).

Beeldkwaliteit per gebied					
Beeldkwaliteit	Groen	Meubilair	Reiniging	Verharding	Civiele Kunstwerken
Centrum, Kloppend hart, oude centrum, centra	A	B	A	B	B
Wijken	B	B	B	B	B
Bedrijventerreinen	C	C	B	C	C
Buitengebied	C	C	B	C	C
Recreatief groot groen	C	C	B	C	C
Representatieve ontmoeting plekken, entree	B	B	B	B	B
Verbindingen en hoofdroutes	B	B	B	B	B

(hierin is A het hoogste en D het laagste onderhoudsniveau)

De beeldkwaliteitsniveaus worden gemonitord met behulp van zogenaamde bestekschouwen. In 2019 hebben zeven van deze metingen plaatsgevonden. Uit het totaal van deze metingen blijkt dat over geheel 2019 de totale kwaliteit van de beheergroepen op een B-niveau ligt.

De kwaliteit van de verschillende beheergroepen ligt uiteen. Drie van de zeven beheergroepen komt uit op een B-niveau, dit zijn: Verharding, Water en Zwerfafval. Drie komen uit op

een C-niveau, dit zijn: Groenbeplanting, Groen-gras en Overige inrichting. Eén komt uit op een D-niveau, dit is Groen-boom¹. Van alle beheergroepen scoort Water het hoogste percentage A+ en A scores. Zwerfafval scoort het laagste percentage C- en D-scores.

Per structuurgebied en beheergroep zijn verschillende niveaus afgesproken. In de onderstaande tabel zijn de meetresultaten getoetst aan de ambitie van deze combinaties. De kleuren betekenen het volgende:

- Groen: de meting ligt hoger dan de ambitie
- Lichtblauw: de meting voldoet aan de ambitie
- Rood: de meting ligt onder de ambitie
- n.v.t.: de betreffende beheergroep kwam niet voor in de meet locaties van dat gebiedstype en derhalve ook niet gemeten is.

	Bedrijventerrein		Bos en natuurterrein		Buitengebied		Entree		Hoofdstructuur		Recreatieterrein		Representatieve plekken		Stadshart		Wijkcentrum		Hoofdstructuur in de wijk		Wijken wonen	
	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.	Amb.	Met.
Groen-beplanting	B/C	B/D	C	C	C	B	B	D	B	C	C	C	B	B	A	B	B	B	B	C	B	C
Groen-boom	C	D	C	D	C	D	B	B	B	B	C	D	B	C	A	C	B	C	B/C	D/B	B	D
Groen-gras	C	C	C	C	C	B	B	B	B	B	C	C	B	B	A	B	B/C	C/B	B	B	B	C
Overige inrichting	B/C	A/B	C	C	B	C	B	B	C	B	C	L	B	A	B	B	B	B	B	C	B	C
Verharding	B/C	C/C	B/C	B/B	B	B	B/C	B/D	B/C	B/B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	C
Water	C	B	B/C	A/A	B	A	B	B	C	A	B	A	NVT	NVT	B	A	B	D	B	B	B	B
Zwerfafval	B	B	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	B	B	A	B	A/B	D/A+	B	B	B	B

Als we deze tabel bekijken vanuit de beheergroepen dan komt dit overeen met de grafiek op de vorige bladzijde. We zien dat Groen-boom in negen van de 11 structuurgebieden onder ambitie scoort. Ook Groen-beplanting scoort in de meerderheid van de structuurgebieden onder ambitie. Dit in tegenstelling tot Groen-gras, waar de lage scores zijn geconcentreerd in drie gebieden, Stadshart, Wijkcentrum en Wijken wonen. De beheergroepen Water en Zwerfafval scoren goed. Er zijn slechts in twee gebieden incidenten waargenomen.

Als we de tabel bekijken vanuit de structuurgebieden dan valt op dat in Wijken wonen vijf van de zeven beheergroepen onder ambitie scoren. Opmerkelijk is dat in deze grafiek bedrijventerrein ook relatief veel C- en D-scores liet zien, maar in de bovenstaande tabel zien we dat slecht drie beheergroepen hier onder ambitie scoren en twee zelfs boven ambitie. Als we het percentage dat onder ambitie scoort bereken komen we uit op 5,8%, waardoor het bedrijventerrein de ambitie ruimschoots haalt.

Het omgekeerde beeld zien we in het Stadshart. Omdat de ambitie hier hoger ligt dan in andere gebieden, ligt het percentage van scores onder het ambitieniveau hier ook hoger. Dit komt uit op 13,6%, waarmee de ambitie in het Stadshart niet wordt gehaald. De tabel hiernaast geeft inzicht in de percentages van de scores onder het ambitieniveau.

Structuurgebied	% scores onder ambitie
Bedrijventerrein	5,8%
Bos en natuurterrein	3,7%
Buitengebied	3,7%
Entree	3,3%
Hoofdstructuur	1,2%
Recreatieterrein	5,8%
Representatieve plekken	3,7%
Stadshart*	13,6%
Wijkcentrum	7,3%
Hoofdstructuur in de wijk	7,4%
Wijken wonen	10,4%

*In het Stadshart ligt de ambitie voor bepaalde beheergroepen hoger (A) dan in de overige gebieden.

Meer uitgebreide informatie is terug te vinden in de beleidsrapportage 2019

Financiële Kaders

De kosten van de instandhouding bestaan onder andere uit kosten voor onderhoud, kapitaallasten, beheer en exploitatielasten. De flexibiliteit in de onderhoudsbudgetten is beperkt, omdat onderhoud vroeg of laat altijd moet worden uitgevoerd om kapitaalverlies te voorkomen. Bovendien leidt achterstallig onderhoud over het algemeen

¹ Gras rondom bomen wordt in de gemeente Assen niet bij gemaaid. Dit is voornamelijk verantwoordelijk voor de D score van de beheergroep Groen-boom.

tot meer kosten dan wanneer het onderhoud tijdig wordt gepleegd.

De hoogte van de budgetten is mede afhankelijk van de gekozen beeldkwaliteit. Hiervoor hebben wij diverse beheervisies opgesteld waarin beleidsdoelstellingen voor de diverse kapitaalgoederen zijn vastgesteld. In het vervolg van dit hoofdstuk is per soort kapitaalgoed op hoofdlijnen een relatie met de relevante beleidskaders gelegd.

Rioolbeheer en waterzuivering

Beleid

In het in 2019 geactualiseerde Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan Assen 2019-2024 hebben wij de gezamenlijke visie en ambities van de gemeente en de waterschappen op het gebied van water in relatie tot ruimtelijke ordening vastgelegd.

Om een goed inzicht, afstemming met andere belangen en prioritering te krijgen is een voortschrijdende planning nodig. Daarbij kijken wij steeds vier jaar vooruit met een doorkijk naar de werkvoorraad daarna (vijf tot zes jaar). Wij maken een integrale afweging voor de prioritering van de projecten die voortkomen uit einde van de levensduur en slijtage van de inrichting, maatschappelijke vragen en bijvoorbeeld functiewijzigingen. De plannen worden afgestemd op de programma's van Gebiedsgericht Werken/Mijn Buurt Assen (GGW).

Financiën

De uitgaven met betrekking tot de riolering worden gedekt door inkomsten uit de rioolheffing. De kosten van vervanging van rioleringen zijn geactiveerd. Daarnaast is een onderhoudsvoorziening beschikbaar. De stand van de voorziening is eind 2019 € 10 miljoen en is op een voldoende niveau. De komende jaren wordt de voorziening gebruikt om de investeringen af te dekken zodat de voorziening afgebouwd wordt.

Afwijkingen en risico's

In het rioolbeheer zijn geen afwijkingen in kwaliteitsniveau, financiën en/of risico's door achterstallig onderhoud en dergelijke geconstateerd. Dit geldt ook voor de gemeentelijke waterwegen. Riolen zijn op middellange termijn aan vervanging toe. Met de actualisatie van het Gemeentelijk water- en rioleringsplan is er een goed inzicht in de financiële consequenties op middellange termijn.

Groenbeheer

Beleid

De Groenstructuurvisie en Het Groene Frame zijn toetsingskaders voor de ontwikkeling van ruimtelijke plannen en de basis voor het ontwikkelen van groenplannen. Ook is de Groenstructuurvisie onze kapstok voor het opstellen van de Groenbeheervisie. Deze geeft algemene kaders voor het beheer van het openbaar groen en richtlijnen voor het dagelijks onderhoud. Verder staan hierin de uitgangspunten voor het opstellen van gebiedsgerichte beheerplannen. De kwaliteitsniveaus voor het beheer zijn vastgesteld.

Ons Stedelijk speelbeleidskader geeft de kaders en ambities voor het buitenspelen in Assen voor de lange termijn. Wij hebben in 2015 in het kader van de bezuinigingen het beleid rond de vervanging van speeltoestellen gewijzigd. Bij einde levensduur wordt het speeltoestel weggehaald en niet vervangen.

Met inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt houden we het onderhoudsniveau van ons groen op peil. Burgers en instellingen kunnen zelf zorgen voor een 'plus' op het onderhoudsniveau van het groen in hun omgeving. Deze uitgangspunten voor de verzorging en de verzorgingsniveaus van de openbare ruimte zijn in de Agenda BOR vastgelegd.

Financiën

Het huidige budget is toereikend voor regulier beheer op basis van de afgesproken kwaliteitsniveaus. Voor de periode 2018 tot en met 2021 is jaarlijks een budget van € 370.000 beschikbaar gesteld voor het voor het renoveren of vervangen van verouderde groenvakken. Er is geen geld voor vervanging van boomstructuren. Wanneer er uitbreidingen van areaal plaatsvinden zullen, zoals afgesproken in de Agenda BOR, de beheerbudgetten vooraf geregeld worden.

Afwijkingen en risico's

De uitwerking van de bezuinigingstaakstellingen heeft tot gevolg dat de verzorgingskwaliteit en technische kwaliteit van de openbare ruimte dalen. Daarnaast zijn riolen, wegen en groen op middellange termijn aan vervanging toe. Het is nog niet duidelijk of het budget voor groenrenovaties toereikend zal zijn om alle vervangingen die nodig zijn te kunnen uitvoeren.

Begraven

Beleid

Doel is het zorgen voor kwalitatief goed begraven op korte en lange termijn, het waarborgen van de begraafcapaciteit, het bieden van kwalitatief goede begraafplaatsen en het op peil houden van de bijdrage die de begraafplaatsen leveren aan de groene kwaliteit van Assen. Het begraven moet voldoen aan de Wet op de Lijkbezorging. Het groenbeheer en het padenonderhoud op de begraafplaatsen voldoen aan de afgesproken IBOR-kwaliteitsniveaus.

Financiën

De beschikbare middelen zijn op voldoende niveau om het onderhoud uit te voeren. Om het begraven binnen Assen betaalbaar te houden is afgezien van het doorvoeren van kostendekkende tarieven.

Afwijkingen en risico's

Er is geen sprake van bijzondere risico's.

Wegbeheer

Beleid

Uitvoering van het dagelijks beheer vindt plaats op basis van beeldkwaliteitsniveaus en is met name gericht op het behoud van de verkeersveiligheid, duurzaamheid, comfort en aanzien.

Groot onderhoud aan wegen en wegconstructies worden ingepland op basis van de uitkomsten van globale visuele wegininspecties, maatregeltoetsen en technische metingen. Er wordt voortdurend afgestemd met het vervangingsprogramma van de riolering, ontwikkelingsprojecten, grote verkeerskundige projecten en de projecten vanuit gebiedsgericht werken.

Wegenonderhoud is gebaseerd op de Agenda BOR en de principes van risico-gestuurd beheer in relatie met verkeersveiligheid en duurzaamheid (zoals het voorkomen van kapitaalvernietiging).

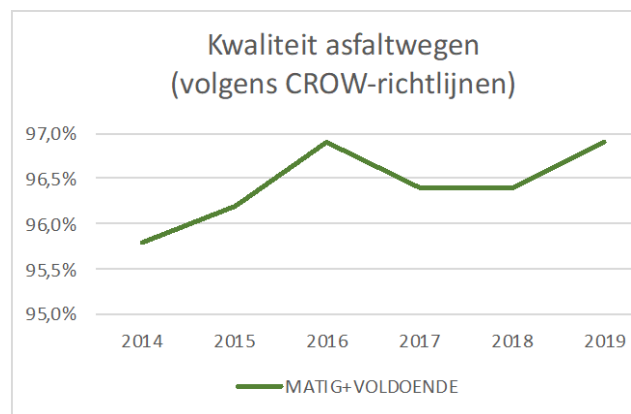
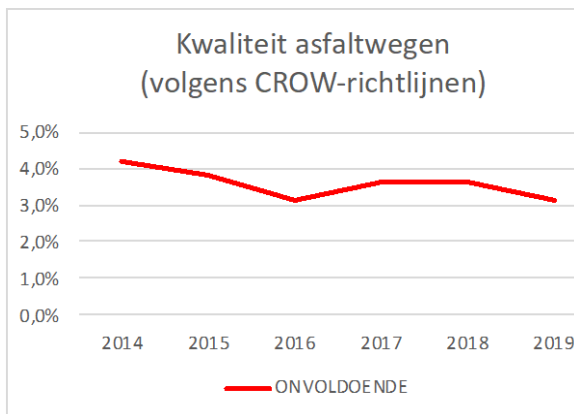
Bij de financiële planning kijken wij volgens de beleidslijn van de Agenda BOR vijf jaar vooruit met een doorkijk naar de werkvoorraad. Wij maken een integrale afweging van de prioritering van de projecten die voortkomen uit einde levensduur van de wegen, maatschappelijke vragen en functiewijzigingen van de openbare ruimte.

Technische Kwaliteit

De technische kwaliteit van de verhardingen is goed. De resultaten van de wegininspecties (CROW), die in de afgelopen jaren zijn uitgevoerd, zijn verwerkt in onderstaande grafieken.

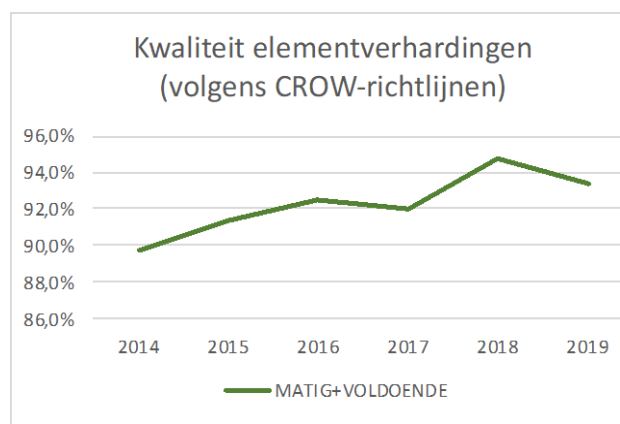
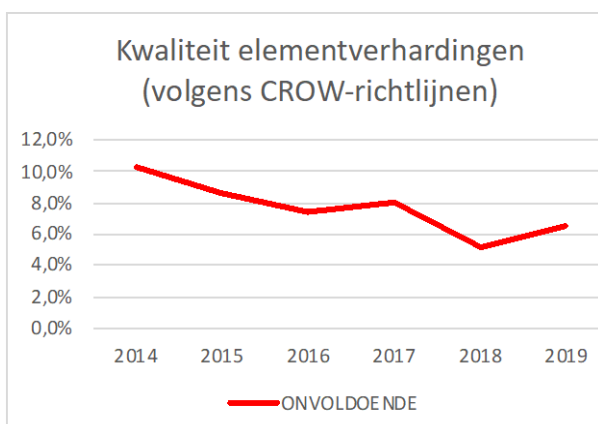
Asfaltwegen

Het oppervlak van asfaltwegen dat volgens de norm technische onvoldoende is, bedraagt 3 á 4 procent van het totaal areaal van circa 1,5 miljoen vierkante meters. Dit percentage aan asfalt dat een onvoldoende kwaliteit bezit is redelijk constant en komt overeen met ca. 50.000 m². Uit een risicoanalyse is gebleken in hoeverre er onderhoud nodig was. Het herstel van asfaltwegen vond plaats door plaatselijke herstelreparaties, scheurvullingen, vervangingen van deklagen en door rehabilitaties/reconstructies (kruispunt Europaweg-West) uit te voeren.

Elementverhardingen

De kwaliteit van elementverhardingen is in de afgelopen jaren iets gestegen. Het totaal oppervlak aan elementen, dat technische onvoldoende is, is in de afgelopen jaren gedaald van 10 naar 7 procent. Het areaal aan elementen bedraagt in totaal 2,6 miljoen vierkante meters. Circa 160.000 m² aan elementen had de kwaliteit onvoldoende. Aan de hand van een risicoanalyse is er onderhoud uitgevoerd. Het herstel hiervan vond hoofdzakelijk kleinschalig plaats door de rijbaan te herstraten of door groot onderhoudsprojecten (Schieven en Anreep) of herinrichtingen (Emmastraat en prinses Irenestraat) uit te voeren.

Financiën

De Nota Wegbeheer en de Agenda BOR geven inzicht in de werkwijze en financiering van het beheer en onderhoud van verhardingen. Voor de financiering van groot onderhoud is jaarlijks een bedrag van € 1,5 miljoen opgenomen in de begroting. De stand van de reserve is € 4.4 miljoen. Deze wordt gebruikt om incidentele hogere kosten af te dekken. Reconstructies bij einde levensduur worden conform de BBV in de investeringsstaat opgenomen.

Afwijkingen en risico's

Het risico-gestuurd beheer kan mogelijk leiden tot een plaatselijke kwaliteitsvermindering, waardoor een verhoogd veiligheidsrisico voor weggebruikers en verkeersdeelnemers kan optreden.

De noodzaak tot het uitvoeren van groot onderhoud en reconstructies in de oudere woonwijken neemt toe, waardoor de druk op de algemene middelen in de toekomst gaat toenemen.

Overige Infrastructuur

Beleid

Het onderhoud is met name gericht op het behoud van de verkeersveiligheid, duurzaamheid, comfort en aanzien. Het groot onderhoud en vervanging vindt plaats aan de hand van conditiemetingen en technische inspecties en is gebaseerd op het behoud van de verkeersveiligheid en duurzaamheid (voorkomen kapitaalvernietiging).

Om een goed inzicht, afstemming met andere belangen en prioritering te krijgen is een voortschrijdende planning nodig. Daarbij kijken wij steeds vijf jaar (financieel) vooruit, met een doorkijk naar de werkvoorraad daarna (vijf tot zes jaar). Wij maken een integrale afweging voor de prioritering van de projecten die voortkomen uit einde van de levensduur en slijtage van de inrichting, maatschappelijke vragen en functiewijzigingen. De plannings zijn afgestemd op de plannings van Gebiedsgericht Werken (GGW), zoals beschreven is in de Agenda BOR.

Financiën

De beheerplannen geven inzicht in de werkwijze en financiering van het dagelijks onderhoud van de overige infrastructuur. In de productbegroting van overige infrastructuur zijn de vervangingsinvesteringen vanwege einde levensduur opgenomen. De stand van de voorzieningen voor groot onderhoud en vervanging van onder andere kunstwerken en verkeersregelingen is geactualiseerd en daarmee voor de komende jaren op niveau. Wij kiezen voor grootschalige vervanging van openbare verlichting. Hiervoor is budget beschikbaar gesteld.

De stand van de voorziening voor kunstwerken is eind 2019 € 3,2 miljoen en is hiermee toereikend.

Afwijkingen en risico's

Door het beperkte budget als gevolg van de bezuinigingen, en de toename van het areaal, moet groot onderhoud worden heroverwogen en/of uitgesteld. Als beheerder moeten we wel maatregelen nemen om de openbare ruimte veilig te houden. Hierdoor neemt de druk op de middelen voor het dagelijks beheer toe. Dit kan betekenen dat sommige werkzaamheden of vervangingsprojecten pas in een later stadium kunnen worden uitgevoerd. Tegelijkertijd werken we aan het verbeteren van de efficiency zodat we meer realiseren met de beperkte middelen. Hetgeen in lijn is met de Agenda BOR.

Maatschappelijk vastgoed

Beleid

Bij de inzet van gemeentelijke gebouwen voor beleidsdoelen kijkt de gemeentelijke organisatie kritisch naar effectiviteit en efficiëntie. Een betere bezetting van gebouwen door bijvoorbeeld multifunctioneel gebruik kan daardoor leiden tot een kleinere vastgoedportefeuille.

Financiën

In 2020 heeft een nieuwe inspectie van het vastgoed plaatsgevonden, de afgelopen periode is de inspectie van de gebouwen vertaald naar een meerjaren onderhoudsplan (MJOP) per gebouw. In de meerjaren onderhoudsplan zijn de bedragen geïndexeerd en zijn aan de hand van de nieuwe inspecties de vervangingstermijnen van de diverse gebouwonderdelen herzien.

Onderhoudsvoorziening

Op basis van meerjarige onderhoudsprogramma's begroten wij per gebouw de onderhoudswerkzaamheden. Deze onderhoudsprogramma's worden regelmatig geactualiseerd. Om fluctuaties in de uitgaven te kunnen opvangen werken wij met onderhoudsvoorzieningen per thema.

Conform de BBV wordt de onderhoudsvoorziening gevoed, hierbij geldt dat er een voorziening wordt getroffen om het gebouw in stand te houden tijdens de periode dat deze wordt afgeschreven. Na de afschrijvingstermijn worden vervangingsinvesteringen geactiveerd.

Uit de nieuwe inspectie van het gemeentelijk Vastgoed is gebleken dat de voorziening voor MFA Markehuus niet toereikend is, hiertoe dient een extra storting aan de voorziening gedaan te worden van € 50.000.

Budgetten onderhoud kapitaalgoederen (bedragen x € 1.000)					
Categorie/product/jaar	Begroting		Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024
Categorie Rioolbeheer					
Riolering beheer en onderhoud	2.996	2.775	2.787	2.798	2.803
Watergangen	472	485	486	474	488
Waterwegen	137	170	185	188	193
Totaal Rioolbeheer	3.605	3.430	3.458	3.460	3.484
Categorie Groenbeheer					
Plantsoenen	2.351	2.109	2.190	2.217	2.242
Bossen en natuurterreinen	162	166	169	172	173
Kinderboerderijen	26	48	48	48	48
Speelsterreinen	249	220	230	277	275
Totaal Groenbeheer	2.788	2.543	2.637	2.714	2.738
Begraven	190	181	183	184	181
Maatschappelijk vastgoed	26.925	25.862	26.536	27.013	27.488
Wegen	2.301	2.345	2.439	2.504	2.760

Categorie/product/jaar	Begroting		Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024
Categorie overige infrastructuur					
Bermen	18	18	18	18	18
Schoonhouden openbare ruimte	622	646	670	680	680
Verkeersregelingen	305	289	299	315	318
Kunstwerken	1.480	1.298	1.322	1.350	1.361
Klein Straatmeubilair	21	19	19	19	19
Openbare verlichting	735	836	865	875	883
Totaal overige infrastructuur	3.181	3.106	3.193	3.257	3.279
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	38.990	37.467	38.446	39.132	39.930

Beleidsdocumenten							
Documentnaam / jaar/categorie	vastgesteld	wegen	overige infra	riolering	groen	begraven	gebouwen
Uitvoeringsplan verhardingen	2014	✓					
Versnelde verduurzaming openbare verlichting	2017		✓				
Beheersplan kunstwerken	2011		✓				
Beleidsplan graffiti en wildplakken	2011		✓				
Beleids- en beheersplan verkeersregelinstallaties	2013		✓				
Gemeentelijke Rioleringsplan Assen (GWRP 2019 2024)	2019			✓			
Beheer van het openbaar vaarwater in Assen 2008 2013	2008			✓			
Groenstructuurvisie	2006				✓		
Groenbeheervisie	2008				✓		
Beleidsnota Natuur- en milieueducatie	2009				✓		
Stedelijk speelbeleidskader	2009				✓		
Het Groene Frame	2009				✓		
Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen	2014					✓	
Beleidsnota gemeentelijke begraafplaatsen	2007					✓	
Agenda BOR	2017	✓	✓		✓		
Inrichtings- en beheerplan De Boskamp	2011					✓	
Beleidsnota Historie en toekomst Noorder- en Zuiderbegraving + lijst cultuurhistorisch waardevolle monumenten	2010					✓	
Vastgoed met rendement 2016	2016						✓
Kaderbrief 2019 (onderdeel bezuinigingen)	2019	✓	✓	✓	✓		✓

Paragraaf 4 Financiering

Treasurybeleid

Uitvoering treasurybeleid

We geven binnen de kaders van wet- en regelgeving en de eigen beleids- en werkafspraken uitvoering aan het gemeentelijk treasurybeleid.

We zorgen voor voldoende liquiditeit en solvabiliteit zodat we zowel op korte als op de langere termijn aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. We bewaken de houdbaarheid van onze schuldpositie. We benutten kansen om de gemeentelijke schuldpositie en de rente- en aflossingsverplichtingen te verlichten.

We trekken alleen dan externe financieringsmiddelen aan als dat met het oog op de uitoefening en financiering van de publieke taak noodzakelijk is.

Ontwikkeling van de schuldpositie

De omvang van de vaste schuld van de gemeente neemt in 2021 als gevolg van reguliere aflossing met € 28,5 miljoen af ten opzichte van 2020. De gemeentelijke leningenportefeuille omvat begin 2021 in totaal 23 langlopende leningen met een gezamenlijke omvang van € 227,1 miljoen. We houden er in de ramingen rekening mee dat we in 2021 vervangende financieringsmiddelen moeten aantrekken om geplande investeringen te financieren en de aflossingen op de bestaande leningen te herfinancieren.

We stemmen omvang en samenstelling van de in 2021 aan te trekken financieringsmiddelen zo goed mogelijk af op feitelijke liquiditeitsbehoefte en houden daarbij rekening met de ontwikkeling van de financieringspositie op korte en lange termijn. Voor invulling maken we zowel gebruik van de kredietfaciliteiten van de Bank Nederlandse Gemeenten als van in looptijd variërende kort- en langlopende geldleningen. Ook de actuele rente op de geld- en kapitaalmarkt speelt daarbij een rol..

Ontwikkeling schuldpositie (bedragen x € 1 miljoen)						
Omschrijving/ultimo jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Omvang vaste schuld	201	183	200	187	192	198
Omvang vlottende schuld	0	0	0	p.m.	p.m.	p.m.

Rentebeleid

Algemene beleidslijnen

We zetten het rentebeleid zoals dat in 2020 is uitgevoerd in 2021 voort. Dat beleid is gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en op het voorkomen van budgettaire schommelingen in de gemeentelijke financiële huishouding. Het interne rentebeleid en het daaraan gekoppelde rente-omslagstelsel voldoen aan de voorschriften en bepalingen uit het BBV.

Renteverwachtingen (rentevisie)

De rente op de geld- en kapitaalmarkt was in de afgelopen jaren mede als gevolg van monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) ongekend laag. Wij verwachten niet dat het beleid van de ECB op korte termijn zal wijzigen.

De in de 'notitie Rente' van de commissie BBV genoemde richtlijn met betrekking tot de interne rekenrente is gehanteerd voor het bepalen van het gemiddelde rentepercentage. Voor 2021 hanteren we de volgende rentetarieven:

Rentetarieven 2021			
Omschrijving/begrotingsjaar	2019	2020	2021
Calculatierente interne financiering	2,2%	2,2%	1,8%
Rente kortlopende leningen (looptijd < 1 jaar)	-0,3%	2,0%	-0,3%
Rente langlopende leningen (looptijd 25 jaar)	1,145%	2,0%	1,8%
Indexatie amortisatie reserves algemene dienst	2,2%	2,2%	1,8%
Indexatie overige reserves	0,0%	0,0%	0,0%
Calculatierente grondexploitatie	1,15%	1,1%	1,0%
Calculatierente interne doorbelasting	2,2%	2,2%	1,8%

Financieringsbehoefte

We hebben de omvang van de gemeentelijke financieringsbehoefte voor 2021, rekening houdend met de voor het komend jaar geplande investeringen en met inachtneming van de bepalingen in het Besluit Begroting en Verantwoording, als volgt bepaald.

Financieringsbehoefte 2021	(bedragen x € 1 miljoen)
Te financieren activa	bedrag
Algemene dienst	435,9
Grondexploitatie	21,7
Totaal te financieren activa	457,5

Beschikbare financieringsmiddelen	bedrag
Vaste geldleningen ca	227,3
Kortlopende geldleningen	0,0
Reserves en voorzieningen algemene dienst	121,8
Reserves en voorzieningen grondexploitatie	30,9
Transitoria	14,0
Totaal beschikbare financieringsmiddelen	394,0

Gecalculeerde financieringsbehoefte per 1 januari 2021	63,6
---	-------------

Rentebegroting en -toerekening

Rentebegroting

De interne rekenregels zijn afgestemd op het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Die schrijven voor dat de gemeente bij de bepaling van het rente-omslagpercentage moet uitgaan van het gewogen gemiddelde van de rente, dat de gemeente betaalt voor de lopende geldleningen. Het gaat dan zowel om de vaste geldleningen (looptijd van één jaar of langer) als om kasgeldleningen (looptijd van minder dan één jaar). Daarnaast wordt rente gecalculeerd over de eigen financieringsmiddelen. Dat is een eigen beleidskeuze. Het totaal van de rentekosten wordt via de omslagmethodiek toegerekend aan gemeentelijke producten en diensten. Voor 2021 is de rente-omslag bepaald op 1,8 %.

De voor 2021 geraamde rentetarieven, de voor het komende jaar gecalculeerde financieringsbehoefte en het voor de interne verdeling van de rente te hanteren omslagpercentage resulteren voor 2021 in de hiernavolgende rentebegroting:

Rentebegroting (bedragen x € 1.000)			
Lasten	Resultaat 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Rente vaste geldleningen	3.841	4.166	3.606
Rente reserves en voorzieningen	4.411	3.665	2.748
Rente kortgeld financiering	-53	561	640
Overige rentekosten	109	109	109
Rente grondbedrijf	606	586	508
Vergoedingsrente gemeentelijke heffingen	-8	0	0
Voordeel renteomslag	705	920	665
Totaal lasten	9.611	10.006	8.275

Baten	Resultaat 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Rente geldleningen uitgegeven (u.g)	0	0	0
Rente overtollige financieringsmiddelen	0	0	0
Rente grondexploitatie	833	828	709
Rente investeringen	8.785	9.177	7.565
Bouwrente	-7	0	0
Nadeel renteomslag	0	0	0
Totaal baten	9.611	10.006	8.275

Rentetoerekening

Conform de BBV maken wij de wijze waarop de rentelasten aan de gemeentelijke producten, programma's en projecten worden toegerekend zichtbaar in de begroting .

Renteschema 2021		(bedragen in € x 1.000 of percentage in %)
Omschrijving	Bedrag of percentage	
Externe rentelasten langlopend	3.606	
Externe rentelasten kortlopende leningen	640	
Agio	109	
Rente grondbedrijf	-201	
Totaal externe rentelasten toe te rekenen aan activa (A)	4.152	
Totaal vreemd vermogen lang	262.828	
Totaal vreemd vermogen kort	28.050	
Totaal vreemd vermogen (geldleningen) (B)	290.878	
Gemiddeld percentage vreemd vermogen (A/B)	1,43%	

Omschrijving	Omvang reserves	Rente tegen voorcalc rentetarief
Totaal reserves	128.592	2.315
Totaal werkelijke voorzieningen	24.101	434
Totaal rente over eigen financieringsmiddelen (C)		2.749
Totaal maximaal toe te rekenen rente aan taakvelden (D (A+C))		6.901
Toegerekende rente aan activa op basis van voorcalculatorisch rentepercentage aan taakvelden (E)		7.565
Afwijking toegerekende rente aan taakvelden ten opzichte van de werkelijk gemiddelde rente (F (E-D))		665
Procentuele afwijking ten opzichte van de geboekte rente (G (F/D))		9,63%
Norm conform BBV		25,00%
Procentuele ruimte ten opzichte van de norm		15,37%

Risicobeheer

Wettelijke normen

Om risico's en ongewenste budgettaire effecten van rentefluctuaties te beperken kent de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) twee normen waar gemeenten zich in de uitvoering van het treasurybeleid aan dienen te houden: de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Daarnaast stelt de wet, eveneens met het oog op risicobeheersing, beperkingen aan het extern beleggen van overtollige financieringsmiddelen. Die liggen vast in de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Renterisiconorm en kasgeldlimiet (bedragen respectievelijk in percentage en x € 1 miljoen)				
Norm	Percentage	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Renterisiconorm	20,0	62,0	63,7	61,2
Kasgeldlimiet	8,5	26,4	27,1	26,0
Schatkistbankieren	0,75	2,3	2,4	2,3

Renterisiconorm

De renterisiconorm is het bedrag dat de gemeente in een jaar maximaal mag (her)financieren. Dit om te voorkomen dat er in enig jaar een te grote concentratie van aflossingen en renteherzieningen op lopende leningen plaatsvindt en om grote schommelingen in de jaarlijkse rentekosten tegen te gaan.

Het renterisicobedrag wordt op basis van de Wet Fido berekend als de som van de renteherzieningen en de aflossingen. Het totale renterisicobedrag mag niet groter zijn dan 20 % van het begrotingstotaal. Voor het begrotingsjaar 2021 bedraagt de norm € 61,2 miljoen. Uit de onderliggende berekening blijkt dat het renterisico in de leningenportefeuille in 2021 goed is gespreid en er de komende jaren sprake is van voldoende ruimte onder de norm.

Renterisiconorm (bedragen x € 1 miljoen)			
Norm	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Renteherziening	0	0	0
Aflossingen	13,5	29,6	28,5
Totaal renterisico	13,5	29,6	28,5
Renterisiconorm	62,0	63,7	61,2
Ruimte onder de norm	48,5	34,1	32,7
Overschrijding norm	0	0	0

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet begrenst de omvang van de netto kortlopende schuld van de gemeente. Hij geeft het volume aan dat de gemeente maximaal mag invullen met geldleningen met een looptijd korter dan 1 jaar. Het maximum bedraagt 8,5 % van het begrotingstotaal van de begroting. Op basis van de cijfers in de begroting 2021 bedraagt de norm voor het komende jaar € 26,0 miljoen.

De gemeente mag de kasgeldlimiet niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschrijden. Als die situatie zich voordoet moet de gemeente de provincie daarover informeren en een plan aanbieden waarin wordt aangegeven hoe en op welke termijn weer aan de kasgeldlimiet wordt voldaan. We maken bij de voorziening in de dagelijkse financieringsbehoefte zo optimaal mogelijk gebruik van de gunstige rentestanden op de geld- en/of de kapitaalmarkt.

Schatkistbankieren

Invoering van het schatkistbankieren beperkt de eigen beleggingsmogelijkheden van de gemeente. Als er sprake is van overtollige financieringsmiddelen waarvan de omvang uit gaat boven het wettelijk vastgestelde drempelbedrag dan worden die middelen door het Rijk afgeroomd ten gunste van de 'schatkist' bij het Ministerie van Financiën.

De wettelijke limiet bedraagt in 2021 0,75 % van het gemeentelijk begrotingstotaal. Op basis van de norm is voor Assen in 2021 een drempelbedrag van toepassing van € 2,3 miljoen. Het treasurybeleid is gericht op voorkoming van overliquiditeit. We zijn daarin echter ook afhankelijk van omvang en verloop van inkomende geldstromen. Dat impliceert dat schatkistbankieren niet volledig op voorhand kan worden uitgesloten.

Kredietrisico

Assen voert een terughoudend beleid met betrekking tot het verstrekken van geldleningen aan en garantstelling ten behoeve van derden. Dit is alleen aan de orde als met het verstrekken van een geldlening of een garantie een publiek belang gediend is en vast staat dat belang ook als zodanig door de raad wordt erkend. Daarnaast zal de geldlening of de garantstelling met voldoende zekerheden bijvoorbeeld in de vorm van vestiging van het recht van hypotheek of pandrecht, geborgd moeten zijn zodat rente, aflossing en/of terugbetaling veilig zijn gesteld.

We continueren dit beleid in 2021. De begroting 2021 voorziet dan ook niet in het verstrekken van geldleningen aan derden of garanties voor geldleningen, die aan derden verstrekt zijn.

Op basis van in het verleden genomen besluiten is per 1 januari 2021 sprake van de volgende aan derden verstrekte geldleningen.

Overzicht aan derden verstrekte per 1 januari geldleningen 2021		(bedragen x € 1.000)	
Kedietnemer	Risico/zekerheid	Schuldrestant	% totaal
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting: Startersleningen:	De ingelegde gelden komen terug via het revolvingstelsel.	2.370	55,8
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting: Zonneleningen	De ingelegde gelden komen door tijdsverloop in de vorm van aflossing terug.	1.205	28,4
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting: Verzilverleningen	De ingelegde gelden komen door tijdsverloop in de vorm van aflossing terug.	500	11,8
Gemeentelijk personeel: Hypothecaire leningen ten behoeve van aankoop van een woning	Recht van hypotheek	171	4,0
Totaal aan derden verstrekte geldleningen		4.246	100

Paragraaf 5. Bedrijfsvoering

Algemeen

De bedrijfsvoeringsparagraaf geeft aanvullende informatie op het programma bedrijfsvoering.

Uitgangspunten

De loonsomraming voor 2021 hebben we gebaseerd op de in de Programmabegroting 2020 vastgestelde formatie en op verdere afzonderlijke besluitvorming op de formatie in 2020 met doorwerking naar 2021. Verder hebben we rekening gehouden met voorgenomen beleidsmaatregelen met formatieve consequenties voor 2021. Vertrekpunt voor de loonsom is het salarispeil van februari 2020 op basis van de nieuwe cao-gemeenten 2019-2020 die per 1 oktober 2019 met terugwerkende kracht tot 1 januari 2019 is ingegaan. In de begroting hebben we rekening gehouden met de daarin afgesproken verhogingen van 1 % per 1 juli 2020 en 1 % per 1 oktober 2020. Onderhandelingen over een nieuwe cao-gemeenten zijn nog niet gestart. In de meerjarenprognose 2022 tot en met 2024 hebben we rekening gehouden met een salarisontwikkeling van jaarlijks 1,8 %.

Het ABP-herstelplan is in uitvoering. Dat heeft de afgelopen jaren geresulteerd in extra premiestijging. Of dit per 1 januari 2021 opnieuw gaat gebeuren is nog niet bekend. Daarom zijn we in de ramingen uitgegaan van een opwaarts effect op de loonsom van circa 1 % ten opzichte van februari 2020.

We hebben geen rekening gehouden met een effect van het coronavirus op de salarisontwikkeling.

Verder hebben we rekening gehouden met de gevolgen van jaarlijkse periodieke verhogingen (salaristreden tot maximum van de schaal is bereikt) en het persoonsgebonden budget van € 480 per fte. Voor vergoedingen en toelagen aan het personeel is een (gemiddeld) bedrag van € 126 per fte beschikbaar. Naast de loonsom is voor beheerskosten binnen de bedrijfsvoering een aantal normbedragen van toepassing. Zo bedraagt het budget voor vorming en opleiding 1,38 % van de loonsom. Voor de overige personeelskosten per team, zoals teamdagen, is gerekend met een bedrag van € 254 per fte.

De toegepaste prijsindex op de prijsgevoelige bedrijfsvoeringsbudgetten bedraagt 2,3 %. Voor de prognoses 2022-2024 hebben we als aanname rekening gehouden met een prijsontwikkeling van 1,7 % in 2022, 1,6 % in 2023 en 1,5% in 2024.

Middeleninzet bedrijfsvoering

De kosten van de bedrijfsvoering hebben we gesplitst in directe taken en ondersteuningstaken, de zogenoemde overhead. Hiervoor hebben we een aantal tabellen opgenomen. De onderstaande tabel geeft het resultaat weer, dit komt uit op € 2,2 miljoen nadelig ten opzichte van de Programmabegroting 2020. De belangrijkste oorzaak hiervan is de kostenverhoging door reguliere salarisontwikkelingen van € 2,2 miljoen.

Daarnaast hogere beheerskosten € 430.000 nadelig waar tegenover hogere inkomsten uit detacheringen staan van € 468.000 voordelig.

Middelen bedrijfsvoering				(bedragen x € 1.000)	
omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Verschil	
				in €	in %
Personeelskosten	46.165	46.949	49.192	-2.243	5%
Beheerkosten	8.205	7.370	7.800	-430	6%
Kapitaallasten	2.412	2.361	2.398	-37	2%
Totaal lasten	56.782	56.680	59.390	-2.710	5%
Inkomsten uit detachering van medewerkers	477	498	966	468	48%
Overige inkomsten bedrijfsvoering	856	739	719	-20	-3%
Toerekening bedrijfsvoeringkosten aan projecten en grondexploitatie	6.476	6.904	6.920	16	0%
Totaal baten	7.810	8.141	8.605	464	5%
Totaal middelen bedrijfsvoering	48.973	48.539	50.785	2.246	4%

Personeelskosten € 2,2 miljoen nadelig

Bij de bepaling van de loonsom is rekening gehouden met salaris, autonome en formatieve ontwikkelingen. De loonsom is met name toegenomen door reguliere indexering als gevolg van de nieuwe cao-gemeenten 2019-2020. De basis voor de raming van de loonsom 2021 is het verwachte salarisspeil december 2020 (inclusief Individueel Keuzebudget IKB). Deze is geïndexeerd met 3,5%, bestaande uit een stijging werkgeversdeel pensioenpremie van 1,2%, cao ontwikkeling van 2,1% en stijging overige werkgeverslasten van 0,2%.

Beheerskosten € 430.000 nadelig

In 2021 is voor het opstarten van projecten een budget van € 375.000 beschikbaar gesteld. Hieruit kunnen de daarvoor bestede uren worden gedekt. Daarnaast reguliere prijsindexering van 2,3%.

Kapitaallasten € 37.000 nadelig

De kapitaallasten worden zo realistisch mogelijk begroot. Diverse voor- en nadelen per saldo € 37.000 nadelig.

Inkomsten € 464.000 voordelig.

De inkomsten zijn € 464.000 voordeliger als gevolg van het realistisch ramen van detacheringen op basis van de overeenkomsten (€ 220.000 voordelig) en opbrengst medewerkers Werkpunt (€ 240.000 voordelig).

Kosten directe bedrijfsvoering en kosten ondersteuning (overhead)

Onderstaande tabellen geven inzicht in de omvang van de bedrijfsvoeringkosten van het primair proces en de kosten van overhead. Personeelskosten van medewerkers en overige kosten die direct verband houden met de uitvoering van het beleid worden gerekend tot de directe kosten.

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces worden gerekend tot de overhead. Deze kosten bestaan uit alle loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies (Personeelszaken, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting), ict-kosten, huisvestingskosten, uitbestedingskosten bedrijfsvoering en rentekosten die niet zijn toe te rekenen aan het primaire proces.

Kosten directe bedrijfsvoering				(bedragen x € 1.000)	
omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Verschil	
				in €	in %
Personeelskosten	31.650	32.539	33.984	-1.446	4%
Beheerkosten	3.192	2.350	2.837	-487	17%
Kapitaallasten	919	930	982	-53	5%
Inkomsten bedrijfsvoering	-90	-542	-867	325	37%
Toerekening bedrijfsvoeringskosten aan projecten en grondexploitatie	-3.804	-4.163	-4.215	52	1%
Totaal kosten directe bedrijfsvoering	31.866	31.113	32.722	1.608	5%

Kosten ondersteuning (overhead)				(bedragen x € 1.000)	
omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Verschil	
				in €	in %
Personeelskosten	14.515	14.454	15.208	-753	5%
Beheerkosten	5.014	5.021	4.963	58	-1%
Kapitaallasten	1.493	1.431	1.416	15	-1%
Inkomsten ondersteuning	-1.243	-739	-818	79	10%
Toerekening overhead aan projecten en grondexploitatie	-2.672	-2.741	-2.706	-35	-1%
Totaal kosten ondersteuning	17.106	17.426	18.063	637	4%

In de tabel overheadkosten zijn geen huisvestingskosten opgenomen. Huisvesting die wordt gerekend tot de overhead heeft betrekking op kantoorruimten. Dit zijn ruimten voor de uitvoering van de algemene taken van de gemeentelijke organisatie. Deze kosten vallen onder het programma Vastgoed.

Specificatie kosten overhead					
omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Verschil	
				in €	in %
Management	3.371	3.642	3.650	-8	0%
Dienstverlening	534	1.470	1.554	-84	5%
Financiën	2.054	2.529	2.639	-110	4%
P&O / HRM	2.462	2.528	2.556	-28	1%
Inkoop	446	290	299	-8	3%
Communicatie	427	485	465	20	-4%
Informatiemanagement	1.201	1.364	1.605	-241	15%
Juridische zaken	609	482	523	-41	8%
Bestuurszaken/-ondersteuning	627	601	679	-78	12%
Informatievoorz. en Automatisering (ICT)	6.905	5.541	5.569	-29	1%
Facilitaire zaken en huisvesting	3.608	857	843	13	-2%
Managementondersteuning	891	1.117	1.204	-87	7%
Totaal	23.134	20.906	21.586	-680	3%
Toerekening kosten overhead aan derden	-1.243	-739	-818	79	10%
Toerekening aan projecten en grondexploitatie	-2.672	-2.741	-2.706	-35	-1%
Totaal overhead	19.219	17.426	18.063	-637	4%
Progr. Vastgoed en Grondbedrijf (huisvest.)	2.112			0	
Totaal overhead progr. Bedrijfsvoering	17.106	17.426	18.063	637	4%

Toelichting kosten overhead

De kosten van overhead zijn per saldo met € 637.000 toegenomen met name als gevolg van hogere personeelskosten door indexering en formatie uitbreiding bij diverse teams.

Toerekening kosten Bedrijfsvoering				(bedragen x € 1.000)	
omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Verschil	
				in €	in %
Lasten					
Directe taken	35.761	35.818	37.804	-1.986	5%
Overhead	21.021	20.906	21.587	-681	3%
Lasten programma Bedrijfsvoering	56.782	56.724	59.391	-2.666	4%
Baten					
Derden	1.333	1.281	1.685	404	24%
Toerekening aan projecten en grondexploitatie	6.476	6.904	6.921	17	0%
Baten programma Bedrijfsvoering	7.810	8.185	8.606	421	5%
Totaal toerekening	48.973	48.539	50.785	2.246	4%

Projectmatige dekking

De projectmatige dekking is door het teruglopen van het aantal grotere investeringsprojecten de afgelopen jaren afgenomen. Bij de Voortgangsrapportage 2020 heeft een herijking plaatsgevonden op basis van de uit te voeren projecten en de daarvoor beschikbare capaciteit. De nadelige financiële effecten daarvan zijn nog niet in de voorliggende cijfers verwerkt, maar worden meegenomen als knelpunt bij de vaststelling van de begroting.

Effect op programma Bedrijfsvoering

Alle hiervoor genoemde ontwikkelingen hebben per saldo geleid tot een uitzetting van € 2,2 miljoen (+ 4%) op het programma Bedrijfsvoering (directe en ondersteunende taken).

Personeelsformatie

Personeelsformatie(fte s)					
omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Verschil	
				in fte's	in %
Bedrijfsvoering algemeen	609,5	611,7	621,7	-10,0	-1,6
Totale formatie	609,5	611,7	621,7	10,0	1,6

Ontwikkeling personeelsformatie

Ten opzichte van 2020 is de totale personeelsformatie toegenomen met 10 fte voornamelijk als gevolg van uitbreiding formatie met werknemers van Werkpunt (afsprakenbanen) en Alescon.

Hoofdtakveld / Taakveld	uren (x 1.000)	fte's
Veiligheid		
Crisisbeheersing en brandweer	6	4,34
Openbare orde en veiligheid	15	10,30
Totaal Veiligheid	21	14,64
Verkeer, vervoer en waterstaat		
Verkeer en vervoer	44	31,04
Parkeren	18	12,42
Recreatieve havens	0	0,00
Economische havens en waterwegen	1	0,71
Openbaar vervoer	0	0,02
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	63	44,20
Economie		
Economische ontwikkeling	10	6,74
Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	5	3,65
Totaal Economie	15	10,39
Onderwijs		
Onderwijshuisvesting	13	8,81
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	11	7,93
Totaal Onderwijs	24	16,74
Sport, cultuur en recreatie		
Sportbeleid en activering	3	2,02
Sportaccommodaties	7	4,91
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	7	5,18
Musea	0	0,24
Cultureel erfgoed	0	0,08
Media	1	0,53
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	78	55,12
Totaal Sport, cultuur en recreatie	97	68,08
Sociaal Domein		
Samenkracht en burgerparticipatie	23	15,98
Wijkteams	5	3,74
Inkomensregelingen	6	4,05
Begeleide participatie	0	0,17
Arbeidsparticipatie	0	0,23
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	8	5,89

Hoofdtakveld / Taakveld	uren (x 1.000)	fte's
Maatwerkdienstverlening 18+	24	17,21
Maatwerkdienstverlening 18-	28	19,60
Geëscaleerde zorg18+	30	21,05
Geëscaleerde zorg 18-	11	7,57
Totaal Sociaal Domein	136	95,48
Volksgezondheid en milieu		
Volksgezondheid	0	0,12
Riolering	23	15,93
Afval	44	31,23
Milieubeheer	7	4,63
Begraafplaatsen en crematoria	8	5,75
Totaal Volksgezondheid en milieu	82	57,66
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening & stedelijke vernieuwing		
Ruimtelijke ordening	21	14,45
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	11	7,85
Wonen en bouwen	28	19,82
Totaal Volkshuisvesting, RO & stedelijke vernieuwing	60	42,12
Projecten en investeringen	52	36,81
Inzet ten behoeve van derden	8	5,73
Totaal Personele inzet 2019	883	621,69

Investerings

Investerings in bedrijfsmiddelen (bedragen x € 1.000)			
omschrijving	Realisatie 2019	Begroting t/m 2020	Begroting 2021
Automatisering hardware	193	2.298	206
Automatisering software	471	403	180
Vervoermiddelen / materieel	311	834	1.390
Overige investeringen (o.a. kantoorinventaris)	0	929	
Totaal investeringen bedrijfsvoering	975	4.464	1.776

Meerjarenprognose bedrijfsvoering

Meerjarenprognose Bedrijfsvoering

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting	Meerjarenprognose		
	2021	2022	2023	2024
Kosten bedrijfsvoering				
Personeelskosten	49.192	50.144	50.911	51.914
Beheerskosten	7.800	7.921	8.037	8.148
Kapitaallasten	2.398	2.382	2.394	2.119
Inkomsten bedrijfsvoering	-8.605	-8.717	-8.830	-8.830
Totaal kosten bedrijfsvoering	50.785	51.730	52.512	53.351

Paragraaf 6 Verbonden Partijen

Algemeen

De gemeente Assen heeft een aantal verbonden partijen die voor de gemeente taken uitvoeren of met wie de gemeente samenwerkt om doelen voor de Asser samenleving te bereiken. Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke en publiekrechtelijke organisaties waarin wij een financieel én een bestuurlijk belang hebben.

In deze paragraaf geven wij een overzicht van al onze verbonden partijen. Daarbij geven wij per verbonden partij inzicht in financiële aspecten, het bestuurlijk belang en/of het percentage aandelen. Van de verbonden partijen zullen verschillende ook (financieel en economisch) getroffen worden door het coronavirus, voor de betekenis daarvan verwijzen we hier naar de 'tweede impactanalyse corona gemeente Assen.'

Gemeenschappelijke regelingen

Alescon in liquidatie, GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 jan	31 dec	1 jan	31 dec	
pm	0	0	0	0	0

Doel Afwikkeling boedel Alescon in 2020. De juridische afwikkeling is naar voren gehaald in de planning en is naar verwachting eind december 2020 voltooid. Per 01 januari 2021 neemt WPDA alle bestaande schulden/vorderingen over.

Bestuurlijk belang Lid AB en DB, besluit bij meerderheid van stemmen.

Financieel belang Niet meer. Wel vindt in 2021 nog een afrekening plaats met de deelnemende gemeenten op de financiële afwikkeling van enkele nog lopende dossiers betreffende ex-medewerkers. Omdat deze afrekening in 2021 naar verwachting zowel in een geringe bate als in een geringe last kan uitmonden ten opzichte van de hertoe opgenomen balansposten op de liquidatiebalans van Alescon, hebben we ervoor gekozen dit voor 2021 als pro memorie post op te nemen.

Risico's en ontwikkelingen Kans op een geringe bijdrage in de eindafrekening ten gevolge van afwikkelingsverschillen.

Veranderingen in het belang Per 1 januari 2019 zijn de activiteiten gestopt en voor de gemeente Assen overgegaan naar de Gemeenschappelijke regeling Werkplein Drentsche Aa. Wij verwachten dat de GR per 01 januari 2021 zal zijn opgeheven.

Drents Archief, GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 jan	31 dec	1 jan	31 dec	
-120,2	135	135	62,5	100	0

Doel	Het Drents Archief is een Regionaal Historisch Centrum met twee hoofdtaken. Dit zijn de wettelijke taak om het archief van het Rijk en de gemeente Assen te beheren en het toegankelijk maken van de informatie in de archieven voor een breed publiek. Voor de gemeente Assen maakt het Drents Archief het mogelijk bestemmings- en bouwplannen in te zien. Daarnaast is het Drents Archief actief op het gebied van erfgoed en cultuureducatie. Jaarlijks maken zo'n 7.500 leerlingen kennis met diverse aspecten van de Drentse en Assense geschiedenis.
Bestuurlijk belang	Het Drents Archief is een gemeenschappelijke regeling met het Rijk en de gemeente Assen als deelnemers. De gemeente is zowel in het dagelijks als het algemeen bestuur vertegenwoordigd.
Financieel belang	Jaarlijks ontvangt het Drents Archief een instandhoudingssubsidie van de gemeente Assen. Daarnaast ontvangt het incidentele bijdragen voor projecten op het gebied van met name erfgoed- en cultuureducatie.
Risico's en ontwikkelingen	Het jaar 2021 is het eerste jaar dat het Drents Archief op basis van de nieuwe strategische visie 'Van collectie naar connectie' werkt. De verwachting is dat de nieuwe Archiefwet in 2021 wordt aangenomen. De nieuwe visie anticipeert daarop. Een van de consequenties hiervan is dat het Rijk zich in 2024 uit de gemeenschappelijke regeling terugtrekt. Daarom gaat het Drents Archief op zoek naar nieuwe partners voor de GR of gaat over op een andere bestuursvorm. Met de komst van de nieuwe Archiefwet gaat het Drents Archief de dienstverlening aan lagere overheden versterken. Zo wil het Drents Archief voor lagere overheden de wettelijk verplichte archivarisfunctie gaan invullen. Ook op het gebied van digitale archivering via het e-depot wil het Drents Archief met meer gemeenten overeenkomsten afsluiten. Een en ander leidt tot een uitzetting van de begroting. Hiertegenover staan extra inkomsten. Het Drents Archief zet naast de beheertaken nadrukkelijk in op het versterken van erfgoed en cultuureducatie. Zo wil het de samenwerking met hoger onderwijs uitbreiden.
Veranderingen in het belang	Zie hierboven

Eems Dollard Regio (EDR), GR, Leer Duitsland					(bedragen in € x 1.000)	
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021	
	1 jan	31 dec	1 jan	31 dec		
-7	pm	pm	pm	pm	0	

Doel	Regionale grensoverschrijdende samenwerking bevorderen en realiseren. Maatregelen ter versterking en ontwikkeling van de betrekkingen tussen de gebieden aan beide zijden van de grens afstemmen en oplossingen voor problemen treffen.
Bestuurlijk belang	GR, openbaar lichaam. De burgemeester en een wethouder van gemeente Assen zijn deelnemer in de EDR-raad (AB) en vertegenwoordigers van de gemeente Assen, met inachtneming van art.13.1 WGR. Elke deelnemer heeft één stem. Besluit bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage
Risico's en ontwikkelingen	Geen
Veranderingen	Geen

in het belang

Ad * Ten tijde van het opmaken van de begroting waren de cijfers over 2020 nog niet bekend. Voor deze verantwoording is daarom gebruik gemaakt van de cijfers over 2019.

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Drenthe (GGD) GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 jan	31 dec	1 jan	31 dec	
-2.652	3.167	3.519	2.073	2.073	0

Doel Uitvoering van wettelijke taken van de gemeente op het gebied van de publieke gezondheidszorg, een bijdrage leveren aan de publieke gezondheidszorg met afstemming op de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening voor 12 Drentse gemeenten. De GGD draagt bij aan de publieke gezondheidszorg en bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten.

Bestuurlijk belang Collegeregeling met afvaardiging van de wethouders van de Drentse gemeenten, lid AB en DB, besluit bij meerderheid van stemmen.

Financieel belang Jaarlijkse exploitatiebijdrage op basis van de GGD-begroting.

Risico's en ontwikkelingen Ten aanzien van algemene risico's houdt de GGD een Algemene Reserve van maximaal 5% van de omzet voor de basistaken. Voor het programma additioneel wordt een opslag van 10% berekend op de kostprijs van de additionele producten. Deze opslag wordt gestort in de risicoreserve. De reserve heeft een maximum-omvang van 33% van de loonkosten van het programma additioneel. Voor Veilig Thuis Drenthe wordt de opslag van 10% niet berekend. De GGD werkt tegen kostprijs voor de gemeenten, met de afspraak dat wanneer de gemeenten het product substantieel wensen terug te brengen er aanvullende afspraken worden gemaakt over de dan optredende frictiekosten.

De GGD voert op verzoek van het Rijk een aantal extra taken uit in het kader van corona; testen op corona en bronnenonderzoek bij positieve testen. Hierop is de organisatie aangepast en zijn er ook voor 2021 extra kosten te verwachten. Reële kosten die worden gemaakt het kader van corona worden door het Rijk vergoed.

Veranderingen in het belang Geen.

Gemeenschappelijke Kredietbank Drenthe (GKB), GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 jan	31 dec	1 jan	31 dec	
-1.190	10	247	8.185	7.794	237

Doel Uitvoeren wettelijke taken Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Op maatschappelijk en zakelijk verantwoorde wijze verlenen van dienstverlening bij het oplossen van schulden, inkomensbeheer (budgetbeheer en beschermingsbewind) en kredietverlening.

Bestuurlijk belang GR van drie Drentse gemeenten, lid AB en DB, besluit bij meerderheid van stemmen.

Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage op basis van dienstenovereenkomst en totale exploitatie van de GR.
Risico's en ontwikkelingen	Voor de ontwikkelingen rondom de GKB verwijzen we naar programma 3 'Meedoen in Assen' onderdelen 4) en 6) Schuldhulpverlening en armoedebestrijding en paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 'Meedoen in Assen'.
Veranderingen in het belang	Gemeente Assen neemt deel in de gemeenschappelijke regeling naar rato van het aantal inwoners. Dit varieert van jaar tot jaar minimaal.

Publiek Vervoer, GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 jan	31 dec	1 jan	31 dec	
-51	0	0	0	0	6

Doel	Samenwerkingsverband voor contractbeheer en door ontwikkelen van vraaggestuurd doelgroepenvervoer (Wmo en leerlingen).
Bestuurlijk belang	Getrapte vertegenwoordiging, indirect via wethouder gemeente Noordenveld
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage, aandeel Assen 5% van de apparaatskosten.
Risico's en ontwikkelingen	Basis op orde krijgen en houden.
Veranderingen in het belang	Geen.

Recreatieschap Drenthe, GR, Diever					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 jan	31 dec	1 jan	31 dec	
-80.303	738	745	669	669	0

Doel	Belangenbehartiging op het gebied van recreatie en toerisme voor 12 Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf.
Bestuurlijk belang	Openbaar Lichaam, lid AB, besluit bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage.
Risico's en ontwikkelingen	Geen.
Veranderingen in het belang	Geen.

Regio Groningen Assen 2030 (RGA), GR zonder meer, Groningen (RGA)					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 jan	31 dec	1 jan	31 dec	
-931	2.153	861	2.000	1.000	-1.292

Doel	<p>Samenwerkingsverband voor het versterken van de economie en de gebiedskwaliteit tussen de provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Assen, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Noordenveld, Tynaarlo en Westerkwartier.</p> <p>Economisch kerngebied verder ontwikkelen, interne samenhang verbeteren, bereikbaarheid verbeteren en de kwaliteit van stad en land behouden en versterken.</p>
Bestuurlijk belang	Vrijwillige samenwerking op basis van convenant. Lid Stuurgroep (AB), besluit bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage
Risico's en ontwikkelingen	Aan de raden en staten is gevraagd om in te stemmen met een Toekomst Agenda zodat de regio weer vijf jaar vooruit kan.
Veranderingen in het belang	Geen.

Regionaal Uitvoeringsorgaan Drenthe (RUD), GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 jan	31 dec	1 jan	31 dec	
-851.254	28.000	36.000	0	0	8.000

Doel	<p>Belangenbehartiging op het gebied van de uitvoering van taken, van toezicht op en handhaving van milieuvorschriften krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, en de overige milieuwet- en regelgeving. Uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening krachtens deze Wet- en regelgeving.</p> <p>Uitvoeren van milieutaken ten aanzien van bedrijven. Specialistisch advies op het gebied van bodem, lucht, geluid, asbest en externe veiligheid, voor twaalf Drentse gemeenten en de provincie Drenthe.</p>
Bestuurlijk belang	Openbaar lichaam, lid AB, besluit bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage
Risico's en ontwikkelingen	<p>Organisatorisch is het RUD versterkt. De financiële positie is kwetsbaar.</p> <p>De genoemde bijdrage is gebaseerd op de huidige verrekensystematiek. Als in 2020 wordt besloten om de verrekensystematiek te wijzigen wordt de deelnemersbijdrage voor 2021 gewijzigd. Deze wordt, in plaats van op basis van een historische verdeling, gebaseerd op het realistisch jaarprogramma 2020. Dit betekent een toename van de bijdrage van € 91.521. Het aandeel van Assen verandert van 6,1% naar 6,7% van de totale begroting van de RUD.</p>
Veranderingen in het belang	Geen.

Veiligheidsregio Drenthe, GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)	
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021	
	1 jan	31 dec	1 jan	31 dec		
-3.171	2.313	2.321	30.705	27.425	0	

Doel	Veiligheidsregio Drenthe is een netwerkorganisatie ter ondersteuning van de gemeentelijke taken op het gebied van brandweer, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening voor twaalf Drentse gemeenten.
Bestuurlijk belang	Openbaar lichaam, voorzitter AB, lid DB, besluit bij meerderheid van stemmen.
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage.
Risico's en ontwikkelingen	<p>In het regionaal risicoprofiel Drenthe zijn drie prioritaire risico's opgenomen die worden meegenomen in het beleidsplan 2019-2023 van de VRD:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De beheersbaarheid van een ernstige ziektegolf (pandemie). In de huidige crisissituatie (COVID-19) worden ervaringen opgedaan. - Verstoring telecommunicatie en ict (cybercrime/security). Het is onvoldoende duidelijk of hulpdiensten en (crisis)partners voorbereid zijn op cybercrime. - Terreur, extremisme en ondermijning. In Noord-Nederlands verband werken we samen op deze thema's, en gezien de impact blijft de voorbereiding hierop de komende vier jaar relevant. - (Maatschappelijke onrust rond) aardbevingen, windmolens etc. <p>De ontwerpbegroting 2021 van de VRD is opgesteld aan de hand van vier missielijnen. Deze zijn onveranderd ten opzichte van vorig jaar. Daarmee is de beleidsinhoudelijke koers in lijn met voorgaande jaren. In de meerjarenraming is met loon- en prijscompensatie rekening gehouden. Bij het bepalen van de gemeentelijke bijdrage is hier rekening mee gehouden alsmede grootschalig watertransport, op peil brengen kapitaallasten en wegvallen OMS-bijdrage.</p>
Veranderingen in het belang	Geen.

Werkplein Drentsche Aa, GR, Assen					(bedragen in € x 1.000)	
Specificatie	Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		Verwacht resultaat 2021
		1 jan	31 dec	1 jan	31 dec	
1 jan inclusief invlechting Alescon	-17.259	133	133	13.393	12.318	0

Doel	Uitvoering Participatiewet en Wet sociale werkvoorziening voor gemeenten Assen, Tynaarlo en Aa en Hunze.
Bestuurlijk belang	Lid AB en DB, besluitvorming op basis van unanimititeit van stemmen.
Financieel belang	Jaarlijkse exploitatiebijdrage; De bijdrage 2021 van de gemeente Assen aan de WPDA zoals hierboven is weergegeven betreft het bedrag exclusief btw zoals opgenomen in de Asser

	begroting 2021.
Risico's en ontwikkelingen	Het grootste financiële risico ligt ook in 2021 op het terrein van de beschikbare budgetten vanuit het Rijk voor het verstrekken van de uitkeringen. Daarnaast zal de invloed van corona, die in verband met de grote onzekerheden daaromtrent niet verwerkt is in de begroting 2021 van het WPDA, zeker gaan doorwerken in de uiteindelijke realisatie. Zie ook: Programma 2 Werken in Assen en Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing, programma werken.
Veranderingen in het belang	Geen.
Toelichting	De bijdrage 2021 van de gemeente Assen aan WPDA zoals hierboven is weergegeven is inclusief btw, zodat er aansluiting is met de begroting 2021 van WPDA.

Vennootschappen en coöperaties

De volgende vennootschappen (verbonden partijen) zijn ontbonden en uitgeschreven:

- Vordering op Enexis bv, Den Bosch (april 2020)
- CBL (Cross Border Lease) Vennootschap bv, Den Bosch (uiterlijk 2020)
- Verkoop Vennootschap bv, Den Bosch (uiterlijk september 2020)

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) nv, Den Haag				(bedragen in € x 1.000)	
2021: Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 1 2020	31 12 2020	1 1 2020	31 12 2020	
190	4.887.000	P.M.	144.802.000	pm	pm

Doel	Bank. Bijdragen aan maatschappelijke voorzieningen tegen zo laag mogelijke kosten.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder; samen met de Nederlandse staat, provincies en gemeenten stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (een stem per aandeel van € 2,50).
Financieel belang	Dividend uit deelneming in kapitaal 85.301 aandelen (0,15 %) ad € 2,50.
Risico's en ontwikkelingen	<p>Het risico voor de gemeente Assen is gering. BNG Bank heeft voldoende buffers en heeft de hoogste externe kredietratings (Moody's: Aaa, FitchRatings: AAA, S&P Global: AAA).</p> <p>In reactie op een zeer nadrukkelijke aanbeveling van de Europese Centrale Bank (ECB) heeft de bank op 1 april 2020 bekend gemaakt de uitkering van het dividend over 2019 op te schorten tot in elk geval 1 oktober 2020. Achtergrond hiervan is de significante schok die de coronapandemie de economie toebrengt en de rol die voor banken is voorzien om de effecten zoveel mogelijk te mitigeren.</p> <p>Het blijft de uitdrukkelijke intentie van de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur om het dividend na 1 oktober 2020 uit te keren conform het oorspronkelijke dividendvoorstel. Mocht dat te zijner tijd door onvoorziene ontwikkelingen niet mogelijk blijken of niet geoorloofd zijn, dan zullen de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur met een aangepast voorstel komen dat in een bijzondere Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal worden voorgelegd.</p>

Veranderingen in het belang   Geen.

Enexis Holding nv, Den Bosch					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 1 2020	31 12 2020	1 1 2020	31 12 2020	
300	4.112.000	pm	4.146.000	pm	pm

Doel   Nutsbedrijf, distributie en transporteren van energie, netwerkbeheer.

Bestuurlijk belang   Aandeelhouder, de Drentse gemeenten bezitten een kleine 2%, Assen bezit 568.290 aandelen ad € 1 per aandeel.

Financieel belang   Dividend uit deelneming in kapitaal 568.290 aandelen (0,38 % na gedeeltelijke aandelenverkoop in 2016). Naar verwachting zal het dividend vanaf 2020 structureel sterk dalen. Dit houdt vooral verband met de extra investeringen in verband met de uitrol van de energietransitie en de prognose van een verlaging van de gereguleerde tarieven (die aan de klanten worden doorberekend) als gevolg van de dalende rente.

Risico's en ontwikkelingen   Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Enexis heeft een sterk kredietrisicoprofiel met een A+ credit rating van Standard & Poor's en een Aa3 credit rating van Moody's. De energietransitie heeft grote impact op netbeheerders en dus ook op Enexis. Enexis maakt de netten geschikt om onder meer wind- en zonneparken aan te sluiten en duurzaam opgewekte energie te transporteren. Daarnaast blijft Enexis investeren in het reguliere onderhoud en de reguliere uitbreidingen die nodig zijn voor een veilig en betrouwbaar netwerk. Deze combinatie leidt tot een aanmerkelijk hoger activiteiten- en investeringsniveau. Ook is Enexis met verschillende stakeholders in gesprek over de financieringsmogelijkheden van de energietransitie. We verwachten dat we in de komende jaren een groter beroep zullen doen op vermogensverstrekkers – zowel schuldverstrekkers als aandeelhouders - om onze groei te financieren.

Veranderingen in het belang   Geen.

Claim Staat Venootschap (CSV) Amsterdam bv, Den Bosch					(bedragen in € x 1.000)
2021: Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 1 2020	31 12 2020	1 1 2020	31 12 2020	
0	452	pm	84	pm	P.M.

Doel   Namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON);
Namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland);
Het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat

op de Escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, samen met 6 provincies en circa 115 gemeenten, stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	Dividend uit deelneming in kapitaal, 11.520 aandelen (0,57%) ad € 0,01.
Risico's en ontwikkelingen	<p>Bij de verkoop van Attero Holding N.V. aan Recylceco B.V. (Waterland Private Equity Fund V C.V.) in 2014 is overeengekomen, zoals gebruikelijk is bij dergelijke transacties, om een deel van de verkoopprijs niet direct uit te betalen aan de verkopende aandeelhouders (waaronder Assen), maar te reserveren voor mogelijke claims van de koper, die hun oorsprong hebben in het verleden voor de verkoop. Deze reservering heeft plaatsgevonden in een zogenaamde Escrow, in dit geval een geblokkeerde derdengeldenrekening bij de notaris.</p> <p>Op 20 april 2020 hebben CSV Amsterdam B.V (waaraan de aandeelhouders de rechten en verplichtingen van bovengenoemde verkoop heeft overgedragen), Recylceco B.V., Attero Holding B.V. en Waterland Private Equity Fund V C.V. een vaststellingsovereenkomst ondertekend waarin een minnelijke schikking is getroffen voor de afwikkeling van alle geschillen. In totaal is een bedrag van € 8.164.000 uitgekeerd aan de aandeelhouders (besluit AVA op 9 april 2020). Assen heeft eenmalig € 47.025 ontvangen.</p> <p>De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting.</p>
Veranderingen in het belang	Na (eventuele voortijdige) beëindiging van de procedure naheffingsaanslag afvalstoffenheffing, zal het bestuur een voorstel besluit aan de aandeelhouders voor vereffening en definitieve ontbinding van de vennootschap kunnen voorleggen.

PBE (Publiek Belang Elektriciteitsproductie) bv, Den Bosch					
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 1 2020	31 12 2020	1 1 2020	31 12 2020	
0	1.590	P.M.	455	pm	pm

Doel	PBE wikkelt taken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder samen met 6 provincies en circa 115 gemeenten, stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	Dividend uit deelneming in kapitaal, 11.520 aandelen (0,57%) ad € 0,01.
Risico's en ontwikkelingen	<p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).</p> <p>Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden.</p>
Veranderingen	Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na

in het belang te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap voor eind 2020 zal kunnen worden ontbonden.

Groningen Airport Eelde (GAE) nv, Eelde					(bedragen in € x 1.000)
Ontvangst + Bijdrage	verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2020
	1 jan 2020	31 dec 2020	1 jan 2020	31 dec 2020	
-438	13.339	11.982	4.411	4.163	-1.357

Doel Uitoefening van het luchthavenbedrijf. Voornamelijk de aanleg, het onderhoud, de ontwikkeling, en de exploitatie van het luchtvaartterrein, inclusief het verrichten van daaraan verbonden handelingen van commerciële of financiële aard.

Bestuurlijk belang Aandeelhouder, samen met de provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Groningen en Tynaarlo. Stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Financieel belang Assen beschikt over 10% van de aandelen. Voor het Investeringscenario is op 19 oktober 2017 voor de periode 2017-2026 2,5 miljoen beschikbaar gesteld.

Risico's en ontwikkelingen GAE geeft aan dat een regionale luchthaven als GAE niet kan zonder een nationale bijdrage voor de veiligheid en de kosten voor het beheer en de instandhouding van de infrastructuur. Alleen dan kunnen regionale aandeelhouders de verantwoordelijkheid nemen voor een kostendekkende exploitatie. In de concept-Luchthavennota 2020-2050 wordt niet aangegeven, dat het Rijk deze rol direct of indirect (via de Schipholgroep) voor zichzelf ziet. GAE en de beide provincies hebben een zienswijze op de conceptnota ingediend.

Totdat er besluiten over de luchthavennota zijn genomen, wachten marktpartijen af met investeren. De RvC ging er voor de coronacrisis van uit dat het 2 tot 4 jaar zal duren voordat duidelijk is wat de samenwerking met de andere Nederlandse luchthavens voor GAE opbrengt. Gedurende deze periode wordt verwacht dat de exploitatieverliezen zullen toenemen naar circa € 1,5 miljoen per jaar. De impact van de coronacrisis zal ertoe leiden dat de exploitatieverliezen in elk geval voor dit jaar gaan oplopen.

De gemeente Groningen heeft haar aandelen per 1 april jl. geleverd aan FB Oranjewoud Participaties BV voor het symbolische bedrag van 1 euro.

Veranderingen in het belang In navolging van de gemeente Groningen hebben wij conform de verplichting in de statuten onze aandelen onlangs ook aangeboden aan de andere, zittende aandeelhouder.

Waterleiding Maatschappij Drenthe nv (WMD), Assen					(bedragen in € x 1.000)
2021: Ontvangst + Bijdrage	Verwacht eigen vermogen		verwacht vreemd vermogen		verwacht resultaat 2021
	1 1 2020	31 12 2020	1 1 2020	31 12 2020	
0	38.733	P.M.	130.283	pm	0

Doel Nutsvoorziening, het leveren van betrouwbaar, betaalbaar en veilig drinkwater, nu en in de toekomst.

Bestuurlijk belang Aandeelhouder, samen met de provincie Drenthe en 11 Drentse gemeenten, stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Financieel belang Assen bezit 147 aandelen, 7,5% van de 1.946 geplaatste aandelen.

Risico's en ontwikkelingen	<p>De focus van de WMD ligt op het leveren van kwalitatief en continu goed drinkwater. Daarnaast op het versterken van de financiële positie, nodig om het Meerjaren- Investeringsplan te financieren. Hierbij is het voornemen deze investeringsambitie 2021-2030 niet in 10 jaar maar in 12 jaar te realiseren. En de focus is gericht op een stabiele en noodzakelijke tariefontwikkeling naar de toekomst.</p> <p>Conform de Statuten zullen in het najaar 2020 het Financieel Plan 2021 (inclusief het Meerjaren Investeringsplan 2021-2030) en de voorstellen voor de tarieven 2021 ter goedkeuring worden aangeboden aan de aandeelhouders.</p>
Veranderingen in het belang	Geen.

Paragraaf 7. Grondbeleid

Algemeen

Het gemeentelijke grondbeleid ondersteunt de beleidsdoelstellingen die de gemeente Assen heeft voor woningbouw, bedrijvigheid, infrastructuur en het realiseren van (maatschappelijke) voorzieningen. Dit beleid heeft uw raad vastgesteld in onder meer de Regiovisie Groningen-Assen, de structuurvisies: Strategienota Ruimte 2016, FlorijnAs en Kloosterveen 2017-2035 en in onze visie op de binnenstad en het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid.

Grondbeleid

Naast actief grondbeleid overwegen we nadrukkelijk ook faciliterend grondbeleid, waaronder in Woonpark Diepstroeten, Kloosterveen, Havenkwartier en bij privaat eigendom in de binnenstad. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het gehanteerde grondbeleid bij vastgestelde (= bouwgrond in exploitatie) en toekomstige (= strategische gronden) ruimtelijke ontwikkelingen.

[bouwgrond in exploitatie](#) [gemeentelijk grondbeleid](#)¹

Veemarktterrein (plan Asselyn)	Vastgesteld 2019 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Gasfabriek Witterstraat	Vastgesteld 2010 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente.
Citadel / TPG Rolderstraat	Vastgesteld 2004 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Oostergoo / Schakelterrein	Vastgesteld 2008 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Assen-Oost	Vastgesteld 2017 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Noorderpark	Vastgesteld 2019 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Hoekbree	Vastgesteld 2015 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Peelerpark	Vastgesteld 1995

¹ De werkzaamheden zoals deze zijn voorzien op onze 'bouwgrond in exploitatie' (BIE) vallen binnen de definitie van actief grondbeleid, zoals vastgelegd in het besluit begroting en verantwoording (BBV).

[bouwgrond in exploitatie](#) [gemeentelijk grondbeleid](#)¹

	Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente.
Groene Dijk	Vastgesteld 2011 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente.
Messchenveld 1A	Vastgesteld 2000 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente.
Werklandschap Assen-Zuid	Vastgesteld 2011 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente. De focus ligt op de uitwerking van de gronden gelegen ten westen van Graswijk (raadsbrief 2013) met het bestemmingsplan Entreezone (vastgesteld 2019) en de Groene Zoom (ontwerp 2020).
Kloosterveen 2012	Vastgesteld 2015 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente in de buitenring van Kloosterveen en Kloosterbos.
Kloosterveen 2	Vastgesteld 2003 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte (eventueel op basis van de ontwikkelovereenkomst) bij gemeentelijke eigendommen en het faciliteren van ontwikkelingen door derden. Voor dit gebied hebben we een ontwerp bestemmingsplan Kloosterakker in procedure gebracht. Het gebied maakt onderdeel uit van de structuurvisie Kloosterveen 2017-2035, waarbij uw raad de Nota Bovenplanse Investerings (NBI) heeft vastgesteld. De NBI vormt ons kader voor onderhandelingen met ontwikkelende derden in Kloosterveen. Wij hanteren actief grondbeleid indien een private ontwikkelaar niet overgaat tot de ontwikkeling van noodzakelijke woningbouw, binnen de kaders zoals uw raad die vaststelt, zoals het bestemmingsplan, het exploitatieplan en het beeldkwaliteitsplan.

[strategische gronden](#) [gemeentelijk grondbeleid](#)

De Haar / TRZ	Wij nodigen marktpartijen, eigenaren en gebruikers in het gebied uit om te komen met initiatieven. In de TRZ gaan we uit van een gefaseerde ontwikkeling en faciliterend grondbeleid op basis van uitnodigingsplanologie. Hiertoe hebben we met de partners binnen de TRZ een intentieovereenkomst gesloten. Voor 2020/2021 hebben we voor faciliterend grondbeleid een budget van € 250.000 opgenomen.
Havenkade	Voor het Havenkwartier gaan we uit van een gefaseerde ontwikkeling en faciliterend grondbeleid op basis van uitnodigingsplanologie. Marktpartijen, eigenaren en gebruikers in het gebied nodigen we uit om te komen met initiatieven. In september 2019 heeft uw raad een krediet verleend voor de actualisatie van het masterplan en placemaking. Voor 2020/2021 hebben we in totaal € 550.000 opgenomen.
Kloosterveen 3	De kaders voor deze gebiedsontwikkeling met 1.750 woningen, als vervolg op

---

Kloosterakker (500 woningen), zijn opgenomen in de Structuurvisie Kloosterveen 2017-2035. Bij de verdere ontwikkeling van Kloosterveen gaan we uit van een actief grondbeleid voor de gemeentelijke gronden en faciliterend grondbeleid bij eigendom van derden. Voor de planvorming hebben we geen bedrag opgenomen in de begroting.

Herziening grondexploitaties

Alle grondexploitaties hebben we bij de begroting herzien en aan uw raad voorgelegd. Deze herziening vindt plaats op basis van meest actuele beleidsmatige uitgangspunten. Deze uitgangspunten beslaan onder meer het grondbeleid per project, de programmering van wonen en werken, de gemeentelijke grondprijzenbrief en de parameters voor rente en inflatie.

Bij de jaarafsluiting gaan we, op basis van de door uw raad vastgestelde uitgangspunten, alle grondexploitaties administratief herzien om aansluiting te krijgen bij de feitelijke realisatie van het afgelopen jaar.

Programmering

Op 24 november 2016 heeft uw raad de Strategienota Ruimte 2016 vastgesteld. De nota hanteert bewust een korte horizon van 10 jaar, omdat recente onderzoeken laten zien dat behoeften vaak sterk fluctueren. We zijn wettelijk verplicht onze ruimtelijke keuzes te baseren op de actuele regionale behoefte. Daartoe hebben we voor de toekomstige vraag naar ruimte een aantal scenario's doorgerekend. Basis voor de scenario's zijn de vier lange termijn scenario's van het centraal planbureau en drie bevolkingsscenario's. De ruimtevraag hebben we onderbouwd met een woningmarktonderzoek door KAW en een economische behoeftebepaling door onderzoeksbureau Louter. Voor de periode tot 2025 komt de strategienota tot een woningbouwbehoefte van 340 woningen per jaar. Voor de gemengde bedrijventerreinen komt in het meest realistische scenario de behoefte uit op 2,25 hectare voor de periode tot 2025.

Beheersmaatregelen langere looptijden

Het besluit begroting en verantwoording (BBV) stelt een maximale looptijd voor grondexploitaties van 10 jaar, waar alleen gemotiveerd van kan worden afgeweken. Voor de complexen Messchenveld 1a en Kloosterveen 2 is dit van toepassing, het complex werklandschap Assen-zuid hebben we hierop aangepast. Met de vaststelling van de begroting 2019 heeft uw raad de volgende beheersmaatregelen geaccordeerd:

Messchenveld 1a

De looptijd van deze grondexploitatie bedraagt 19 jaar. Dit bedrijventerrein hebben we nagenoeg volledig woonrijp gemaakt. Gefaseerd aanleggen van Messchenveld is daarom niet meer mogelijk. Het verkooprisico bestaat derhalve uit het verkooptempo van de beschikbare bouwkavels. Een besparing op de gereserveerde kosten kan worden aangemerkt als een beheersmaatregel voor het uitblijven van de opbrengsten na 10 jaar. Dit betreft investeringen in de aanpassing van uitritten en de aanpassing van nutsvoorzieningen. Ook zien we over de gehele looptijd af van indexering van de opbrengsten.

Kloosterveen 2

De voorliggende grondexploitatie heeft een looptijd van 10 jaar en valt daarmee precies binnen de richttermijn in het BBV. Indien desondanks blijkt dat er op termijn geen markt meer is voor nieuwe woningen kunnen we ervoor kiezen om af te zien van investeringen in het bouw- en woonrijp maken van de resterende kavels. Bij de vaststelling van Kloosterakker valt deze ontwikkeling ruim binnen de richtlijn van het BBV.

Werklandschap Assen-Zuid

Hier hebben we het daadwerkelijk in ontwikkeling te nemen exploitatiegebied verkleind, passend bij de geprognosticeerde marktvraag voor de komende 10 jaar. Het exploitatiegebied bezien we jaarlijks 'voortschrijdend' op basis van de gerealiseerde uitgifte. Deze werkwijze zorgt voor een beperking van de looptijd. Het vaststellen van een beheersmaatregel conform het BBV is daarmee niet nodig. Voor de rest van het exploitatiegebied hebben we voorlopig geen grondopbrengsten, maar ook geen investeringen in het bouwen en woonrijp maken geraamd. Reeds aangekochte gronden alhier kunnen we na 10 jaar verkopen tegen de agrarische waarde, indien dan blijkt dat er geen marktvraag meer bestaat naar deze bedrijfskavels.

Grondprijzen

Bij de bepaling van uitgifteprijzen gaan we in beginsel uit van de marktwaarde van bouwrijpe grond. Om beleidsmatige redenen wijken we bij sociale woningbouw en maatschappelijke voorzieningen van dit beginsel af. Voor de wenselijke transparantie maken we jaarlijks bij de begroting de uitgifteprijzen van de gemeente Assen openbaar in de grondprijzenbrief.

Vastgoedwaarden, bouwkosten en daarmee ook grondwaarden veranderen als gevolg van de gewijzigde marktomstandigheden. Met name de verkoopprijzen voor woningbouw zijn afgelopen jaar sterk gestegen en de toekomst, mede door corona, is onzeker. We zijn daarom terughoudend bij het verhogen van grondprijzen en voorzichtig met het 'inboeken' van de opbrengsten ervan. In onze grondexploitaties gaan we niet automatisch uit van stijgende opbrengsten. In de grondprijzenbrief 2021 hebben we de uitgifteprijzen voor onze bedrijventerreinen niet verhoogd.

Parameters voor rente, inflatie en onvoorzien

Het gemeentelijk grondbedrijf wordt gefinancierd vanuit de algemene dienst en er we maken geen gebruik van projectfinanciering. Aan de bedrijfsgrond in exploitatie (BIE) rekenen we daarom de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen toe en er rekenen we geen rente toe aan het eigen vermogen. De rekenrente bedraagt 1,5%. Dit is conform het voorschrift van de BBV.

De disconteringsvoet binnen het grondbedrijf is gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone, momenteel (dicht tegen) 2%. Dit is conform het voorschrift van de BBV.

Het ligt voor de hand om bij de indexatie (prijsstijging) van kosten en opbrengsten eveneens aan te sluiten bij het meerjarig streefpercentage voor de inflatie binnen de Eurozone. De Europese Centrale Bank streeft immers naar een stijging van het algemene prijspeil dicht tegen de 2%. Naar verwachting stijgen de kosten en opbrengsten immers op langere termijn met eenzelfde percentage. Voor toekomstige kostenstijgingen gaan we daarom uit van 2%. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe houden we voor de grondopbrengsten een indexeringspercentage van 0% aan.

In een grondexploitatie rekenen we over de nog te maken kosten met een onzekerheidsmarge, opgenomen

onder de post onvoorzien². Standaard rekenen we in de exploitatie met een percentage van 10%. Bij project specifieke risico's kunnen we hiervan afwijken. In dergelijke gevallen maken we dit expliciet kenbaar gemaakt. In de voorliggende begroting is dat het geval bij het complex Citadel/TPG Rolderstraat. De waardering van de gemeentelijke panden en de risico's daarbij in het vastgoedbeheer en onderhoud geven aanleiding tot een grotere onzekerheidsmarge.

Vennootschapsbelasting

Sinds 2016 heeft ook het gemeentelijk grondbedrijf te maken met vennootschapsbelasting. Bij de start van deze fiscale regeling hebben we onderzoek gedaan naar de fiscale positie van het grondbedrijf. De uitkomst was dat het grondbedrijf niet door de ondernemerspoort komt en daarmee niet vennootschapsbelastingplichtig is. Jaarlijks controleren we of het grondbedrijf hieraan nog voldoet.

Grondexploitaties en meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG)

Grondexploitaties opgenomen in het grondbedrijf zijn langjarige projecten. Beslismomenten zijn niet gekoppeld aan de jaarcyclus van de gemeentelijke begroting. De uitgaven binnen projecten vloeien voort uit in het verleden separaat door de raad vastgestelde grondexploitaties, zoals bijvoorbeeld: Noordenpark, Hoekbree, Assen-Oost, etc. Het collegeprogramma bevat ook beleidsambities buiten de al vastgestelde grondexploitaties. Daarom hebben we bij deze begroting een meerjarenperspectief grondexploitaties (=MPG) gevoegd. Het MPG bevat vertrouwelijke informatie en maken we niet openbaar. In het MPG staan projecten waarin de gemeente mogelijk financieel zal gaan participeren. Projecten die volledig door marktpartijen worden gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld Woonpark Diepstroeten en TT-World zijn hier niet in opgenomen. In een dergelijke situatie blijft onze rol beperkt tot de planologische medewerking en eventuele vergunningen. De gemeente loopt hierbij dus geen financieel risico, maar kan beleidsmatig wel een belang hebben bij de realisatie ervan.

Financieel beleid

Het uitgangspunt van het financiële beleid is dat de grondbedrijfactiviteiten financieel zelfstandig zijn. Dit betekent dat het proces van stedelijke ontwikkeling dat hiervoor nodig is, niet leidt tot een beslag op de algemene middelen van de gemeente. Dat vraagt om een financieel gezond bedrijf (samenspel van grondexploitaties en reserves) waarbinnen we grote schommelingen in het eigen vermogen kunnen opvangen. De financiële grondslagen van het grondbedrijf zijn door de raad vastgesteld en gebaseerd op het Besluit begroting en verantwoording (BBV). In de financiële grondslagen zijn onder meer de waarderingsgrondslagen van de activa (bezittingen) vastgelegd. Ook is in het BBV bepaald dat verliezen worden genomen zodra die bekend zijn en winsten worden verwerkt op het moment van realisatie.

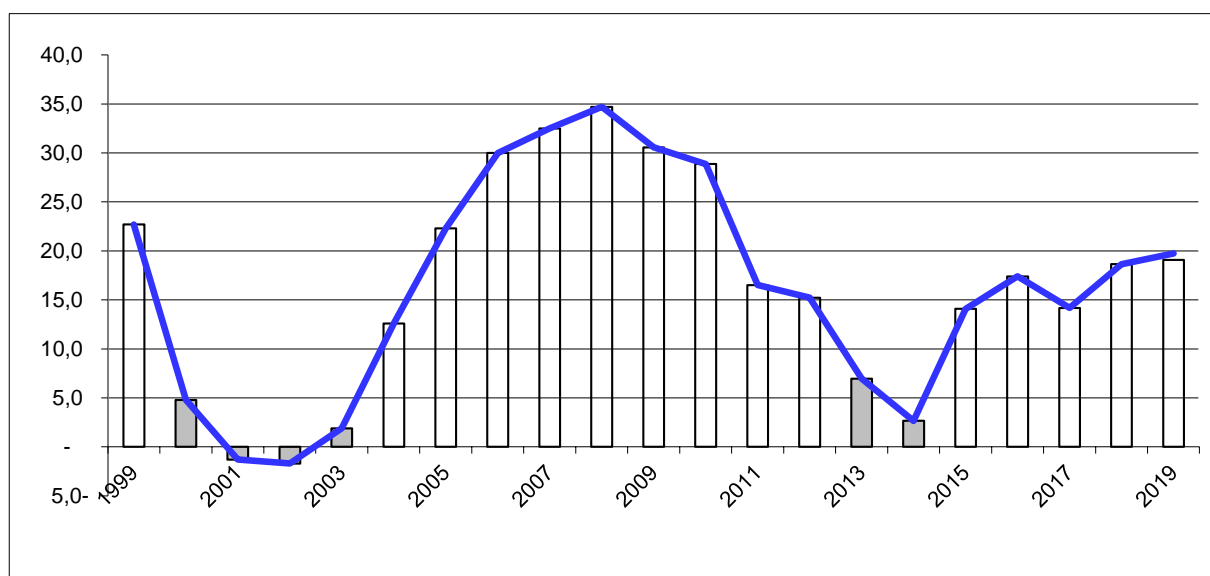
² De post onvoorzien betreft geen aparte kostensoort. Het betreft onzekerheidsmarge over de kostensoorten, zoals deze zijn opgenomen in de kostensoortenlijst (Bro artikel 6.2.3 t/m 6.2.5). In verband met de wens tot financiële transparantie wordt het totaal aan onvoorzien apart in beeld gebracht.

Ontwikkeling vermogenspositie

De financiële positie van het grondbedrijf verandert voortdurend. Voor de beschrijving van de vermogenspositie van het grondbedrijf maken we onderscheid tussen de algemene reserve grondbedrijf en de weerstandsreserve grondbedrijf. Beleidsmatig gezien is het verloop van de algemene reserve grondbedrijf het meest van belang.

Algemene reserve grondbedrijf

De algemene reserve grondbedrijf is bedoeld voor het opvangen van de financiële effecten van vastgestelde grondexploitaties en strategische gronden. Verder kunnen we de algemene reserve grondbedrijf benutten voor nieuwe gebiedsontwikkelingen.

Bovenstaande figuur geeft een beeld van het historisch verloop van de algemene reserve grondbedrijf. Het saldo eind 2019 bedraagt circa € 19,7 miljoen. De figuur laat echter ook de grilligheid zien van het verloop van de reserve. Na de kredietcrisis in 2008 is de reserve in slechts 5 jaar tijd teruggelopen van ruim € 30 miljoen naar praktisch nul. Mede daardoor hebben we besloten (collegeakkoord) om in 2015 de lopende grondexploitaties te optimaliseren. We hebben gekozen voor een meer gefaseerde ontwikkeling van Assen-Zuid en de afsplitsing van Kloosterhout en Kloosterbos van Kloosterveen 2. Hiermee daalde het beslag op de weerstandsreserve (Assen-Zuid) en was een tussentijdse winstneming (Kloosterveen 2) mogelijk.

De verdere ontwikkeling van de algemene reserve grondbedrijf in de komende jaren is onzeker en daarmee lastig te voorspellen. Het verloop wordt door een aantal componenten bepaald, te weten:

- Het huidige saldo van de algemene reserve, zijnde € 19,7 miljoen.
- Beslag op algemene reserve van € 19,6 miljoen als gevolg van:
  - Beslag door de verplichte jaarlijkse toename van de verliesvoorziening voor vastgestelde nadelige complexen, in totaal € 9,4 miljoen. Dit bedrag is op basis van de huidige calculaties. Verslechtering in de calculaties, bijvoorbeeld als gevolg van gewijzigde externe ontwikkelingen, leidt tot een hoger bedrag.
  - Beslag door raadsbesluiten voor specifieke onttrekkingen en plankosten voor strategische gronden, totaal € 2,7 miljoen.
  - Beslag door nadelige effecten op onze huidige strategische gronden, indien deze niet tot ontwikkeling worden gebracht, geraamd op € 5,0 miljoen.

- Beslag door rekening te houden met specifieke tegenvallers in de grondexploitaties, zoals effecten van Corona met vertraging en extra plankosten en marktrisico's tot gevolg, uitgangspunt € 2,5 miljoen.
- Anderzijds, hoewel onzeker en afhankelijk van gronduitgifte en marktontwikkelingen, indien onze vastgestelde grondexploitaties zoals Messchenveld, Assen-Zuid, Kloosterbos en Kloosterveen zich ontwikkelen zoals voorzien kan er een voordelig effect ontstaan van € 18,8 miljoen als gevolg van:
  - Mogelijke winstneming van in totaal € 3,9 miljoen.
  - Vrijval van de weerstandsreserve, zijnde € 10,0 miljoen ten gunste van de algemene reserve door een afname van het risicoprofiel.
  - Besparing op rente, omdat een deel van de activa betaald is met opbrengsten in het verleden. Dit levert een voordelig effect van € 4,9 miljoen. Deze post is echter sterk afhankelijk van de renteontwikkeling en de regelgeving over hoeveel rente mag worden toegerekend.
- Indien rekening wordt gehouden met toekomstige uitvoeringsbesluiten door de gemeenteraad voor onder andere de eerste fase van het Havenkwartier, Kloosterakker en Kloosterveen 3 (ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding) levert dit een beslag op de algemene reserve van € 17,6 miljoen.
- Per saldo ontstaat na 10 jaar, bij verloop van de reserve conform het meerjarenperspectief, een algemene reserve van + € 1,2 miljoen.

Ontwikkeling vermogenspositie samengevat (bedragen in € x miljoen):

Huidig saldo algemene reserve grondbedrijf	19,7
Beslag op algemene reserve bij huidige besluitvorming zonder verdere ontwikkeling	- 19,6
Saldo	0,1
Geplande voordelige effecten in vastgestelde grondexploitaties (onzeker!)	18,8
Effect ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding	- 17,7
Verwacht toekomstig saldo	1,2
na 10 jaar bij verloop van de reserve conform meerjarenperspectief	

Indien de algemene reserve van het grondbedrijf op enig moment onvoldoende middelen bevat, zullen risico's in grondexploitaties of geplande ruimtelijke ontwikkelingen beslag krijgen binnen de algemene dienst en vergroot dit het risico voor onze algemene begroting.

Weerstandsreserve grondbedrijf

De weerstandsreserve grondbedrijf dient voor het opvangen van risico's in de reeds vastgestelde grondexploitaties en verworven gronden voor nieuwe ontwikkelingen. Voor de jaarlijkse bepaling van de weerstandsreserve grondbedrijf hanteren we de IFLO-norm van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Onderbouwing hiervan gebeurt met een risicoanalyse op projectniveau.

Raming nog te realiseren bedragen

Op basis van de actuele grondexploitaties bedraagt het verwachte nog te realiseren resultaat € 59 miljoen nadelig (eindwaarde). Voor alleen de exploitaties met een negatief resultaat bedraagt het verwachte nog te realiseren resultaat € 63 miljoen nadelig op basis van eindwaarde, hiervoor hebben we per 1 januari 2020 een voorziening getroffen van € 53 miljoen op basis van contante waarde. De nog te realiseren kosten bedragen € 41 miljoen exclusief rente en indexatie, de nog te realiseren opbrengsten bedragen € 70 miljoen.

Uitvoeringskredieten

In het Meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG) hebben we een actueel en integraal overzicht van de grondexploitaties opgenomen. Het MPG is vertrouwelijk en u ontvangt het jaarlijks met de begroting. Gelijktijdig met de begroting worden de kredieten in overeenstemming gebracht met het verwachte kosten-niveau zoals opgenomen in de meest actuele calculaties. Dit leggen we in een apart raadsvoorstel aan u voor. De geactualiseerde kredieten bestaan uit alle al gemaakte kosten (inclusief strategische grondaankopen en bijgeschreven rente) en alle geprognosticeerde kosten (inclusief de geprognosticeerde prijsstijgingen en de geprognosticeerde interne rekenrente). De gerealiseerde winstnemingen worden niet meegenomen in het uitvoeringskrediet.

Ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding

In de MPG zijn opgenomen de herziening van vastgestelde grondexploitaties en de concept grondexploitaties voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding, waarvoor nog geen uitvoeringsbesluit is vastgesteld. De volgende ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding zijn in het MPG opgenomen:

Ontwikkelingen zonder uitvoeringsbesluit

TRZ (complex De Haar)	Voor een eventuele structurele inzet voor de TRZ wordt in het meerjarenperspectief voor de komende 10 jaar rekening gehouden met planbegeleiding van initiatieven door derden.
Havenkwartier (complex Havenkade)	In het MPG wordt uitgegaan van een herijkte visie en een bijdrage voor place-making in het gebied. Tevens hebben we de ontwikkeling van een beperkte eerste fase (Sluiskade) meegenomen.
Kloosterakker (voorheen complex Kloosterveen 2)	Het bestemmingsplan Kloosterakker lag per 29 mei 2019 ter inzage. Dit plan wordt naar verwachting in de tweede helft van 2020 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.
Kloosterveen 3	Dit complex bevat de gemeentelijke eigendommen in Kloosterveen, gelegen buiten de exploitatiegrens van Kloosterakker. De kaders voor deze gebiedsontwikkeling, als vervolg op Kloosterakker, zijn opgenomen in de Structuurvisie Kloosterveen 2017-2035. In de concept grondexploitatie voor Kloosterveen 3 wordt uitgegaan van een actieve ontwikkeling van gemeentelijke gronden en faciliterend grondbeleid voor eigendommen van derden.
3de Hoofdontsluiting Kloosterveen	De provincie Drenthe werkt momenteel aan een oplossing voor het knelpunt Norgerbrug. Bij deze aanpassing dient ook rekening te worden gehouden met de ontsluiting voor Kloosterveen op de N371. Gezien de noodzaak van deze hoofdontsluiting voor de verdere ontwikkeling van Kloosterveen zijn deze kosten gedeeltelijk opgenomen in het MPG en gedeeltelijk binnen de algemene dienst.
Klenckestraat	Dit complex bevat de realisatie van 12 rijwoningen aan de Klenckestraat. Naar verwachting wordt het bestemmingsplan en grondexploitatie in de tweede helft van 2020 aan uw raad ter vaststelling voorgelegd.

Indien deze geplande ruimtelijke ontwikkelingen in uitvoering worden genomen betekent dat een vermogensbeslag in ongeveer dezelfde orde van grootte als de nog verwachte baten uit de huidige vastgestelde grondexploitaties die in uitvoering zijn. Dus de nieuwe ontwikkelingen kunnen alleen in uitvoering worden genomen als de opbrengsten uit de huidige grondexploitaties verlopen zoals geraamd en daarvan hebben

we aangegeven dat die onzeker zijn en sterk afhankelijk van externe ontwikkelingen. Bovendien is de fase-ring in de tijd van belang. Voortgang bij de ontwikkeling van Kloosterveen is bijvoorbeeld nodig om de eerste fase van het Havenkwartier in ontwikkeling te kunnen nemen.

Naast de opgenomen ontwikkelingen in het MPG, zijn er ook nog andere ontwikkelingen die mogelijk een beslag zullen leggen op de reserve grondbedrijf, zoals bijvoorbeeld:

- Diverse ruimtelijke ontwikkelingen in de binnenstad van Assen.
- Het vervolg, na bijvoorbeeld Sluiskade, van de ontwikkeling in het Havenkwartier.
- Actief grondbeleid bij de ontwikkeling van de Toeristisch Recreatieve Zone.
- Overige ruimtelijk ontwikkelingen in Assen.

De hierboven genoemde ontwikkelingen zijn dus niet meegenomen in het MPG.

Financiële begroting

Samenvatting resultaten

1. Programmaplan
2. Lasten en baten per programma
3. Lasten en baten per programma en beleidsthema
4. Lasten en baten per taakveld

1. Programmaplan

Programmaplan (bedragen x € 1.000)						
Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Programma's	-204.167	-206.826	-194.421	-195.263	-192.666	-195.613
Algemene dekkingsmiddelen	205.032	207.842	204.651	208.466	210.606	213.271
Kosten overhead	-19.217	-19.610	-19.159	-19.553	-19.640	-19.647
Heffing vennootschapsbelasting	-138	-50	-51	-51	-52	-52
Onvoorzien/incidenteel	0	-348	-482	-326	-806	-822
Totaal saldo van baten en lasten	-18.490	-18.991	-9.462	-6.727	-2.558	-2.863
mutaties in reserves						
storting reserves	31.763	4.014	1.139	1.032	1.000	971
beschikking reserves	52.708	23.005	10.054	7.115	3.823	3.822
Totaal mutaties in reserves	20.944	18.991	8.915	6.083	2.823	2.851
Resultaat	2.454	0	547	644	265	-12

2. Lasten en baten per programma

Lasten en baten per begrotingsprogramma (bedragen x € 1.000)						
Programma	realisatie	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten						
Wonen in Assen	22.532	24.614	20.891	21.440	20.775	21.141
Werken in Assen	69.780	60.443	56.576	57.045	57.204	57.795
Meedoen in Assen	115.105	121.149	110.943	111.131	109.058	110.061
Aantrekkelijk Assen	16.693	16.011	16.050	15.639	15.643	15.891
Samen werken aan Assen	5.324	4.272	4.086	4.087	3.897	3.906
Bedrijfsvoering, directe taken	35.605	35.961	39.035	39.705	40.501	41.338
Vastgoed en Grondbedrijf	29.215	30.800	29.630	30.382	29.586	29.688
Totaal lasten	294.254	293.250	277.211	279.429	276.664	279.820
Baten						
Wonen in Assen	19.912	18.933	19.074	19.185	19.221	19.228
Werken in Assen	33.610	32.309	29.026	29.703	30.421	31.167
Meedoen in Assen	8.157	7.943	7.862	7.883	7.888	7.888
Aantrekkelijk Assen	1.234	547	72	72	72	72
Samen werken aan Assen	940	771	725	738	738	738
Bedrijfsvoering, directe taken	3.740	4.856	5.342	5.422	5.532	5.532
Vastgoed en Grondbedrijf	22.495	21.065	20.689	21.163	20.126	19.582
Totaal baten	90.087	86.424	82.790	84.166	83.998	84.207
Totaal saldo programma's	204.167	206.826	194.421	195.263	192.666	195.613
Algemene dekkingsmiddelen						
Lasten	5.241	2.592	5.957	5.826	6.567	6.586
Baten	210.273	210.434	210.608	214.292	217.173	219.857
Totaal algemene dekkingsmiddelen	205.032	207.842	204.651	208.466	210.606	213.271
Overhead						
Lasten	23.297	23.447	23.031	23.455	23.542	23.549
Baten	4.079	3.837	3.872	3.902	3.902	3.902
Totaal overhead	-19.217	-19.610	-19.159	-19.553	-19.640	-19.647
Heffing vennootschapsbelasting	138	50	51	51	52	52
Onvoorzien/incidenteel	0	348	482	326	806	822
Saldo van lasten en baten	18.490	18.991	9.462	6.727	2.558	2.863
Mutaties in reserves						
Storting reserves	31.763	4.014	1.139	1.032	1.000	971
Beschikking reserves	52.708	23.005	10.054	7.115	3.823	3.822
Totaal mutaties in reserves	20.944	18.991	8.915	6.083	2.823	2.851
Resultaat	2.454	0	547	644	265	12

3. Lasten en baten per programma en beleidsthema

3. Lasten en baten per programma en beleidsthema						(bedragen x € 1.000)	
Programma / Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Lasten							
Wonen in Assen							
Woningbouw/woonplan	1.743	1.893	1.652	1.617	1.534	1.549	
Openbare ruimte	13.452	15.651	12.066	12.379	12.561	12.899	
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	853	1.149	1.192	1.504	1.131	1.135	
Duurzaamheid	6.484	5.921	5.981	5.940	5.549	5.558	
Totaal Wonen in Assen	22.532	24.614	20.891	21.440	20.775	21.141	
Werken in Assen							
Participatie en inkomen	59.561	55.039	55.090	55.583	56.140	56.722	
Economische ontwikkelingen en innovatie	1.223	1.504	1.486	1.462	1.064	1.073	
FlorijnAs	8.996	3.900	0	0	0	0	
Totaal Werken in Assen	69.780	60.443	56.576	57.045	57.204	57.795	
Meedoen in Assen							
Jeugdzorg	27.999	29.253	28.860	28.804	28.750	29.182	
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	69.687	72.831	63.121	63.236	62.037	62.467	
Mijn Buurt Assen	4.860	4.979	4.981	5.117	4.578	4.642	
Meedoenbeleid	4.179	4.578	4.412	4.487	4.113	4.113	
Sport	335	371	346	351	355	359	
Schuldhelpverlening	1.316	1.414	1.401	1.316	1.356	1.383	
Onderwijs	6.730	7.724	7.822	7.820	7.869	7.915	
Totaal Meedoen in Assen	115.105	121.149	110.943	111.131	109.058	110.061	
Aantrekkelijk Assen							
Aantrekkelijke binnenstad	943	799	676	174	175	175	
Kunst en cultuur	10.352	10.524	10.484	10.409	10.588	10.765	
Evenementen	1.830	1.243	1.258	1.272	1.035	1.048	
Veiligheid	3.568	3.445	3.632	3.784	3.845	3.903	
Totaal Aantrekkelijk Assen	16.693	16.011	16.050	15.639	15.643	15.891	
Samen werken aan Assen							
Bestuur	3.963	2.943	2.923	2.923	2.874	2.882	
Regionale samenwerking	376	495	496	511	366	371	
Dienstverlening	985	834	667	653	657	653	
Totaal Samen werken aan Assen	5.324	4.272	4.086	4.087	3.897	3.906	
Bedrijfsvoering							
Kosten directe taken	35.605	35.961	39.035	39.705	40.501	41.338	
Totaal Bedrijfsvoering	35.605	35.961	39.035	39.705	40.501	41.338	

Programma / Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vastgoed en Grondbedrijf						
Parkeren	3.632	3.900	3.466	3.471	3.471	3.470
Vastgoed	21.048	20.621	20.284	20.916	21.393	21.861
Grondbedrijf	4.535	6.279	5.880	5.995	4.722	4.357
Totaal Vastgoed en Grondbedrijf	29.215	30.800	29.630	30.382	29.586	29.688
Totaal lasten	294.254	293.250	277.211	279.429	276.664	279.820
Baten						
Wonen in Assen						
Woningbouw/woonplan	1.728	1.566	1.807	1.928	1.928	1.928
Openbare ruimte	8.895	7.962	7.723	7.852	7.852	7.852
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	196	185	185	97	97	97
Duurzaamheid	9.092	9.220	9.359	9.308	9.344	9.351
Totaal Wonen in Assen	19.912	18.933	19.074	19.185	19.221	19.228
Werken in Assen						
Participatie en inkomen	33.479	29.509	28.906	29.583	30.301	31.047
Economische ontwikkelingen en innovatie	131	120	120	120	120	120
FlorijnAs	0	2.680	0	0	0	0
Totaal Werken in Assen	33.610	32.309	29.026	29.703	30.421	31.167
Meedoen in Assen						
Jeugdzorg	0	0	0	0	0	
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	2.934	2.540	2.540	2.558	2.558	2.558
Mijn Buurt Assen	0	0	0	0	0	
Sport	3	0	0	0	0	0
Schuldhelpverlening	0	0	0	0	0	
Onderwijs	5.220	5.403	5.322	5.325	5.330	5.330
Totaal Meedoen in Assen	8.157	7.943	7.862	7.883	7.888	7.888
Aantrekkelijk Assen						
Aantrekkelijke binnenstad	346	375	25	25	25	25
Kunst en cultuur	160	125	0	0	0	0
Evenementen	657	4	4	4	4	4
Veiligheid	71	43	43	43	43	43
Totaal Aantrekkelijk Assen	1.234	547	72	72	72	72
Samen werken aan Assen						
Bestuur	28	0	0	0	0	0
Regionale samenwerking	15	0	0	0	0	0
Dienstverlening	897	771	725	738	738	738
Totaal Samen werken aan Assen	940	771	725	738	738	738

Programma / Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bedrijfsvoering						
Inkomsten directe taken	3.740	4.856	5.342	5.422	5.532	5.532
Totaal Bedrijfsvoering	3.740	4.856	5.342	5.422	5.532	5.532
Vastgoed en Grondbedrijf						
Parkeren	4.700	4.843	4.927	4.955	4.984	4.984
Vastgoed	12.030	10.889	10.323	10.329	10.329	10.329
Grondbedrijf	5.764	5.333	5.439	5.879	4.813	4.269
Totaal Vastgoed en Grondbedrijf	22.495	21.065	20.689	21.163	20.126	19.582
Totaal baten	90.087	86.424	82.790	84.166	83.998	84.207
Totaal saldo programma's	204.167	206.826	194.421	195.263	192.666	-195.613
Algemene dekkingsmiddelen						
Lasten						
Belastingheffing	697	682	593	602	612	612
Financiering/Belegging	133	173	159	178	190	190
Gemeentefonds	4.177	3.813	3.891	3.767	3.681	3.541
Overige algemene middelen	36	-1.143	1.973	1.944	2.754	2.904
Voorzieningen	186	0	0	0	0	0
Saldi kostenplaatsen	12	-920	-665	-665	-665	-665
Saldo afrondingen	0	-13	6	0	-5	4
Totaal lasten	5.241	2.592	5.957	5.826	6.567	6.586
Baten						
Belastingheffing	18.164	20.443	20.863	21.373	21.914	22.474
Financiering/Belegging	5.328	4.375	3.303	3.092	3.017	2.976
Gemeentefonds	185.523	185.554	184.227	187.461	188.258	190.423
Overige algemene middelen	133	62	2.215	2.366	3.984	3.984
Voorzieningen	409	0	0	0	0	0
Saldi kostenplaatsen	717	0	0	0	0	0
Totaal baten	210.273	210.434	210.608	214.292	217.173	219.857
Totaal saldo algemene dekkingsmiddelen	205.032	207.842	204.651	208.466	210.606	213.271
Overhead						
Lasten						
Bedrijfsvoering, kosten overhead (onderst. taken)	20.888	20.975	20.664	21.051	21.138	21.138
Vastgoed, kosten overhead	2.409	2.472	2.367	2.404	2.404	2.411
Totaal lasten	23.297	23.447	23.031	23.455	23.542	23.549
Baten						
Bedrijfsvoering, inkomsten overh. (onderst. taken)	3.783	3.543	3.573	3.603	3.603	3.603
Vastgoed, inkomsten overhead	296	294	299	299	299	299
Totaal baten	4.079	3.837	3.872	3.902	3.902	3.902
Totaal saldo overhead	-19.217	-19.610	-19.159	19.553	19.640	19.647
Heffing vennootschapsbelasting	138	50	51	51	52	52
Onvoorzien/incidenteel	0	348	482	326	806	822
Totaal saldo van baten en lasten	-18.490	18.991	9.462	6.727	2.558	2.863

Programma / Beleidsthema	realisatie	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mutaties in reserves						
storting reserves	31.763	4.014	1.139	1.032	1.000	971
beschikking reserves	52.708	23.005	10.054	7.115	3.823	3.822
Totaal mutaties in reserves	20.944	18.991	8.915	6.083	2.823	2.851
Resultaat	2.454	0	547	644	265	-12

4. Lasten en baten per taakveld

4. Lasten en baten per taakveld							(bedragen x € 1.000)
Taakvelden	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Lasten							
0. Bestuur en ondersteuning							
0.1 Bestuur	4.355	3.562	3.619	3.639	3.450	3.467	
0.2 Burgerzaken	4.837	4.750	4.701	4.763	4.828	4.891	
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	15	0	612	612	612	612	
0.4 Overhead, ondersteuning org.	23.447	24.073	24.256	24.699	25.031	25.397	
0.5 Treasury	133	173	159	178	190	190	
0.61 OZB woningen	883	982	775	787	800	803	
0.62 OZB niet woningen	0	0	127	129	131	133	
0.63 Parkeerbelasting	49	45	42	42	42	42	
0.64 Belastingen overig	55	39	39	39	39	39	
0.7 Alg. uitk en ov uitk gemeentefonds	3.964	3.633	3.711	3.587	3.501	3.361	
0.8 Overige baten en lasten	4.263	-1.773	2.290	2.184	3.553	3.719	
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	138	50	51	51	52	52	
0.10 Mutaties reserves	31.800	4.014	1.139	1.032	1.000	971	
0.11 Resultaat rekening baten en lasten	0	-13	6	0	-5	4	
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning	73.939	39.535	41.527	41.742	43.223	43.681	
1. Veiligheid							
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.224	4.267	4.450	4.602	4.662	4.720	
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.285	1.231	1.299	1.321	1.340	1.359	
Totaal 1. Veiligheid	5.509	5.498	5.749	5.923	6.002	6.079	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat							
2.1 Verkeer en vervoer	17.660	16.023	9.473	10.018	9.819	10.157	
2.2 Parkeren	4.541	4.773	4.319	4.343	4.358	4.373	
2.3 Recreatieve havens	29	1	1	1	1	1	
2.4 Economische havens en waterwegen	193	190	225	241	245	251	
2.5 Openbaar vervoer	37	30	115	118	120	122	
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	22.460	21.017	14.133	14.721	14.542	14.904	
3. Economie							
3.1 Economische ontwikkeling	1.431	1.707	1.853	1.837	1.509	1.524	
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.322	0	2.515	2.515	2.515	2.515	
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	275	278	324	330	335	341	
3.4 Economische promotie	8	4	4	4	4	4	
Totaal 3. Economie	3.036	1.989	4.696	4.686	4.363	4.384	

Taakvelden	realisatie	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
4. Onderwijs						
4.1	Openbaar basisonderwijs	3.352	3.407	3.326	3.329	3.329
4.2	Onderwijshuisvesting	9.511	9.631	9.277	9.334	9.600
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.782	3.515	3.662	3.625	3.660
Totaal 4. Onderwijs		15.645	16.553	16.265	16.288	16.589
5. Sport, cultuur en recreatie						
5.1	Sportbeleid en activering	519	536	517	525	532
5.2	Sportaccommodaties	5.220	5.129	5.075	5.193	5.182
5.3	Cultuurpresentatie, - productie, - participatie	10.765	10.941	10.941	11.018	11.019
5.4	Musea	333	364	354	355	355
5.5	Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0
5.6	Media	3.468	3.581	3.589	3.582	3.639
5.7	Openbaar groen en (open)luchtrecreatie	10.455	9.577	10.082	10.245	9.622
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie		30.760	30.128	30.558	30.918	30.349
6. Sociaal domein						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	8.031	7.889	7.617	7.821	7.746
6.2	Wijkteams	1.975	2.146	1.932	2.191	989
6.3	Inkomensregelingen	41.996	42.941	42.620	43.595	44.063
6.4	Begeleide participatie	20.162	15.041	15.354	14.859	14.486
6.5	Arbeidsparticipatie	1.932	2.116	1.868	1.963	2.057
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.685	2.494	2.688	2.694	2.695
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	20.738	21.971	21.366	20.822	20.844
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	17.542	18.501	18.079	18.186	18.161
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	49.285	49.148	40.138	40.476	40.496
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	11.335	12.089	12.286	12.158	12.158
Totaal 6. Sociaal domein		175.681	174.336	163.948	164.765	163.693
7. Volksgezondheid en milieu						
7.1	Volksgezondheid	36	2.684	2.747	2.790	2.851
7.2	Riolering	5.349	4.748	4.598	4.636	4.656
7.3	Afval	7.291	7.161	7.445	7.427	7.479
7.4	Milieubeheer	2.242	1.694	1.847	1.884	1.491
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	716	723	741	752	761
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu		15.634	17.010	17.378	17.489	17.238

Taakvelden	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing							
8.1	Ruimtelijke ordening	3.956	4.068	3.722	4.014	4.260	4.601
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.745	6.279	2.753	2.868	1.595	1.230
8.3	Wonen en bouwen	2.707	2.562	2.294	1.821	1.846	1.872
Totaal 8. Volkshv., r.o. en sted.vern.		10.408	12.909	8.769	8.703	7.701	7.703
Totaal lasten							
		353.072	318.975	303.023	305.235	303.700	306.936
Baten							
0. Bestuur en ondersteuning							
0.1	Bestuur	27	0	20	20	21	21
0.2	Burgerzaken	1.139	771	725	738	738	738
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	310	0	0	0	0	0
0.4	Overhead, ondersteuning organisatie	4.108	3.828	3.890	3.957	4.012	4.071
0.5	Treasury	5.328	4.375	3.303	3.092	3.017	2.976
0.61	OZB woningen	14.292	16.242	16.554	16.954	17.379	17.819
0.62	OZB niet woningen	3.228	3.401	3.499	3.599	3.705	3.815
0.63	Parkeerbelasting	531	1.339	1.415	1.415	1.415	1.415
0.64	Belastingen overig	205	186	189	192	192	192
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen uit gemeentefonds	185.523	185.554	184.227	187.461	188.258	190.423
0.8	Overige baten en lasten	1.681	227	2.331	2.482	4.100	4.100
0.10	Mutaties reserves	52.708	23.005	10.054	7.115	3.823	3.822
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning		269.080	238.928	226.207	227.025	226.660	229.392
1. Veiligheid							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	21	41	41	41	41	41
1.2	Openbare orde en veiligheid	120	2	2	2	2	2
Totaal 1. Veiligheid		141	43	43	43	43	43
2. Verkeer, vervoer en waterstaat							
2.1	Verkeer en vervoer	1.307	3.575	975	888	890	891
2.2	Parkeren	4.228	3.644	3.652	3.683	3.714	3.716
2.3	Recreatieve havens	23	29	30	32	32	32
2.4	Economische havens en waterwegen	3	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	11	0	0	0	0	0
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat		5.572	7.248	4.657	4.603	4.636	4.639

Taakvelden	realisatie	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
3. Economie						
3.1 Economische ontwikkeling	154	120	120	120	120	120
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.476	0	2.551	2.551	2.551	2.551
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	121	118	80	90	90	90
3.4 Economische promotie	549	708	718	728	738	748
Totaal 3. Economie	3.300	946	3.469	3.489	3.499	3.509
4. Onderwijs						
4.1 Openbaar basisonderwijs	3.352	3.407	3.326	3.329	3.334	3.334
4.2 Onderwijshuisvesting	1.276	882	850	850	850	850
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.924	1.996	1.996	1.996	1.996	1.996
Totaal 4. Onderwijs	6.552	6.285	6.172	6.175	6.180	6.180
5. Sport, cultuur en recreatie						
5.1 Sportbeleid en activering	14	0	0	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	2.760	2.681	2.641	2.641	2.641	2.641
5.3 Cultuurpresentatie, - productie, - participatie	3.895	3.870	3.897	3.897	3.897	3.897
5.4 Musea	339	318	340	340	340	340
5.6 Media	815	828	723	723	723	723
5.7 Openbaar groen en (open)luchtrecreatie	1.345	275	354	355	357	358
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	9.168	7.972	7.955	7.956	7.958	7.959
6. Sociaal domein						
6,1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.793	1.188	1.049	1.049	1.049	1.049
6,2 Wijkteams	19	0	0	0	0	0
6,3 Inkomensregelingen	29.535	29.509	28.906	29.583	30.301	31.047
6,4 Begeleide participatie	3.965	0	0	0	0	0
6,5 Arbeidsparticipatie	1	0	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	598	260	260	260	260	260
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	44	0	19	37	37	38
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	7	0	19	19	19	20
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	2.619	2.646	2.457	2.457	2.458	2.458
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	72	0	0	0	0	0
Totaal 6. Sociaal domein	38.653	33.603	32.710	33.405	34.124	34.872

Taakvelden	realisatie	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
7. Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid	1	0	0	0	0	0
7.2 Riolering	6.707	6.093	5.977	6.092	6.092	6.093
7.3 Afval	9.267	8.985	9.377	9.327	9.363	9.371
7.4 Milieubeheer	11	235	22	22	22	22
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	582	590	590	590	590	590
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	16.568	15.903	15.966	16.031	16.067	16.076
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1 Ruimtelijke ordening	1.371	842	746	752	752	752
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven terreinen)	3.013	5.333	2.888	3.328	2.262	1.718
8.3 Wonen en bouwen	2.110	1.872	1.663	1.784	1.784	1.784
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimt.ordening e	6.494	8.047	5.297	5.864	4.798	4.254
Totaal baten	355.528	318.975	302.476	304.591	303.965	306.924
Resultaat	2.456	0	-547	-644	265	12

01 Wonen in Assen

- 11 **Woningbouw/woonplan**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 5.4 Musea
  - 8.1 Ruimtelijke ordening
  - 8.3 Wonen en bouwen
- 12 **Openbare ruimte**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 0.2 Burgerzaken
  - 0.64 Belastingen overig
  - 0.8 Overige baten en lasten
  - 2.1 Verkeer en vervoer
  - 2.3 Recreatieve havens
  - 2.4 Economische havens en waterwegen
  - 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
  - 3.4 Economische promotie
  - 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
  - 7.2 Riolering
  - 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
- 13 **Bereikbaarheid, verkeer en vervoer**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 2.1 Verkeer en vervoer
  - 2.5 Openbaar vervoer
- 14 **Duurzaamheid**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 7.3 Afval
  - 7.4 Milieubeheer

02 Werken in Assen

- 21 **Participatie en inkomen**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 6.3 Inkomensregelingen
  - 6.4 Begeleide participatie
  - 6.5 Arbeidsparticipatie
- 22 **Econ. ontwikkeling en innovatie**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 3.1 Economische ontwikkeling
  - 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
- 23 **FlorijnAs**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 2.1 Verkeer en vervoer

03 Meedoen in Assen

- 31 **Jeugdzorg**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
  - 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
  - 6.2 Wijkteams
  - 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
  - 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
  - 0.11 Mutaties reserves

- 32 **Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 6.2 Wijkteams
  - 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
  - 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
  - 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
  - 7.1 Volksgezondheid
- 33 **Mijn Buurt Assen**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
  - 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 34 **Meedoenbeleid**
  - 6.3 Inkomensregelingen
- 35 **Sport**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 5.1 Sportbeleid en activering
- 36 **Schuldhelpverlening**
  - 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 37 **Onderwijs**
  - 4.1 Openbaar basisonderwijs
  - 4.2 Onderwijshuisvesting
  - 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

04 Aantrekkelijk Assen

- 41 **Aantrekkelijke binnenstad**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 8.3 Wonen en bouwen
- 42 **Kunst en cultuur**
  - 0.10 Mutaties reserves
  - 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie, cultuurparticipatie
  - 5.6 Media
- 43 **Evenementen**
  - 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
- 44 **Parkeren**
  - 0.63 Parkeerbelasting
  - 1.2 Openbare orde en veiligheid
  - 2.2 Parkeren
- 45 **Veiligheid**
  - 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
  - 1.2 Openbare orde en veiligheid

05 Samen werken aan Assen

- 51 **Bestuur**
  - 0.1 Bestuur
  - 0.4 Overhead
- 52 **Regionale samenwerking**
  - 0.1 Bestuur
  - 0.10 Mutaties reserves
- 53 **Dienstverlening**
  - 0.2 Burgerzaken
  - 0.61 OZB woningen

06 Bedrijfsvoering

62 Bedrijfsvoering - overhead

0.4 Overhead

61 Bedrijfsvoering

0.1 Bestuur

0.10 Mutaties reserves

0.2 Burgerzaken

0.4 Overhead

0.61 OZB woningen

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

1.2 Openbare orde en veiligheid

2.1 Verkeer en vervoer

2.2 Parkeren

2.4 Economische havens en waterwegen

2.5 Openbaar vervoer

3.1 Economische ontwikkeling

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

4.2 Onderwijshuisvesting

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

5.1 Sportbeleid en activering

5.2 Sportaccommodaties

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie, cultuurparticipatie

5.4 Musea

5.5 Cultureel erfgoed

5.6 Media

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

6.2 Wijkteams

6.3 Inkomensregelingen

6.4 Begeleide participatie

6.5 Arbeidsparticipatie

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

7.1 Volksgezondheid

7.2 Riolering

7.3 Afval

7.4 Milieubeheer

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

8.1 Ruimtelijke ordening

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven terreinen)

8.3 Wonen en bouwen

Bedrijfsvoering - directe kosten

0.8 Overige baten en lasten

07 Vastgoed en Grondbedrijf

71 Vastgoed

- 0.10 Mutaties reserves
- 0.8 Overige baten en lasten
- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 2.2 Parkeren
- 2.3 Recreatieve havens
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie, cultuurparticipatie
- 5.4 Musea
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 7.3 Afval
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
- 8.1 Ruimtelijke ordening

Vastgoed - overhead

- 0.4 Overhead

72 Grondbedrijf

- 0.10 Mutaties reserves
- 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven terreinen)

08 Algemeen financieel beleid

81 Onvoorzien/incidenteel

- 0.8 Overige baten en lasten

82 Belastingheffing

- 0.61 OZB woningen
- 0.62 OZB niet-woningen
- 0.64 Belastingen overig
- 3.4 Economische promotie

83 Financiering/Belegging

- 0.5 Treasury

84 Gemeentefonds

- 0.10 Mutaties reserves
- 0.7 Alg. uitk en ov uitk gemeentefonds
- 0.8 Overige baten en lasten

85 Heffing vennootschapsbelasting

- 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

86 Overige algemene middelen

- 0.8 Overige baten en lasten

87 Reserves en voorzieningen

- 0.10 Mutaties reserves
- 0.8 Overige baten en lasten

88 Saldi kostenplaatsen

- 0.8 Overige baten en lasten

89 Saldo

- 0.11 Resultaat van de rekening van B/L

Financiële begroting

Toelichting financiële begroting

1. Hoofdpijnen meerjarig financieel beleid
2. Kaders, richtlijnen en ambities
3. Analyse begrotingsresultaat 2021 en prognoses 2022-2024
4. Incidentele lasten en baten
5. Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves
6. Geprognosticeerde balans
7. Overzicht EMU-saldo
8. Gemeentelijke reservepositie
10. Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

1. Hoofdlijnen meerjarig financieel beleid

Beleidslijnen en spelregels

In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan de beleidslijnen en spelregels die we in ons financieel beleid en bij de samenstelling van de begroting en meerjarenprognose hanteren. We geven uitleg over het resultaat van de Begroting 2021, de meerjarencijfers, en over de belangrijkste achtergronden daarvan.

We lichten de opbouw en het verloop van de gemeentelijke reservepositie toe en besteden aandacht aan de meerjarige opbouw en omvang van de uitkering uit het gemeentefonds. Verder bevat dit hoofdstuk de informatie en de financiële overzichten die op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in de financiële stukken gepresenteerd moeten worden. Deze dienen ter verbetering van het financiële inzicht in, en de transparantie voor, uw raad.

Hoofdlijnen

Het financiële lange termijn beleid van de gemeente Assen is gericht op duurzaamheid, stabiliteit en continuïteit. We streven naar jaarlijks sluitende begrotingen en een solide reservepositie. Er is ruimte om financiële tegenvallers die zich in de beleidsuitvoering voordoen op te vangen. We wegen voor beleidsuitvoering de benodigde inzet van middelen in totaalverband af. In de verdere uitvoering van het financiële beleid staan de volgende beleidsdoelen centraal:

1. Besteding en beheer van gemeenschapsgeld is zorgvuldig, efficiënt, transparant en resultaatgericht.
2. Er is sprake van duurzaam evenwicht tussen lasten en baten waarbij de lasten op evenwichtige wijze gespreid worden over de huidige en toekomstige generaties.
3. Het financieel beleid, het beheer van de middelen en de administratie voldoen aan de vereisten die wet- en regelgeving daaraan stellen.
4. Er is sprake van repressief financieel provinciaal toezicht.
5. De presentatie van het te voeren beleid en van de daarvoor in te zetten middelen is eenduidig en transparant.
6. Er is doorlopend inzicht in de risico's die van invloed zijn de financiële positie van de gemeente.
7. De gemeentelijk weerstandscapaciteit is op peil; de weerstandsratio voldoet aan de door de raad vastgestelde normering.
8. Niet of niet langer voor beleidsuitvoering en/of voor uitvoering van beheerstaken benodigde middelen vloeien terug naar de algemene middelen en/of naar de algemene reserve.
9. Onderhoudsvoorzieningen zijn afgestemd op en toereikend voor, actuele en toekomstige onderhoudsopgaven.
10. De tarieven van de belastingen worden jaarlijks tenminste aangepast aan de inflatie.
11. De tarieven voor de overige gemeentelijke heffingen en rechten (leges) zijn maximaal 'kostendekkend'.
12. De uitkeringen uit het gemeentefonds sluiten aan bij circulaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken.
13. Er is continu inzicht in de liquiditeitspositie en de financieringsbehoefte.
14. De gemeentelijke grondexploitatie is financieel zelfstandig.
15. De beleidsuitvoering in het Sociaal Domein moet in beginsel plaatsvinden binnen de daarvoor van het Rijk overkomende middelen.

16. Er is sprake van een gezonde op de gemeentelijke opgave afgestemde schuldpositie; de gemeentelijke solvabiliteit voldoet aan de door de raad vastgestelde normering.
17. Het aantrekken en/of uitzetten van financieringsmiddelen geschiedt efficiënt, risicomijdend en uitsluitend voor de uitoefening van de publieke taak.

Spelregels bestuursakkoord 'Sterke wijken in een sterke stad'

Daarnaast houden we, als de omstandigheden dat toelaten, in de uitvoering van het beleid rekening met de financiële spelregels uit de paragraaf 'Opgaven' van het bestuursakkoord 'Sterke wijken in een sterke stad'. Deze luidt als volgt:

We willen de komende twee jaar benutten om de gemeentelijke financiën op orde te brengen. Inkomsten en uitgaven moeten structureel in balans zijn. En de reservepositie moet het mogelijk maken om ook in de toekomst tegenvallers op te vangen en voldoende flexibiliteit bieden om te kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen. Hieronder zijn de spelregels nader uitgewerkt:

1. Structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
2. Alleen nieuwe investeringen/projecten als er sprake is van een sluitend financieel dekkingsplan.
3. Uit het oogpunt van flexibiliteit vindt middeleninzet voor nieuw beleid alleen op projectbasis plaats. Voor continuering is altijd een nieuw besluit nodig en is altijd beleidsevaluatie vereist.
4. We willen bestaande budgetten zoveel mogelijk ontschotten voor een integrale aanpak van de maatschappelijke opgaven.
5. Overschrijdingen worden opgevangen binnen het betreffende beleidsterrein. Als er sprake is van (andere) meevallers binnen het beleidsterrein, dan zijn deze in te zetten als compensatie voor deze overschrijdingen.
6. Meevallers worden niet ingezet voor nieuw beleid.
7. Rijkskortingen op specifieke uitkeringen worden in beginsel opgevangen binnen het betreffende beleidsterrein.
8. We streven ernaar om de onroerendzaakbelasting (OZB) jaarlijks enkel aan te passen aan de inflatie.
9. De gemeentelijke dienstverlening is kostendekkend.
10. Tegenvallers in grondexploitaties vangen we op door lopende grondexploitaties te optimaliseren of te versoberen.

2. Kaders, richtlijnen en ambities

Kaderbrief 2021 niet als referentiekader

De financiële kaders, de begrotingspositie en de meerjarenprognose zijn als onderdeel van Kaderbrief 2021 niet geactualiseerd. Wij hebben u in juli 2020 een andere kaderbrief 2021 dan u van ons gewend bent aangeboden. De bijzondere periode waarin we op dat moment verkeerden met daarbij de vele macro-economische onzekerheden heeft ons toen doen besluiten tot een beleidsarme kaderbrief 2021. Wij hebben in deze kaderbrief aangegeven dat het herstelplan 2020 - 2024 vastgesteld door uw raad op 23 april 2020 de belangrijkste inhoudelijke uitgangspunten voor de begroting 2021 en verder bevat. In dit hoofdstuk wordt steeds de vergelijking gemaakt tussen het beleid en de cijfers in het Herstelplan 2020 - 2024. De raad heeft op 2 jul1 2020 ingestemd met de Kaderbrief 2021.

Samenvattend beeld Herstelplan 2020-2024

In het herstelplan 2020 -2024 luidden de afsluitende financiële eindresultaten als volgt.

Eindresultaten Herstelplan 2020 en meerjarenraming 2021 2024 (bedragen x € 1.000)				
Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Eindstand begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2024	-5.310	-2.540	753	403
Inzet algemene reserve				
ter dekking incidentele begrotingstekorten 2020-2022	3.070			
ter dekking incidentele/tijdgebonden ambities 2020-2022	2.240	2.490		
Einduitkomsten Herstelplan 2020 2024	0	50	753	403

In het herstelplan 2020 -2024 werd ondanks de invulling van een omvangrijk maatregelenpakket voor 2021 een begrotingstekort van € 3,0 miljoen gepresenteerd. Voor de jaren 2022 tot en met 2024 was er sprake van een structureel sluitende begroting met een verwacht begrotingsoverschot van € 0,4 miljoen in 2024.

Financiële beleidsrichtingen

De kaders, beleidsrichtingen en financiële aanpak uit het Herstelplan 2020 -2024 zijn leidend voor het in de Programmabegroting 2021 en de meerjarenprognose 2022-2024 te presenteren beleid, de daarvoor te ramen budgetten en de op te stellen financiële prognoses. Realisatie van de ambities uit het collegeakkoord 'Sterke wijken in een sterke stad', aanpak van de beleidsknelpunten en het financieel in control brengen van het Sociaal Domein, staan daarin voor 2021, samen met de vastgestelde bezuinigingen, centraal.

De Programmabegroting 2021 en de meerjarenprognose 2022-2024 bevatten daarnaast reële ramingen en prognoses voor de uitvoering van de taken. Het tekort in het begrotingsjaar 2021 wordt opgevangen door de inzet van reserves.

Insteek in het Herstelplan 2020 -2024 was dat de tekorten in het sociaal domein in Assen vanaf 2022 structureel gedekt kunnen gaan worden met behulp van de extra rijksmiddelen die het kabinet vanaf dat jaar structureel voor de bekostiging van de taken in de Jeugdzorg beschikbaar zal stellen. Assen anticipeert daarmee op de uitkomsten van het onafhankelijke landelijk onderzoek naar de achtergronden van kostenontwikkeling in dit domein. De uitkomsten daarvan moeten volgens plan eind 2020 beschikbaar zijn.

Financiële en fiscale kaders en spelregels

Hoofddoelstelling van het financieel beleid is gericht een reëel en structureel evenwicht in de Asser begroting met ingang 2022.

Aanname in dat verband is dat het kabinet op basis van de uitkomsten van het landelijk onderzoek naar de kostenontwikkeling in de Jeugdzorg vanaf 2022 extra rijksmiddelen beschikbaar stelt om de bestaande tekorten in de Jeugdzorg af te dekken. Om uiting te geven aan die lijn is met ingang van 2022 een structurele 'stelpost extra rijksmiddelen Jeugdzorg' van € 1,6 miljoen in de jaarschijf 2021 van de meerjarenprognose 2022-2024 opgenomen. Deze aanpak sluit aan bij de richtlijn die de gezamenlijke toezichthouders in dit verband hebben vastgesteld.

Op het moment dat de resultaten van het landelijk onderzoek naar de kosten van de Jeugdzorg bekend zijn (eind 2020) en er duidelijkheid is over omvang en verdeling van mogelijke extra rijksmiddelen zal beoordeeld en afgewogen moeten worden of en welke mate in 2022 en de jaren daarna verdere maatregelen getroffen moeten worden om blijvend tot een structureel sluitende begroting te komen.

Voor wat betreft het fiscale beleid is aangegeven dat het ingezette beleid in 2021 wordt gecontinueerd met dien verstande dat:

- De tarieven voor het rioolrecht en de afvalstoffenheffing kostendekkend blijven.
- De overige heffingen in 2021 conform het Bestuursakkoord gefaseerd verder kostendekkend worden gemaakt.

De paragraaf "lokale heffingen" bevat de nadere toelichting op het fiscale beleid. De vaststelling van de in 2021 te hanteren tarieven vindt plaats als onderdeel van de besluitvorming tarievenbeleid 2021.

Uitvoering Bestuursakkoord 'Sterke wijken in een sterke stad'

In het bestuursakkoord zijn afspraken gemaakt over de in de lopende bestuursperiode te realiseren ambities, en de daarvoor beschikbaar te stellen middelen. Daarbij is gekozen voor een incidentele, tijdgebonden en structurele aanpak en een daarop afgestemde inzet van middelen. In de uitwerking betekent dit dat betrokken incidentele en tijdgebonden activiteiten aan het eind van de periode worden afgebouwd en stoppen en dat beschikbare budgettaire ruimte en de daarvoor vastgestelde dekkingsmaatregelen vanaf dat moment weer komen te vervallen.

Middelen bestuursakkoord 'Sterke wijken in een sterke stad'				(bedragen x € 1.000)
Programma	2021	2022	2023	2024
Wonen in Assen	-1.138	-1.223	-795	-795
Werken in Assen	-500	-500	0	0
Meedoen in Assen	-1.960	-2.260	-320	-320
Aantrekkelijk Assen	-550	-550	-300	-300
Samen werken aan Assen	-240	-240	0	0
Bedrijfsvoering	-328	-328	-328	-328
Vastgoed en Grondbedrijf	-117	-195	-320	-320
Totaal middelen bestuursakkoord	4.833	5.296	2.063	2.063

Bezuinigingsmaatregelen

Conform de uitgangspunten en beleidsrichtingen in het herstelplan 2020 - 2024 zijn de volgende bezuinigingen uit het zgn. basispakket in de programmabudgetten 2021 en de jaarschijven 2022-2024 opgenomen.

Bezuinigingsmaatregelen				(bedragen x € 1.000)
Programma	2021	2022	2023	2024
Wonen in Assen	1.340	1.549	1.482	1.482
Werken in Assen	455	489	548	548
Meedoen in Assen	3.058	3.816	3.803	3.803
Aantrekkelijk Assen	387	437	437	437
Samen werken aan Assen	104	127	149	127
Bedrijfsvoering	499	608	501	501
Vastgoed en Grondbedrijf	1.302	1.730	1.359	1.200
Algemeen financieel beleid	2.150	2.250	2.250	2.250
Totaal bezuinigingsmaatregelen	9.295	11.006	10.529	10.348

Uitgangspunten opbouw budgetten/prognoses 2021-2024

De opbouw en samenstelling van de product- en de programmabudgetten voor 2021 en van de financiële prognoses voor de periode 2022-2024 vindt plaats op basis van de volgende uitgangspunten:

1. Het aanvaarde beleid, de geactualiseerde budgetten 2020 en prognoses t/m de Kaderbrief 2020.
2. De autonome ontwikkelingen, knelpunten en nieuwe beleidsmaatregelen.
3. Het pakket bezuinigingsmaatregelen opgenomen in het 'Herstelplan 2020 - 2024'
4. Toepassing beleids-, reken- en spelregels conform het vernieuwde BBV en het eigen bestuursakkoord.
5. Stortingen in en onttrekkingen aan van reserves conform de spelregels uit de 'nota reserves en voorzieningen'.
6. Raming/prognoses bijdragen GR-en conform de (meerjaren-) begrotingen 2021 van de betrokken GR-en.
7. Raming/prognoses algemene uitkering gebaseerd op de prognoses en maatregelen uit de Meicirculaire 2019.
8. Raming aandeel onderschrijding BCF-plafond conform advies/richtlijn BZK Meicirculaire 2019.
9. Loonontwikkeling 2020- 2021 maximaal 3,5% (= t.o.v. werkelijk niveau december 2020).
10. Prijsontwikkeling 2020-2021 maximaal 2,3 % (conform Meicirculaire 2020 en incl. nacalculatie).
11. Reguliere vervangingsinvesteringen in bedrijfsmiddelen, bedrijfsgebouwen en andere gemeentelijke panden.
12. Rentevisie en rentebeleid 2021 ongewijzigd ten opzichte van 2020.
13. Omslagrente 1,8% rente financiering grondexploitatie 1,0 %, indexatierente amortisatiereserves jaarlijks 1,8%.
14. Aanpassing tarieven onroerendezaakbelasting per 1 januari 2021 1,9 % (cf. Meicirculaire 2020).
15. De opbrengt van de toeristenbelasting wordt met € 0,05 per persoon per nacht verhoogd.
16. Overige heffingen en tarieven zoveel mogelijk kostendekkend; anders trendmatig 2,3 % (cpi Meicirculaire 2020 en incl. nacalculatie).

Rentecalculatie en -verdeling

Het rentepeil en de interne renteverdeling zijn voor het laatst aangepast bij de begroting 2017. Op basis van BBV voorschriften is het interne rentepeil bij de voortgangsrapportage 2020 geactualiseerd en aangepast aan de eigen renteverplichtingen en op dit moment geldende omstandigheden op de geld- en kapitaalmarkt. Als resultaat daarvan hanteren we een gemiddelde rekenrente van 1,8 %.

Als gevolg van het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank is het rentepeil op dit moment extreem laag. Mede met het oog op de huidige economische ontwikkelingen verwachten wij de komende tijd geen wijziging in het beleid van de ECB.

Rente uitgangspunten 2021			
Omschrijving/begrotingsjaar	2019	2020	2021
Calculatierente interne financiering	2,2%	2,2%	1,8%
Calculatierente externe financiering tot kasgeldlimiet	2,0%	2,0%	0,8%
Calculatierente externe financiering boven kasgeldlimiet	2,0%	2,0%	1,8%
Indexatie amortisatiereserves	2,2%	2,2%	1,8%
Indexatie overige bestemmingsreserves	0%	0%	0%
Renteverrekening met grondbedrijf	1,3%	1,0%	0,9%
Calculatierente interne doorbelasting	2,16%	2,16%	1,80%

Omvang en inzet bespaarde rente

De gemeentelijke reserves en voorzieningen dienen als financieringsmiddel voor het totaal vermogen. Als de gemeente geen reserves en voorzieningen tot haar beschikking zou hebben, zouden daarvoor in de plaats externe financieringsmiddelen moeten worden en rente over moeten worden gecalculeerd en betaald. Door net als bij vreemd vermogen ook (bespaarde) rente over de beschikbare eigen financieringsmiddelen i.c. over de reserves en voorzieningen te calculeren wordt voorkomen dat op het moment dat de beschikbare eigen financieringsmiddelen afnemen er budgettaire ruimte moet worden vrijgemaakt voor dekking van nieuw aan te trekken externe financieringsmiddelen. Deze aanpak draagt bij aan financiële stabiliteit in de gemeentelijke exploitatie. De jaarlijks te calculeren bespaarde rente wordt primair ingezet voor indexatie van de bestemmingsreserves; het daarvoor niet benodigde deel is beschikbaar voor andere begrotingsdoeleinden.

Bespaarde rente	(bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Gecalculeerde stand reserves 1/1	152.693	140.465	135.851	133.535
Te calculeren bespaarde rente (1,8%)	2.748	2.528	2.445	2.403
In te zetten voor:				
Structurele dekking (maximaal € 1,2 miljoen)	1.217	1.217	1.217	1.217
Indexatie amortisatiereserves	874	825	779	736
Tijdelijke inzet ambities CP 2018 -2022	500	500	0	0
Incidentele ruimte in begroting/mjp	157	14	449	450

Onvoorzien/incidenteel

De budgetten voor onvoorziene en incidentele uitgaven zijn voor 2021 in basis geraamd op € 325.000 en € 157.000.

Het budget 'Onvoorzien' wordt jaarlijks aangepast met een prijs- en volumecomponent. De omvang van de 'incidentele ruimte' wordt ieder jaar opnieuw bepaald. De wijze waarop dat gebeurt is hiervoor weergegeven. Om te grote structurele afhankelijkheid en jaarlijkse schommelingen in het begrotingsbeeld te voorkomen is de inzet van bespaarde rente als structureel dekkingsmiddel in eerdere bestuursperioden gemaximeerd en bepaald op € 1,2 miljoen structureel.

In het kader van het dekkingsplan 2018-2022 is besloten dit maximum tot en met 2022 tijdelijk met te verhogen; in 2021 en 2022 jaarlijks € 0,5 miljoen. Die resulteert er in dat er 2021 nog een vrije ruimte van € 157.000 resteert die gedurende het begrotingsjaar als eenmalig dekkingsmiddel voor andere beleids- en begrotingsdoeleinden kan worden ingezet. Omdat er vanaf 2022 een minder groot deel van de incidentele ruimte behoeft te worden ingezet voor kostendekking van ambities uit het bestuursakkoord neemt de vrij beschikbare incidentele ruimte vanaf dat jaar toe naar € 450.000.

Onvoorzien / incidenteel		(bedragen x € 1.000)			
Omschrijving/begrotingsjaar	2021	2022	2023	2024	
Ruimte onvoorzien	325	340	356	372	
Incidentele ruimte	157	-14	449	450	
Beschikbaar in begroting/mjp	482	326	805	822	

Loon-, prijs- en volumeontwikkeling

In de opbouw van de producten en de programmabudgetten en in de bedrijfsvoering 2021, is rekening gehouden met de financiële gevolgen van loon-, en prijs- en volumeontwikkelingen

---

Loon- en prijsontwikkeling

De raming van de gemeentelijke loonsom is nominaal met 3,5% aangepast ten opzichte van het peil december 2020. Met deze aanpassing wordt geanticipeerd op de komende onderhandelingen cao-gemeenten. Daarnaast is rekening gehouden met mogelijke verdere verhoging van de APB-premies.

Voor wat betreft de loonontwikkeling in de periode 2022-2024 is rekening gehouden met een stijging van 2,4% in 2022, 2,2% in 2023 en 2,1% in 2024. We sluiten daarmee aan op indexpercentage die het kabinet in de Meicirculaire 2020 heeft gepresenteerd.

Uitgangspunt voor de prijsindex in de Begroting 2021 is de ontwikkeling van het prijspeil bruto binnenlands product van het Centraal Plan Bureau (CEP 2020). Op basis daarvan is de prijsbijstelling 2020-2021 bepaald op 2,3 % netto. Voor wat betreft de prijsontwikkeling 2022-2024 houden we eveneens conform de Meicirculaire 2020 rekening met een jaarlijks gemiddelde prijsstijging van 1,7% in 2022, 1,6% in 2023 en 1,5% in 2024.

Loon en prijsontwikkeling 2021 2024		(bron: meicirculaire 2020)			
Omschrijving/begrotingsjaar	2021	2022	2023	2024	
Loonontwikkeling	3,5%	2,4%	2,2%	2,1%	
Prijsontwikkeling	2,3%	1,7%	1,6%	1,5%	

Loon- en prijsontwikkeling verbonden partijen

De met de gemeente verbonden partijen zijn begin 2020 geïnformeerd over de loon- en prijsontwikkeling waarmee ze bij de opstelling van hun begroting en/of hun subsidieaanvraag voor 2021 maximaal rekening kunnen houden.

Deze indexpercentages komen overeen met de uitgangspunten die ook voor de eigen begrotingsbijstelling 2020-2021 worden gehanteerd. Dat betekent dat deze partijen voor wat betreft de loon- en prijsontwikkeling respectievelijk maximaal uit kunnen gaan van respectievelijk 3,5% (t.o.v. werkelijk peil december 2020) en 2,3%.

Het betreft inschattingen die tot doel hebben een zo reëel mogelijke begroting en/of subsidieaanvraag voor 2021 te kunnen opstellen en indienen. Waar nodig en afgesproken vindt achteraf bijstelling plaats op basis van de in 2021 feitelijke aan de orde zijnde salaris-, prijs- en volumeontwikkelingen.

Volumeontwikkelingen

Als de groei van de stad daar aanleiding toe geeft worden relevante product- en programmabudgetten jaarlijks bijgesteld op basis van de in de betreffende beleidsvelden verwachte volumegroei. Om de budgettaire effecten van die groei in de komende jaren op te kunnen vangen is in de meerjarenprognose 2022-2024 financiële ruimte ingepland. Deze loopt op van € 0,3 miljoen in 2023 naar € 0,6 miljoen structureel vanaf 2024. De feitelijke bijstelling van de betrokken productbudgetten vindt plaats op basis van in een jaar aantoonbaar opgetreden volumegroei. De in voor dit doel in 2021 en 2022 beschikbare ruimte was benodigd en is ingezet voor dekking van de beheerskosten van het onderhoud in de openbare ruimte in nieuwe woonwijken. De ruimte is bij de begroting 2021 afgevoerd.

Financiële kaders Sociaal Domein

We houden vast aan het beginsel dat het Rijk voldoende middelen beschikbaar moet stellen om de taken in het Sociaal Domein die aan de gemeenten zijn overgedragen naar behoren te kunnen uitvoeren.

De in begroting en meerjarenprognose voor het Sociaal Domein geraamde inkomsten zijn gebaseerd op de septembercircularisatie 2020. De omvang van de voor dit doel in 2021 geraamde middelen bedraagt € 102 miljoen. Hierin is € 17 miljoen begrepen voor de financiering van de Wsw-taken. Hiervan is € 3,7 miljoen bestemd voor de gemeenten Aa en Hunze en Tynaarlo.

Rijksmiddelen Sociaal Domein (basis: septembercircularisatie 2020) (bedragen x € 1.000)				
Omschrijving/begrotingsjaar	2021	2022	2023	2024
WMO	20.162	20.162	20.162	20.162
Jeugdzorg: regulier	18.123	18.123	18.123	18.123
Jeugdzorg: tijdelijk extra middelen	1.600	1.600	0	0
Participatiewet re-integratie klassiek	3.340	3.340	3.340	3.340
IU-Beschermd wonen	35.757	36.166	36.167	36.167
IU-Voogdij 18+	5.853	5.853	5.853	5.853
IU-Participatiewet Wajong/begeleiding	907	991	1.076	1.155
IU-participatiewet WSW	17.025	16.456	16.062	15.417
Beschikbaar in begroting/mjp	102.767	102.691	100.783	100.217

Op dit moment zijn de middelen die het Rijk voor het sociaal en domein en daarbinnen met name voor de Jeugdzorg beschikbaar stelt ontoereikend. Om in het financieel kader zo dicht mogelijk bij het uitgangspunt van budgettaire neutraliteit te kunnen blijven aansluiten was met ingang vanaf de jaarschijf 2023 een stelpost 'extra middelen Jeugdzorg' van € 1,6 miljoen structureel opgenomen. Rijk en financieel toezichthouders hebben aangegeven in te kunnen stemmen met het opnemen van een structurele stelpost naar rato van het gemeentelijk aandeel in de extra rijksmiddelen van € 300 miljoen die het kabinet in 2022 beschikbaar stelt. Voor Assen komt dat overeen met een bedrag van € 1,6 miljoen. Oplossingen voor het resterende deel van het tekort maken deel uit van het herstelplan 2020 – 2024. Daartoe behoren tevens maatregelen gericht op kostenbeperking in het Sociaal Domein zelf.

Realistisch ramen investeringslasten

In de Begroting 2021 en de meerjarenraming is rekening gehouden met investeringslasten die als gevolg van reguliere vervangingsinvesteringen in de beleidsuitvoering en de bedrijfsvoering voor de periode 2021-2024 in de planning staan. Het daadwerkelijk effectueren van geplande investeringen vergt voorbereiding, kost tijd en kan er in resulteren dat plannings tussentijds moeten worden bijgesteld. Ervaring is dat de feitelijke uitgaven dan ook pas in de loop van het jaar of in het daaropvolgende jaar plaatsvinden. Om onnodig beslag op begrotingsruimte te voorkomen is in het dekkingsplan voor de Begroting 2021 rekening gehouden met onderuitputting dan wel tijdelijke vrijval van investeringslasten. Deze is in het dekkingsplan 2021-2024 als aanname geraamd c.q. geprognosticeerd op € 0,25 miljoen.

Kaders reserves en voorzieningen

In 2020 heeft de raad de nota Reserves en voorzieningen vastgesteld. Die nota is herijkt en afgestemd op de uitkomsten van de doorlichting van de reservepositie en de beleidsaanpassingen die naar aanleiding daarvan in het kader van het herstelplan 2020 – 2024 hebben plaatsgehad.

De in de Begroting 2021 en de meerjarenprognose 2022-2024 geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn afgestemd op de kadernota en de daaronder liggende beleidskeuzes en besluiten. Voor de periode 2021-2024 resulteren die voor de begroting en de meerjarenprognose op totaalbasis jaarlijks tot de volgende toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Structurele mutatie reserves

Structurele onttrekkingen	2021	2022	2023	2024
Reserve nieuwbouwprojecten	311	298	283	270
Reserve maatschappelijk renderende investeringen MRI	675	630	585	540
Reserve DNK incl opbrengst Essent	1.705	1.580	1.455	1.330
Reserve wielerbaan	103	103	103	103
Reserve gebiedsgericht werken	15	15	15	15
Reserve voortgezet onderwijs	28	28	28	28
Reserve MFA Assen Oost	77	77	77	77
Amortisatie Mien Ruysweg	40	30	20	10
Reserve Veemarktplein	61	61	61	61
Amortisatie fietspad Europaweg	10	10	10	10
Amortisatiereserve FlorijnAs	461	461	461	461
Amortisatiereserve Binnenstad	26	26	27	27

Structurele onttrekkingen	2021	2022	2023	2024
Amortisatiereserve Bosbeek Nijlandsloop	36	36	37	37
Reserve Groningen Airport Eelde	253	498	115	115
Totaal	3.801	3.853	3.277	3.084
Structurele stortingen	2021	2022	2023	2024
Indexatie amortisatie reserves	848	801	755	713
Totaal	848	801	755	713

Financiële kaders grondexploitatie

De grondexploitatie is selfsupporting; er bestaat geen financiële afhankelijkheid met de exploitatie van de algemene dienst. Het totaal van de in Begroting 2021 voor de grondexploitatie geraamde lasten en baten bedraagt € XX miljoen. De overige op het gemeentelijk grondbeleid betrekking hebbende kaders, richtlijnen en spelregels zijn opgenomen in de paragraaf 'grondbeleid' elders in de begroting.

Risicobeheer

Financiële risico's in de beleidsuitvoering zijn in beeld en in control. De weerstandscapaciteit voldoet aan de geldende normering. Inventarisatie van de in de beleidsplannen, de beleidsuitvoering en het beheer aanwezige financiële risico's worden vast onderdeel van het beleids- en begrotingsproces. Per risico wordt een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet en de schade die kan optreden. De uitkomsten van dit proces worden gepresenteerd in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Subsidieplafonds 2021

Op grond van juridische overwegingen is het noodzakelijk dat de raad jaarlijks een aantal met name genoemde subsidieplafonds vaststelt. Het doel is het betreffende jaarbudget juridisch af te grenzen en om daarmee opene constructies en onbedoelde budgettaire bijwerkingen te voorkomen. De betreffende subsidiebudgetten maken onderdeel uit van de budgetten in de Programmabegroting 2021.

Subsidieplafonds 2021		
Subsidieregeling	Bestemd voor/activiteit	2021 plafond (in €)
Evenementen	Evenementen, cultuur, sport en/of toerisme	122.000
Sport	Uniek sporten	25.000

3. Analyse begrotingsresultaat 2021 en prognoses 2022 - 2024

Ontwikkeling begrotingsresultaat 2021				
Programma (bedragen x € 1.000)	Prognose 2021 Kaderbrief 2021			
	lasten	batens	resultaat	V/N
Wonen in Assen	22.199	20.962	-1.237	N
Werken in Assen	56.119	30.613	-25.506	N
Meedoen in Assen	119.170	7.862	-111.308	N
Aantrekkelijk Assen	15.432	1.557	-13.875	N
Samen werken aan Assen	4.091	792	-3.299	N
Bedrijfsvoering	58.297	8.510	-49.787	N
Vastgoed en Grondbedrijf	32.845	21.221	-11.624	N
Algemeen financieel beleid	4.331	220.967	216.636	V
Totaal	312.484	312.484	0	

Programma (bedragen x € 1.000)	Resultaat begroting 2021				Verschil	
	lasten	batens	resultaat	V/N	in €	V/N
Wonen in Assen	20.891	20.123	-768	N	469	V
Werken in Assen	56.576	29.026	-27.550	N	-2.044	N
Meedoen in Assen	110.943	7.862	-103.081	N	8.227	V
Aantrekkelijk Assen	16.050	1.379	-14.671	N	-796	N
Samen werken aan Assen	4.086	725	-3.361	N	-62	N
Bedrijfsvoering	59.699	8.915	-50.784	N	-997	N
Vastgoed en Grondbedrijf	32.191	21.657	-10.534	N	1.090	V
Algemeen financieel beleid	7.435	217.637	210.202	V	-6.434	N
Totaal	307.871	307.324	547	N	-547	N

Analyse begroting herstelplan 2020 naar begroting herstelplan 2021						(bedragen x € 1.000)
Programma	begroting herstelpl. 2020	mutaties				begroting herstelpl. 2021
		MJP	ambities best.akk.	aanv. opgaven	maat regelen	
Lasten						
Wonen in Assen	24.614	-2.673	371	0	-110	22.202
Werken in Assen	60.443	-4.060	0	2	-265	56.120
Meedoen in Assen	121.149	-52	110	-1.200	-838	119.169
Aantrekkelijk Assen	16.011	-245	-150	-83	-100	15.433
Samen werken aan Assen	4.272	-20	-150	0	-8	4.094
Bedrijfsvoering, directe taken	35.961	1.158	304	195	15	37.633
Vastgoed en Grondbedrijf	30.800	-941	101	17	271	30.247
Totaal lasten	293.250	-6.835	586	-1.069	-1.035	284.897
Baten						
Wonen in Assen	18.933	198	0	-49	191	19.273
Werken in Assen	32.309	-1.696	0	0	0	30.613
Meedoen in Assen	7.943	-81	0	0	0	7.862
Aantrekkelijk Assen	547	-375	0	0	0	172
Samen werken aan Assen	771	8	0	0	13	792
Bedrijfsvoering, directe taken	4.856	81	0	0	0	4.937
Vastgoed en Grondbedrijf	21.065	-694	0	0	207	20.578
Totaal baten	86.424	-2.559	0	-49	411	84.227
Totaal saldo programma's	206.826	4.276	586	1.020	1.446	200.670
Algemene dekkingsmiddelen						
Lasten	2.592	398	-499	-100	-88	2.302
Baten	210.434	3.449	0	0	0	213.883
Totaal algemene dekkingsmiddelen	207.842	3.051	499	100	88	211.581
Overhead						
Lasten	23.447	-222	0	25	-184	23.066
Baten	3.837	30	0	0	0	3.867
Totaal overhead	-19.610	251	0	-25	184	-19.200
Heffing vennootschapsbelasting	50	1	0	0	0	51
Onvoorzien/incidenteel	348	-204	0	0	750	894
Saldo van lasten en baten	18.991	7.782	87	1.095	968	9.234
Mutaties in reserves						
Storting reserves	4.014	-2.736	0	0	0	1.278
Beschikking reserves	23.005	-11.509	795	-169	-1.612	10.509
Sluitend maken begroting:	0					0
onttrekking algemene reserve						
Totaal mutaties in reserves	18.991	-8.773	795	-169	-1.612	9.231
Resultaat mutaties	0	991	708	926	644	-2

Analyse prognose begroting 2021 (stand herstelplan 2021) begroting 2021 (bedragen x € 1.000)					
Programma	begroting herstelpl. 2021	mutaties			begroting 2021
		Prijscom- pensatie	Actua- lisatie	Beleids intensiv.	
Lasten					
Wonen in Assen	22.202	41	-1.459	110	20.893
Werken in Assen	56.120	5	56	396	56.577
Meedoen in Assen	119.169	381	-8.926	320	110.944
Aantrekkelijk Assen	15.433	40	-241	820	16.052
Samen werken aan Assen	4.094	4	-7	0	4.090
Bedrijfsvoering, directe taken	37.633	0	933	469	39.035
Vastgoed en Grondbedrijf	30.247	42	-660	0	29.629
Totaal lasten	284.897	513	-10.305	2.115	277.220
Baten					
Wonen in Assen	19.273	0	-198	0	19.074
Werken in Assen	30.613	0	0	-1.587	29.026
Meedoen in Assen	7.862	0	0	0	7.862
Aantrekkelijk Assen	172	0	-100	0	72
Samen werken aan Assen	792	0	-67	0	725
Bedrijfsvoering, directe taken	4.937	0	405	0	5.342
Vastgoed en Grondbedrijf	20.578	0	112	0	20.689
Totaal baten	84.227	0	151	-1.587	82.791
Totaal saldo programma's	200.670	-513	10.456	3.702	194.430
Algemene dekkingsmiddelen					
Lasten	2.300	4	3.651	0	5.949
Baten	213.883	0	-3.275	0	210.608
Totaal algemene dekkingsmiddelen	211.583	-4	-6.926	0	204.659
Overhead					
Lasten	23.066	0	-35	0	23.032
Baten	3.867	0	5	0	3.872
Totaal overhead	-19.200	0	40	0	-19.160
Heffing vennootschapsbelasting	51	0	0	0	51
Onvoorzien/incidenteel	894	0	-412	0	482
Saldo van lasten en baten	9.232	-517	3.981	3.702	9.464
Mutaties in reserves					
Storting reserves	1.278	0	-139	0	1.139
Beschikking reserves	10.509	0	-454	0	10.056
Totaal mutaties in reserves	9.231	0	-315	0	8.917
Resultaat mutaties	0	-517	3.667	3.702	547

Analyse prognose begroting 2022 (stand herstelplan 2020) begroting 2022 (bedragen x € 1.000)					
Programma	begroting herstelpl. 2022	mutaties			begroting 2022
		Prijscompensatie	Actualisatie	Beleidsintensiv.	
Lasten					
Wonen in Assen	23.051	37	-1.707	60	21.441
Werken in Assen	55.962	5	308	771	57.046
Meedoen in Assen	119.219	392	-8.709	270	111.172
Aantrekkelijk Assen	15.675	39	-166	95	15.643
Samen werken aan Assen	4.138	4	-54	0	4.089
Bedrijfsvoering, directe taken	38.317	0	996	351	39.664
Vastgoed en Grondbedrijf	30.728	84	-430	0	30.382
Totaal lasten	287.090	562	-9.761	1.547	279.439
Baten					
Wonen in Assen	19.435	0	-249	0	19.186
Werken in Assen	31.351	0	0	-1.648	29.703
Meedoen in Assen	7.883	0	0	0	7.883
Aantrekkelijk Assen	172	0	-100	0	72
Samen werken aan Assen	805	0	-67	0	738
Bedrijfsvoering, directe taken	5.017	0	405	0	5.422
Vastgoed en Grondbedrijf	20.571	0	592	0	21.163
Totaal baten	85.234	0	580	-1.648	84.166
Totaal saldo programma's	201.856	-562	10.342	-3.195	-195.272
Algemene dekkingsmiddelen					
Lasten	1.375	4	4.445	0	5.816
Baten	216.562	0	-2.271	0	214.291
Totaal algemene dekkingsmiddelen	215.187	-4	-6.716	0	208.475
Overhead					
Lasten	23.452	0	3	0	23.455
Baten	3.897	0	5	0	3.902
Totaal overhead	-19.555	0	2	0	-19.553
Heffing vennootschapsbelasting	51	0	0	0	51
Onvoorzien/incidenteel	844	0	-518	0	326
Saldo van lasten en baten	7.119	-566	4.146	-3.195	-6.727
Mutaties in reserves					
Storting reserves	1.152	0	-120	0	1.032
Beschikking reserves	8.229	0	-1.114	0	7.115
Totaal mutaties in reserves	7.077	0	-994	0	6.083
Resultaat mutaties	-42	-566	3.152	-3.195	-644

Analyse prognose begroting 2023 (stand herstelplan 2020) begroting 2023					(bedragen x € 1.000)
Programma	begroting herstelpl. 2023	mutaties			begroting 2023
		Prijscom pensatie	Actua lisatie	Beleids intensiv.	
Lasten					
Wonen in Assen	22.734	22	-2.042	60	20.773
Werken in Assen	55.631	4	422	1.149	57.206
Meedoen in Assen	117.384	280	-8.724	120	109.060
Aantrekkelijk Assen	15.692	26	-165	95	15.648
Samen werken aan Assen	3.942	4	-47	0	3.899
Bedrijfsvoering, directe taken	39.536	0	818	147	40.501
Vastgoed en Grondbedrijf	31.162	127	-1.704	0	29.585
Totaal lasten	286.081	462	-11.442	1.571	276.672
Baten					
Wonen in Assen	19.435	0	-213	0	19.222
Werken in Assen	31.897	0	0	-1.476	30.421
Meedoen in Assen	7.888	0	0	0	7.888
Aantrekkelijk Assen	172	0	-100	0	72
Samen werken aan Assen	805	0	-67	0	738
Bedrijfsvoering, directe taken	5.127	0	405	0	5.532
Vastgoed en Grondbedrijf	20.600	0	-474	0	20.126
Totaal baten	85.924	0	-449	-1.476	83.999
Totaal saldo programma's	200.157	-462	10.993	3.047	-192.673
Algemene dekkingsmiddelen					
Lasten	2.111	3	4.450	0	6.560
Baten	219.727	0	-2.555	0	217.172
Totaal algemene dekkingsmiddelen	217.616	-3	-7.005	0	210.612
Overhead					
Lasten	23.539	0	3	0	23.542
Baten	3.897	0	5	0	3.902
Totaal overhead	-19.642	0	2	0	-19.640
Heffing vennootschapsbelasting	52	0	0	0	52
Onvoorzien/incidenteel	1.253	0	-447	0	806
Saldo van lasten en baten	3.488	-465	4.437	3.047	2.559
Mutaties in reserves					
Storting reserves	1.069	0	-69	0	1.000
Beschikking reserves	5.312	0	-1.488	0	3.824
Totaal mutaties in reserves	4.243	0	-1.420	0	2.824
Resultaat mutaties	755	-465	3.017	3.047	265

Analyse prognose begroting 2024 (stand herstelplan 2020) begroting 2024					(bedragen x € 1.000)
Programma	begroting herstelpl. 2024	mutaties			begroting 2024
		Prijscompensatie	Actualisatie	Beleidsintensiv.	
Lasten					
Wonen in Assen	22.734	121	-1.773	60	21.143
Werken in Assen	55.631	14	293	1.860	57.798
Meedoen in Assen	117.384	1.231	-8.670	120	110.065
Aantrekkelijk Assen	15.692	275	-164	95	15.898
Samen werken aan Assen	3.964	19	-75	0	3.908
Bedrijfsvoering, directe taken	39.536	120	1.621	60	41.337
Vastgoed en Grondbedrijf	31.321	436	-2.070	0	29.687
Totaal lasten	286.262	2.216	-10.837	2.195	279.836
Baten					
Wonen in Assen	19.435	0	-206	0	19.229
Werken in Assen	31.897	0	0	-730	31.167
Meedoen in Assen	7.888	0	0	0	7.888
Aantrekkelijk Assen	172	0	-100	0	72
Samen werken aan Assen	805	0	-67	0	738
Bedrijfsvoering, directe taken	5.127	0	405	0	5.532
Vastgoed en Grondbedrijf	20.600	0	-1.018	0	19.582
Totaal baten	85.924	0	-987	-730	84.207
Totaal saldo programma's	200.338	2.216	9.850	-2.925	-195.629
Algemene dekkingsmiddelen					
Lasten	2.111	-188	4.660	0	6.570
Baten	219.727	0	129	0	219.856
Totaal algemene dekkingsmiddelen	217.616	188	-4.531	0	213.286
Overhead					
Lasten	23.539	0	11	0	23.550
Baten	3.897	0	5	0	3.902
Totaal overhead	-19.642	0	-6	0	-19.648
Heffing vennootschapsbelasting	52	-607	607	0	52
Onvoorzien/incidenteel	1.253	4	-435	0	822
Saldo van lasten en baten	-3.669	1.424	5.141	-2.925	-2.864
Mutaties in reserves					
Storting reserves	1.069	0	-98	0	971
Beschikking reserves	5.143	0	-1.320	0	3.823
Totaal mutaties in reserves	4.074	0	-1.222	0	2.852
Resultaat mutaties	405	1.424	3.919	-2.925	12

4. Incidentele lasten en baten 2020-2023

Achtergrond

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de gemeentebegroting te voorzien in een overzicht van incidentele lasten en baten. Inzicht daarin is van belang voor de beoordeling van de soliditeit van de Asser Begroting en vanuit die optiek ook noodzakelijk voor het financieel toezicht en de beoordeling van de begrotingspositie door Gedeputeerde Staten. Uitgangspunt is dat de structurele lasten in de begroting gedekt dienen te worden door structurele baten. Dat is ook een van de beoordelingscriteria om voor repressief financieel toezicht in aanmerking te komen.

In augustus 2018 heeft de commissie BBV de notitie 'structurele en incidentele lasten en baten' gepubliceerd. In die notitie wordt ingegaan op de verschillende onderdelen die bij het meerjarig financieel inzicht aangereikt worden vanuit het BBV opdat de raad haar autorisatiefunctie op een adequate wijze kan toepassen. De onderdelen betreffen de kengetallen, resultaatbestemming, geprognosticeerde balans en de structurele en incidentele baten en lasten.

Criteria

Incidentele baten en lasten betreffen de budgetten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. een eindig doel hebben. Een begroting, meerjarenraming of jaarrekening kan ieder jaar dergelijke eenmalige budgetten bevatten. Ook kan het voorkomen dat een eenmalige subsidie voor een bepaalde activiteit wordt verkregen, maar dat de lasten van de uitvoering van die activiteit zich over meerdere jaren uitspreidt. Gezien de koppeling met de subsidie hebben deze lasten dan een incidenteel karakter.

Het BBV bevat geen eenduidige definitie van het begrip 'incidenteel'. Er is ruimte voor eigen interpretatie. In de toelichting op het Besluit Begroting en Verantwoording staat als hulpmiddel dat voor het bepalen van de invulling van het begrip 'incidenteel' gedacht kan worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Dit betekent dat baten en lasten die zich drie jaar of minder voordoen kunnen kwalificeren als incidenteel, maar ook gewoon structureel van aard kunnen zijn. Baten en lasten die zich vier jaar of langer voordoen zijn in beginsel structureel van aard. De scheidslijn tussen drie jaar of langer dient als hulpmiddel bij het bepalen of er sprake is van incidenteel of structureel.

Ten behoeve van eigen invulling en voor het opmaken van het voorgeschreven overzicht van incidentele lasten en baten uitgegaan van de volgende criteria:

- Lasten/baten die alleen in het jaar 2021, 2022 of 2023 voorkomen.
- Lasten/baten die zich maximaal gedurende drie jaar voordoen (2021-2023).
- Lasten/baten waarvan de eindigheid vast ligt op basis van raadsbesluit en/of toekenningsbesluit, ook als de looptijd langer is dan drie jaar (zoals tijdgebonden middeleninzet collegeakkoord).
- Onttrekkingen en toevoegingen aan reserves met een looptijd korter dan drie jaar.

Beloop incidenteel 2021-2024

Op basis van de criteria hiervoor kan in totaal voor ruim € 4,3 miljoen van het totaal van de in de Begroting 2021 opgenomen budgetten als 'incidenteel' worden aangemerkt. Bij de baten gaat het in totaal om een volume van € 0,8 miljoen. De omvang van incidentele baten is sterk beïnvloed door de voor het jaar 2021 geraamde onttrekking aan de algemene reserve van € 5,8 miljoen. In de jaarschijf 2022 van de meerjarenprognose is sprake van een geraamde onttrekking van € 3,1 miljoen.

De overige in 2021-2022 in de begroting en meerjarenprognose opgenomen incidentele budgetten houden grotendeels verband met de uitvoering van het bestuursakkoord en daarvoor benodigde middeleninzet en vastgestelde dekkingsmaatregelen. Op basis van de huidige inzichten neemt de omvang van de incidentele lasten en baten vanaf 2022 gefaseerd weer af. In 2023 vervallen de tijdelijke middelen en dekkingsmaatregelen die in de periode 2018-2022 door de raad voor uitvoering van het collegeakkoord 'Sterke wijken in een sterke stad' beschikbaar zijn gesteld. Mogelijke omvang van in 2023 en verder in de begroting en op te nemen incidentele budgetten is afhankelijk van de beleidsinvulling in de bestuursperiode 2023-2026.

Overzicht incidentele lasten en baten periode 2021-2024

Hieronder volgt het overzicht van de geraamde en geprognoseerde incidentele lasten en baten begroting in de periode 2021-2024. Het overzicht is gebaseerd op volgende uitgangspunten:

- Lasten/baten die alleen in 2021 of 2022 of 2023 voorkomen.
- Lasten/baten die zich maximaal gedurende 3 jaar voordoen.
- Lasten/baten waarvan de eindigheid vastligt op basis van raadsbesluit en/of toekenningsbesluit ook al is de looptijd langer dan 3 jaar (waaronder tijdelijke lasten uitvoering Sterke wijken in een sterke stad).
- Onttrekkingen/toevoegingen reserves met looptijd korter dan 3 jaar (2021 tot en met 2023).

Incidentele lasten en baten (bedragen x € 1.000)

Programma/ Product	Omschrijving kosten/activiteit	2021		2022		2023		2024		Toelichting
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Wonen in Assen										
Wonen	Omgevingswet	500	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting/mjp kaderbrief 2020
Wonen	Borging kwaliteit	100	0	100	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke wijken in een sterke stad
Wonen	Tiny houses	50	0	0	0	0	0	0	0	Onderzoek tiny houses
Openbare ruimte	Stadsecoloog	35	0	35	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke wijken in een sterke stad
Openbare ruimte	vervanging openbare verlichting	20	0	0	0	0	0	0	0	Onderdeel actualisatie kaderbrief 2020
Duurzaamheid	Incidentele verlaging tarief afvalstoffenheffing	0	0	0	0	0	0	0	0	Enmalige verrekening resultaat voorgaande jaren
Duurzaamheid	Inzet voorziening afvalstoffenheffing	0	0	0	0	0	0	0	0	Enmalige verrekening resultaat voorgaande jaren
Duurzaamheid	Incidentele verlaging tarief rioolrecht	0	-485	0	0	0	0	0	0	Enmalige verrekening resultaat voorgaande jaren
Duurzaamheid	Inzet voorziening riolering	0	485	0	0	0	0	0	0	Enmalige verrekening resultaat voorgaande jaren
Duurzaamheid	Energietransitie	400	0	400	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke wijken in een sterke stad
Werken in Assen										
Economische ontwikkeling	Stadsmarketing en centrummanagement	200	0	200	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke wijken in een sterke stad
Economische ontwikkeling	Acquisitie nieuwe ondernemers	150	0	150	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke wijken in een sterke stad
Economische ontwikkeling	Stadsmarketing en centrummanagement	173	0	173	0	87	0	0	0	Begroting 2021

Programma/ Product	Omschrijving kosten/activiteit	2021		2022		2023		2024		Toelichting
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Participatie	Basisbanen	150	0	150	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke wijken in een sterke stad
Meedoen in Assen										
Jeugdzorg	Harmonisatie psz/kinderopvang	-71	0	0	0	0	0	0	0	Vrijval naar algemene Reserve voor vorming frictievoorziening
Wmo/Jeugd	Preventie- en transformatiefonds	1000	0	1.250	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke wijken in een sterke stad
Wmo/Jeugd	Vrijwilligersbeleid	165	0	165	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke wijken in een sterke stad
Beschermd wonen	Gevolgen invoering Wlz	236	0	118	0	0	0	0	0	Begroting 2021
Mijn buurt Assen	Mijn Buurt Assen CP)	300	0	300	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke wijken in een sterke stad
Mijn buurt Assen	Asielzoekers/nieuwkomers	11	0	0	0	0	0	0	0	Tijdelijke regeling via gemeentefonds
Mijn buurt Assen	Regenboogbeleid	20	0	20	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting/mjp kaderbrief 2020
Schuldhelpverlening	Armoede en schuldenproblematiek	300	0	300	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke wijken in een sterke stad
Sport	Impuls Gezond in de Stad	136	0	0	0	0	0	0	0	Tijdgebonden geldstroom conform gemeentefonds
Aantrekkelijk Assen										
Evenementen	Impuls evenementen (CP)	250	0	250	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke Wijken in een sterke stad
Binnenstad	Bijdrage VIA	225	0	0	0	0	0	0	0	Begroting 2021
Binnenstad	Binnenstad voorbereiding	350	0	0	0	0	0	0	0	Begroting 2021
Kunst en Cultuur	Inbouwpakketten DNK	0	0	296	0	0	0	0	0	Herstelplanopgave
Kunst en Cultuur	DNK	150	0	0	0	0	0	0	0	Begroting 2021

Programma/ Product	Omschrijving kosten/activiteit	2021		2022		2023		2024		Toelichting
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Samen werken aan Assen										
Bestuur	Raadsexkursie (tweejaarlijks)	10	0	0	0	10	0	0	0	Op basis van aanvaard beleid
Bestuur	ICT-kosten	0	0	0	0	-22	0	22	0	Herstelplan maatregelenpakket
Bestuur	Tijdelijk extra wethouder	120	0	60	0	0	0	0	0	Bestuursakkoord
Bestuur	Wijkaanpak	200	0	150	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke Wijken in een sterke stad
Bestuur	Onderhouden strategische netwerken	80	0	80	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke Wijken in een sterke stad
Bestuur	Onderhouden strategische netwerken	160	0	160	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2020 Sterke Wijken in een sterke stad
Vastgoed en grondbedrijf										
Wijkcentra	Vouwwanden MFA Schakelveld	34	0	0	0	0	0	0	0	Onderdeel actualisatie kaderbrief 2020
Gemeentelijke panden	Van Doornestraat en milieupark	23	0	0	0	0	0	0	0	Onderdeel actualisatie kaderbrief 2020
Strategische eigendommen	Tijdelijke huurderiving Havenkade	6	0	0	0	0	0	0	0	Conform actualisatie kaderbrief 2019
Strategische eigendommen	Diverse ontwikkelingen	0	0	19	0	0	0	0	0	Beleidsmaatregelen kaderbrief 2020
Bedrijfsvoering										
Bedrijfsvoering	Tijdelijke uitbreiding bestuurssecretariaat	60	0	30	0	0	0	0	0	Beleidsmaatregelen kaderbrief 2020
Bedrijfsvoering	Verschuiving tbv invoering omgevingswet	-278	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting/mjp kaderbrief 2020
Bedrijfsvoering	Informatiebeheer	50	0	0	0	0	0	0	0	Beleidsmaatregelen kaderbrief 2020
Algemeen financieel beleid										
Gemeentefonds	Opschalingskorting	0	675	0	0	0	0	0	0	Tijdelijke regeling via gemeentefonds

Programma/ Product	Omschrijving kosten/activiteit	2021		2022		2023		2024		Toelichting
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Gemeentefonds	Impuls gezond in de Stad	0	136	0	0	0	0	0	0	Tijdgebonden geldstroom vanuit gemeentefonds
Gemeentefonds	Tijdelijke LHBT-middelen	0	20	0	20	0	0	0	0	Tijdelijke regeling via gemeentefonds
Gemeentefonds	Tijdelijke middelen landelijke vreemdelin- genvoorziening	0	11	0	0	0	0	0	0	Tijdelijke regeling via gemeentefonds
Dekkingsmaatregelen										
Nog functioneel te ramen	Tijdelijke afzien indexatie reserves	-550	0	-550	0	0	0	0	0	Dekkingsplan ambities Bestuursakkoord 2020 Sterke ..
Nog functioneel te ramen	Inzetten incidentele ruimte	-505	0	-505	0	0	0	0	0	Dekkingsplan ambities Bestuursakkoord 2020 Sterke ..
Budgetten		4.260	842	3.351	20	75	0	22	0	
Algemene reserve										
Algemene reserve	Terugstorting frictievoorziening psz/ko	71	0	71	0	0	0	0	0	Aanvulling voor vorming frictievoorziening psz/ko
Algemene reserve	Inzet tbv ambities College-akkoord 2018- 2022 SW	0	2.240	0	2.490	0	0	0	0	Dekkingsplan ambities Bestuursakkoord 2020 Sterke ..
Algemene reserve	Inzet tbv sluitend maken jaarschijven 2020/2021	0	3.070	0	0	0	0	0	0	Dekkingsplan 2020 en 2021; Herstelplan
Algemene reserve	Inzet tbv sluitend maken jaarschijven 2021/2022	0	547	0	644	0	0	0	0	Dekkingsplan 2021 en 2022; Begroting 2021
Totaal Reserves		71	5.857	71	3.134	0	0	0	0	
Totaal incidenteel		4.331	6.699	3.422	3.154	75	0	22	0	

5. Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves 2021-2024

In de begroting 2021 en de financiële prognoses voor 2022-2024 is op basis van besluitvorming rekening gehouden met een aantal structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de gemeentelijke reserves.

Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als structureel aangemerkt als het gaat om jaarlijks terugkerende onttrekkingen aan financieringsreserves dan wel dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings-)reserve die is ingesteld om gedurende een periode van minimaal drie jaar structurele lasten te dekken. Onttrekkingen en toevoegingen die niet aan deze criteria voldoen worden in het kader van het financieel toezicht als incidenteel aangemerkt.

In de Asser situatie gaat in vrijwel alle gevallen om de inzet en voeding van de amortisatiereserves. Deze reserves zijn door de raad ingesteld als onderdeel van een kostendeckingsplan voor gemeentelijke investeringen. De uitputting ervan vindt plaats op basis van een vooraf vastgesteld plan en strekt zich uit over een lange periode. In 2020 hebben wij deze amortisatiereserves doorgelicht en afgestemd op de huidige regelgeving BBV, de accountant en de toezichthouder. Dit heeft er toe geleid dat er aanpassing en zijn doorgevoerd in looptijd en afbouw.

Structurele mutatie reserves (bedragen x € 1.000)				
Structurele onttrekkingen	2021	2022	2023	2024
Reserve nieuwbouwprojecten	311	298	283	270
Reserve maatschappelijk renderende investeringen MRI	675	630	585	540
Reserve DNK incl opbrengst Essent	1.705	1.580	1.455	1.330
Reserve wielervedbaan	103	103	103	103
Reserve gebiedsgericht werken	15	15	15	15
Reserve voortgezet onderwijs	28	28	28	28
Reserve MFA Assen Oost	77	77	77	77
Amortisatie Mien Ruysweg	40	30	20	10
Reserve Veemarktplein	61	61	61	61
Amortisatie fietspad Europaweg	10	10	10	10
Amortisatiereserve FlorijnAs	461	461	461	461
Amortisatiereserve Binnenstad	26	26	27	27
Amortisatiereserve Bosbeek Nijlandsloop	36	36	37	37
Reserve Groningen Airport Eelde	253	498	115	115
Totaal	3.801	3.853	3.277	3.084
Structurele stortingen	2021	2022	2023	2024
Indexatie amortisatie reserves	848	801	755	713
Totaal	848	801	755	713

6. Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans							
bedragen x € 1.000, per ultimo jaar	rekening 2019	prognose 2020	begroting 2021	mjp 2022	mjp 2023	mjp 2024	
A Vaste activa							
0	Immateriële vaste activa	235	128	20	-	-	-
1	Materiële vaste activa	415.041	422.262	433.079	444.340	442.581	439.748
2	Financiële activa	4.078	5.074	5.821	6.567	6.564	6.560
Totaal Vaste activa		419.354	427.464	438.920	450.907	449.145	446.308
B Vlottende activa							
1	Voorraden	22.938	19.694	21.332	24.326	22.978	25.904
2	Vorderingen	25.195	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
3	Liquide middelen	677	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
4	Overlopende activa	8.394	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal Vlottende activa		57.203	40.694	42.332	45.326	43.978	46.904
Totaal activa		476.557	468.158	481.252	496.233	493.123	493.212
C Vaste passiva							
1	Eigen vermogen / reserves	149.908	128.763	117.679	111.784	110.243	107.496
2	Voorzieningen	32.368	24.101	22.377	23.294	23.373	22.699
3	Langlopende schulden	221.906	257.459	283.361	303.320	301.671	305.181
Totaal Vaste passiva		404.182	410.323	423.417	438.398	435.287	435.376
D Vlottende passiva							
1	Kortlopende schulden	37.772	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
2	Overlopende passiva	34.602	32.835	32.835	32.835	32.835	32.835
Totaal Vlottende passiva		72.374	57.835	57.835	57.835	57.835	57.835
Totaal passiva		476.557	468.158	481.252	496.233	493.122	493.211

7. Overzicht EMU-saldo 2020 – 2024

EMU saldo		(bedragen x € 1000, per ultimo jaar)				
EMU saldo (ontvangsten / uitgaven)	realisatie 2019	prognose 2020	begroting 2021	mjp 2022	mjp 2023	mjp 2024
Exploitatiesaldo voor mutatie reserves	-18.490	-19.181	-9.462	-6.727	-2.558	-2.863
Afschrijving tlv exploitatie	14.880	11.566	11.825	12.788	13.706	13.952
Toevoeging voorzieningen tlv exploitatie	4.367	2.497	2.497	2.497	2.497	2.497
Investeringen geactiveerd	-22.302	-16.905	-23.389	-24.795	-11.943	-11.115
Bijdragen niet via exploitatie	10.724	-	-	-	-	-
Desinvesteringen niet tlv exploitatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking voorzieningen tgv exploitatie	-3.902	-10.764	-4.221	-1.580	-2.418	-3.171
EMU saldo	14.723	32.787	22.750	17.817	716	700

8. Gemeentelijke reservepositie

Algemene beleidslijnen

Om slagvaardig te kunnen opereren en genoeg middelen te hebben om als weerstandsvermogen in te zetten bij onverwachte financiële tegenvallers beschikken we over een gezonde en effectieve reservepositie.

Er vindt geen onnodige of ongelimiteerde vastlegging van gemeentelijke middelen in reserves plaats. Niet langer voor het oorspronkelijk doel benodigde reservemiddelen vloeien terug naar de algemene reserve. De raad kan deze vervolgens herbestemmen voor realisatie van andere bestuurlijke doelen.

De gemeentelijke reservepositie wordt periodiek doorgelicht op doelmatigheid en doeltreffendheid. Onnodige reserves en voorzieningen heffen we op.

De raad besluit tot het instellen en/of opheffen van reserves. Reserves worden alleen gevormd voor realisatie van vooraf vastgestelde beleidsdoelen en/of projecten. Reserves zijn niet bestemd voor dekking van structurele lasten, met uitzondering van amortisatiereserves.

Amortisatie reserves worden geïndexeerd met een vast percentage per jaar, alle andere reserves worden niet geïndexeerd.

Rapportage en verantwoording over besteding van reserves vindt plaats via de planning- en controlcyclus.

Tekorten in de gemeentebrede exploitatie worden vereffend via de algemene reserve. Binnen de reserve wordt daarvoor een buffer van € 100 per inwoner als ondergrens aangehouden.

Beleidskaders en spelregels met betrekking tot reserves en voorzieningen zijn vastgelegd in de kadernota reserves en voorzieningen. Deze is in 2020 vastgesteld. De volgende reguliere actualisatie staat gepland voor 2024 tenzij wijzigingen in wet- en regelgeving daar eerder aanleiding toe geeft.

Beleidskaders met betrekking tot het weerstandsvermogen en solvabiliteit zijn vastgelegd in de kadernota weerstandsvermogen en risicomangement. Deze is eveneens in 2020 vastgesteld en wordt in 2024 herzien.

Prognose, budgetten

Voor alle reserves en voorzieningen is een prognose opgesteld van het meerjarig verloop.

Per reserve en voorziening zijn per jaar de stortingen en onttrekkingen geraamd. De verdeling over de jaarschijven maakt onderdeel uit van de begroting, maar is van de reserves niet altijd in de beleidsprogramma's opgenomen.

Bij de beleidsprogramma's zijn alleen kosten en verrekening reserves opgenomen indien er op voorhand duidelijkheid is over het jaar van mutatie zoals bijvoorbeeld bij amortisatiereserves. Bij bijvoorbeeld verrekening met projecten is het jaar van mutatie niet op voorhand duidelijk en in dit geval zijn zowel de kosten als de verrekening van de reserve vooralsnog niet opgenomen in het beleidsprogramma. Een actualisatie van de mutaties wordt opgenomen in de voortgangsrapportage.

Weerstandsvermogen

Als indicatie of risico's opgevangen kunnen worden, is in de begroting en rekening verplicht een verhoudingsgetal voor het weerstandsvermogen opgenomen. De ratio weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit voor risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrije deel in de algemene en bestemmingsreserves, onbenutte belastingcapaciteit en vrije ruimte op de begroting.

Met het vaststellen van kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement is besloten dat de gemeente Assen streeft naar een structurele ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0 (ondergrens voldoende). In de kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement is dit vastgelegd.

Vooralsnog wordt hieraan voldaan. Echter de ratio staat wel onder druk gezien de geplande onttrekkingen aan de algemene reserve.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio wordt bepaald door eigen vermogen gedeeld door totaal vermogen. Hierin is eigen vermogen het totaal van algemene reserve plus bestemmingsreserves.

Met het vaststellen van de kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement is besloten dat de gemeente Assen streeft naar een structureel eigen vermogen met een solvabiliteitsratio van minimaal 20% (ondergrens gemiddeld risico).

Vooralsnog wordt hieraan voldaan. Echter de ratio staat wel onder druk gezien de geplande onttrekkingen aan algemene reserve en bestemmingsreserves.

Looptijd amortisatiereserves

De looptijd van de jaarlijkse onttrekking aan een Amortisatiereserve voor dekking van kapitaallasten is gelijk aan de looptijd van de afschrijving. Dit wordt ook in de BBV voorgeschreven. In een aantal gevallen is in het verleden echter door de raad besloten tot een kortere looptijd. Hierdoor is in de eerste jaren een hogere dekking van kapitaallasten mogelijk, maar op een gegeven ogenblik is de Amortisatiereserve leeg terwijl het geactiveerde bezit nog niet volledig is afgeschreven. Hierdoor ontstaat dan in de vervolg jaren een nadeel in de begroting. Bij de vaststelling van het Herstelplan 2020 – 2024 zijn de amortisatiereserves waar de looptijd van het actief langer doorliep aangepast.

Voor de amortisatiereserves waar geen directe relatie bestaat met een materieel actief is een afbouwplan vastgesteld.

Als op grond van de BBV regelgeving nieuwe amortisatiereserves nodig zijn zal worden uitgegaan van looptijden welke gelijk zijn aan de periode van afschrijving van het actief.

Prognose reserves en voorzieningen

(bedragen x € 1.000, per ultimo jaar)

Omschrijving reserve / voorziening	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene reserve	20.891	21.345	14.226	11.616	11.616	11.616
Bestemmingsreserves	126.562	107.418	104.000	100.812	98.362	95.892
Voorzieningen	32.367	24.101	22.377	23.294	23.373	22.699
Totaal	179.820	152.864	140.603	135.722	133.351	130.207
Algemene reserve / weerstandsreserve	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene reserve algemene dienst	20.891	21.345	14.226	11.616	11.616	11.616
Reserve weerstandsvermogen	16.000	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
Subtotaal	36.891	32.345	25.226	22.616	22.616	22.616

Amortisatie / exploitatie reserves	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Reserve nieuwbouwprojecten	2.998	2.727	2.465	2.212	1.968	1.734
Reserve MRI	5.551	4.931	4.345	3.793	3.277	2.796
Reserve DNK inclusief opbrengst Essent	20.423	18.961	17.597	16.334	15.173	14.116
Reserve wielervederbaan	2.702	2.648	2.593	2.537	2.480	2.422
Reserve gebiedsgericht werken	295	285	275	264	254	243
Reserve voortgezet onderwijs	755	740	726	711	695	680
Reserve MFA Assen Oost	2.068	2.028	1.988	1.946	1.904	1.862
Amortisatie Mien Ruysweg	648	109	71	43	23	14
Reserve Veemarktplein	1.215	1.176	1.136	1.095	1.055	1.013
Amortisatie fietspad Europaweg	192	186	179	173	167	160
Amortisatiereserve FlorijnAs	12.843	12.613	12.379	12.141	11.898	11.651
Amortisatiereserve Binnenstad	1.490	1.490	1.464	1.438	1.411	1.384
Amortisatiereserve Bosbeek Nijlandsloop	-	677	654	631	607	583
Subtotaal	51.180	48.571	45.872	43.318	40.912	38.658
Egalisatie reserves						
Reserve gemeentelijk sociaal deelfonds	-	-	-	-	-	-
Reserve straten- en wegenbeheer	6.427	4.427	4.427	4.427	4.427	4.427
Reserve Maatschappelijke opvang	1.158	1.158	1.158	1.158	1.158	1.158
Subtotaal	7.585	5.585	5.585	5.585	5.585	5.585
Reserves grondexploitaties						
Algemene reserve grondexploitaties	19.739	19.455	19.474	20.849	21.281	22.351
Weerstandsvormogen grondexploitaties	11.811	11.423	10.958	9.467	9.126	7.968
Subtotaal	31.550	30.878	30.432	30.316	30.407	30.319
Reserves overige specifieke beleidstaken						
Reserve opbrengst Essent-aandelen	-	-	-	-	-	-
Reserve garantstelling ijsbaancomplex	2.500	-	-	-	-	-
Reserve investeringsfonds	-	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Reserve speelvoorzieningen	44	-	-	-	-	-
Reserve stimulering economische beleid	795	50	50	50	50	50
Reserve Groningen Airport Eelde	1.279	1.076	823	325	210	95
Subtotaal	4.618	5.126	4.873	4.375	4.260	4.145

Reserves meerjarige projecten	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Reserve grote projecten	1.588	-	-	-	-	-
Reserve verkeersmaatregelen	106	-	-	-	-	-
Reserve herziening bestemmingsplannen	472	-	-	-	-	-
Reserve duurzaamheid	205	73	53	33	13	-
Reserve Groenontwikkeling	150	-	-	-	-	-
Reserve woningbouw/stedelijke vernieuwing	19	-	-	-	-	-
Reserve beeldende kunst	271	102	102	102	102	102
Reserve RSP gelden - FlorijnAs	7.935	817	817	817	817	817
Reserve Binnenstad	887	860	860	860	860	860
Reserve aardgasvrijewijk	3.996	4.406	4.406	4.406	4.406	4.406
Subtotaal	15.629	6.258	6.238	6.218	6.198	6.185
Vorzieningen	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vorzieningen groot onderhoud	12.511	10.811	10.175	10.954	11.061	10.479
Vorzieningen riool en afvalstoffenheffing	13.806	7.056	6.161	6.394	6.408	6.419
Vorzieningen inzake personeel	6.050	6.234	6.041	5.946	5.904	5.801
Subtotaal	32.367	24.101	22.377	23.294	23.373	22.699

9. Gemeentefonds

Algemene lijn

De raming van de algemene uitkering 2021 en de prognoses voor de periode 2022-2024 zijn gebaseerd op de informatie en de maatregelen in de Meicirculaire 2020.

Voor het jaar 2021 resulteert dat in een totale algemene uitkering van € 181,1 miljoen. De macrobudgetten voor de uitvoering van de Wmo en de Jeugdzorg zijn vanaf 2019 volledig geïntegreerd in de reguliere verdeelmaatstaven van het gemeentefonds. Daarmee geldt voor deze onderdelen nu ook het systeem van trap-op-trap-af. Voor het niet integreerbare deel van de uitkering Sociaal Domein zijn nieuwe integratie-uitkeringen gevormd. Het gaat daarbij om beschermd wonen, voogdij 18+, en de Participatiewet. De totale omvang van deze integratie-uitkeringen is voor 2021 geraamd op € 59,5 miljoen. Voor financiering van de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening is € 17 miljoen in de raming van de algemene uitkering 2021 opgenomen.

De septembercirculaire 2020 is kort voor afsluiting van het interne begrotingsproces gepubliceerd. In het hoofdstuk 'Financiële vooruitzichten 2020-2023' zijn de gevolgen voor Assen in beeld gebracht.

Ontwikkeling accessen

Het kabinet prognosticeert in de Meicirculaire 2020 voor de komende jaren de volgende gemeentefondsaccessen:

Accessen macro (Stand meicirculaire 2020, bedragen x € 1 miljoen)					
Omschrijving/begrotingsjaar	2021	2022	2023	2024	2025
Stand septembercirculaire 2019	903	855	995	1.005	
Stand meicirculaire 2020	1.030	1.036	801	806	950
Accessen in %	3,71%	3,65%	2,76%	2,72%	3,14%

De nieuwe accessen zijn aangepast en afgestemd op de cijfers in de rijksvoorjaarsnota en de prognoses uit het Centraal Economisch Plan 2020. De daaruit voortvloeiende aanpassingen resulteren erin dat de accessen voor de jaren 2021-2024 ten opzichte van de prognoses in september jl. cumulatief met € 66 miljoen worden verlaagd. Voor het jaar 2021 heeft het kabinet in het kader van de coronacrisis besloten om de ontwikkeling van het acces te bevriezen.

Hoofdoorzaak zijn bijgestelde prognoses met betrekking tot de voor de komende jaren door het CPB voorziene loon- en prijsontwikkelingen. Die liggen aanmerkelijk lager dan waarmee het kabinet in de miljoenennota 2020 en de septembercirculaire 2019 rekening heeft gehouden. De verlaging van de accessen is structureel. Voor Assen resulteren de nieuwe cijfers in een op termijn blijvende verlaging van de algemene uitkering van € 0,3 miljoen vanaf 2024. Deze ontwikkeling is in de nieuwe raming en de prognoses van de algemene uitkering 2021-2024 verwerkt.

De accessen zijn primair bestemd voor dekking van de budgettaire effecten van loon- en prijsstijging in de eigen begroting. Hieruit zullen in ieder geval de budgettaire effecten van de recent nieuw afgesloten Cao-gemeenten en verdere optrekking van de pensioenpremies gedekt moeten worden. Het door het kabinet voor 2025 gepresenteerde acces van € 950 miljoen is voor het eerst in het meerjarenperspectief van het gemeentefonds opgenomen. De eerste inschatting van het Asser aandeel in dit acces bedraagt € 3,9 miljoen.

Overige ontwikkelingen

Extra middelen Jeugdzorg

Het kabinet heeft besloten om gespreid over de jaren 2019-2021 in totaal € 1,0 miljard extra beschikbaar te stellen als tegemoetkoming in de tekorten bij de Jeugdzorg. Aanvulling op deze middelen is bij de septembercirculaire bekend gemaakt. Eénmalig wordt nogmaals € 300 miljoen beschikbaar gesteld voor 2022. Het gaat vooralsnog om tijdelijke middelen. Aanvullend onderzoek moet uitwijzen of en zo ja in welke mate er vanaf 2023 sprake dient te zijn van structurele aanvulling.

In combinatie daarmee wil het kabinet met de VNG afspraken maken over effectiever en efficiëntere uitvoering van het Jeugdzorgstelsel. De verdeling van de tijdelijke extra rijksmiddelen en de budgettaire effecten voor Assen zien er als volgt uit:

Extra middelen jeugdzorg (stand Septembercirculaire 2020 bedragen x € 1 miljoen)					
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	Totaal
Aanvulling op macro-niveau	400	300	300	300	1.300
Effect voor Assen	2,10	1,60	1,60	1,60	6,90

Wet langdurige zorg (Wlz)

Met ingang 2021 worden de cliënten die langdurige zorg nodig hebben in het kader van beschermd wonen niet meer via de integratie-uitkering Beschermd wonen gefinancierd. Met ingang worden deze kosten in zijn geheel gefinancierd uit de WLZ. Tegelijkertijd is de integratie-uitkering Beschermd wonen verlaagd met € 11,9 miljoen.

Integratie-uitkeringen Beschermd wonen, Voogdij 18+ en Participatiewet

De budgetten voor Beschermd wonen, Voogdij/18+ en de Participatiewet zijn nog niet geïntegreerd in de verdeling van het gemeentefonds. Voor elk van deze taken is binnen de algemene uitkering een nieuwe tijdelijke integratie-uitkering gevormd. De omvang ervan bedraagt voor 2021 respectievelijk € 1,5 miljard, € 0,7 miljard en € 1,9 miljard. De verdeling van de middelen vindt voorlopig plaats op basis van bestaande methodieken en afspraken. De budgetten worden jaarlijks aangepast met een loon-, prijs- en volumecomponent.

Onderzoek naar een objectief verdeelmodel voor het Beschermd Wonen is gaande. De integratie van Voogdij 18+ en de resterende onderdelen van de Participatiewet (Wajong/begeleiding)-middelen is voorzien met ingang van 2022. Het totaal van de niet-geïntegreerde budgetten Sociaal Domein bedraagt voor Assen in 2021 € 59,5 miljoen en neemt daarmee met € 10,4 miljoen af ten opzichte van 2020. Hiervan is € 3,7 miljoen bestemd voor de gemeenten Aa en Hunze en Tynaarlo.

Schaal- en efficiencykortingen

De door eerdere kabinetten vastgestelde schaalkorting van rond € 1,0 miljard loopt op basis van het vastgestelde ritme door tot 2025. Voor de jaarschijven 2020 en 2021 is de voorziene korting in het kader van de coronacrisis komen te vervallen maar niet in het totaalverband van de korting. Met ingang van 2022 maken de voor nu vervallen kortingen weer onderdeel uit van de tranches. Van deze korting is tot en met 2019 € 300 miljoen via het gemeentefonds ingeboekt. Het restant van € 675 miljoen wordt in de periode 2022-2025 op het fonds in mindering gebracht. De omvang van de kortingen loopt jaarlijks gefaseerd op. De laatste tranche staat gepland voor 2025 en bedraagt macro € 140 miljoen. In het kader van de corona-compensatie heeft het kabinet besloten om de tranches voor 2020 € 70 miljoen en 2021 € 90 miljoen niet uit te nemen uit het gemeentefonds. Dit betekent voor Assen een incidenteel voordeel van afgerond € 0,7 miljoen. Na 2021 wordt de schaalkorting onverkort in de bestaande reeks doorgezet en resulteert een korting op de algemene uitkering met € 3,9 miljoen. Daarvan moet nu nog circa € 2,8 miljoen binnen de begroting worden opgevangen. De kortingen voor Assen zien er voor de periode 2020-2025 als volgt uit.

Financiële gevolgen schaalkorting mjp 2021 2024 (stand Septembercirculaire 2020 bedragen x € 1 miljoen)					
Omschrijving/begrotingsjaar	2021	2022	2023	2024	2025
Jaarlijkse tranche schaalkorting	-	270	130	135	140
Asser aandeel in de korting	-	1,10	0,50	0,55	0,60
Asser aandeel cumulatief	-	1,10	1,60	2,15	2,75

Overige maatregelen

Naast de meer beleidsmatige aanpassingen bevat de circulaire specifieke maatregelen op een aantal deelterreinen. Die zijn grotendeels terug te voeren op eerder gemaakte afspraken en genomen besluiten. Zo komen er uitkeringen voor inburgering van asielmigranten, het uitstapprogramma van prostituees en voor de versterking omgevingsveiligheidsdiensten.

Verder bevat de circulaire informatie over een aantal specifieke maatregelen in het Sociaal Domein, de armoedeimpuls, voorschoolse voorziening peuters, het verdere verloop van de middeleninzet ten behoeve van de versnelde instroom van asielzoekers, aanpassing van de Woz-parameters, en de integratie-uitkering maatschappelijke opvang alsmede over een aantal andere decentralisatie- en integratie-uitkeringen en suppletierelingen. Het financieel effect van deze maatregelen is beperkt. Voor zover voor Assen relevant zijn de effecten ervan meegenomen in de berekening van de Asser algemene uitkering.

Algemene uitkering

De uitkering die we op grond van de Septembercirculaire voor 2021 in de begroting hebben opgenomen is voorlopig geraamd op € 184,23 miljoen. De opbouw ervan ziet er als volgt uit:

Algemene uitkering 2021 (stand septembercirculaire 2020 , bedragen x € 1 miljoen)			
Omschrijving/begrotingsjaar	2020	2021	Toelichting
Algemene maatstaven (w.o. acres)	118,47	125,43	w.o. acres, Jeugdzorg en Wmo
Inkomensmaatstaf	-7,20	-7,33	aftrek o.b.v. waarde totalen Woz
Decentralisatie-uitkeringen	6,50	6,60	uitkering voor specifieke beleidsdoelen
Integratie- uitkeringen sociaal domein	49,88	41,62	beschermde wonen voogdij 18+
Integratie- uitkeringen participatiewet	17,90	17,93	rijksuitkering Wsw
Suppletie uitkeringen	-	-0,02	tegemoetkoming overgangsregelingen
Totaal	185,55	184,23	

Meerjarenprognose algemene uitkering 2022-2024

Op basis van de Septembercirculaire 2020 en eigen aannames en inschattingen met betrekking tot volumeontwikkelingen zijn voor de algemene uitkeringen 2022-2024 de volgende inschattingen gemaakt en in de meerjarenprognose opgenomen. De algemene uitkering 2021 - 2023 zoals deze zijn opgenomen in de meerjarenprognose 2021 -2023 is daarin het vertrekpunt.

Meerjarenprognose Algemene uitkering (stand septembercirculaire 2020 , bedragen x € 1 miljoen)			
Omschrijving/begrotingsjaar	2022	2023	2024
Meerjarenprognose Algemene uitkering begroting 2020 mjp 2021 -2023	189,54	192,36	192,36
Accessen	1,32	0,53	-0,27
BCF	0,30	0,30	0,30
Volume effecten	2,30	2,59	6,12
Ontwikkeling decentralisatie-uitkeringen	0,30	0,33	0,33
Ontwikkeling integratie-uitkeringen	-7,91	-7,84	-8,41
Ontwikkeling middelen jeugd	1,60	-	-
Totaal	187,46	188,26	190,42
mutatie per jaar	2,08	4,10	1,94

10. Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Algemene beleidslijn

Op grond van artikel 20 lid 2 van het besluit begroting en verantwoording (BBV) dient in de toelichting op de begroting afzonderlijk aandacht te worden besteed aan de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Het gaat hierbij om aanspraken op uitkeringen van huidige en voormalige bestuurders en medewerkers van de gemeente. Dit hoofdstuk bevat het overzicht daarvan voor het jaar 2021.

Werkloosheidswet (WW) en andere uitkeringen aan voormalige gemeenteambtenaren

Werkloosheidswet

Sinds 2003 vallen gemeenten onder de Werkloosheidswet. Gemeenten zijn 'eigen risicodragers'. De als gevolg hiervan voor de gemeenten optredende financiële gevolgen zijn afhankelijk van de tijdsduur en het beroep dat op deze regeling moet worden gedaan. Op basis van lopende verplichtingen is in de Begroting 2021 een budget geraamd van € 0,26 miljoen structureel.

Frictievoorziening

Voor dekking van de kosten van personele frictie, die zijn ontstaan als gevolg van bezuinigingen en organisatieontwikkeling is destijds een voorziening getroffen van € 6,0 miljoen. Begin 2020 was hiervan nog € 0,8 miljoen beschikbaar. De voorziening is bestemd voor dekking van de kosten van personeel vallend onder de noemer 'van werk naar werk'. De omvang van deze personele frictie, de daaruit voortvloeiende verplichtingen en de omvang van de voorziening worden permanent gemonitord. De voorziening wordt zo nodig op de lopende verplichtingen bijgesteld. De kosten van het herplaatsbare personeel zijn voor 2021 geraamd op € 0,19 miljoen.

Voor voormalige leden van colleges van burgemeester en wethouders zijn de volgende rechtspositionele regelingen en financiële verplichtingen van belang.

Wachtgeldrechten en -uitkeringen voormalige collegeleden

In de begroting 2020 is het totaal van deze categorie wachtgelduitkeringen geraamd op circa € 0,25 miljoen.

Als de omvang en de samenstelling van het bestand de komende jaren gelijk blijven, dalen de financiële verplichtingen geleidelijk. De omvang van mogelijke nieuwe wachtgelddaan spraken is niet vooraf in te schatten. Tussentijds vertrek van collegeleden, verkiezingen en resultaten van collegevorming en –wisseling kunnen daarop van invloed zijn. Zo nodig worden de budgetten in de begroting aan de veranderde omstandigheden aangepast. Voor dekking van toekomstige verplichtingen in verband met overlijden is een overlijdensrisicoverzekering afgesloten.

Waardeoverdracht opgebouwde pensioenrechten

Wethouders kunnen de waarde van opgebouwde pensioenaanspraken overdragen. De omvang ervan is afhankelijk van de tijd dat zij wethouder zijn geweest. De mate waarin, en het moment waarop, van de mogelijkheid tot waardeoverdracht gebruik wordt gemaakt, zijn niet te plannen. De omvang van de lopende pensioenaanspraken inventariseren we jaarlijks. De actuele waarde van de pensioenrechten van de zittende en oud-wethouders bedraagt begin 2020 € 4,9 miljoen. Voor risicoafdekking is een overeenkomstige voorziening beschikbaar.

Rechtspositionele regelingen gemeentelijk personeel

Individueel keuzebudget (IKB)

In het cao-akkoord 2013-2015 zijn afspraken gemaakt over de invoering van een individueel keuzebudget (IKB). Het IKB biedt medewerkers de mogelijkheid om zelf te bepalen op welke momenten en voor welke doelen ze hun 'keuzebudget' willen besteden en willen laten uitbetalen. Dat kan maandelijks maar ook op andere momenten in het begrotingsjaar. Dit maakt maatwerk op individuele basis mogelijk

Het IKB bedroeg voor de individuele medewerker 17,05 van het salaris. Het gaat hierbij om de optelsom van de vakantie-uitkering van 8%, de eindejaarsuitkering van 6,75 %, de levensloopbijdrage van 1,5% en de inzet van bovenwettelijk verlof van 0,8%. Het IKB wordt gedurende het kalenderjaar maandelijks door de medewerkers opgebouwd. Keuzes kunnen alleen worden gemaakt tot het bedrag van de opgebouwde IKB-rechten. Het in de loop van het jaar nog niet uitgekeerde deel van het keuzebudget wordt uiterlijk in december van het betreffende jaar aan de betrokken medewerkers afgewikkeld. Anders dan in de 'oude' situatie is er dus geen sprake meer van de jaargrens overschrijdende verplichtingen. In die zin is hier dus geen sprake meer van de term arbeidskosten gerelateerde verplichtingen. Van de in totaal voor 2021 geraamde gemeentelijke loonsom van € 48,7 miljoen valt in totaal € 4,85 miljoen onder het IKB.

Tegemoetkoming aanvullende verzekering voormalig IZA-verzekerden

Gemeentelijk personeel dat voorheen voor ziektekosten bij het IZA was verzekerd heeft recht op een tegemoetkoming in de meerkosten van een aanvullende ziektekostenverzekering. De hoogte hiervan is afhankelijk van de inschaling van de medewerker. De tegemoetkoming wordt jaarlijks in december aan het personeel uitbetaald..

Persoonsgebonden budget

In het kader van de secundaire arbeidsvoorwaarden hebben medewerkers op dit moment recht op een zogenaamd persoonsgebonden budget (PGB). Besloten is om het PGB voorlopig nog geen onderdeel te laten uitmaken van het IKB. Het blijft daarnaast als bron voor medewerkers inzetbaar.

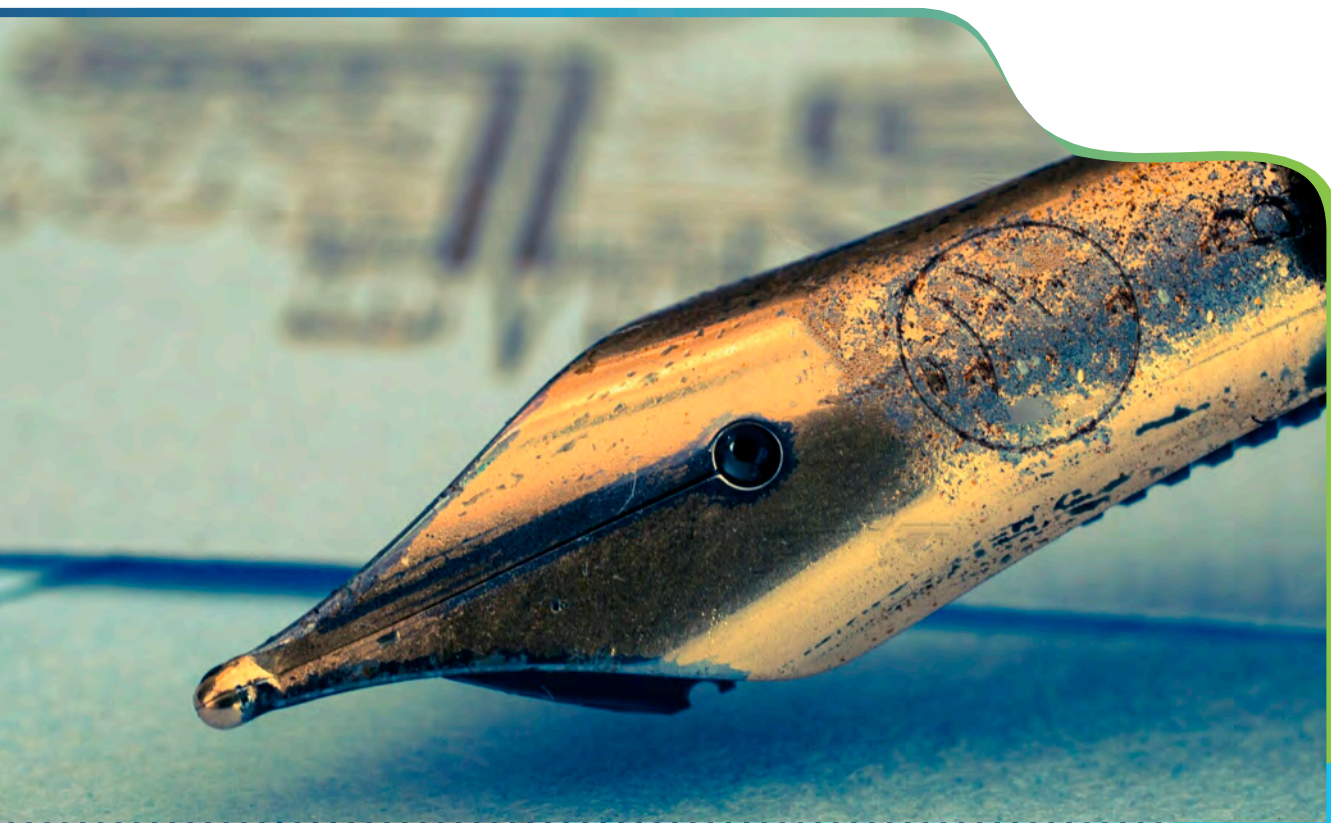
Gemeente Assen

Ondertekening Programmabegroting 2021

Aldus vastgesteld door de raad van gemeente Assen
in de openbare vergadering van donderdag 5 november 2020.

,voorzitter

,griffier

Bijlagen

Bijlagen Programmabegroting 2021

1. Productramingen 2021
2. Analyse beloop begroting
3. Overzicht investeringen
4. Specificatie ambities bestuursakkoord
5. Specificatie bezuinigingen
6. Overzicht subsidies 2021
7. Indicatoren

Bijlage 1. Productramingen 2021

Wonen in Assen							(bedragen x € 1.000)
Beleidsthema / Beleidsproduct	realisatie	begroting		meerjarenprognose			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Lasten							
Woningbouw/woonplan							
Ruimtelijke ordening	1.636	1.758	1.544	1.508	1.424	1.438	
Monumentenzorg	14	9	9	9	9	9	
Wonen	11	36	6	6	6	6	
Bouwzaken	83	90	93	94	95	96	
Openbare ruimte							
Wegbeheer	2.086	5.357	2.345	2.439	2.504	2.760	
Verzorging infrastructuur	3.515	3.411	3.337	3.428	3.497	3.532	
Groenbeheer	3.312	2.991	2.712	2.809	2.853	2.878	
Rioolbeheer en waterzuivering	4.290	3.605	3.430	3.458	3.460	3.484	
Begraven	170	190	181	183	184	181	
Beheer en exploitatiebuitenruimte	79	97	61	62	63	64	
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer							
Verkeer	518	726	634	787	707	709	
Openbaar vervoer	335	423	558	717	424	426	
Duurzaamheid							
Milieubeleid	2.060	1.585	1.492	1.523	1.124	1.125	
Huishoudelijk afval	3.793	3.809	3.847	3.768	3.773	3.779	
Bedrijfsafval	631	527	642	649	652	654	
Totaal lasten	22.532	24.614	20.891	21.440	20.775	21.141	
Baten							
Woningbouw/woonplan							
Ruimtelijke ordening	69	69	169	169	169	169	
Bouwzaken	1.659	1.497	1.638	1.759	1.759	1.759	
Openbare ruimte							
Wegbeheer	309	82	82	82	82	82	
Verzorging infrastructuur	673	628	628	628	628	628	
Groenbeheer	319	174	174	174	174	174	
Rioolbeheer en waterzuivering	6.655	6.122	5.967	6.083	6.083	6.083	
Begraven	539	579	579	579	579	579	
Beheer en exploitatiebuitenruimte	401	377	293	306	306	306	
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer							
Openbaar vervoer	196	185	185	97	97	97	
Duurzaamheid							
Milieubeleid	0	235	22	22	22	22	
Huishoudelijk afval	7.577	7.485	7.737	7.686	7.722	7.729	
Bedrijfsafval	1.514	1.500	1.600	1.600	1.600	1.600	
Totaal baten	19.912	18.933	19.074	19.185	19.221	19.228	
Saldo van baten en lasten	-2.621	-5.681	1.817	2.255	1.554	1.913	

Beleidsthema / Beleidsproduct	real.	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mutaties in reserves						
Storting reserves	1.278	0	0	0	0	0
Beschikking reserves	2.178	4.521	1.049	1.375	1.080	1.080
Totaal mutaties in reserves	899	4.521	1.049	1.375	1.080	1.080
Resultaat	1.721	1.160	-768	880	474	833

Werken in Assen						
(bedragen x € 1.000)						
Beleidsthema / Beleidsproduct	real.	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten						
Participatie en inkomen						
Inkomenswaarborg	36.997	37.906	37.895	38.791	39.629	40.469
Activering en uitstroom	22.564	17.133	17.195	16.792	16.511	16.253
Economische ontwikkelingen en innovatie						
Economische ontwikkelingen	1.223	1.504	1.486	1.462	1.064	1.073
FlorijnAs						
FlorijnAs	8.996	3.900	0	0	0	0
Totaal lasten	69.780	60.443	56.576	57.045	57.204	57.795
Baten						
Participatie en inkomen						
Inkomenswaarborg	29.043	29.509	28.906	29.583	30.301	31.047
Activering en uitstroom	4.435	0	0	0	0	0
Economische ontwikkelingen en innovatie						
Economische ontwikkelingen	131	120	120	120	120	120
FlorijnAs						
FlorijnAs	0	2.680	0	0	0	0
Totaal baten	33.610	32.309	29.026	29.703	30.421	31.167
Saldo van baten en lasten	-36.170	28.134	27.550	27.342	-26.783	-26.628
Mutaties in reserves						
Storting reserves	1.546	2.680	0	0	0	0
Beschikking reserves	10.481	3.900	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	8.935	1.220	0	0	0	0
Resultaat	27.235	-26.914	27.550	27.342	-26.783	-26.628

Meedoen in Assen							(bedragen x € 1.000)
Beleidsthema / Beleidsproduct	real.	begroting		meerjarenprognose			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Lasten							
Jeugdzorg							
Lokaal jeugdbeleid	140	278	250	254	258	262	
Transitie Jeugdzorg	27.859	28.975	28.610	28.550	28.492	28.920	
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk							
Gezondheidszorg	2.763	2.910	2.973	3.016	3.076	3.145	
Beleid Wmo	1.294	1.249	1.085	1.335	125	125	
Uitvoering Wmo	19.067	20.789	20.195	19.709	19.666	19.959	
Verslavingszorg en Maatschappelijke opvang	4.558	4.618	4.643	4.644	4.636	4.704	
Beschermd wonen	42.004	43.265	34.225	34.532	34.534	34.534	
Mijn Buurt Assen							
Wijkzaken	394	336	494	450	5	5	
Maatschappelijke dienstverlening	3.265	3.358	3.435	3.493	3.383	3.433	
Asielzoekers en nieuwkomers	460	463	253	361	384	386	
Minderhedenbeleid	37	78	69	70	51	52	
Welzijnswerk	638	677	662	674	685	695	
Vrijwilligerswerk	67	67	68	69	70	71	
Meedoenbeleid							
Meedoenbeleid	4.179	4.578	4.412	4.487	4.113	4.113	
Sport							
Sport	335	371	346	351	355	359	
Schuldhelpverlening							
Schuldhelpverlening	1.316	1.414	1.401	1.316	1.356	1.383	
Onderwijs							
Huisvesting onderwijs	1.493	1.392	1.442	1.485	1.508	1.531	
Schoolbestuurlijke taken	3.361	3.407	3.326	3.329	3.329	3.329	
Lokaal onderwijsbeleid	1.398	1.721	2.450	2.396	2.417	2.435	
Uitvoering lokaal onderwijs	478	1.204	604	610	615	620	
Totaal lasten	115.105	121.149	110.943	111.131	109.058	110.061	

Beleidsthema / Beleidsproduct	real.	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten						
Jeugdzorg						
Lokaal jeugdbeleid	0	0	0	0	0	0
Transitie Jeugdzorg	0	0	0	0	0	0
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk						
Gezondheidszorg	39	0	0	0	0	0
Uitvoering Wmo	498	260	260	278	278	278
Verslavingszorg en Maatschappelijke opvang	17	0	0	0	0	0
Beschermd wonen	2.380	2.280	2.280	2.280	2.280	2.280
Mijn Buurt Assen						
Wijkzaken	0	0	0	0	0	0
Asielzoekers en nieuwkomers	0	0	0	0	0	0
Welzijnswerk	0	0	0	0	0	0
Sport						
Sport	3	0	0	0	0	0
Schuldhelpverlening						
Schuldhelpverlening	0	0	0	0	0	0
Onderwijs						
Schoolbestuurlijke taken	3.391	3.438	3.357	3.360	3.365	3.365
Lokaal onderwijsbeleid	881	1.183	1.183	1.183	1.183	1.183
Uitvoering lokaal onderwijs	948	782	782	782	782	782
Totaal baten	8.157	7.943	7.862	7.883	7.888	7.888
Saldo van baten en lasten	-106.948	113.206	103.081	103.248	101.170	102.173
Mutaties in reserves						
Storting reserves	57	0	0	0	0	0
Beschikking reserves	1.023	0	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	966	0	0	0	0	0
Resultaat	105.983	113.206	103.081	103.248	101.170	102.173

Aantrekkelijk Assen		(bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema / Beleidsproduct	real.	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten						
Aantrekkelijke binnenstad						
Stedelijke vernieuwing	943	799	676	174	175	175
Kunst en cultuur						
Bibliotheekvoorziening	2.971	3.034	3.042	3.034	3.091	3.148
Schouwburg	4.430	4.459	4.540	4.480	4.561	4.642
Kunstbeoefening en bevordering	69	82	83	84	85	86
Creative en culturele vorming	2.881	2.949	2.819	2.811	2.851	2.889
Evenementen						
Evenementen	1.830	1.243	1.258	1.272	1.035	1.048
Veiligheid						
Openbare orde	508	324	365	371	377	383
Openbare veiligheid	3.060	3.121	3.267	3.413	3.468	3.520
Totaal lasten	16.693	16.011	16.050	15.639	15.643	15.891
Baten						
Aantrekkelijke binnenstad						
Stedelijke vernieuwing	346	375	25	25	25	25
Kunst en cultuur						
Bibliotheekvoorziening	100	100	0	0	0	0
Schouwburg	0	0	0	0	0	0
Creative en culturele vorming	60	25	0	0	0	0
Evenementen						
Evenementen	657	4	4	4	4	4
Veiligheid						
Openbare orde	71	2	2	2	2	2
Openbare veiligheid	0	41	41	41	41	41
Totaal baten	1.234	547	72	72	72	72
Saldo van baten en lasten	15.459	-15.464	-15.978	-15.567	15.571	15.819
Mutaties in reserves						
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Beschikking reserves	1.758	1.485	1.307	1.260	1.160	1.060
Totaal mutaties in reserves	1.758	1.485	1.307	1.260	1.160	1.060
Resultaat	13.701	-13.979	-14.671	14.307	14.411	14.759

Samen werken aan Assen				(bedragen x € 1.000)		
Beleidsthema / Beleidsproduct	real.	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten						
Bestuur						
Bestuursorganen	2.894	1.754	1.886	1.860	1.831	1.831
Bestuursondersteuning gemeenteraad	720	792	780	802	779	784
Bestuursondersteuning B&W	349	397	257	261	264	267
Regionale samenwerking						
Bestuurlijke samenwerking	376	495	496	511	366	371
Dienstverlening						
Publiekszaken	853	616	468	453	455	456
Informatiebeheer/basisregistraties	132	218	199	200	202	197
Totaal lasten	5.324	4.272	4.086	4.087	3.897	3.906
Baten						
Bestuur						
Bestuursorganen	0	0	0	0	0	0
Bestuursondersteuning gemeenteraad	0	0	0	0	0	0
Bestuursondersteuning B&W	28	0	0	0	0	0
Regionale samenwerking						
Bestuurlijke samenwerking	15	0	0	0	0	0
Dienstverlening						
Publiekszaken	897	771	717	730	730	730
Informatiebeheer/basisregistraties	0	0	8	8	8	8
Totaal baten	940	771	725	738	738	738
Saldo van baten en lasten	4.384	3.501	-3.361	3.349	3.159	-3.168
Mutaties in reserves						
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Beschikking reserves	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	4.384	3.501	-3.361	3.349	3.159	-3.168

Bedrijfsvoering (directe en ondersteunende taken)				(bedragen x € 1.000)		
Beleidsthema / Beleidsproduct	real.	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten						
Bedrijfsvoering						
Kosten directe taken	35.605	35.961	39.035	39.705	40.501	41.338
Kosten overhead (onderst. taken)	20.888	20.975	20.664	21.051	21.138	21.138
Totaal lasten	56.492	56.936	59.699	60.756	61.639	62.476
Baten						
Bedrijfsvoering						
Inkomsten directe taken	3.740	4.856	5.342	5.422	5.532	5.532
Inkomsten overhead (ondersteunende taken)	3.783	3.543	3.573	3.603	3.603	3.603
Totaal baten	7.523	8.399	8.915	9.025	9.135	9.135
Saldo van baten en lasten	-48.970	48.537	50.784	51.731	52.504	53.341
Mutaties in reserves						
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Beschikking reserves	86	0	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	86	0	0	0	0	0
Resultaat	48.884	48.537	50.784	51.731	52.504	53.341
Vastgoed en Grondbedrijf						
				(bedragen x € 1.000)		
Beleidsthema / Beleidsproduct	real.	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten						
Parkeren						
Betaald parkeren	3.632	3.900	3.466	3.471	3.471	3.470
Vastgoed						
Strategische eigendommen	65	0	0	0	0	0
Vastgoed	20.983	20.621	20.284	20.916	21.393	21.861
Vastgoed, kosten overhead	2.409	2.472	2.367	2.404	2.404	2.411
Grondbedrijf						
Bouwgrondexploitatie	4.535	6.279	5.880	5.995	4.722	4.357
Totaal lasten	31.624	33.272	31.997	32.786	31.990	32.099
Baten						
Parkeren						
Betaald parkeren	4.700	4.843	4.927	4.955	4.984	4.984
Vastgoed						
Strategische eigendommen	375	0	0	0	0	0
Vastgoed	11.656	10.889	10.323	10.329	10.329	10.329
Vastgoed, inkomsten overhead	296	294	299	299	299	299
Grondbedrijf						
Bouwgrondexploitatie	5.764	5.333	5.439	5.879	4.813	4.269
Totaal baten	22.791	21.359	20.988	21.462	20.425	19.881
Saldo van baten en lasten	8.832	11.913	11.009	11.324	11.565	12.218

Beleidsthema / Beleidsproduct	real.	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Mutaties in reserves						
Storting reserves	1.396	180	194	207	221	235
Beschikking reserves	477	1.182	669	344	137	316
Totaal mutaties in reserves	-920	1.002	475	137	-84	81
Resultaat	-9.752	10.911	10.534	11.187	11.649	12.137
Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)						
Beleidsthema / Beleidsproduct	real.	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten						
Belastingheffing						
Belastingheffing en invordering	697	682	593	602	612	612
Financiering/Belegging						
Beleggingen	5	7	6	6	6	6
Financiering en liquiditeit	128	166	153	172	184	184
Gemeentefonds						
Gemeentefonds	3.964	3.633	3.711	3.587	3.501	3.361
Btw-compensatiefonds	213	180	180	180	180	180
Overige algemene middelen						
Overige alg dekkingsmiddelen	36	-1.143	1.973	1.944	2.754	2.904
Voorzieningen						
Mutaties voorzieningen	186	0	0	0	0	0
Resultaat renteomslag						
Resultaat rente omslag	12	-920	-665	-665	-665	-665
Saldo						
Saldo afrondingen	0	-13	6	0	-5	4
Totaal lasten	5.241	2.592	5.957	5.826	6.567	6.586
Baten						
Belastingheffing						
Belastingheffing en invordering	18.164	20.443	20.863	21.373	21.914	22.474
Financiering/Belegging						
Beleggingen	706	640	490	490	490	490
Financiering en liquiditeit	4.621	3.735	2.813	2.602	2.527	2.486
Gemeentefonds						
Algemene uitkering	185.523	185.554	184.227	187.461	188.258	190.423
Overige algemene middelen						
Overige alg dekkingsmiddelen	133	62	2.215	2.366	3.984	3.984
Voorzieningen						
Mutaties voorzieningen	409	0	0	0	0	0
Resultaat renteomslag						
Resultaat rente omslag	717	0	0	0	0	0
Totaal baten	210.273	210.434	210.608	214.292	217.173	219.857
Saldo van baten en lasten	205.032	207.842	204.651	208.466	210.606	213.271

Beleidsthema / Beleidsproduct	real.	begroting		meerjarenprognose		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
mutaties in reserves						
storting reserves	27.485	1.154	945	825	779	736
beschikking reserves	36.705	11.917	7.029	4.136	1.446	1.366
Totaal mutaties in reserves	9.220	10.763	6.084	3.311	667	630
Resultaat algemene dekkingsmiddelen						
Heffing vennootschapsbelasting	138	50	51	51	52	52
Onvoorzien/incidenteel	0	348	482	326	806	822
Resultaat algemeen financieel beleid	214.114	218.207	210.202	211.400	210.415	213.027

Bijlage 2. Analyse beloop begroting

Analyse beloop begroting 2020 - prognose begroting 2021 (stand herstelplan 2020)							(bedragen x € 1.000)
Programma / Beleidsthema	Begroting herstelplan 2020	MJP 2021 2024	Ambities bestuursakkoord	Aanvullende opgaven	Dekkingsmaatregelen	Prognose begroting 2021	
Lasten							
Wonen in Assen							
Woningbouw/woonplan	1.893	-299	200	0	0	1.794	
Openbare ruimte	15.651	-2.511	63	0	-150	13.053	
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	1.149	60	108	0	40	1.357	
Duurzaamheid	5.921	76	0	0	0	5.997	
Totaal Wonen in Assen	24.614	-2.673	371	0	110	22.202	
Werken in Assen							
Participatie en inkomen	55.039	-187	0	0	-215	54.637	
Economische ontw. en innovatie	1.504	26	0	2	-50	1.482	
FlorijnAs	3.900	-3.900	0	0	0	0	
Totaal Werken in Assen	60.443	-4.060	0	2	-265	56.120	
Meedoen in Assen							
Jeugdzorg	29.253	194	0	-600	-177	28.669	
Wmo, gezondheidsz. en vrijwilligersw.	72.831	246	-40	-600	-493	71.945	
Mijn Buurt Assen	4.979	-239	0	0	-80	4.660	
Meedoenbeleid	4.578	-233	150	0	0	4.494	
Sport	371	-31	0	0	-50	290	
Schuldhelpverlening	1.414	25	0	0	-38	1.401	
Onderwijs	7.724	-15	0	0	0	7.709	
Totaal Meedoen in Assen	121.149	-52	110	1.200	838	119.169	
Aantrekkelijk Assen							
Aantrekkelijke binnenstad	799	-422	-150	-145	0	82	
Kunst en cultuur	10.524	-2	0	63	-100	10.484	
Evenementen	1.243	13	0	0	0	1.256	
Veiligheid	3.445	166	0	0	0	3.611	
Totaal Aantrekkelijk Assen	16.011	-245	150	-83	100	15.433	
Samen werken aan Assen							
Bestuur	2.943	55	-150	0	-3	2.845	
Regionale samenwerking	495	5	0	0	0	500	
Dienstverlening	834	-80	0	0	-5	749	
Totaal Samen werken aan Assen	4.272	-20	150	0	-8	4.094	
Bedrijfsvoering							
Kosten directe taken	35.961	1.158	304	195	15	37.633	
Totaal Bedrijfsvoering	35.961	1.158	304	195	15	37.633	

Programma / Beleidsthema	Begroting herstelplan 2020	MJP 2021 2024	Ambities bestuursakkoord	Aanvullende opgaven	Dekkingsmaatregelen	Prognose begroting 2021
Vastgoed en Grondbedrijf						
Parkeren	3.900	6	0	17	0	3.923
Vastgoed	20.621	583	101	0	271	21.576
Grondbedrijf	6.279	-1.531	0	0	0	4.748
Totaal Vastgoed en Grondbedrijf	30.800	-941	101	17	271	30.247
Totaal lasten						
	293.250	-6.835	586	-1.069	1.035	284.897
Baten						
Wonen in Assen						
Woningbouw/woonplan	1.566	100	0	0	121	1.787
Openbare ruimte	7.962	41	0	-49	70	8.024
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	185	0	0	0	0	185
Duurzaamheid	9.220	57	0	0	0	9.277
Totaal Wonen in Assen	18.933	198	0	-49	191	19.273
Werken in Assen						
Participatie en inkomen	29.509	984	0	0	0	30.493
Economische ontw. en innovatie	120	0	0	0	0	120
FlorijnAs	2.680	-2.680	0	0	0	0
Totaal Werken in Assen	32.309	-1.696	0	0	0	30.613
Meedoen in Assen						
Wmo, gezondheidsz. en vrijwilligersw.	2.540	0	0	0	0	2.540
Sport	0	0	0	0	0	0
Onderwijs	5.403	-81	0	0	0	5.322
Totaal Meedoen in Assen	7.943	-81	0	0	0	7.862
Aantrekkelijk Assen						
Aantrekkelijke binnenstad	375	-350	0	0	0	25
Kunst en cultuur	125	-25	0	0	0	100
Evenementen	4	0	0	0	0	4
Veiligheid	43	0	0	0	0	43
Totaal Aantrekkelijk Assen	547	375	0	0	0	172
Samen werken aan Assen						
Dienstverlening	771	8	0	0	13	792
Totaal Samen werken aan Assen	771	8	0	0	13	792

Programma / Beleidsthema	Begroting herstelplan 2020	MJP 2021 2024	Ambities bestuursakkoord	Aanvullende opgaven	Dekkingsmaatregelen	Prognose begroting 2021
Bedrijfsvoering						
Inkomsten directe taken	4.856	81	0	0	0	4.937
Totaal Bedrijfsvoering	4.856	81	0	0	0	4.937
Vastgoed en Grondbedrijf						
Parkeren	4.843	0	0	0	207	5.050
Vastgoed	10.889	6	0	0	0	10.895
Grondbedrijf	5.333	-700	0	0	0	4.633
Totaal Vastgoed en Grondbedrijf	21.065	-694	0	0	207	20.578
Totaal baten	86.424	2.559	0	-49	411	84.227
Totaal saldo programma's	206.826	4.276	586	1.020	1.446	200.670
Algemene dekkingsmiddelen						
Lasten						
Belastingheffing	682	12	0	-100	0	594
Financiering/Belegging	173	15	6	0	0	194
Gemeentefonds	3.813	-108	0	0	0	3.705
Overige algemene middelen	-1.143	334	-505	0	-88	-1.402
Voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Resultaat renteomslag	-920	145	0	0	0	-775
Saldo	-13	0	0	0	0	-15
Totaal lasten	2.592	398	-499	100	-88	2.300
Baten						
Belastingheffing	20.443	500	0	0	0	20.943
Financiering/Belegging	4.375	-342	0	0	0	4.033
Gemeentefonds	185.554	3.291	0	0	0	188.845
Overige algemene middelen	62	0	0	0	0	62
Resultaat renteomslag	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	210.434	3.449	0	0	0	213.883
Totaal saldo algemene dekkingsm.	207.842	3.051	499	100	88	211.583

Programma / Beleidsthema	Begroting herstelplan 2020	MJP 2021 2024	Ambities bestuursakkoord	Aanvullende opgaven	Dekkingsmaatregelen	Prognose begroting 2021
Overhead						
Lasten						
Bedrijfsvoering - overhead	20.975	-160	0	0	-151	20.664
Vastgoed - overhead	2.472	-62	0	25	-33	2.402
Totaal lasten	23.447	222	0	25	184	23.066
Baten						
Bedrijfsvoering - overhead	3.543	30	0	0	0	3.573
Vastgoed - overhead	294	0	0	0	0	294
Totaal baten	3.837	30	0	0	0	3.867
Totaal saldo overhead	-19.610	251	0	-25	184	-19.200
Heffing vennootschapsbelasting	50	1	0	0	0	51
Onvoorzien/incidenteel	348	-204	0	0	750	894
Totaal saldo van lasten en baten	20.008	454	0	-25	-566	20.144
Mutaties in reserves						
Storting reserves	4.014	-2.736	0	0	0	1.278
Beschikking reserves	23.005	-11.509	795	-169	-1.612	10.509
Totaal mutaties in reserves	18.991	8.773	795	-169	1.612	9.231
Resultaat	0	-991	708	926	-644	0

Analyse beloop prognose begroting 2021 (stand herstelplan 2020) begroting 2021 (bedragen x € 1.000)					
Programma / Beleidsthema	Prognose begroting 2021	Prijscorrectie	Actualisatie aanvaard beleid	Beleidsintensiveringen	Begroting 2021
Lasten					
Wonen in Assen					
Woningbouw/woonplan	1.794	8	-200	50	1.652
Openbare ruimte	13.053	29	-1.074	60	12.068
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	1.357	1	-165	0	1.193
Duurzaamheid	5.997	3	-20	0	5.980
Totaal Wonen in Assen	22.202	41	1.459	110	20.893
Werken in Assen					
Participatie en inkomen	54.637	1	56	396	55.090
Economische ontw. en innovatie	1.482	4	0	0	1.487
FlorijnAs	0	0	0	0	0
Totaal Werken in Assen	56.120	5	56	396	56.577
Meedoen in Assen					
Jeugdzorg	28.669	176	12	0	28.858
Wmo, gezondheidsz. en vrijwilligersw.	71.945	153	-9.095	120	63.123
Mijn Buurt Assen	4.660	28	95	200	4.984
Meedoenbeleid	4.494	0	-83	0	4.411
Sport	290	2	53	0	345
Schuldhelpverlening	1.401	9	-9	0	1.401
Onderwijs	7.709	14	100	0	7.823
Totaal Meedoen in Assen	119.169	381	-8.926	320	110.944
Aantrekkelijk Assen					
Aantrekkelijke binnenstad	82	1	-77	670	676
Kunst en cultuur	10.484	13	-163	150	10.484
Evenementen	1.256	5	0	0	1.260
Veiligheid	3.611	21	0	0	3.632
Totaal Aantrekkelijk Assen	15.433	40	-241	820	16.052
Samen werken aan Assen					
Bestuur	2.845	1	79	0	2.925
Regionale samenwerking	500	2	-5	0	496
Dienstverlening	749	1	-81	0	670
Totaal Samen werken aan Assen	4.094	4	-7	0	4.090
Bedrijfsvoering					
Kosten directe taken	37.633	0	933	469	39.035
Totaal Bedrijfsvoering	37.633	0	933	469	39.035

Programma / Beleidsthema	Prognose begroting 2021	Prijscompensatie	Actualisatie aanvaard beleid	Beleidsintensiveringen	Begroting 2021
Vastgoed en Grondbedrijf					
Parkeren	3.923	0	-457	0	3.466
Vastgoed	21.576	42	-1.335	0	20.283
Grondbedrijf	4.748	0	1.132	0	5.880
Totaal Vastgoed en Grondbedrijf	30.247	42	-660	0	29.629
Totaal lasten	284.897	513	10.305	2.115	277.220
Baten					
Wonen in Assen					
Woningbouw/woonplan	1.787	0	20	0	1.807
Openbare ruimte	8.024	0	-301	0	7.723
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	185	0	0	0	185
Duurzaamheid	9.277	0	82	0	9.359
Totaal Wonen in Assen	19.273	0	-198	0	19.074
Werken in Assen					
Participatie en inkomen	30.493	0	0	-1.587	28.906
Economische ontw. en innovatie	120	0	0	0	120
FlorijnAs	0	0	0	0	0
Totaal Werken in Assen	30.613	0	0	1.587	29.026
Medoeten in Assen					
Wmo, gezondheidsz. en vrijwilligersw.	2.540	0	0	0	2.540
Sport	0	0	0	0	0
Onderwijs	5.322	0	0	0	5.322
Totaal Medoeten in Assen	7.862	0	0	0	7.862
Aantrekkelijk Assen					
Aantrekkelijke binnenstad	25	0	0	0	25
Kunst en cultuur	100	0	-100	0	0
Evenementen	4	0	0	0	4
Veiligheid	43	0	0	0	43
Totaal Aantrekkelijk Assen	172	0	100	0	72
Samen werken aan Assen					
Dienstverlening	792	0	-67	0	725
Totaal Samen werken aan Assen	792	0	-67	0	725

Programma / Beleidsthema	Prognose begroting 2021	Prijscompensatie	Actualisatie aanvaard beleid	Beleidsintensiveringen	Begroting 2021
Bedrijfsvoering					
Inkomsten directe taken	4.937	0	405	0	5.342
Totaal Bedrijfsvoering	4.937	0	405	0	5.342
Vastgoed en Grondbedrijf					
Parkeren	5.050	0	-122	0	4.928
Vastgoed	10.895	0	-572	0	10.323
Grondbedrijf	4.633	0	806	0	5.439
Totaal Vastgoed en Grondbedrijf	20.578	0	112	0	20.689
Totaal baten					
	84.227	0	151	1.587	82.791
Totaal saldo programma's					
	200.670	513	10.456	3.702	-194.430
Algemene dekkingsmiddelen					
Lasten					
Belastingheffing	594	4	-4	0	594
Financiering/Belegging	194	0	-35	0	159
Gemeentefonds	3.705	0	186	0	3.891
Overige algemene middelen	-1.402	0	3.375	0	1.973
Voorzieningen	0	0	0	0	0
Resultaat renteomslag	-775	0	110	0	-665
Saldo	-15	0	19	0	-2
Totaal lasten	2.300	4	3.651	0	5.949
Baten					
Belastingheffing	20.943	0	-80	0	20.863
Financiering/Belegging	4.033	0	-730	0	3.303
Gemeentefonds	188.845	0	-4.618	0	184.227
Overige algemene middelen	62	0	2.153	0	2.215
Resultaat renteomslag	0	0	0	0	0
Totaal baten	213.883	0	3.275	0	210.608
Totaal saldo algemene dekkingsmiddelen	211.583	-4	-6.926	0	204.659

Programma / Beleidsthema	Prognose begroting 2021	Prijscompensatie	Actualisatie aanvaard beleid	Beleidsintensiveringen	Begroting 2021
Overhead					
Lasten					
Bedrijfsvoering - overhead	20.664	0	0	0	20.664
Vastgoed - overhead	2.402	0	-35	0	2.367
Totaal lasten	23.066	0	-35	0	23.032
Baten					
Bedrijfsvoering - overhead	3.573	0	0	0	3.573
Vastgoed - overhead	294	0	5	0	299
Totaal baten	3.867	0	5	0	3.872
Totaal saldo overhead	-19.200	0	40	0	-19.160
Heffing vennootschapsbelasting	51	0	0	0	51
Onvoorzien/incidenteel	894	0	-412	0	482
Totaal saldo van lasten en baten	20.144	0	452	0	-19.693
Mutaties in reserves					
Storting reserves	1.278	0	-139	0	1.139
Beschikking reserves	10.509	0	-454	0	10.056
Totaal mutaties in reserves	9.231	0	315	0	8.917
Resultaat	0	517	3.667	3.702	-547

Bijlage 3. Overzicht investeringen

Investeringsprogramma 2020-2024					(bedragen € x 1.000)	
Programma/Beleidsproduct	t/m 2020	2021	2022	2023	2024	
Wonen in Assen						
Bedrijfsafval	42	35	35	35	35	
Gladheid bestrijding	0	0	0	14	50	
Groen	100	1.010	0	0	0	
Huishoudelijke afvalinzameling	50	2.483	50	50	50	
Kunstwerken	1.185	119	365	63	0	
Markten	15	0	0	0	0	
Openbare verlichting	120	0	0	0	0	
Overig	342	36	0	0	0	
Riolering	364	1.635	3.835	2.782	5.363	
Spelen	50	60	390	0	754	
Verkeer	500	3.300	1.560	0	0	
VRI	500	96	143	0	48	
Watergangen	132	0	0	327	116	
Waterwegen	0	428	0	60	0	
Wegbeheer	3.750	2.033	5.122	1.250	1.440	
Ruimtelijke ordening	0	1.000	0	0	0	
Totaal Wonen in Assen	7.150	12.235	11.500	4.580	7.857	
Aantrekkelijk Assen						
Stedelijke vernieuwing	0	1.490	0	0	0	
Evenementen	18	0	0	0	0	
Totaal Aantrekkelijk Assen	18	1.490	0	0	0	
Samen werken aan Assen						
Basisregistraties	85	0	0	0	0	
Bestuur	25	0	0	58	0	
Publiek	152	0	0	0	0	
Totaal Samen werken aan Assen	262	0	0	58	0	
Bedrijfsvoering						
ICT	2.701	386	550	280	150	
Kantoorinventaris	479	0	0	0	0	
Materieel	789	1.486	1.678	100	1.266	
Overig	548	0	0	450	0	
Totaal Bedrijfsvoering	4.516	1.872	2.228	830	1.416	

Programma/Beleidsproduct	t/m 2020	2021	2022	2023	2024
Vastgoed en grondbedrijf					
Wonen in Assen					
Afvalinzameling	415	-4	0	0	14
Openbare ruimte	11	30	0	0	0
Meedoen in Assen					
Onderwijs	627	0	5.574	4.346	0
Buitensport	759	1.992	1.300	445	480
Bedrijfsvoering	405	1.441	0	502	364
Binnensport	1.718	1.168	368	0	326
Strategische eigendommen	35	150	0	0	550
MFA's	803	20	1.523	217	0
Aantrekkelijk Assen					
Parkeren	1.780	548	52	0	0
Cultuur	427	197	0	215	79
Algemeen/overig					
Algemeen/overig	1.418	1.500	1.500	750	550
Totaal Vastgoed	8.397	7.043	10.317	6.474	2.363
Algemeen Financieel beleid					
Starters- en verzilvereningen	1.000	750	750	0	0
Totaal Algemeen Financieel beleid	1.000	750	750	0	0
Totaal investeringen	21.343	23.389	24.795	11.943	11.635

Verloopoverzicht activa begroting 2021										(bedragen x € 1.000)
Programma	oorspronkelijke investering eind 2019	vermeerderingen/verminderingen 2020	oorspronkelijke investering begin 2021	vermeerderingen/verminderingen in 2021	oorspronkelijke investering eind 2021	afschrijving begin 2021	afschrijving in 2021	boekwaarde begin 2021	boekwaarde eind 2021	rentelasten 2021
Wonen	79.495	7.150	86.645	12.235	98.880	20.931	1.803	65.714	76.146	1.168
Werken in Assen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Meedoen in Assen	2.209	0	2.209	0	2.209	1.283	0	926	926	17
Aantrekkelijk Assen	801	18	818	1.490	2.308	417	22	402	1.870	7
Samen werken aan Assen	3.430	262	3.692	0	3.692	2.684	167	1.008	841	17
Bedrijfsvoering	17.575	4.589	22.164	1.872	24.036	12.937	2.254	9.227	8.845	147
Vastgoed en Grondbedrijf	419.538	8.397	427.936	7.043	434.978	83.706	7.576	344.230	343.696	6.134
Algemeen financieel beleid	3.458	1.000	4.458	750	5.208	463	112	3.995	4.634	76
Totaal	526.507	21.416	547.923	23.389	571.312	122.420	11.934	425.503	436.958	7.565

Totaal van de kapitaallasten					(bedragen x € 1.000)
	2021	2022	2023	2024	
Wonen	2.971	3.678	4.165	4.314	
Werken in Assen	0	0	0	0	
Meedoen in Assen	17	17	17	17	
Aantrekkelijk Assen	29	104	104	105	
Samen werken aan Assen	184	137	126	130	
Bedrijfsvoering	2.401	2.386	2.397	2.118	
Vastgoed en Grondbedrijf	13.710	14.139	14.765	15.102	
Algemeen financieel beleid	188	111	106	106	
Totaal	19.499	20.571	21.679	21.892	

Bijlage 4. Specificatie ambities bestuursakkoord

Ambities bestuursakkoord 'Sterke wijken in een sterke stad'		(bedragen x € 1.000)			
Programma / onderwerp	Investerings	Financiële planperiode 2021 2024			
		2021	2022	2023	2024 ev
Wonen in Assen					
Borging kwaliteit	0	-100	-100	0	0
Speelvoorzieningen en ontmoetingsplekken	-500	-63	-77	-100	-100
Groenonderhoud begraafplaatsen onderbrengen bij groenbeheer	0	-100	-100	-100	-100
Deskundigheidsbevord. kwaliteit en beh. bossen & natuurter. (stadsecologie)	0	-35	-35	0	0
Beheer bossen en natuurterreinen en programmering DCA	0	-136	-136	-136	-136
Middelen duurzaamheid	0	-400	-400	0	0
Ontwikkeling kinderboerderij tot stadsboerderij	-200	-15	-15	-15	-15
Verruiming financiële inzet startersleningen	-2.000	0	0	0	0
Ontwikkelen zilverleningen tbv ouderen	-1.000	-18	-24	-24	-24
Uitvoeringsprogramma Mobiliteit	-4.000	-86	-151	-235	-235
Cityline	0	-85	-85	-85	-85
Aanleg doorfietsroute (aanvullend investeringsbudget)	-2.000	-100	-100	-100	-100
Totaal ambities bestuursakkoord	9.700	1.138	1.223	795	795
Werken in Assen					
Stadsmarketing en centrummanagement	0	-200	-200	0	0
Actieve acquisitie nieuwe ondernemers en bedrijven	0	-150	-150	0	0
Realisatie basisbanen (pilot)	0	-150	-150	0	0
Totaal ambities bestuursakkoord	0	500	500	0	0

Programma / onderwerp	Investerings	Financiële planperiode 2021 2024			
		2021	2022	2023	2024 ev
Meedoen in Assen					
Preventieakkoord en vormen preventie-/trans.fonds	0	-1.000	-1.250	0	0
Aanpak en voorkoming armoede en schuldenprobl. wo laaggeletterdheid	0	-300	-300	0	0
Versteviging eigen regierol en versterken sturing op aanbod jeugdhulp + Wmo	0	-100	-100	-100	-100
Samen met vrijwilligers(organisaties) inzetten op voorkomen vereenzaming	0	-165	-165	0	0
Continueren Mijn Buurt Assen wo voorzieningenwijzer etc	0	-300	-300	0	0
Uitvoering investeringsopgave Mijn Buurt Assen	-4.000	-75	-125	-200	-200
VN verdrag	0	-20	-20	-20	-20
Totaal ambities bestuursakkoord	4.000	1.960	2.260	320	320
Aantrekkelijk Assen					
Versnelde aanpak uitvoeringsprogramma binnenstad	0	0	0	0	0
Herijking parkeerbeleid	0	-300	-300	-300	-300
Gelijkblijvend evenementenbudget	0	-250	-250	0	0
Totaal ambities bestuursakkoord	0	550	550	300	300
Samen werken aan Assen					
Informele bijeenkomst tussen raad en college over bestuurscultuur	0	0	0	0	0
Opzetten en onderhouden van strategische netwerken	0	-240	-240	0	0
Totaal ambities bestuursakkoord	0	240	240	0	0
Bedrijfsvoering					
Energietransitie	0	-328	-328	-328	-328
Totaal ambities bestuursakkoord	0	328	328	328	328
Vastgoed en grondbedrijf					
Gemeentelijke panden energieneutraal obv 2-jaarlijks uitvoeringsprogramma	-6.000	-117	-195	-320	-320
Totaal ambities bestuursakkoord	6.000	117	195	320	320
Totaal ambities bestuursakkoord 2020-2024	19.700	4.833	5.296	2.063	2.063

Bijlage 4. Specificatie bezuinigingen

Wonen in Assen			(bedragen x € 1.000)			
Beleids-thema	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	S / I	Besparing / bezuiniging			
			2021	2022	2023	2024
Woningbouw en woonplan	Korten op budget voor bestemmingsplannen	S	40	40	40	40
	Korten op budget voor bodem	S	5	5	5	5
	Korten op budget voor lucht, geluid, ecologie en veiligheid	S	5	5	5	5
	Geen gebruik van budget voor subsidies/bijdragen gem. regelingen	S	2	2	2	2
	Afroken budget voor monumenten	S	4	4	4	4
	Korten budget voor diensten van derden bouw- en woningtoezicht	S	8	8	8	8
	Bouw en woningtoezicht: verlagen vrije beleidsruimte voor vergunningverlening.	S	30	30	30	30
	Ruimtelijke Ordening: verlagen vrije beleidsruimte bestemmingsplannen.	S	100	100	100	100
	Ruimtelijke Ordening: verlagen vrije beleidsruimte lucht, geluid, veiligheid en ecologie.	S	30	30	30	30
Totaal Woningbouw/woonplan			223	223	223	223
Openbare ruimte	Overige infra: minder kosten beheer civiele kunstwerken	S	100	100	100	100
	Verlagen budget gladheidsbestrijding	S	20	20	20	20
	Wegbeheer: uitstellen van reconstructies en herinrichtingen.	S	10	10	10	10
	Wegbeheer: sober ontwerpen (technisch).	S	10	10	10	10
	Rioolbeheer: verhogen rioolrechten.	S	55	55	55	55
	Wegbeheer: risicogestuurd beheer verhardingen met toepassing maatwerk.	S	175	175	175	175
	Wegbeheer: vertraging investeringsplanning uitvoering investeringsopgave Mijn Buurt Assen	I	0	41	0	0
	Beleid wegbeheer: verlagen vrije beleidsruimte onderzoeken en inhuur.	S	150	150	150	150
	Overige Infra: verlagen vrije beleidsruimte onderzoeken en inhuur.	S	30	30	30	30
	Overige infra: vertraging investeringsplanning verkeersregelininstallaties	S	0	61	61	61
	Gladheidsbestrijding: budget aanpassen aan gemiddelde besteding van afgelopen 5 jaar.	S	40	40	40	40
	Groenbeheer: hagen en heesters vervangen door bloemrijke mengsels.	S	150	150	150	150
	Groenbeheer: vertraging investeringsplanning speelvoorzieningen en ontmoetingsplekken	I	0	14	0	0
Rioolbeheer: vertraging investeringsplanning beschoeiingen watergangen	I	0	12	0	0	
Totaal Openbare ruimte			740	868	801	801
Duurzaamheid	Aanpassen openingstijden milieupark.	S	0	0	0	0
	Verlagen vrije beleidsruimte voor extra onderzoeken milieubeleid.	S	163	163	163	163
	Aanpassen openingstijden milieupark.	S	100	100	100	100
Totaal Duurzaamheid			263	263	263	263
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	Fietsverkeer: dekking doorfietsroute uit resterende FlorijnAs-gelden (RSP-middelen).	S	0	81	81	81
	Verkeer: inzet deel vrije ruimte FlorijnAs tbv uitvoeringsprogramma Mobiliteit.	S	114	114	114	114
Totaal Bereikbaarheid, verkeer en vervoer			114	195	195	195
Totaal Wonen in Assen			1.340	1.549	1.482	1.482
			<i>waarvan structureel</i>	1.340	1.482	1.482
			<i>waarvan incidenteel</i>	0	67	0

Werken in Assen			(bedragen x € 1.000)			
Beleidsthema	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	S / I	Besparing / bezuiniging			
			2021	2022	2023	2024
Participatie en inkomen:	Korting budget reïntegratietrajecten conform collegebesluit 28 mei 2019.	S	110	110	110	110
	Incidentele loonkostensubsidie verlagen door invoering budgetplafond ad € 168.000. (ILKS van WPDA aan Werkpunt is hierbij buiten beschouwing gelaten).	S	35	35	35	35
	Lagere kosten vanaf 2020 door wijziging ict-serverpark in 2019. Na samenvoeging Alescon-Noord en WPDA alle servers nu binnen gemeente Assen.	S	60	60	60	60
	Versoberen dienstverlening vanuit Werkplein Drentsche Aa aan startende en bestaande ondernemers, mede als gevolg van de wetswijziging Bbz per 1-1-2020.	S	210	210	210	210
Totaal Participatie en inkomen			415	415	415	415
Economische ontwikkelingen en innovatie	Herschikken taakstelling budget Stadsmarketing.	S	0	0	59	59
	Bijdrage aan SNN verlagen.	S	0	34	34	34
	Verlagen budget voor relatiemanagement (open dagen, mkb-avond, awards).	S	5	5	5	5
	Verlagen budget voor netwerkontwikkeling (promotiedagen en beurzen).	S	5	5	5	5
	Verlagen budget voor procesmiddelen regionale economische ontwikkeling.	S	10	10	10	10
	Verlagen budget voor economische activering en onderzoek.	S	20	20	20	20
Totaal Economische ontwikkelingen en innovatie			40	74	133	133
Totaal Werken in Assen			455	489	548	548
			<i>455</i>	<i>489</i>	<i>548</i>	<i>548</i>
			<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Meedoen in Assen			(bedragen x € 1.000)			
Beleidsthema	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	S / I	Besparing / bezuiniging			
			2021	2022	2023	2024
Sociaal domein Jeugdzorg en Wmo	Niet indexeren sociaal domein	S	600	600	600	600
	Besparingen sociaal domein	S	2.598	2.598	2.598	2.598
	Investerings sociaal domein	S	-1.198	-1.198	-1.198	-1.198
	Invoeren eigen bijdrage voor arbeidsmatige dagbesteding	S	0	18	18	18
	Verlagen PGB-tarief sociaal netwerk jeugdhulp	S	0	180	180	180
	Verlagen PGB-tarief sociaal netwerk Wmo	S	0	300	300	300
	Verlagen vrije beleidsruimte CJG-budget.	S	200	200	200	200
	Maatschappelijke begeleiding (te hoog begroot)	S	25	100	100	100
	Kilometers collectief vervoer verlagen, verhogen opstap- en km-tarief.	S	70	70	70	70
Totaal Sociaal domein (Jeugdzorg en Wmo)			2.295	2.868	2.868	2.868
Mijn Buurt Assen	Opheffen SCW Pittelo	S	15	15	15	15
	Verlagen vrije beleidsruimte STILA.	S	30	30	30	30
	Verlagen inzet op Mijn Buurt Assen.	S	50	50	50	50
Totaal Mijn Buurt Assen			95	95	95	95
Meedoenbeleid	Meedoenbeleid: onbenut budget collectieve ziektekostenverzekering	S	200	200	200	200
Totaal Meedoenbeleid			200	200	200	200
Sport	Verlagen vrije beleidsruimte sport.	S	50	50	50	50
Totaal Sport			50	50	50	50
Schuldhelpverlening	Effecten geldcoach op minder inzet GKB en meer inzet vrijwilligersorganisaties.	S	12	12	12	12
	Bijstellen naar door GKB in begroting opgenomen meerjarenbudget.	S	82	192	179	179
Totaal Schuldhelpverlening			94	204	191	191
Onderwijs	Beperken budget beleid huisvesting onderwijs (i.v.m. lagere groei aantal leerlingen)	S	20	20	20	20
	Verlagen inzet gemeentelijke middelen Brede school (als gevolg van verruiming rijksmiddelen).	S	210	210	210	210
	Verlagen budget beheer huisvesting onderwijs.	S	19	19	19	19
	Verlagen vrije beleidsruimte onderwijsachterstandenbeleid.	S	75	150	150	150
Totaal Onderwijs			324	399	399	399
Totaal Meedoen in Assen			3.058	3.816	3.803	3.803
			<i>3.058</i>	<i>3.816</i>	<i>3.803</i>	<i>3.803</i>
			<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Aantrekkelijk Assen				(bedragen x € 1.000)			
Beleidsthema	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	S / I	Besparing / bezuiniging				
			2021	2022	2023	2024	
Aantrekkelijke binnenstad	Budget voor stedelijke vernieuwing laten vervallen.	S	161	161	161	161	
Totaal Aantrekkelijke binnenstad			161	161	161	161	
Kunst en cultuur	Beëindigen subsidie KINK Drents Museum.	S	100	150	150	150	
	Taakstelling cultuur.	S	50	50	50	50	
Totaal Kunst en cultuur			150	200	200	200	
Veiligheid	Meer opbrengsten uit vergunningen	S	26	26	26	26	
	Verminderen inzet coördinatie openbare orde en rampenplan.	S	20	20	20	20	
	Verlagen budget coördinatie beheer regiopolitie.	S	30	30	30	30	
Totaal Veiligheid			76	76	76	76	
Totaal Aantrekkelijk Assen			387	437	437	437	
			<i>waarvan structureel</i>	<i>387</i>	<i>437</i>	<i>437</i>	
			<i>waarvan incidenteel</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	

Samen werken aan Assen				(bedragen x € 1.000)			
Beleidsthema	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	S / I	Besparing / bezuiniging				
			2021	2022	2023	2024	
Bestuur	Risicoverzekering oud-wethouders niet meer aan de orde	S	15	15	15	15	
	Vervallen investering Webservicesysteem	S	3	3	3	3	
	Laten vervallen vervangingsinvestering audiovisuele middelen collegekamer	S	9	9	9	9	
	Vervangingsinvestering digitaal vergadersysteem raad kan vervallen	S	12	12	12	12	
	ICT-vergoeding raad t.o.r. opgenomen in begroting 2023.	I	0	0	22	0	
	Verlagen budget Rekenkamercommissie.	S	7	7	7	7	
	Verlagen budget externe ondersteuning begroting (2021 besparing drukwerk door digitalisering).	S	10	10	10	10	
Totaal Bestuur			56	56	78	56	
Dienstverlening	Gedeeltelijk afvoeren (50%) stelpost KCC	S	10	10	10	10	
	Stelpost voor onvoorziene uitgaven abonnementen, contributies en overige goederen aframen	S	7	7	7	7	
	Meer opbrengsten uit Asser pas (actualisatie)	S	5	5	5	5	
	Vervallen investering GBRO/G4PRO	S	1	1	1	1	
	Bijstelling budget luchtfoto's t.b.v. WOZ/BAG/BGT (te hoog begroot).	S	25	25	25	25	
	Vervallen investering aanschaf/inrichting software geografische informatie	S	0	23	23	23	
	Asserpas afschaffen.	S	pm	pm	pm	pm	
Totaal Dienstverlening			48	71	71	71	
Totaal Samen werken aan Assen			104	127	149	127	
			<i>- waarvan structureel</i>	<i>104</i>	<i>127</i>	<i>127</i>	
			<i>- waarvan incidenteel</i>	<i>0</i>	<i>22</i>	<i>0</i>	

Bedrijfsvoering		(bedragen x € 1.000)					
Beleidsthema	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	S / I	Besparing / bezuiniging				
			2021	2022	2023	2024	
Bedrijfsv., directe taken	Vertraging investeringsplanning vervanging materieel (Fendt 208 Vario en Terex wiellader)	I	0	20	0	0	
Totaal Bedrijfsvoering, directe taken			0	20	0	0	
Bedrijfsvoering, overhead	Verlagen budget ondernemingsraad (geen vervangingsbudget OR-leden).	S	50	50	50	50	
	Verlagen uitgaven catering: beleid voor lunches/vergaderingen aanscherpen.	S	10	10	10	10	
	Verlagen uitgaven kantoorartikelen.	S	13	13	13	13	
	Verlagen telefoonkosten door verlengen afschrijvingstermijn mobiele telefoons.	S	75	75	75	75	
	Verlagen kosten telefonie door lagere abonnements- en gesprekskosten.	S	20	20	20	20	
	Verlagen portiekosten d.m.v. minder papieren post en meer digitalisering.	S	50	50	50	50	
	Minder abonnementen en contributies (meer digitaal en beleid abonnementen aanscherpen).	S	54	55	56	56	
	Afvoeren vrije ruimte voor aanschaf van software.	S	130	130	130	130	
	Opzeggen abonnement MyLex zoekmachine.	S	32	32	32	32	
	Vertraging investeringsplanning vervanging software (Planon)	I	0	88	0	0	
Extra taakstelling bedrijfsvoering (aanpassen afschrijvingstermijnen en tarifiering werkplekken SDA).	S	65	65	65	65		
Totaal Bedrijfsvoering, overhead			499	588	501	501	
Totaal Bedrijfsvoering			499	608	501	501	
			- waarvan structureel	499	500	501	501
			- waarvan incidenteel	0	108	0	0

Vastgoed en grondbedrijf			(bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	S / I	Besparing / bezuiniging				
			2021	2022	2023	2024	
Parkeren	Afschaffen 10% korting stadsparkeren en op termijn Asserpas afschaffen.	S	28	28	28	28	
	Verhogen abonnementstarieven binnenstad bewoners met 3 x 3%.	S	3	6	9	9	
	Verhogen abonnementstarieven binnenstad zakelijk met 3 x 3%.	S	11	21	32	32	
	Verhogen tarieven parkeervergunning met 3 x € 5,-.	S	15	30	45	45	
	Verhogen maximum dagtarief naar € 7,50.	S	150	150	150	150	
Totaal Parkeren			207	235	264	264	
Vastgoed	Herziening onderhoudsvoorzieningen a.g.v. BBV	S	250	250	250	250	
	Beheer MFA Pittelo	S	50	50	50	50	
	Begroting schades vastgoed bijstellen.	S	70	70	70	70	
	Verlagen onderhoudsniveaus schoonmaak.	S	21	21	21	21	
	Structurele besparing a.g.v. verkoop van panden door het vervallen van de exploitatielasten.	S	42	42	42	42	
	Efficiëncieverbetering schoonmaak gemeente Assen door iWerk: tijden waarbinnen de werkzaamheden worden uitgevoerd worden verruimd waardoor i-Werk vaker eigen personeel kan inzetten en de kosten voor extra inhuur lager worden.	S	36	36	36	36	
	Business case schoonmaak stadhuis: meer eigen mensen en medewerkers worden ingezet in een leer-werk-traject.	S	10	10	10	10	
	Schilderwerk stadhuis niet meer op afroep, uitsluitend cyclisch.	S	20	20	20	20	
	Buitenschilderwerk cyclisch van 6 naar 8 jaar.	S	35	35	35	35	
	Herziening investeringen Theo Thijssen en Emma school (vertraging en bijstelling investeringsniveau).	I	159	390	159	0	
		S	180	180	180	180	
	Beperken functionele aanpassingen in het stadhuis (zoals bijvoorbeeld aanbrengen zonwering).	S	50	50	50	50	
	Reinigen en in de was zetten aluminium gevels van 2 naar 4 jaar.	S	42	42	42	42	
	Eigen risico verzekeringen naar € 200.000.	S	55	55	55	55	
	Technische begrotingsbijstelling huurkosten sporthal de Spreng en compensatie zwembadhuur zwemverenigingen (raming onjuist opgenomen).	S	28	28	28	28	
	Klimaatproblemen bestuursvleugel stadhuis worden niet aangepakt.	S	48	48	48	48	
Vertraging investeringsplanning diverse investeringen inrichting DNK	I	0	169	0	0		
Totaal Vastgoed			1.096	1.496	1.095	937	
Totaal Vastgoed			1.302	1.730	1.359	1.200	
			- waarvan structureel	1.143	1.171	1.200	1.200
			- waarvan incidenteel	159	559	159	0

Algemeen financieel beleid		(bedragen x € 1.000)				
Beleidsthema	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	S / I	Besparing / bezuiniging			
			2021	2022	2023	2024
Onvoorzien / Incidenteel	Beperken budget voor onvoorzienne uitgaven.	S	100	100	100	100
Totaal Onvoorzien / Incidenteel			100	100	100	100
Belastingheffing	OZB vanaf 2020 met 10% verhogen.	S	1.580	1.580	1.580	1.580
	Toeristenbelasting verhogen.	S	250	250	250	250
Totaal Belastingheffing			1.830	1.830	1.830	1.830
Financiering/Belegging	Verruiming dividendbeleid BNG	S	20	20	20	20
	Rente-effect consolidatie van vlottende schuld	S	200	200	200	200
Totaal Financiering/Belegging			220	220	220	220
Overige algemene middelen	Bijstelling volume-ontwikkelingen a.g.v. vertraging areaaluitbreiding. (technische bijstelling beheerkosten)	S	0	100	100	100
Totaal Overige algemene middelen			0	100	100	100
Totaal Algemeen financieel beleid			2.150	2.250	2.250	2.250
			- waarvan structureel	2.150	2.250	2.250
			- waarvan incidenteel	0	0	0
Totaal bezuinigingsmaatregelen			9.295	11.006	10.529	10.348
			- waarvan structureel	9.136	10.272	10.348
			- waarvan incidenteel	159	734	0

Bijlage 6. Overzicht subsidies

Overzicht subsidies 2021		(bedragen in €)
Programma / Partij	Subsidiebedrag	
Werken in Assen		
Stichting Ondernemersfonds	450.000	
VVV/TIP	59.000	
Meedoen in Assen		
St. Verslavingszorg Noord-Nederland	1.099.578	
Cosis	900.495	
Werkpro	465.445	
GGZ Drenthe	238.530	
GGD	163.702	
VWNN	105.000	
Jeugdsportfonds Drenthe	79.300	
GGD (Oggz Voorzitterschap)	75.435	
St. Leergeld Noord-Drenthe	62.500	
Humanitas	37.380	
St. Voedselbank	25.072	
St. Assen voor Assen	25.000	
Slachtofferhulp Noord-Nederland	17.599	
Stichting AssenRuns	12.500	
COC Drenthe-Groningen	10.000	
St. Present	9.000	
Hospice Alteveer	7.500	
St. Contactpunt Mantelzorg	7.000	
Speel-o-theek Speul'nderwies	3.325	
St. Budgetsupport	2.900	
Aantrekkelijk Assen		
De Nieuwe Kolk	7.582.000	
Stichting Podium Zuidhaege	1.116.400	
ICO Stichting Centr v Kunst & Cultuur	760.685	
Garage TDI	60.000	
St. Bevrijdingsfestival Drenthe	30.000	
DeFKa	17.500	
Festival Vrouwenfilms St	10.000	
Muziekvereniging Oranje	7.500	
Want2Swing	7.500	
TT-Run	7.500	
Bigband Moonlight	7.374	
Jeugdcircus Bombari	6.700	
Bluesstichting Assen	6.000	
Christelijke Oratorium Vereniging A	5.000	
SOW St Ondersteuning Wielersport	4.500	
Drents Schildersgenootschap	4.000	
A Bunch of Twolips St	3.820	
Harmonieorkest Eendracht	3.350	
Gospelkoor El Elohim	3.029	
Vocale Vrouwengroep Au Bain-Marie	2.952	
Muziekkamer Assen St	2.850	
Stienstraband St	2.694	
Vereniging Scheepskoor Bij de Nacht	2.500	
Mercurius Marching-/Showband Assen	2.000	
Stichting APK	1.700	
Vocaal Ensemble Arioso	1.000	
Asser Film Club	814	
Kamerkoor Arpeggio	800	

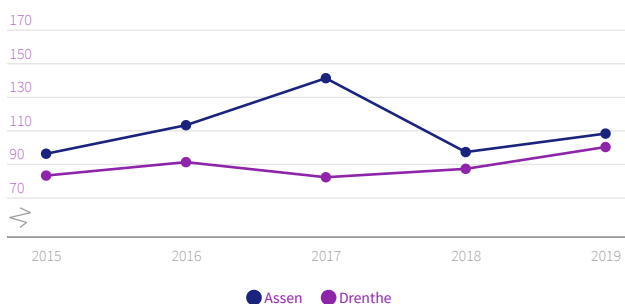
Besluit Begroting en Verantwoording

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

Assen - Drenthe

Veiligheid

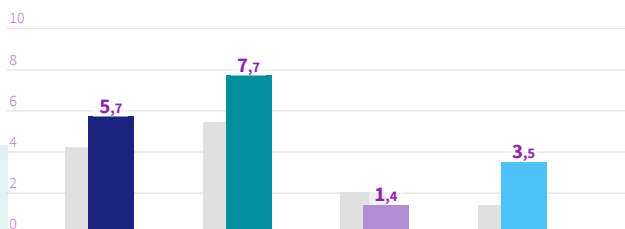
Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren

Halt | 2015 - 2019

Misdrijven

Assen, per 1.000 inwoners

meerdere bronnen | 2019

Economie

Funciemenging

56,9% Assen
49,9% Drenthe
Meerdere bronnen | 2019

Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inw.15 t/m 64jr

114,0 Assen
140,3 Drenthe
LISA | 2019

Onderwijs

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

0,7
Assen

0,6
Drenthe
DUO/Ingrado | 2018

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

15
Assen

19
Drenthe
DUO/Ingrado | 2018

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,4% Assen
1,6% Drenthe

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

50,9%

Assen

55,1%

Drenthe

Meerdere bronnen | 2016

Sociaal domein

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

Assen

961,0

Drenthe

728,7

Meerdere bronnen | 2019

Volksgesondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval

kg per inwoner

Assen

142

Drenthe

162

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2018

Jongeren met een delict voor de rechter

1%

Assen

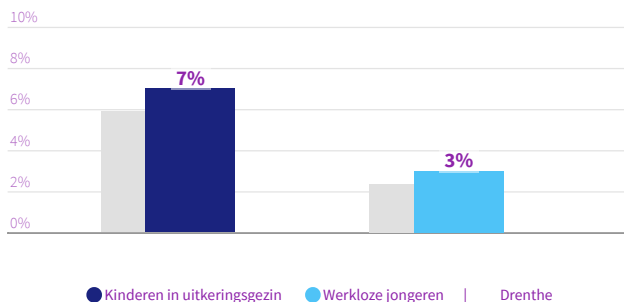
1%

Drenthe

CBS Jeugd | 2018

Achterstand onder jeugd

Assen

CBS Jeugd | 2018

Hernieuwbare elektriciteit

8,5%

Assen

20,0%

Drenthe

Klimaatmonitor-RWS | 2018

Netto arbeidsparticipatie

68,0%

Assen

66,8%

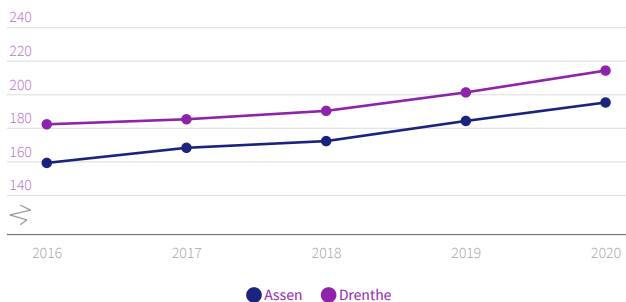
Drenthe

CBS | 2019

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde

x €1.000

CBS - WOZ | 2016 - 2020

Personen met een bijstandsuitkering

per 10.000 inwoners

Assen

471,8

Drenthe

351,6

CBS | 2019

Lopende re-integratievoorzieningen

per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

310,3

Assen

249,4

Drenthe

CBS | 2019

€ 716
Assen

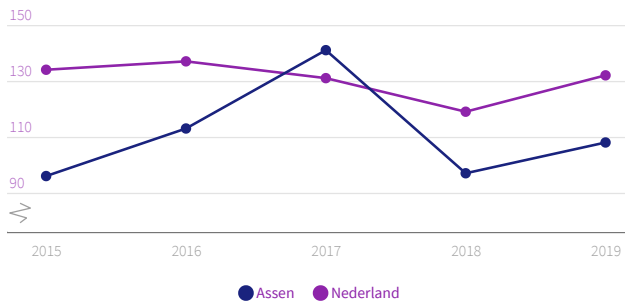
€ 748
Drenthe
COELO, Groningen | 2020

Assen - Nederland

Veiligheid

Verwijzingen Halt

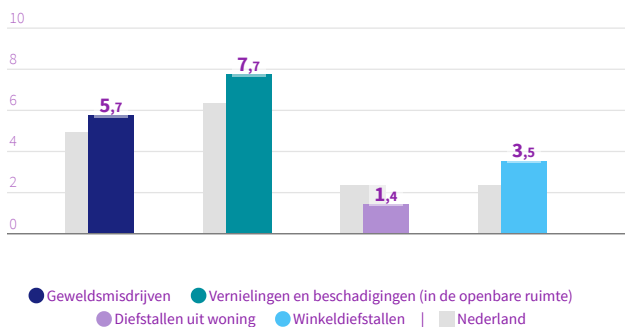
per 10.000 jongeren

Halt | 2015 - 2019

Misdrijven

Assen, per 1.000 inwoners

meerdere bronnen | 2019

Economie

Functiemenging

56,9% Assen **53,2%** Nederland

Meerdere bronnen | 2019

Vestigingen (van bedrijven)

per 1.000 inw.15 t/m 64jr

114,0 Assen **151,6** Nederland

LISA | 2019

Onderwijs

Absoluut verzuim

per 1.000 leerlingen

DUO/Ingrado | 2018

Relatief verzuim

per 1.000 leerlingen

DUO/Ingrado | 2018

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,4%

Assen

1,9%

Nederland

DUO/Ingrado | 2018

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

50,9%

Assen

48,7%

Nederland

Meerdere bronnen | 2016

Sociaal domein

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

Assen

961,0

Nederland

792,1

Meerdere bronnen | 2019

Jongeren met een delict voor de rechter

1%

Assen

1%

Nederland

CBS Jeugd | 2018

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval

kg per inwoner

Assen

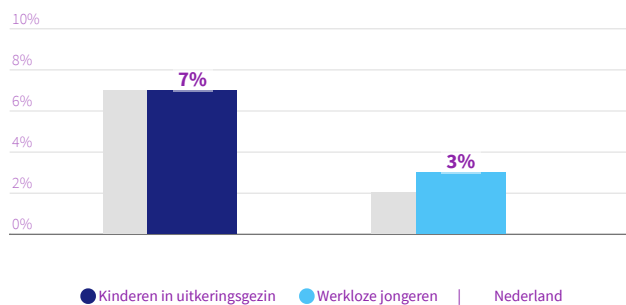
Nederland

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2018

Achterstand onder jeugd

Assen

CBS Jeugd | 2018

Hernieuwbare elektriciteit

8,5%

Assen

18,5%

Nederland

Klimaatmonitor-RWS | 2018

Netto arbeidsparticipatie

68,0%

Assen

68,8%

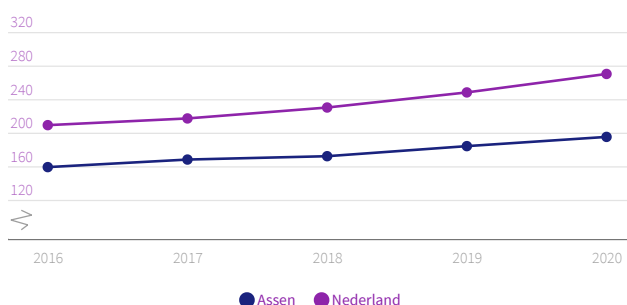
Nederland

CBS | 2019

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde

x €1.000

CBS - WOZ | 2016 - 2020

Personen met een bijstandsuitkering

per 10.000 inwoners

Assen

Nederland

CBS | 2019

Lopende re-integratievoorzieningen

per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

310,3

Assen

207,0

Nederland

CBS | 2019

Nieuw gebouwde woningen

per 1.000 woningen

16,8

Assen

9,2

Nederland

BAG/ABF | 2019

Jongeren met jeugdhulp

% van alle jongeren tot 18 jaar

Assen

Nederland

CBS Jeugd | 2019

Demografische druk

Assen

Nederland

CBS | 2020

Jongeren met jeugdbescherming

1,1%

Assen

1,2%

Nederland

CBS Jeugd | 2019

Jongeren met jeugdreclassering

0,7%

Assen

0,4%

Nederland

CBS Jeugd | 2019

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 646

Assen

€ 700

Nederland

COELO, Groningen | 2020

Cliënten met een maatwe... per 10.000 inwoners

Assen

920

Nederland

670

CBS MSD WMO | 2019

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 716

Assen

€ 773

Nederland

COELO, Groningen | 2020

Gerelateerde thema's

- › Thema Gemeentelijke financiën

Meer over dit onderwerp

- › Regeling beleidsindicatoren gemeenten
- › Aanpassingen beleidsindicatoren gemeenten
- › Definities beleidsindicatoren bestuur en organisatie

Meer cijfers

- › Overzicht beleidsindicatoren bestuur en organisatie in de database
- › Gegevensset beleidsindicatoren bestuur en organisatie

2-10-2020 www.waarstaatjegemeente.nl

